Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Cervantes Saavedra, Miguel de.; forfattet af Miguel de Cervantes Saavedra ; oversat, efter det i Amsterdam og Leipzig 1755, udgivne Spanske Oplag, af Charlotta Dorothea Biehl.
Titel | Title:	Den sindrige Herremands Don Quixote af Mancha Levnet og Bedrifter
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 3
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Hallager : Gyldendal, 1776-77
Fysiske størrelse | Physical extent:	4 bd. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°
1 1 58 0 8 13566 9

58.-384. Ex. 1

DEN SINDRIGE

HERREMANDS
DON QUIXOTE AF MANCHA
LEVNET OG BEDRIFTER.

TREDIE TOME.

DEN SINDRIGE HERREMANDS

DON QUIXOTE AF MANCHA

LEVNET OG BEDRIFTER.

FORFATTET

AF

MIGUEL de CERVANTES SAAVEDRA.

Overſat, efter det i Amſterdam og Leipzig 1755, udgivne Spanſke Oplag,

AF

CHARLOTTA DOROTHEA BIEHL.

TREDIE TOME.

KIÖBENHAVN, 1777.

TRYKT HOS MORTEN HALLAGER, BOENDE PAA ROSENGAARDEN No. 115.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

REGISTER
över
KAPITLERNE.

FEMTE BOG.

I. CAP. Pag.

Det ſom Præſten og Barbeeren foretoge med DON QUIXOTE, medens han var ſyg - - 1

II. CAP.

Der handler om den bemærkelige Striid, SANCHO PANZA havde med DON QUIXOTES Søſter-Daatter og Huusholderike med andre behagelige Ting - 14

III. CAP.

Den latterlige Ordvexling, der forefaldt imellem DON QUIXOTE, SANCHO PANZA og BACCALAUREUSEN SAMSON CARRASCO - - 20

IV. CAP.

I hvilket SANCHO beſvarer BACCALAUREUSENS SAMSON CARRASCOS Tvivl og Spörsmaal, ſaavelſom andre Ting, der fortiene at vides og fortælles 30

V. CAP.

Om den fornuftige og behagelige Samtale, der forefaldt imellem SANCHO PANZA og hans Kone THERESA PANZA og andre Hændelſer et evigt Minde værdigt - - - 37

VI. CAP.

Hvad der tildrog ſig mellem DON QUIXOTE, hans Søſter-Daatter og Huusholderike, der er et af de vigtigſte Capitler i denne Hiſtorie - - 45

VII.

REGISTER.

VII. CAP. Pag.

Hvad der foresaldt mellem DON QUIXOTE og hans Vaabendrager, saavel som andre mærkværdige Ting 52

VIII. CAP.

Hvori der fortælles, hvad der mödte DON QUIXOTE, da han drog hen at see sin Herskerinde DULCINEA af TOBOSO - - 61

IX. CAP.

I hvilket fortælles det, som man finder i det - 70

X. CAP.

I hvilket det Kunstgreb fortælles, som SANCHO udfandt til at forrylle hans Frue DULCINEA og andre ligesaa latterlige, som sandfærdige Tildragelser - 75

XI. CAP.

Det forunderlige Eventyr, der mödte den tappre DON QUIXOTE med Karren eller Vognen fra de Dödes Rige - - - 86

XII. CAP.

Det forunderlige Eventyr, der mödte den tappre DON QUIXOTE med den kiække Speyl-Ridder - 94

XIII. CAP.

Hvori Eventyret med Skov-Ridderen fortsættes, og den fornuftige, nye og söde Samtale mellem Vaabendragerne forefalder - - - 102

XIV. CAP.

Hvori Eventyret med Skov-Ridderen fortsættes - 110

XV. CAP.

Hvor der gives Underretning og fortælles, hvem Speyl-Ridderen og hans Vaabendrager vare - 124

XVI. CAP.

Om det der hændtes DON QUIXOTE med en fornuftig Ridder fra MANCHA - - 127

XVII.

REGISTER.

XVII. CAP.

Pag.

Hvori der viſes den yderſte Grad og Spidſe, DON QUIXOTES uhörte Moed naaede og kunde naae, ſaavel ſom det vel fuldendte Löve-Eventyr - 139

SIETTE BOG.

XVIII. CAP.

Hvad der hendtes DON QUIXOTE i den grönkappede Ridders Slot eller Huus, tilligemed andre meget forunderlige Ting - - 155

XIX. CAP.

Hvori den forelſkte Hyrdes Tildragelſe fortælles med andre virkelig behagelige Tildragelſer - - 166

XX. CAP.

Hvori den riige CAMACHOS Bryllup og Udfaldet med den fattige BASILIO fortælles - - 175

XXI. CAP.

Hvori CAMACHOS Bryllup med andre behagelige Tildragelſer fortſættes - - - 187

XXII. CAP.

Hvori fortælles det ſtore Eventyr i MONTESINOS Huule midt i Hiertet af MANCHA, der af den tappre DON QUIXOTE blev lykkelig bragt til Ende - 195

XXIII. CAP.

Om de ypperlige Ting, den fortræffelige DON QUIXOTE fortalte at have ſeet i MONTESINOS Huule, hvis Umuelighed og Umaadelighed volder, at dette Eventyr anſees for apocryphiſk - - 205

XXIV. CAP.

Hvori fortælles tuſinde ſmaa Ting, ligeſaa urimelige ſom nödvendige til ret at ſatte Sammenhænget af denne ſtore Hiſtorie - - 218

XXV.

REGISTER.

XXV. CAP.

Hvori Eventyret med Skrigerne og det Tækkelige med Marionet-Spilleren, saavelsom de mærkværdige Spaadomme af den spaaende Abe mödes - 226

XXVI. CAP.

Hvori det behagelige Eventyr med Marionet-Spilleren fortsættes, tilligemed andre Ting, der virkeligen næsten ere gode - - 238

XXVII. CAP.

Hvori fortælles, hvem Mester PEDRO og hans Abe var, tilligemed den slette Fremgang, DON QUIXOTE havde i Skrige-Eventyret, der ikke endtes, som han vilde eller som han tænkte - - 248

XXVIII. CAP.

Hvori BENENGELI siger Ting, som de faaer at vide, som læse det, saafremt det læses med Opmærksomhed 256

XXIX. CAP.

Det navnkundige Eventyr med det fortryllede Fartöy 263

XXX. CAP.

Om det der mödte DON QUIXOTE med en deylig Jægerinde - - 271

XXXI. CAP.

Der handler om mange og store Ting - - 277

XXXII. CAP.

Svaret, DON QUIXOTE gav sin Angriber, med andre alvorlige og fornöyelige Ting - 287

Fortale.

Hielpe mig Gud! hvor inderlig maae nu ikke du fornemme (eller ringe) Læser! længes efter denne Fortale, i den Tanke, at finde den fuld af Hævn, Bitterhed og Dadel imod Forfatteren af Don Quixote den Anden, det vil sige: den, som der synes at være avlet i Tordesillas og kommet til Verden i Tarragona: men jeg kan virkelig ikke forskaffe dig den Fornöyelse; thi sæt endog, at Forurettelser og Fornærmelser antænder Vrede i det sagtmodigste Hierte, saa bliver dog mit en Undtagelse fra denne Regel. Du vilde vel, at jeg skulde behandle ham som et umælende Dyr, en Lögner og Dumdristig, men det er aldrig falden mig ind; Lad hans Forbrydelse være hans Straf, saa kommer den daglig paa hans Tallerken; mig rager det slet ikke.

Det, som jeg ikke har kundet undslaae mig for at föle, er at han tager fat paa mig, fordi jeg er gammel og lemlæstet; ligesom det stod i min Magt at holde Tiden tilbage, paa det den ikke skulde tage mig med sig; eller jeg havde hentet min Lemlæstning paa en Kroe og ikke ved den ypperligste Leylighed, som de forbigangne og disse Tider har og de tilkommende kan vente at see. Dersom mine Saar ikke ere en Prydelse i deres Öyne, som

seer

seer dem, holdes de dog i det mindste i Agt hos dem, som vide, hvor jeg bekom dem. Det egner Soldaten bedre at döe paa Valpladsen end at sætte sig i Sikkerhed ved Flugten, og er dette saa aldeeles min Maade at tænke paa, at om man foreslog mig, og kunde giöre det mueligt, at forskaffe mig min Helbred og Förlighed igien ved ikke at have bivaanet Slaget, saa foredrog jeg at have været med i denne forundringsværdige Begivenhed. Saarene, der sees paa en Soldats Ansigt og Bryst, ere Stierner, der veylede andre til Ærens Himmel og opvække Attraae efter fortient Berömmelse. Saa meget vil jeg imidlertiid lære ham, at det ikke er ved graa Haar, man skriver, men ved Begrebet, og det pleyer at forbedres ved Aarene.

Jeg har iligemaade følt, at han kalder mig misundelig: men da han beskriver mig, som en Uvidende hvad Misundelse er for en Ting, saa maae jeg oprigtig tilstaae, at jeg ikke kiender de to, han har, men kun en hellig, ædel og lovlig Higen til at kappes om at naae Maalet. Forholder dette sig nu saa, som det giör, er det og saa langt fra mig at forfölge nogen geistlig Mand, og endnu langt meere, naar han oven i Köbet er nöye kiendt med den hellige Inquisition. Har denne Forfatter altsaa sagt det han har, paa det det skulde synes, som om den anden havde sagt det, saa har han höyligen bedraget sig; thi han veed, at jeg ærer hans Indsigter; henrykkes ved hans Verker og forundres over hans idelige og dydige Bestræbelser. Men Herr Forfatteren er jeg virkelig forbunden, fordi han

siger

ſiger, at mine Fortællinger ere meere ſatyriſke end lærerige, men dog gode, og det kunde de dog ikke være, ſaafremt han ikke fandt dem ſaa i det Heele. Mig ſynes min Læſer, at jeg hör dig ſige, at jeg gaaer meget lemfældig til Værks, og at jeg holder mig meget ſtarkt inden min Beſkedenheds Grandſer; men jeg veed, at man ikke maae foröge de Bedrövedes Bedrövelſer, og de, der trykker denne Herre, maae uden Tvivl være ſtore, ſiden han ikke tör lade ſig ſee i aaben Mark og komme for Dagens Lys, men fordölger ſit Navn og lyver ſig Fædreneland til, ſom om han havde begaaet crimen læſa Majeſtatis. *Skulde du derfor af en Hændelſe komme i Kiendſkab med ham, ſaa ſiig ham fra mig, at jeg ſlet ikke holder mig fornærmet af ham, at jeg kiender Diavelens Friſtelſer, og at nogle af de ſtörſte ere de, at ſætte en ſtakkels Mand i Hovedet, at han kan forfatte og lade trykke en Bog, hvormed han kan vinde ligeſaa mange Berömmelſer, ſom Penge, og ligeſaa mange Penge ſom Berömmelſer; og til en Bekræftelſe herpaa vilde jeg gierne, at du med Munterhed og Tækkelighed fortalte ham denne Fortælning:*

Der var engang en Nar i Sevillien, der fandt paa det allerpudſeerligſte Galdſkab, der var kommen i nogen Nars Hoved, og ſom var: at han giorde ſig et Puſtrör af en Stok, der var ganſke ſpids for Enden; ſaaſnart han nu mödte en Hund paa Gaden, eller noget andet Sted, greb han den meget behændigen, ſatte ſin Fod paa dens ene Been og holdt det andet i Veyret med ſin ene Haand, og anbragte

bragte derpaa, saa vel som han formaaede, Röret paa et Sted, hvor igiennem han best kunde puste den op, indtil den blev saa trind som en Bold. Naar nu dette var forrettet, gav han den to Dask paa Bugen, og lod den löbe; sigende til de Omstaaende (hvis Tal alletider var meget stort) Tanker Deres Velbyrdigheder for nærværende Tiid, at det er et lidet Arbeyde at puste en Hund trind? Tænker Deres Velbyrdighed for nærværende Tiid, at det er et lidet Arbeyde at forfatte en Bog? Men skulde den ikke synes ham passelig, saa lad ham (kiæreste Læser) faae denne, som iligemaade er om en Nar og en Hund.

Der var en anden Nar i Cordova, som havde den Vane at bære en Pakke Marmor-Stumper eller andre smaae Steene, som ikke vare meget blödagtige paa Hovedet; og naar en Hund laae saa roelig, at han kunde komme tæt til den, snup! lod han Steenene falde ned paa den, hvorved Hunden blev forbittret og gav sig til at giöe og skriige, saa man kunde höre den tre Gader igiennem. Nu hændte det sig, at der iblandt de Hunde, han havde kastet sin Byrde paa, var en Hattemagers Hund, som var meget elsket af sin Herre. Steenene kom ned, traf Hunden paa Hovedet, og den forslaaede Hund gav sig ynkelig til at skrige. Herren saae og hörte det, han greb fat paa en Alen, gav sig over Narren med den, og levnede ikke en sund Pille paa ham; ved hvert et Slag han gav ham, sagde han: Hunde-Morder, staae nu for mig; saae du ikke Umenneske, at min Hund var en Hönse-Hund?

og

og ved ideligen at igientage Navnet Hönse-Hund, jagede han Narren hen under et ſtort Træe, hvor han ſmuttede fra ham, löb hiem, og kom ikke paa Gaden i en heel Maaned. Da nu nogen Tiid var gaaet, begyndte hau igien paa gammel Vane og fik en ſtörre Byrde paa Hovedet. Han kom hen, hvor Hundene laae, og beſaae dem meget nöye fra överſt til nederſt, men uden at vilde eller torde driſte ſig at kaſte Steenene ned, ſagde han: Det er en Hönſe-Hund, vogt dig. Tilforladeligt er det, at ſaa mange Hunde han ſiden fik fat paa, om det og ſaa var Slagter- eller Fruer-Hunde, ſaa ſagde han dog, at de vare Hönſe-Hunde, og ſlængte følgeligen aldrig Steenene neer meere. Maaſkee det kunde gaae denne Hiſtorieſkriver ligeſaa, at han aldrig meere vovede at aabne Begrebets Sluſer til at giöre Böger, ſom naar de ere ſlette, ere haardere end Steene.

Siig ham tillige, at de Trudſler, han giör mig, om at tage Næringen fra mig ved ſin Bog, bryder mig ikke for en Hvid; men jeg vil holde mig til det gamle Ordſprog, og ſvare ham: Borgemeſter lever endnu og Gud for alting. Den ſtore Greve Lemos lever (hvis bekiendte chriſtelige Hierte og Gavmildhed har holdt mig i Veyret til Trods for min tynde Lykke) Hans Höyærværdighed af Toledo, Don Bernando de Sandoval y Rojas lever iligemaade, ſaa der for min Part ingen Bogtrykkerie maatte være til i Verden, og for min Part trykkes ſaa mange Böger imod mig, ſom der ere Bogſtaver i Mingo Rebulgos Viiſe.

Diſſe

Disse to Prindser, uden enten at kræve Lovtaler af af mig eller nogen anden Slags Berömmelser derfor, har af lutter Godhed paataget sig at vise Gunst og Naade imod mig, hvorved jeg anseer mig for lykkeligere og riigere, end om Lykken paa den almindelige Maade havde sat mig överst paa sine Tindinger. Æren kan understötte den Fattige, men ikke den Lastefulde; Fattigdom kan indhylle Sialens Adel, men ikke ganske formörke den; thi da Dyden stedse kaster Straaler fra sig, endskiönt de ved Omstændighederne og Afstanden ere indknebne, saa agtes de dog af höye og ædle Siæle, der følgeligen viser Gunst imod den.

Meere skal du ikke sige ham, og jeg vil heller ikke sige dig meere; men allene vaere dig ad, at denne anden Deel af Don Quixote, jeg her tilbyder dig, er skaaren til med samme Kunstgreb og af samme Klæde, som den förste. I den giver jeg dig Don Quixote udförligere, og til Slutningen död og begravet, paa det ingen skal vove at vække ham op med nye Beviiser, siden de, der ere frembragte, kunde vare meere end nok; og er det iligemaade nok, at een agtbar Mand har givet Efterretninger om disse viise Galskaber, uden at fleere bemænge sig dermed; thi Overflod endog paa de Ting, der ere gode, giör, at de ikke agtes, og dyr Tiid, endog paa det, som ikke duer, bringer det i Priis. Jeg har glemt at sige dig, at du snart kan vente Persiles, som alt er færdig og den anden Deel af Galatea. Farvel.

DEN

DEN SINDRIGE

HERREMANDS
DON QUIXOTE AF MANCHA
LEVNET OG BEDRIFTER.

FEMTE BOG.

I. CAPITEL.

Det, ſom Præſten og Barbeeren foretoge med DON QUIXOTE medens han var ſyg.

Cide Hamete Benengeli fortæller i denne Hiſtories anden Deel og DON QUIXOTES tredie Udtog, at Præſten og Barbeeren havde holdt ſig næſten en heel Maaned fra at ſee ham, for ikke at fornye og opvække Erindringen om forbiegangne Ting: men derfor undlode de ikke at beſöge hans Söſterdaatter og Huusholderike, og at paalegge dem at pleie ham vel og give ham kraftige Sager at ſpiiſe, der kunde ſtynke Maven og Hiernen, hvorfra (efter alle Kiendemerker) hans Syge havde ſin Oprindelſe. De forſikkrede, at de havde giort og giorde det med den beſte Villie og meeſt uforfrödne Omhyggelighed; thi de merkede kiendeligen, at deres Herre Tiid efter anden gav Pröver paa at være ved fuldkommen Samling. Denne Beretning gav diſſe to en overmaade ſtor Fornöielſe, ſiden de foreſtilte ſig, at det var Virkningen af at före ham fortryllet paa Strude-Karren, ſom det fortaltes i det ſidſte Capitel af denne ſaa ſtore ſom nöiagtige Hiſtories förſte Deel. De beſluttede altſaa at beſöge ham, for ſelv at erfare hans Forbedring, endſkiönt de holdt det næſten umueligt, at han kunde komme ſig igien, og toge de Aftale med hinanden, ikke at tale et Ord, der kunde röre hen til det vandrende Ridderſkab, for ikke at löbe Fare for at rive et Saar op, der ſaa nyeligen var lægt.

Kort ſagt, de beſögte ham og fandt ham ſiddende paa ſin Seng i en grön Bays Caſequin og en Toledianſk Hue paa Ho-

vedet, men saa indfalden og tör, at han saae ud som Kiödet paa en Mumie. Han tog meget vel imod dem, de erkyndigede sig om hans Helbred, og han giorde Reede for Smaat og Stort med megen Skiönsomhed og veltalende Ord. I Samtalens Fortsættelse kom de til at tale om det, man kalder Stats-Sager og Regieringsmaaden; de lagde Böder paa een Misbrug; de fordömte en anden; forbedrede denne Skik; afskaffede hiin; med et Ord, hver af disse tre foreskillede en nye Lovgiver, de nyere Tiiders Lycurgus eller Solon. Staten blev saaledes forbedret, at det lod som de havde havt den i en Smelte-Ovn, hvoraf de havde draget den i en ganske anden Skikkelse. DON QUIXOTE talede saa grundig og skiönsom om alle disse Ting, at de to Undersögere upaatvivleligen troede. at han var ganske frisk og ved sine fulde fem Sind. Sösterdaatteren og Hushölderiken vare nærværende ved denne Samtale, og lode ikke af at takke Gud fordi de saae deres Herre saa fornuftig. Imidlertid forandrede Præsten sit förste Forsæt, som var, ikke at röre ved noget om Ridderskabet, og sögte nu med Lempe at dreie Talen derhen, for fuldkommen at pröve, om DON QUIXOTES Helbredelse var virkelig eller ei. Han fortalte altsaa et Nyt efter det andet, som han havde hört fra Hoffet, og langt om længe sagde han, at det blev holdt for ganske vist, at Tyrken löb ud med en mægtig Flode, men man vidste ikke hvad hans Hensigt var og hvem han agtede at gieste, og den Frygt, som næsten hvert Aar bringer os til at tage Vaaben paa, gaaer heele Christenheden igiennem, hvorfor hans Majestet ogsaa har befalet at besætte Kysterne til Neapolis, Sicilien og Malta. DON QUIXOTE svarede hertil: Deri har hans Majestet handlet som en viis Krigsmand, der ikke ubereed lader sig overrumple af Fienden: men dersom han vilde følge mit Raad, skulde jeg lære ham at giöre Brug af en Forsigtighed, som Hans Majestet endnu i denne Time er meget langt fra at besinde sig paa. Nep-

pe

pe havde Præſten hört diſſe DON QUIXOTES Ord, förend han ſagde ved ſig ſelv: Gud holde ſin Haand over Dig, arme DON QUIXOTE! mig ſynes, at Spidſen af Din Daarligheds Top ſtikker tydelig frem af Dybet i Din Eenfoldighed. Men Barbeeren (der allerede havde faaet ſamme Indfald ſom Præſten) ſpurgte DON QUIXOTE, hvori den Forſigtighed beſtod, ſom han holdt ſaa nyttig og vilde giöre Erindring om; den var maaſkee af den Beſkaffenhed, at den kunde fættes paa Liſten iblant de mange uforſkammede Forſlag, der pleier at giöres Regenterne? Mit, min Herr Skraver! ſagde DON QUIXOTE, ſkal ikke være uforſkammet, men ſömmeligt. Det ſiger jeg ikke imod, ſagde Barbeeren, men Erfarenheden har viiſt, at alle eller dog i det mindſte de fleeſte Forſlag, der giöres Hans Majeſtet, enten ere urimelige, daarlige eller Kongen og Landet ſkadelige. Da er mit, ſagde DON QUIXOTE, hverken umueligt eller daarligt, men den bequemmeſte, billigſte og korteſte Maade, ſom en Raadgiver nogenſinde kunde falde paa. Vi længes ogſaa indetlig efter, at Deres Velbyrdighed, Herr DON QUIXOTE, ſkulde meddeele os det, ſagde Præſten. Det tager jeg mig vel Vaere for, ſagde DON QUIXOTE, nu ſkulde det ſiges her, og naar det dagedes i Morgen, bæres det höie Raad for Öre, at en anden kunde löbe af med Æren og Belönningen for mit Arbeide. Jeg, ſagde Barbeeren, lover her for Guds Anſigt, aldrig at ſige det, Deres Velbyrdighed ſiger, enten til Kongen, Steene eller noget jordiſk Menneſke! En Eed, jeg har lært af den Præſtes Viiſe, der i Fortalen viiſte Kongen Tyven igien, ſom havde ſtiaalet hans hundrede Guld-Stykker og raſkbeenede Muuleſel. Jeg veed ikke Hiſtorien, ſvarede DON QUIXOTE, men jeg veed, at Eeden paa min Ære maae være god, fordi jeg veed, at Herr Barbeeren er en ærlig Mand. Derſom han ikke var det, ſagde Præſten, ſaa vilde jeg ſige god og ſtaae inde for, at han i denne Begivenhed ſkulde være lige

saa tavs som en Stum, under Straf at dömmes til at betale Processens Omkostning. Og hvem, Herr Licentiat, sagde DON QUIXOTE, er Borgen for Deres Velbyrdighed? Mit Embede, svarede Præsten, som er at bevare Hemmeligheder.

Ei for en Ufærd! tog derpaa DON QUIXOTE Ordet, hvad havde Hans Majestet nödig at giöre andet, end allene at lade offentlig indbyde alle de vandrende Riddere, der vare i Spanien, til at indfinde sig en bestemt Dag ved Hoffet; og endskiönt der ikke indfandt sig meere end et halvt Dosin, saa kunde der dog findes den iblant dem, som eene var nok til at forjage den heele Tyrkiske Magt. Deres Velbyrdigheder! værer nu ret opmerksomme, og giver Agt paa min Tale. Skulde det af en Hendelse vel være noget Nyt, at en eeneste vandrende Ridder har ödelagt en Krigshær af to hundrende tusende Mand, som om de alle kun havde havt een Hals, eller været Zukker-Dukker? Maae De ikke tilstaae, at utallige Historier ere fulde af disse Vidundere? Det vilde have været en ulykkelig Tiid for mig, jeg vil ikke sige for andre, om den navnkundige Belianis eller nogen af Amadis af Frankrigs talriige Afkom for nærværende Tiid var i Live; thi dersom nogen af dem nu vare til, og gave sig i Kast med Tyrken, saa vilde jeg paa min Ære ikke deele Bytte med ham. Dog Gud sörger stedse for sit Folk, og opvækker sikkert een, om ikke saa stærk og drabelig, som de forrige Riddere, saa dog i det mindste lige saa fyrig og ivrig. Gud hörer og forstaaer mig, meere siger jeg ikke. O Vee! bröd Sösterdaatteren ud, jeg vil döe paa, at min Herr Morbroder vil paa nye giöre sig til vandrende Ridder. DON QUIXOTE svarede derpaa: Jeg vil döe vandrende Ridder, lad kun Tyrken komme og giöre Landgang hvor han vil, og med saa stor en Magt, som han kan, Gud, som jeg har sagt, hörer mig. Jeg beder Deres Velbyrdigheder, sagde Barbeeren, at De vil tillade mig at foredrage Dem en kort Fortælning, som,

siden

siden den passer sig saa vel, jeg har stor Lyst til at meddeele Dem. DON QUIXOTE og Præsten tillod ham det, de andre laante ham Opmerksomhed, og han begyndte saaledes:

I Daarekisten til Sevillien var et Menneske, hans Paarørende havde sat derind, som den der var forrykt; han var gradueret Licentiat fra Osuna, men om han end havde været det fra Salamanca, saa var dog mange af den Meening, at han lige fuldt havde været gal. Ved Enden af mange Aars Eensomhed holdt denne Indspærrede sig for at være karsk og ved fuldkomment Begreb, og i denne Indbildning skrev han Erkebispen til og bad med meget fornuftige Grunde om hans Lösladelse, og at Erkebispen vilde drage ham af den Elendighed, han levede i, siden han ved Guds Naade var kommen til sin fulde Samling igien; men hans Paarørende allene holdt ham der, for at være Herre over hans Formue, og i Kraft deraf vilde lade ham blive gal saa længe han levede. Erkebispen, overtydet ved disse mange fornuftige og velskrevne Breve, befalede sin Famulus at erkyndige sig hos Huusets Forstander om det forholdt sig saa, som Licentiaten berettede, ja endog at tale med Narren selv, og om han fandt ham ved fuldkommen Skiönsomhed, da at tage ham ud og sætte ham i Friehed. Famulussen giorde saa, og Forstanderen sagde ham, at Menneskets var endnu galt; thi endskiönt han ofte talede meget fornuftigt, saa kom han dog til Slutningen frem med slige Urimeligheder, at de slet ikke lignede hans fornuftige Tale, som han selv kunde erfare ved at give sig i Snak med ham. Famulussen satte det strax i Verk, og i al den Tiid fremförte Narren ikke et eeneste urimeligt Ord, saa at Famulussen blev nödsaget til at troe, at han ganske var kommen sig. Iblant andre Ting, som Narren sagde, var dette: at Forstanderen, for ikke at miste det, hans Paarørende betalte for ham, foregav, at han endnu var gal, endskiönt han paa visse Tiider havde gode Lucider; at det, som i hans Van-

hæld giorde hans ſtörſte Fortræd, var hans ſtore Formue; ſiden hans Fiender, for at nyde den ideligen, tvivlede om den ſtore Naade, Herren havde beteed ham, ved at omſkifte ham fra et elendigt Creatur til et Menneſke igien. Kort ſagt, han talede paa ſaadan Maade, at Forſtanderen ſyntes ſaa mistænkelig; hans Paarörende ſaa nedrige og han ſelv ſaa fornuftig, at Famuluſſen beſluttede at tage ham med ſig, at Erkebiſpen ſelv kunde gribe denne Sags Beſkaffenhed med begge Hænder. I denne Godtroenhed bad den gode Famulus Forſtanderen at give Befalning om at tilſtille ham de Klæder, Licentiaten var kommen derind med. Forſtanderen igientog, at han maatte ſee ſig vel for hvad han giorde, ſiden der var ingen Tvivl om, at jo Licentiaten enduu var gal. Men alt dette giorde ingen Indtryk hos Famuluſſen, ſiden han troede, at alle Forſtanderens Indvendinger og Advarſeler gik allene ud paa at beholde ham. Forſtanderen maatte lyde, da Befalningen kom fra Erkebiſpen. Han gav Licentiaten ſine Klæder, der vare nye og anſtændige; og da han ſaae ſig afklört Narrekappen og i klog Mands Dragt, bad han Famuluſſen paa det indſtændigſte at give ham Tilladelſe af chriſten Kierlighed at ſige ſine Staldbrödre Narrene Farvel. Famuluſſen ſvarede ham: at han vilde giöre ham Selſkab for at ſee de gale Menneſker, der forvaredes. Da nu Licentiaten kom til et Buur, hvori et bindegalt Menneſke var indſluttet, (endſkiönt han da var roelig og ſtille) ſagde han: Broder! har Du noget at befale mig, jeg gaaer nu hiem til mit Huus, ſiden det har behaget Gud af ſin uendelige Godhed og Barmhiertighed, og uden al Fortieneſte paa min Side, at give mig min Forſtand igien. Jeg er karſk og klog, ſom beviiſer, at for Gud er ingen Ting umuelig. Jeg har det ſtadige Haab og Tillid til ham, at ſiden han har ſat mig i min forrige Tilſtand igien, ſaa vil han giöre det ſamme ved Dig, naar Du ſætter Din Liid til ham. Jeg ſkal bære Omhue for at ſende Dig

noget

noget at ſpiiſe, og det ved alle Leiligheder; thi Du maae vide, at jeg, ſom ſelv har gaaet Skolen igiennem, bilder mig ind, at den ſtörſte Deel af vores Narreſtræger har deres Oprindelſe af en tom Mave og en vindig Hierne. Friſk Moed altſaa, friſk Moed! Miſtröſtighed i Ulykken er ſkadelig for Helbreden og drager Döden efter ſig. Denne heele Tale, Licentiaten holdt, hörte en anden Nar, der ſad lige over for den, han talede til. Han reiſte ſig altſaa ganſke nögen op fra en gammel Straae-Motte, han laae paa, og ſpurgte med hoi Röſt, hvem det var ſom gik karſk og klog derfra? Licentiaten ſvarede: Det er mig, Broder! mig, ſom Du ſeer, der ikke har nödig at være her længere, og takker jeg Himmelen, der har viiſt ſaa ſtor Barmhiertighed imod mig. Tag eder Vaere hvad I ſiger, Licentiat! ſvarede Narren, lad Fanden ikke forleede eder; flyt ikke en Fod af Stedet, bliv ſom I er, eller grue for at komme tilbage. Jeg veed viſt, ſagde Licentiaten, at jeg er fuldkommen karſk og kan være ganſke tryg for at komme til at giöre denne Valfart paa nye. I karſk? ſagde Narren. Nu vel da, ſaa gaae med Gud; men jeg ſvær ved Jupiter, (hvis tordnende Majeſtet jeg foreſtiller paa Jorden) at allene for den Synds Skyld, Sevillien har begaaet i at drage eder ud herfra og holde eder for klog, ſkal jeg revſe det ſaaledes, at det aldrig ſkal glemmes fra nu og indtil evig Tiid, Amen. Veed Du ikke, uſle Licentiat, at det ſtaaer i min Magt, ſiden jeg, ſom jeg har ſagt, er den tordnende Jupiter, der holder de brændende Straaler i min Haand, hvormed jeg kan, og pleier at true og ödelegge Verden? Imidlertiid vil jeg dog kun ſtraffe dette dumme Folk med een Ting, ſom er, at det ikke ſkal regne paa dem, eller i heele Egnen i tre ſamfulde Aar fra den Dag og det Öieblik af at regne, hvori jeg har forkyndt dem denne Trudſel. Du i Friehed? Du karſk og klog? og jeg gal? jeg indeſluttet og bunden? Jeg er lige ſaa meget ſindet at lade det regne, ſom at

hænge mig. Alle de Omstaaende hörte med störste Opmerksomhed paa Narrens Ord og Tale, men vores Licentiat vendte sig til vores Famulus, tog ham ved Haanden og sagde: Min Herre! Deres Velbyrdighed maae ikke legge paa Hiertet, hvad denne Nar siger; thi dersom han er Jupiter og ikke vil lade regne, saa er jeg Neptunus, Gud og Fader for Vandene, og skal lade regne saa ofte jeg finder Behag deri og det giöres nödig. Hertil svarede Famulussen: Hvorom alting er, Herr Neptunus, var det dog ilde giort, at opirre Herr Jupiter; Deres Velbyrdighed faaer altsaa at blive hvor De er: en anden Gang, naar jeg faaer bedre Tiid og Leilighed, skal jeg komme igien at see til Deres Velbyrdighed. Forstanderen og alle Tilstædeværende loe hiertelig, og denne Latter giorde vores Famulus halv vred. Licentiaten blev afklædt, maatte blive i Huuset, og dermed er Fortælningen ude.

Dette er da Fortælningen, Herr Barbeer! sagde DON QUIXOTE, som passede sig saa vel, at De ikke kunde undlade at fortælle den? Ei Herr Skraver; Herr Skraver! den maae være meget blind, som ikke kan see igiennem en Sigte. Er det mueligt, at Deres Velbyrdighed ikke veed, at alle de Lignelser, hvor man sætter Begreb mod Begreb; Tapperhed mod Tapperhed; Skiönhed mod Skiönhed og Ahner mod Ahner, ere stedse forhadte og uvelkomne? Jeg, min Herr Barbeer! er ikke Neptunus, Gud for Vandene, ikke heller söger jeg at nogen skal holde mig for viisere end jeg er, jeg stræber allene at viise Verden den Vildfarelse, den lever i, ved ikke at fornye de lykkalige Tiider, hvori den vandrende Ridderorden blomstrede; men vores fordærvede Alder fortiener ikke at nyde det Gode, som de Aldere nöd, i hvilke de vandrende Riddere toge og bare paa deres Skuldre Rigernes Forsvar; Jomfruernes Beskyttelse; de Faderlöses og Umyndiges Beskiermelse; de Hovmodiges Afstraffelse og de Ydmyges Belönning. De fleeste af de Riddere der-

derimod, ſom nu er paa Moden, ſvöbe dem heller i Flöiel, Gyldenſtykke og andre ſlige blöde Vahre, end væbner ſig med hærdet Staal. Nu findes der ingen Riddere, der ſove i Marken, underkaſtede Himlens Umildhed og bevæbnede fra Top til Taae. Nu findes der ingen, der uden at forlade Stigböilerne, hældende ſig paa Lantzen, indbyder Sövnen ved nedböiet Hoved, ſom de vandrende Riddere giorde. Nu er der ingen, ſom kommende ud af Skoven begiver ſig imellem Klipper og Brinker, og fra dem til en ufrugtbar, tör og ſandig Strandkandt, hvor Havet de fleeſte Tiider er oprört og fnyſende; ved den eller i en Bugt findes et lille bitte Fartöi uden Aarer, Seil, Maſt og Stænger, kaſtende ſig med et uforſagt Moed i det, overladt til det dybe Havs ſkummende Bölger, der ſnart hæver ham til Skyerne, og ſnart ſænker ham ned i Afgrunden; han, ſættende ſin kiekke Barm imod det uimodſtaaelige Uveir, befinder ſig, naar han mindſt venter det, tre tuſende og fleere Miile fra det Sted, hvor han gik om Bord. Han ſpringer op paa et langt bortliggende og ubekiendt Land, hvor der möder ham Ting, værdige at antegnes paa Pergament, om ikke i Metal. Men nu triumpherer Ladhed over Stræbſomhed, Örkesläshed over Arbeide, Laſten over Dyden, Hovmod over Kiekhed og Theorien i Krigskonſten over Praxin, ſom kun levede og glimrede i de gyldne, i de vandrende Ridderes Tiider. Nævn nogen mig en redeligere, kiekkere, end den navnkundige Amadis af Frankrig? En viiſere end Palmerin af Engeland? En höfligere og omgiengeligere end Tirant le Blanc? En tækkeligere end Liſuarte af Grækenland? En meere huggende og forhugget end Don Belianis? En meere uforſagt end Perion af Frankrig? En ſtörre Farligheds Foragter end Felix Marte af Hyrcanien? En meere oprigtig end Eſplandian? En meere ralk end Don Cirongilio af Thracien? En meere behiertet end Rodamonte? En meere forſigtig end Kong Sobrino? En meere

forvoven end Rinaldo? En meere uovervindelig end Roldan? En meere beleven end Rugero, fra hvilken de nu værende Hertuger af Ferrara, efter Turpins Cosmographie, skulde nedstamme? Alle disse Riddere og utallige fleere end der kan opregnes, Herr Licentiat, vare vandrende Riddere, Ridderskabets Ære og Glands. Disse, eller slige som disse, var min Meening, at Hans Majestet skulde betiene sig af; han vilde befinde sig vel ved deres Tieneste, spare mange Omkostninger, og Tyrken klöe sig bag Öret derved. Men jeg maae blive hiemme med mit Raad, siden Famulussen ikke vil tage mig ud; og dersom Jupiter ikke vil lade regne, saa er jeg her til at lade regne, naar jeg finder Behag deri. Jeg igientager det, at Herr Lignelsemageren kan vide, at jeg har forstaaet ham. I al Sandhed, sagde Barbeeren, saa var det ingenlunde min Meening, Herr DON QUIXOTE. Hielpe mig Gud saa sandt, som min Hensigt var god, og Deres Velbyrdighed burde ingenlunde taget sig noget af det. Om jeg burde tage mig af det eller ei, svarede DON QUIXOTE, maae jeg selv best vide.

Præsten tog derpaa Ordet, sigende: Endskiöut jeg hidindtil næsten ikke har talt et Ord, vilde jeg dog ikke gierne giemme paa en Tvivl, der nager og trykker min Samvittighed, og som er avlet hos mig ved det Herr DON QUIXOTE har fremfört. Herr Licentiat, svarede DON QUIXOTE, De er Herre i alle Ting, og kan altsaa frit udlade sig med Deres Tvivl; thi det er ikke behageligt at bære paa en bebyrdet Samvittighed. Jeg maae altsaa, siden De tillader det, sagde Præsten, sige, at mine Tvivl bestaaer deri, at jeg paa ingen Maade kan overtale mig til at troe, at denne store Sværm af vandrende Riddere, som Deres Velbyrdighed Herr DON QUIXOTE opregnede, have været væsentlige og virkelige Personer i Verden af Kiöd og Blod; men forekommer mig allesammen at være Fabler, Hiernespind og Usandheder; vaagne eller rettere sagt, halv sovende

Men-

Menneſkers Drömme. Dette, ſagde DON QUIXOTE, er en anden Vildfarelſe hos mange Menneſker, ikke at troe, at ſlige Riddere have været til i Verden. Jeg har meget ofte, og imod forſkiellige Perſoner og ved forſkiellige Leiligheder ſögt at drage Sandheden til denne almindelige Feiltagelſes Beſtridelſe for Dagen; men nogle Gange er jeg ikke kommen derfra efter Önſke, og andre Gange hældende mig paa Sandhedens Skuldre, der er ſaa tryg, at den har viiſt mig Amadis af Frankrig ſaa livagtig, at jeg har kundet bekræfte at have ſeet ham med mine egne Öine. Han var en höi velvoxen Mand; hvid af Anſigt; et veldannet ſkiönt ſort Skieg; Aaſynet imellem mildt og barſkt; kort i ſine Ord: langſom til Vrede og hurtig til at lade Vreden fare; og ſaaledes ſom jeg her har afmalet Amadis af Frankrig, ſynes mig, at jeg kunde afbilde og beſkrive alle de vandrende Riddere, der vandre i heele Verdens Hiſtorier; thi ved den Overtydning jeg har om, at de vare juſt ſaaledes, ſom Hiſtorien fortæller; af Bedrifterne de udförte, og Omſtændighederne de kom i, kan man ved Hielp af en god Philoſophie uddrage deres Lader, Farve og Skabning. Hvor ſtor ſynes da vel Deres Velbyrdighed, min Herr DON QUIXOTE, ſpurgte Barbeeren, at Kiempen Morgante burde være? Hvad Kiemperne anbelanger, ſagde DON QUIXOTE, da ere Meeningerne forſkiellige, hvad enten de have været til eller ei; men den hellige Skrift, der ikke kan vige en Töddel fra Sandheden, viiſer os at de have været til, ved at fortælle os Hiſtorien om Philiſteren Goliath, der holdt ſyv og en halv Alen, ſom er en umaadelig Höide. Paa Öen Sicilien er der iligemaade funden Been-Piber og Skuldreblade, hvis Störrelſe tydeligen have bevidnet, at deres Eiermænd have været Kiemper, og det ſaa höie ſom ſtore Taarne, hvilken Sandhed Geometrien ſætter uden for al Tvivl. Men hvorom alting er, ſaa veed jeg dog ikke med Viſhed at ſige, hvad Störrelſe Morgante har havt, endſkiönt jeg troer,

troer, at han ikke maae have været mægtig höi. Hvad der bevæger mig til dette Tykke, er at finde i Hiſtorien, hvor der tales om hans Bedrifter i Særdeleshed, at han meget ofte ſov under Tag, og ſiden der fandtes Huuſe, han kunde være i, er det öienſynligt, at hans Höide ikke kunde være umaadelig. Det er rigtigt, ſagde Præſten; og da det moerede ham mangfoldig at höre denne ravgale Snak, ſaa ſpurgte han ham, hvorledes han holdt for at Anſigterne paa Rinaldo af Montalvan, Don Roldan og de andre tolv Pairs af Frankrig havde ſeet ud, ſiden de alle vare vandrende Riddere? Rinaldo. ſvarede DON QUIXOTE, tör jeg driſte mig at ſige, har havt et bredt Anſigt, en levende Farve, ſtore udſtaaende Öine; han var en ſtor Springer, overmaade heftig, og en Ven af Rövere og ſkarnagtige Folk. Roldan, Roland eller Orlando (thi han nævnes i Hiſtorierne med alle tre Navne) troer jeg ſtadig at have været af middelmaadig Höide; bred af Skuldre; lidt ſkiævbeenet, fort af Anſigt og tykſkiegget; lodden paa Kroppen, et truende Aaſyn, kort i ſin Tale; men meget höflig og vel opdragen. Derſom Roldan, ſagde Præſten, ikke har været en favrere Svend end Deres Velbyrdighed beſkriver ham, ſaa var det intet Under, at den ſkiönne Frue Angeliqve foragtede og forlod ham for det Behagelige, Muntre og Tækkelige, der maae have været ved den glathagede Mohr, hun holdt ſig til, og finder jeg det meget viiſeligt at elſke Medors Kiælenhed höiere end Roldans Barſkhed. Denne Angelique, Herr Licentiat! ſagde DON QUIXOTE, var en löſagtig, omlöbende og ublue Fröken, der gav Verden lige ſaa meget at löbe med om hendes urimelige Daarlighed, ſom Rygtet med hendes Skiönhed; hun foragtede Prindſer, Tappre og Viiſe i tuſende Tal. og lod ſig nöie med en lille kulled Page, hvis heele Navn og Fortieneſte beſtod i hendes Kierlighed til ham. Hendes Skiönheds Skialder, den navnkundige Arioſte, gaaer ikke heller videre end til denne Kierlighed,

lighed, enten fordi han ikke fordriſtede ſig, eller og ikke vilde beſynge det, ſom denne Frue foretog ſig efter hendes endelige Ödeleggelſe, ſom vel ikke maae have været meget ſömmelige Ting, men ender ſin Sang med:

Hvordan hun Scepteret af Catay modtog
Maaſkee en anden vil med bedre Hæld beſynge.

Og uden Tvivl var dette en Spaaedom, (thi Poeter kaldes ogſaa Propheter) der ſiden efter til Punct og Prikke blev opfyldt, da en bekiendt Andaluſiſk Poet begræd og beſang hendes Taare; og en anden berömt og Spaniens eeneſte Poet beſang hendes Skiönhed.

Siig mig, Herr DON QUIXOTE, tog derpaa Barbeeren Ordet, om der blant de mange Poeter, der have udbredet hendes Berömmelſe, ſlet ingen har været, ſom har giort Satirer over hende? Jeg troer nok, ſagde DON QUIXOTE, at derſom Sacripante og Roldan havde været Poeter, at den gode Frue havde faaet noget at blæſe paa, ſiden det er de af deres virkelige eller indbildte Villies Beherſkerinde afviiſte og foragtede Poeter medföd, at hævne ſig ved Satirer og Skandſkrifter. (En Hævn, der ſikkert er et ædelt Hierte uværdig.) Men hidindtil har jeg ingen Efterretning om, at ſkiendige Vers over Frue Angelique löber omkring i Verden. Et Vidunder, ſagde Præſten, og i det ſamme hörte de Söſterdaatteren og Huusholderſken (ſom havde forladt Selſkabet) at ſkrige af fuld Hals i Gaarden; hvorpaa de alleſammen löb hen hvor Lyden kom fra.

II. CAPITEL.

Der handler om den bemerkelige Striid, SANCHO PANZA havde med DON QUIXOTES Söster-Daatter og Huusholderske, med andre behagelige Ting.

Hiſtorien beretter, at de Skriig, der kom DON QUIXOTE, Præſten og Barbeeren for Öre, udſtödtes af Söſterdaatteren og Huusholderſken imod SANCHO PANZA, der ſlog om ſig med knyttet Næve for at komme ind til DON QUIXOTE, og Fruentimmerne forfægtede Indgangen, ſigende: Hvad vil den Landſtryger her i Huuſet? Gaae eders Vei hen til eders eget, Broder, det er eder og ingen anden, ſom forvilder Herren, trækker ham ved Næſen, og forleeder ham til at ſtryge Veie og Stræder igiennem. SANCHO ſvarede hertil: Satans Huusholderske! den der trækkes ved Næſen, forvildes og forleedes til at ſtryge Veie og Stræder igiennem, er mig og ikke ham. Han drog mig fra Huus og Hiem ved Spilfægterier, i det han ſaa fuldt og faſt lovede mig en Öe, ſom jeg venter paa den Dag i Dag er. Ulykkens Öer om Halſen paa Dig, ſagde Söſterdaatteren, forbandede SANCHO! Hvad er Öer for noget, er det ſpiiſelige Vahre, Du Vielfras og Slughals? Det er ikke til at ſpiiſe, men til at regiere over, ſagde SANCHO, og meere værd end fire Byer og fire af Hoffets Commendantſkaber. Med alt det, ſagde Huusholderſken, ſkal Din Uhumſkheds Sæk og Ulykkens Fugl ikke ſaae Din Fod over denne Dörterſkel, gaae hen og regier over Dit Huus og dyrk Din Ager, men giör ingen

gen Krav længere enten paa Öer eller Bugter. Præſten og Barbeeren fornöiede ſig uendelig ved at höre Samtalen imellem diſſe tre; men DON QUIXOTE (ſom frygtede for at SANCHO maatte aabne for Sækken og lade nogle eenfoldige Ondſkabet vælde ud, der kunde röre ved Ting, ſom juſt ikke vilde befæſte hans Anſeelſe) kaldte paa ham og befalede de to at holde Munden og lade ham gaae ind. SANCHO gik ind, og Præſten og Barbeeren ſagde Farvel til DON QUIXOTE, om hvis Helbredelſe de mistvivlede, ved at ſee hvor dybt diſſe daarlige Griller vare rodfæſtede hos ham, og hvor dybt han i ſin Eenfoldighed laae nedſænket i det ulykkelige vandrende Ridderſkab. Præſten ſagde derfor til Barbeeren: De ſkal ſee, Svoger, at naar vi mindſt venter det, ſaa tager vores Herremand endnu engang Dören paa Ryggen. Det tvivler jeg ingenlunde om, ſagde Barbeeren, men imidlertid forundrer jeg mig ikke ſaa meget over Ridderens Galſkab, ſom over Vaabendragerens Eenfoldighed, der troer, at han aldrig kan gaae Glip af en Öe, og den Tanke er groed ſaa faſt under hans Hue, at alt hvad der kunde optænkes til at overtyde ham, ikke kunde drage den ud derfra. Gud hielpe dem, ſagde Præſten, det er paa det yderſte med dem; jeg længes kun efter at ſee, hvad Enden vil blive paa Daarlighederne hos ſlig en Ridder og ſlig en Vaabendrager, der ſynes at være dannede for hinanden; thi Herrens Daarlighed, foruden Tienerens Taabelighed var ikke en Hvid værdt. Det er en Sandhed, ſagde Barbeeren, men jeg gav noget for at vide, hvad der nu gaaer for ſig imellem de to. Jeg er vis paa, ſvarede Præſten, at Söſterdaatteren eller Huusholderſken fortæller os det; thi de glemmer viſt ikke at ſtaae paa Luur.

Imidlertid havde DON QUIXOTE lukket ſig inde med SANCHO i ſit Kammer, og da de vare allene, ſagde han: Det giör mig meget ondt SANCHO, at Du har ſagt og ſiger, at

jeg

jeg var den, der forleedede Dig af Dine Vaaninger, da Du dog veed, at jeg ikke blev i mine Gaarde; vi droge ud tilsammen; vi vare tilsammens; og vi have vandret tilsammens; vi har deelt Lykke sammen og staaet Last og Brast med hinanden. Dersom man himmelsprættede Dig engang, saa har man pryglet mig hundrede Gange, og det er Fordeelen, jeg har havt for Dig. Det var ikke heller meere end billigt, svarede SANCHO; thi efter som Deres Velbyrdighed siger, saa tilfalder Uhældene de vandrende Riddere meget meere end Vaabendragerne. Deri farer Du vild, SANCHO, sagde DON QUIXOTE; thi det hedder: QUANDO CAPUT DOLET &c. Jeg forstaaer ikke andet end mit Modersmaal, svarede SANCHO. Jeg vil sige, sagde DON QUIXOTE, at naar Hovedet lider, saa lider alle Lemmerne, og da jeg er Din Herre og Husbond, saa er jeg Dit Hoved og Du et af mine Lemmer, siden Du er min Tiener; og af denne Aarsag maae Du lide ved det Onde, der har rört eller rörer mig, og jeg igien ved Dit. Det burde vel saa være, sagde SANCHO, men da man himmelsprættede mig som en Lem, holdt mit Hoved bag ved Gaardmuuren, og saae mig flyve i Luften uden mindste Smerte; og siden Lemmerne ere forbundne til at værke ved Hovedets Onde, saa burde det ogsaa være forbunden til at værke ved Deres. Hvorledes kan Du sige SANCHO, sagde DON QUIXOTE, at jeg ikke følede at man himmelsprættede Dig? og har Du sagt det, saa hverken siig eller tænk det, siden jeg den Tiid følede langt meere Smerte i min Siel end Du paa dit Legeme.

Men lad os nu sætte dette til Side, vi finder altid Leilighed til at afgiöre den Post; og siig mig, Ven SANCHO! hvad man her paa Stedet taler om mig? Hvad taler Almuen om mig? Hvad meener Herremændene? Hvad tænker Ridderne? Hvad siges der om min Tapperhed? Hvad om mine Bedrifter? Hvad om min Artighed? Hvorledes udtydes den vigtige Post jeg

har

har paataget mig at fornye den allerede forglemte vandrende Ridderorden? Med et Ord SANCHO, jeg vil at Du skal sige mig alt, hvad der hidindtil er kommen Dig for Öre, og det uden at forøge det Gode eller formindske det Onde i mindste Maade; siden det er troe Underhavendes Pligt, at fremlegge Sandheden for deres Herre i sin egentlige og rette Skikkelse, uden at Hyklerie sætter Sminke paa den, eller en nedrig Ærbödighed formindsker den; thi Du maae vide SANCHO, at dersom Sandheden blev baaren ganske nögen og uden at være indhyllet i Smigers Klædebon for Regenters Ören, saa vilde der komme andre Tiider; langt herligere Tiidsaldere end vores vilde blive kaldet Jernaldere, hvorved forstaaes, at den værende maatte være den gyldne. Föer Dig denne Advarsel til Nytte, SANCHO, til at bringe Sandheden viiseligen og i gode Hensigter for mit Öre i alle de Ting, jeg har spurgt Dig om. Det vil jeg hierrens gierne giöre, sagde SANCHO, men paa Vilkaar, at Deres Velbyrdighed ikke ivrer sig over hvad jeg siger, siden De vil have at jeg skal give Dem det i samme Klædedragt, som jeg har faaet det. Det skal ikke fortryde mig, sagde DON QUIXOTE, Du kan tale ganske fridt, SANCHO, og uden videre Omsvöb.

Det förste, jeg altsaa har at sige, sagde SANCHO, er at Almuen holder Deres Velbyrdighed for en stor Nar, og mig for en ikke mindre Daare. Herremændene sige: at Deres Velbyrdighed ikke har kundet lade sig nöie med at blive i Herremanderiets Grændser, men har sat Don til, og vovet at giöre sig til Ridder med siire Viinranker, to Strykker Sædeland, og forreven baade bag og for. Ridderne sige: at de ikke kan lide, at Herremændene vil hæve sig op iblant dem, især slige usle Herremænd, som ikke have Saaler under Skoene, og syer Lapper paa sorte Buxer med grön Traad. Dette, sagde DON QUIXOTE, kan ikke være mig meent; siden jeg stedse gaaer

vel klædt og bær aldrig Lapper; lasset kan jeg nok være, men lasset ved Brynieus Tyngde, og ikke ved Tiiden. I det der angaaer Deres Velbytdigheds Tapperhed, Artighed, Bedrifter og den vigtige Fornyelse, blev SANCHO ved, da ere Meeningerne meget forskiellige. Een siger: Han er en Nar, men moersom; en anden: tapper, men ulykkelig; atter en anden: höflig, men dumdristig; og saaledes sliddres og sladdres der vidt og bredt, at der ikke levnes Deres Velbyrdighed og mig Ære for en Hvid. Heraf kan Du see SANCHO, sagde DON QUIXOTE, at jo stærkere Dyden glimrer, jo meere den forfølges. Der have været faa og næsten ingen store Mænd i Verden, som jo Ondskaben har bagvasket. Julius Cesar, en kiek, forstandig og tapper General, skieldtes for ærgierrig, og man fandt endog nok at dadle paa hans Sæder og Klædedragt. Alexandre, der ved sine Bedrifter erhvervede sig Tilnavn af MAGNUS, beskyldtes for at være en Drukkenbolt. Hercules, der fuldförte de strængeste Arbeider, tillagde man, at være vellystig og qvindagtig. Don Galaor, Amadis af Frankrigs Broder, udraabtes for at være umaadelig trættekier, og hans Broder for at være en Græder. Altsaa SANCHO, naar saa mange fortrefflige Personer har maattet holde frem for Klaffer-Tunger, saa kan jeg ogsaa finde mig deri, allerhelst naar det ikke gaaer videre end Du har sagt. Jo men, sagde SANCHO, det skulde blive derved. Nei; Pyt sagde Peer til Kongen. Er der da meere endnu? spurgte DON QUIXOTE. Det brede er tilbage, sagde Kierlingen, svarede SANCHO; det er kun Sukker-Smulerne, De har faaet hidindtil, men dersom Deres Velbyrdighed vil vide heele Klafferiet, som der angaaer Dem, saa vil jeg strax paa Oieblikket bringe Dem een hid, som skal fortælle Dem det Revel og Krat, uden at der skal fattes en Töddel. Barcholomæus Carascos Sön kom i Aftes fra Salamanca, hvor han har studeret og er giort til Baccalaureus. Jeg gik hen at

bede

bede ham velkommen, og han ſagde mig, at Deres Velbyrdigheds Hiſtorie löb alt om i en Bog under Navn af den ſindriige Herremand DON QUIXOTE af MANCHA. Han ſagde ogſaa, at der taltes om mig i den ved mit eget Navn SANCHO PANZA, og om Frue DULCINEA af TOBOSO, tillige med andre Ting, ſom er falden for imellem os to under fire Öine, ſaa jeg korſede og ſignede mig af Forundring over hvorledes denne Hiſtorieſkriver havde faaet det at vide, ſom han har ſkrevet. Jeg forſikkrer Dig SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, at det maae være nogen viis Troldmand, der er Forfatteren til vores Hiſtorie, og for dem er ingen af de Ting, de vilde ſkrive om, ſkiulte. Men hvorledes, ſagde SANCHO, kan det være en Viis og en Troldmand? thi efter det, Baccalaureuſen Samſon Carraſco (ſom den kalder ſig, der ſagde mig det) fortæller, ſaa hedder Forfatteren til Hiſtorien: Cide Hamete Bengel. Det er et mohriſk Navn, ſagde DON QUIXOTE. Det bliver vel ſaa, ſagde SANCHO, thi jeg har hört mange ſige, at de fleeſte Mohrer ere Bengler. SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, Du maae endelig have hört Feil af Tilnavnet, denne Cide har, ſom paa Arabiſk vil ſige Herre. Det er mueligt, ſagde SANCHO, men om Deres Velbyrdighed behager, at jeg ſkal lade ham komme ſelv hid, ſaa vil jeg flyve hen og hente ham. Du giör mig en ſtor Fornöielſe dermed, Ven, ſagde DON QUIXOTE, ſiden det, Du har ſagt mig, har giort mig ſaa uroelig, at ikke en Mundfuld Mad vil ſmage mig, förend jeg er underrettet om alle Ting. Saa vil jeg gaae og ſee om ham, ſagde SANCHO, hvorpaa han forlod ſin Herre, og gik hen at ſöge Baccalaureuſen, med hvilken han efter en kort Tiids Forlöb kom tilbage, hvor der da imellem de tre forefaldt en meget fornöielig Samtale.

III. CAPITEL.

Den latterlige Ordvexling, der foresaldt imellem DON QUIXOTE, SANCHO PANZA og Baccalaureusen Samson Carrasco.

DON QUIXOTE blev meget tankefuld tilbage og med stor Længsel efter Baccalaureusen Carrasco, som han ventede skulde fortælle ham noget Nyt om ham selv, der skulde staae i en Bog, eftersom Carrasco havde sagt, skiönt det faldt ham umueligt at troe, at der var slig en Historie til; thi hans dræbte Fienders Blod var endnu ikke viisket af hans Kaarde, og dog vilde man paastaae, at hans store Ridderligheder gik trykte omkring. Hans Slutning blev da den, at nogen Viis, der enten var hans Ven eller Fiende, havde ved Troldoms Konst givet dem i Pressen, ifald han var Ven for at forstörre dem, og sætte dem over de meest udmerkede vandrende Ridderes; ifald han han var Fiende for at formindske dem og sætte dem under de nedrigste, der vare skrevne om gemeene Vaabendragere. Dog (sagde han til sig selv) ingen vaabendragerlige Bedrifter ere nogensinde beskrevne; og naar det altsaa er sandt, at man har slig en Historie, da siden den er om en vandrende Ridder, maae den i Kraft deraf være oplöfter, höi, betydelig, prægtig og sandfærdig. Dette tröstede ham nogenledes, men han miströstedes snart igien ved at tænke paa, at Forfatteren var en Mohr, som Titelen Cide udviiste; og at der hos Mohrene ingen Sandhed var at vente, siden de alle vare Udstafferere, Forfalskere og fantastiske. Han skielvede for, at man maatte have afhandlet hans Kierlighed med nogen Slags Ufömmelighed, der kunde falde

falde tilbage paa hans Frue DULCINEA af TOBOSO, som en Fornærmelse og Æres-Forkleining. Han önskede inderligen, at man vedbörlig havde forkyndt den Troelkab og Ærbarhed, han stedse havde iagttaget ved at foragte Dronninger, Keiserinder og Frökener af alle Classer, og holde Naturens voldsomme Bevægelser i Töilen. Fordybet, nedsænket og vaklende i disse og mange andre Foreſtillinger, förte SANCHO Carrasco ind til ham, der blev meget höflig imodtaget af DON QUIXOTE.

Baccalaurcusen var, uagtet han heed Samson, ikke meget stor af Person, skiönt en meget stor Skalk, guulgusten af Farve, men af et meget godt Begreb. Han havde omtrent en fire og tyve Aar paa Bagen, et rundladen Ansigt, en flad Næse og en bred Mund; sikkre Kiendetegn paa at være lidet ondskabsfuld og en Ven af Munterhed og Skiemt paa tredie Mands Bekostning, som han strax viiste ved at nærme sig DON QUIXOTE, i det han kastede sig paa Knæe for ham, sigende: Deres Höihed, Herr DON QUIXOTE af MANCHA, værdiges dog at udstrække Deres Hænder til mig! Ved Sanct PedersKlædebon, som jeg har beskuet, endskiönt jeg kun har gaaet de fire förste Ordener igiennem, saa er Deres Velbyrdighed een af de meest berömte vandrende Riddere, der have været og endnu ere paa heele Jordkredsen. Hæld hvile over Cide Hamete Benengeli, som har efterladt Deres Höiheds Historie skreven; og dobbelt Hæld hvile over ham, der bar Omhue for at lade det oversætte af det Arabiske i vores giengse Castillianske Sprog, til en Fornöielse for alle Folk. DON QUIXOTE lod ham reise sig og sagde: Altsaa er det dog sandt, at man har min Historie, og at en Mohr og Viis har forfattet den? Det er saa sandt, Herre, svarede Samson, som jeg staaer her for Deres Öine; og den Dag i Dag er findes der meere end tolv tusende Böger trykte af denne Historie; foruden de der ere i Barcelona, Portugal

og Valencia, hvor den ogſaa er trykket, og lyder Rygtet, at den nu er under Preſſen i Antverben, og om jeg ikke tager Feil, vil der intet Folk findes, i hvis Sprog den ikke ſkulde overſættes. Een af de Ting, ſvarede DON QUIXOTE, ſom meeſt kan glæde et dydigt og ædelt Menneſke, er at ſee ſig i levende Live og med et godt Eftermæle bekiendt og trykt i alle muelige Sprog. Jeg ſiger med Fliid et godt Eftermæle; thi naar det er det modſatte, kan ingen Död ſættes i Ligning dermed. Hvad et godt Rygte og Eftermæle anbelanger, ſagde Baccalaurenſen, ſaa bær Deres Velbyrdighed deri Priiſen for alle vandrende Riddere, ſiden Mohren i ſit Sprog og den Chriſtne i ſit have draget Omſorg for at give en levende Afbildning paa Deres Velbyrdigheds Styrke; uforfærdede Siel til at vove ſig i Farligheder; Taalmodighed i Modgang; Standhaftighed i Ulykkerne, ſaaſom: Saar og Hug; Ærbarheden og Afholdenheden i den ſaa platoniſke Kierlighed imellem Deres Velbyrdighed og min Frue Doña DULCINEA af TOBOSO. Aldrig, ſagde SANCHO, har jeg hört min Frue DULCINEA kaldes Doña, men kun ſlet og ret DULCINEA af TOBOSO, og det er allerede en Feiltagelſe i Hiſtorien. Som er af liden eller ingen Betydenhed, ſvarede Carraſco. Tilforladelig, ſagde DON QUIXOTE. Men ſiig mig, Deres Velbyrdighed, Herr Baccalaureus! Hvilke af mine Bedrifter i denne Hiſtorie raabes meeſt ud? Nogle, ſagde Carraſco, holde ſig ved Eventyret med Veirmöllerne; andre ved det med Valkemöllerne; denne ved Beſkrivelſerne over de tvende Krigshære, ſom ſiden ſyntes Faare-Hiorder; hiin udſkriger det med den Döde, man förte til Segovien; Een ſiger, at Galleiſlavernes Befrielſe overgaaer dem alle; og en anden: at intet kan ſættes i Ligning imod det med Benedictinermunkene og den tappre Biſcayers Kamp. Siig mig, Herr Baccalaureus, faldt SANCHO ham ind i Talen, er Eventyret med Vognmændene, da vores gode ROZINANTE fik

Lyſt

Lyst at plukke Haar af den Skaldede, der ogsaa? Denne Viise, svarede Samson, har slet intet ladet ligge i Blækhornet; alting er sagt; alting er beskrevet lige indtil Capriolerne, den gode SANCHO gjorde i Dækkenet. I Dækkenet, sagde SANCHO, gjorde jeg ingen Caprioler, men vel i Luften, og det oven i Kiöbet fleere end jeg skiöttede om. Saavidt som jeg troer, saa er der ingen menneskelig Historie i Verden, i hvilken Lykken ikke vexler om, sagde DON QUIXOTE, især de, som handle om Ridderskabet, der umueligen alle Tider kunde være fulde af lykkelige Hendelser. Med alt det, sagde Baccalaureusen, siger dog nogle af dem, som have læst denne Historie, at de havde været glade ved, om Forfatteren havde sprunget nogle af de uendelige Prygl over, som der ved adskillige Begivenheder haglede ned over Herr DON QUIXOTE. De hörer til Historiens Sandhed, sagde SANCHO. Desuagtet kunde de gierne gaaet det stiltiende forbie, svarede DON QUIXOTE, fordi de Handlinger, som hverken forandrer eller fordreier Historiens Sandhed, ikke bör optegnes naar de kunde være Helten til Fornærmelse. Paa min Ære, Eneas var ingenlunde saa gudfrygtig, som Virgilius afbildede ham, eller Ulysses saa viis, som Homerus beskrev ham, Det er vel saa, tog Samson Ordet, men et er at skrive som Poet, et andet som Historicus. Poeten kan fortælle eller besynge Tingene, ikke som de vare, men som de burde være; og Historieskriveren maae antegne dem, ikke som de burde være, men som de vare, uden at legge til eller tage mindste Töddel fra Sandheden. Siden da, sagde SANCHO, denne Herr Mohr taler den reene Sandhed, saa er der vel ingen Tvivl om, at jo mine Prygl findes iblant min Herres; thi der faldt aldrig Halvdeelen saa mange paa Hans Velbyrdigheds Skuldre, som paa min Krop; men som heller ikke er at undres over, fordi, som denne min Herre siger, Lemmerne maae deele Hovedets Onde. Du er en Spottefugl, SANCHO, sagde DON

QUIXOTE; og det feiler Dig ikke paa Hukommelſen, hvor Du vil have den. Om jeg ogſaa vilde glemme Puffene, jeg har faaet, ſagde SANCHO, ſaa tilſtæder de grönne og guule Strimer, der endnu ligge ganſke kiendelige i mine Sider, det ikke. Tie ſtille SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, og afbryd ikke Baccalaureuſen, ſom jeg beder vil fare fort med Beretningen om hvad der ſiges om mig i den omtalte Hiſtorie. Og om mig med, ſagde SANCHO; thi ſom Ordet gaaer, ſaa ſkal jeg være een af de betydeligſte Preſonager i den. Perſonager ſkal I ſige, Ven SANCHO, og ikke Preſonage, ſagde Samſon. Jeg feiler ikke Ordrettere, Dem foruden, ſvarede SANCHO, men lad os komme videre, ellers faaer vi ikke Haſt derpaa i vor Levetiid. Gid jeg maae ſkee en Ufærd, SANCHO! ſagde Baccalaureuſen, derſom I ikke er den anden Perſon i Hiſtorien; og det i ſaadan Grad, at man heller vil höre eder tale, end de ziirligſt afbildede blant dem alle. Imidlertiid er der dog dem, ſom ſige, at I maae være overmaade lettroende, ſiden I kunde tage Löftet, ſom den her tilſtædeværende Herr DON QUIXOTE giorde eder om et Statholderſkab, for reede Penge. Rom blev ikke bygget paa een Dag, ſagde DON QUIXOTE, SANCHO er endnu for grön om Hagen; han kan give lidt Stunder, ſaa ſanker han ved Aarene meere Erfarenhed, og bliver viiſere og beqvemmere til at være Gouverneur, end han nu er. Ved Gud, Herre! ſagde SANCHO, den Öe, jeg ikke kunde regiere med de Aar, jeg nu har, den regierede jeg ikke med Methuſalems Alder; Ulykken beſtaaer ikke i, at jeg ingen Ævner har til at regiere, men deri, at ingen endnu veed hvor den Öe er at finde. Sæt alting i Guds Haand, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, ſaa bliver det altſammen godt og maaſkee bedre, end Du kan foreſtille Dig; thi uden Guds Villie kan ikke et Löv bevæge ſig. Det er ſandt, ſagde Samſon, naar Gud vil, kan det ikke mangle SANCHO paa tuſende Öer, end

ſige

ſige een. Jeg har ſeet Gouverneurer i mine Dage. ſagde SANCHO, ſom efter mit Tykke ikke vare Saalerne af mine Skoe værdt, men desuagtet kaldtes de naadige Herrer og ſpiiſte paa Sölv. Diſſe vare ikke Gouverneurer paa Öer, ſvarede Samſon, men andre Gouverneurer. der havde meget mindre at ſige; de, ſom herſke over Öer, maae dog i det mindſte forſtaae Grammatica. Gram gider jeg ikke været nogen, ſagde SANCHO; uden de maatte være meget onde; men eders Tiktak vil jeg ſlet ikke have noget med at beſtille; thi det forſtaaer jeg mig ikke paa.

Men nu vil vi ſætte Statholderſkabet i Guds Haand, der nok giver hvad jeg er tient med, og ſige Dem, min Herr Baccalaureus Samſon Carraſco, at jeg er inderlig glad over, at Forfatteren af denne Hiſtorie har talt om mig paa en Maade, at ingen kiedes ved de Ting, han fortæller om mig; thi paa god vaabendragerlig Ære, derſom han havde ſagt noget om mig, der ikke havde ſkikket ſig for en gammel Chriſten, ſom jeg er, ſaa ſkulde jeg præket for ham, ſaa de Döve ſkulde hört det. Det var at giöre Mirakler, ſagde Carraſco. Mirakler mig hid og Mirakler mig did, ſagde SANCHO, ſaa maae enhver ſee ſig for hvorledes han taler eller ſkriver om Folk, og ikke ſmöre ſammen i Flæng og i Spræng det forſte det beſte der falder ham ind. Den ſtörſte Plet i denne Hiſtorie, ſagde Baccalaureuſen, er at Forfatteren har ſat en Fortælning i den, kaldet: Den utidige Nysgierrige, ikke fordi den er ſlet eller ilde ſkreven, men fordi den ikke har Sted der, eller ſtaaer i mindſte Forbund med hans Velbyrdigheds DON QUIXOTES Hiſtorie. Jeg forſtaaer det, ſagde SANCHO, han har blandet Tingene ſammen ſom Höe og Hakkelſe. For nærværende Tiid, tog DON QUIXOTE Ordet, ſaa ſiger jeg, at Forfatteren af min Hiſtorie ingen Viis har været, men en Taabe, der uden Vid og Eftertanke har ſammenſkreven alt, hvad der er falden ham ind, ſom Obaneja,

en Maler til Ubeda, giorde; thi naar man ſpurgte ham hvad han malede? ſvarede han: Hvad der kommer mig for. Undertiden malede han en Hane ſaa ſlet og ilde truffen, at det var nödvendigt at ſkrive med gothiſke Bogſtaver ved Siden af den: Dette er en HANE; og ſaaledes gaaer det vel ogſaa med min Hiſtorie; den trænger til Anmerkninger for at forſtaaes. Ingenlunde, ſvarede Samſon; den er ſaa tydelig, at man ikke har mindſte Vanſkelighed ved at forſtaae den; Börnene veed den nden ad; Drengene læſer den, Mændene fatter den og de Gamle erer den. Kort ſagt, den ſöges, læſes og kiendes ſaaledes af alle Folk, at ſaaſnart man ſaaer Öie paa en mager Heſt, ſiges der: Det er ROZINANTE. De, ſom ere meeſt forpikkede paa dens Læsning, ere Pagerne; der er ingen ſtor Herres Forgemak, hvor man ikke finder den, ligeſom een ſlipper den, tager en anden ved den; de ſkiende og tigge ſig den til. Med et Ord, denne Hiſtorie er den meeſt behagelige og mindſt ſkadelige Tiidsfordriv, man hidindtil har havt, fordi der ikke i heele Verket findes et uſömmeligt Ord eller mindſte uanſtændige Tanke. Var den anderledes, ſagde DON QUIXOTTE, var den ikke ſandfærdig, men lögnagtig; og de Hiſtorieſkrivere, ſom legge Vind paa at lyve, fortiente at brændes, ſom de der giöre falſk Myndt, og jeg begriber aldeles ikke hvad der har bevæget Forfatteren at blande den med andre Fortælninger og Tildragelſer, da mine gave ham Materie nok til at ſkrive om. Han burde taget ſig Ordſproget til Advarſel: Godt faae Bryggeren, men Skam faae Blanderen! Allerhelſt da han ved at anföre mine Tanker, Sukke, Taare, gode Forſætter og Angreb kunde allene udgivet en Bog, ſtörre og tykkere end alle Toſtados Verker kunde udgiöre. Virkelig, Herr Baccalaureus, ſaa vidt ſom jeg indſeer Tingen, ſaa udkræves der til at ſkrive en Bog, af hvad Slags det ogſaa er, en ſtor Skiönſomhed og et modent Begreb; og at forebringe Skiemt og ſkrive Spög, er

kun

kun ſtore Hoveder given. Den vanſkeligſte og fornuftigſte Caracteer i et Skuespil er Toſſens, fordi den, ſom giver at forſtaae at han er taabelig, maae intet mindre end være det. Hiſtorien er tillige en hellig Ting, ſiden den maae grunde ſig paa Sandheden, og hvor Sandheden er, der er Gud i Sandheden. Desuagtet er der nogle, ſom forfatte og ſlenge Böger ud i Verden ſom Sukkerkugler. Der er aldrig ſaa ſlet en Bog, ſagde Baccalaureuſen, der findes dog noget godt i den. Det er der ingen Tvivl om, ſvarede DON QUIXOTE, imidlertid hænder det ſig dog ofte, at de, ſom have været höit agtede og berömte for deres Skrivemaade, have miſtet det paa engang, eller dog tabt det meeſte deraf, ved at give deres Skrifter i Preſſen. Aarſagen dertil, ſagde Samſon, er den, at da man betragter trykte Verker nær ved, ſaa kan man ogſaa lettere blive deres Feil vaer; og jo meere Berömmelſe Forfatteren har indlagt ſig, jo meere lyſer Feilene i Öinene. Berömte ſtore Hoveder, Poeter og Hiſtorieſkrivere anſees ſtedſe eller dog ſom oftеſt med misundelige Öine af dem, ſom finde Behag og en ſynderlig Tiidsfordriv i at dömme om andres Skrifter, uden ſelv at bringe noget for Dagens Lys. Dette er ikke forunderligt, ſagde DON QUIXOTE; thi der ere mange Theologi, ſom ikke duer til at præke, men ere fortreflige til at opdage Feilene eller det Overflödige hos dem, ſom præker. Alt dette er unægteligt, Herr DON QUIXOTE, ſagde Carraſco, men jeg vilde have, at diſſe Herrer Cenſores ſkulde være lidt meere barmhiertige, eller lidt mindre nöiagtige, og ikke holde ſig ſaa meget op ved Stövgranene i det Verks klarſkinnende Straaler, de mumle eller ſkumle over; og om ALIQUANDO BONUS DORMITAT HOMERUS, ſaa ſkulde de tage den lange Vaagen i Betragtning, ſom det har koſtet ham at bringe Verket ſaa klart for Dagen, ſom han formaaede; og maaſkee kunde det være, at det, ſom forekom diſſe Herrer

ſaa

saa stygt, var allene nogle Skiönpletter, der somme Tiider forøger Ansigtets Skiönhed, hvori de sættes. Jeg for min Part maae tilstaae, at den, der lader en Bog trykke, vover meget, siden det er Umueligheds Umuelighed at forfatte den saaledes, at den kan fornöie og behage alle. Den, der handler om mig, sagde DON QUIXOTE, har vel kun fornöiet saa? Tvertimod, svarede Samson; thi som at STULTORUM INFINITUS EST NUMERUS, saa ere de ogsaa uendelige, som have funden Behag i denne Historie. Nogle have henregnet det Forfatteren til en Feil eller Glemsomhed, at han har undladt at fortælle, hvortedes Röveren stial SANCHOS Rucio, som han ingen Oplysning giver om, men lader sig nöie med blot at sige, at den blev stiaalen, og strax derpaa finder man SANCHO siddende paa samme Esel, uden at man veed hvor den er kommen fra. Man siger ogsaa, at han har glemt at giöre Regnskab for hvad SANCHO giör med de hundrede Guldstykker, han fandt i Vadsækken paa de sorte Klipper, som aldrig nævnes siden, og mange ere dog begierlige efter at vide, hvor han giorde af dem og hvad han brugte dem til; og er dette een af de væsentligste Poster, der mangler i dette Verk. SANCHO svarede: Herr Samson! nu er jeg hverken i Stand til at give mig af med Fortælning eller Regnskab; der er overfalden mig saadan en Mave-Svaghed, at dersom jeg ikke faaer mig to styrkende Slurk, saa kommer jeg i den hellige Lucies Torn. Hiertestyrkningen har jeg hiemme; vor Moerlille venter paa mig, og saasnart jeg har spiist, skal jeg staae her igien og tilfredsstille Deres Velbyrdighed og heele Verden, i Hensende til hvad De vil spörge, saavel om Eslens Tab, som om Brugen af de hundrede Guldstykker. Og uden at oppebie Svar eller sige et Ord meere, gik han hiem. DON QUIXOTE bad og nödte Baccalaureusen at tage til Takke med et daarligt Maaltid hos ham. Baccalaureusen tog

imod

imod Indbydelſen; de ſædvanlige Retter bleve forögede med et Par Duer; over Maaltiidet taltes om Ridderſkabet, Carraſco rettede ſig efter hans Smag; Gieſtebudet tog Ende; Middagshvilen blev taget; SANCHO kom tilbage og den forrige Samtale blev fortſat.

IV.

IV. CAPITEL.

I hvilket SANCHO besvarer Baccalaureusen Samsons Carrascos Tvivl og Spörgsmaal, saavel som andre Ting, der fortiener at vides og fortælles.

SANCHO kom igien til DON QUIXOTES Huus, og da de havde begyndt paa den forrige Snak igien, besvarede han alt det, Herr Samson sagde at længes efter at vide om hvorledes, af hvem og naar Eselen blev stiaalen. Jeg siger da, sagde SANCHO, at den samme Nat, vi flygtede for den hellige Hermandat, efter Eventyret med Galleislaverne og den Afdöde, der förtes til Segovien, kom min Herre og jeg ind i de sorte Klipper. Min Herre og jeg sögte os det tykkeste Krat ud, hvor min Herre, hældende sig paa sin Lantze, og jeg paa min Rucio, trætte og möere af de foregaaende Slagsmaal, sov saa södeligen, som om vi havde været udstrakte paa Ederduuns Dyner. Især sov jeg saa haard og tryg en Sövn, at nogen, være sig nu hvem det var, fandt Leilighed til at löfte og understötte mig med fiire Staver, paa hvilke de fiire Kandter af Saddelen hvilede, paa saadan Maade, at jeg sad som til Hest paa dem, og min Rucio blev trukken frem under mig, uden at jeg mærkede det. Det lader sig let giöre og er ingen nye Opfindelse, sagde DON QUIXOTE, det samme hendte Sacripante; da han var ved Albracas Beleiring, blev hans Hest ogsaa draget frem under ham af den navnkundige Tyv, kaldet Brunelo. Det dagedes, blev SANCHO ved, og neppe havde jeg begyndt at række og strække mig, förend Stavene svigtede og jeg giorde

et

et ſtygt Fald paa Jorden. Jeg ſaae mig om efter Eſlen, men da jeg ikke ſaae den, kom Taarene mig i Öinene, og jeg bröd ud i ſlige ynkelige Klagemaal, at derſom Forfatteren ikke har ſat dem i Hiſtorien, ſaa er det en afgiort Sag, at han lader det beſte ude. Efter jeg veed ikke ſelv hvor mange Dages Forlöb, da jeg drog i min Frues Princeſſe Micomiconas Følge, kiendte jeg min Eſel, og paa den ſad i Zigeunerdragt denne Gines af Paſſamonte, den ſtore Röver og Gavtyv, ſom min Herre og jeg havde taget Kiederne af. Det er ikke deri at Knuden beſtaaer, ſagde Samſon, men deri, at Forfatteren, förend Eſelen kommer for Dagen igien, taler om, at SANCHO reed paa denne Eſel. Hertil, ſvarede SANCHO, veed jeg intet andet at ſige, end at Forfatteren farer vild, eller og det er en ſkiödeslöshed af Bogtrykkeren. Saaledes hænger det nok uden al Tvivl ſammen, ſagde Samſon; men hvad giordes der med de hundrede Guldſtykker? Skildte I eder ved dem? Jeg hævede dem ſmukt op, ſagde SANCHO, til Gavn for mig, min Kone og mine Börn; og de har voldt ſaa meget, at min Kone har taalt den Omlöben hiſt og her i min Herres DON QUIXOTES Tieneſte; thi var jeg efter ſaa lang en Tiids Forlöb kommen hiem med tomme Hænder og foruden Eſelen, ſaa kunde jeg lige ſaa gierne taget mine Öine i en vaad Klud. Er der endnu meere, ſom De vil vide af mig, ſaa har De mig her, og jeg ſkal ſvare, ſom om Kongen ſelv tilſpurgte mig. I övrigt rager det ſlet ingen, om jeg har fundet noget, eller ei, om jeg har förödt det eller ikke förödt det; thi derſom alle de Prygl, jeg har faaet paa dlſſe Reiſer, ſkulde berales med Penge, ſaa endſkiönt man kun regnede hvert Slag til fiire Hvid, betaltes dog ikke med lige ſaa mange Guldſtykker til halvparten af mine Hug. Lad enhver kun gribe ind i ſin egen Barm, og ikke give ſig af med at dömme hvidt for ſort og ſort for hvidt; enhver er ſom Gud har dannet ham, og maaſkee endda værre. Jeg ſkal bære Om-

ſorg

ſorg for, ſagde Carraſco, at underrette Forfatteren af denne Hiſtorie derom, paa det han ved et nyt Oplag ikke ſkal glemme at indföre det, den gode SANCHO har ſagt. Er der fleere Ting at rette i den, Herr Baccalaureus, ſpurgte DON QUIXOTE? Der kunde vel være nogle, ſagde Samſon, men de ere ikke af den Vigtighed, ſom de anförte. Lover Forfatteren ikke af en Hendelſe den anden Deel, ſagde DON QUIXOTE? Jo han lover den, ſvarede Carraſco, endſkiönt han ſiger, at han ikke har funden den, eller veed nogen, ſom har den, og altſaa er man i ſtor Uvished, om den kommer for Dagen eller ei, ſaavel for den Aarſags Skyld, ſom fordi der ere ſaa mange af den Tanke, at aldrig nogen anden Deel duer noget. Nogle, ſom ſynes at der alt er nok om DON QUIXOTES Sager i det, der er ſkreven, tvivler om, at der kommer meere; men nogle andre, ſom heller lee end ſuurmuule, ſige: Lad os faae fleere Quixoterier, ſend os kun DON QUIXOTE frem, og lad SANCHO PANZA ſnakke, ſaa ere vi vel tilfreds i hvad det endogſaa er. Men hvad gaaer da Forfatteren efter? ſpurgte DON QUIXOTE. Hvorefter? ſagde Samſon; derefter, at om det traf ſig, at han traf Hiſtorien, han ſöger med en umaadelig Fliid, da ſtrax at give den i Preſſen, langt meere i Betragtning af Gevinſten, end for at indlegge ſig nogen Slags Ære og Berömmelſe. SANCHO ſvarede ſtrax: Forfatteren ſeer kun paa Penge og Gevinſt? ſaa bliver det ogſaa et Vidunder, om han naaer den, da han kun tænker paa at ſkynde ſig, haſte og haſte, ligeſom Skræderen Paaſkeaften, men alt Haſtarbeide bliver aldrig ſaa godt fuldendt, ſom det burde være. Lad denne Herr Mohr give ſig Stunder, og ſmukt ſee ſig för hvad han giör; thi jeg og min Herre ſkal fylde ham Hænderne ſaa fulde af Eventyrer og forſkiellige Tildragelſer, at han ikke allene ſkal kunde giöre den anden Deel, men endog hundrede Deele af dem. Uden Tvivl tænker den gode Mand, at vi har lagt os til gode

Roe paa den lade Side, og ſidde med Hænderne i Skiödet; men vi faaer nok Fod i Marken igien; og ſaa vil man faae at ſee, at det ikke er Gröd at grine af. Jeg for min Part maae ſige, at om min Herre vilde følge mine Raad, ſaa havde vi allerede været affted til at hæmme Forurettelſer og erſtatte Fornærmelſer, ſom Skik og Brug er hos gode vandrende Riddere.

SANCHO havde neppe faaet de ſidſte Ord af Munden, förend de ganſke tydelig hörte ROZINANTE vrindſke, hvilken Vrindſken DON QUIXOTE tog for et meget lykkeligt Forevarſel, og beſluttede at antræde et nyt Udtog om tre til fiire Dage. Han betroede dette Forehavende til Baccalaureuſen, og bad ham at raade ham til hvad Kandt han ſkulde begynde ſin Vandring. Han ſvarede: at efter hans Tykke ſkulde han gaae til Kongeriget Arragonien og Byen Zaragoza, hvor der om faa Dage ſkulde holdes et af de prægtigſte Ridderſpil til Sanct Jörgens Feſten, hvor han kunde tage Priiſen fra de Arragoniſke Riddere, ſom var at tage den fra heele Verdens. Han roeſte hans Foretagende for at være ærefuldt og tappert, men gav ham tillige den Advarſel, at han ikke med alt for ſtor Forvovenhed maatte begive ſig i Farligheder, af Aarſag, at hans Liv ikke hörte ham ſelv til, men dem der trængte til ham for at underſtöttes og drages af deres Ulykker. Det er min gamle Tale, Herr Samſon! ſagde SANCHO, thi min Herre anfalder hundrede bevæbnede Mænd, ſom en kaad Dreng et halvt Doſin Kyllinger. Hille haarde Mænd, Herr Baccalaureus! alting har ſin Tiid; er der Tiid til at angribe, er der ogſaa Tiid til at trække ſig tilbage, og alle ſkal ikke være en Sanct Johannes. Allerhelſt da jeg har hört ſige (og jeg troer af min Herre ſelv, derſom jeg ikke huſker feil) at i Yderlighederne af Feighed og Forvovenhed var Tapperheden Middelpuncten, og naar ſaa er, vil jeg, at han ikke ſkal flye, uden han ſeer hvorfor, og ikke angribe, hvor Overmagten forbyder det. Men förſt og frem-

meſt maae jeg underrette min Herre om, at om han tager mig med ſig, ſaa maae det være paa de Vilkaar, at han ſkal ſlaaes allene, og at jeg ikke ſkal være forbunden til andet, end at drage Omſorg for hans Perſon, hvad Mad, Drikke og Reenlighed anbelanger. Jeg vil heri ſkienke reen Viin i for ham; thi tænker han, at jeg engang legger Haanden paa Kaarden imod gemeene Kieltringer, ſaa tager han merkelig Feil. Jeg, Herr Samſon, er langt fra ikke ſindet at erhverve mig Navn af Tapper, men af den beſte og troeſaſteſte Vaabendrager, der nogenſinde har tient en vandrende Ridder. Vil da min Herre DON QUIXOTE til Erkiendtlighed for mine mange og troe Tieneſter give mig en Öe af de mange, hans Velbyrdighed ſiger der ſtaaer paa reede Hænder for ham, ſaa ſkal jeg tage imod den af hans Velbyrdighed med ſtörſte Takſigelſe; og giver han mig ingen, ſaa lever jeg endda: det eene Menneſke maae ikke ſætte Liid paa det andet, men paa Gud. Maden ſmager mig viſt lige ſaa godt nu, og maaſkee bedre, end om jeg var Gouverneur. Fanden er en Skielm, hvad veed jeg af hvad han kunde legge i Veien for mig ved denne Herlighed. Den Karl forſtaaer at ſpende Krog, maaſkee jeg kom til at ligge nægrus og ſtödte mig alle Tænderne ind. SANCHO er jeg föd og SANCHO vil jeg döe. Den græd aldrig for Guld, ſom Guld ikke eiede. Men med alt det, naar i min gode Tommeromme og uden mægen Beſvær eller Farlighed Gud beſkierede mig en Öe, eller noget andet, ſaa var jeg ikke ſaa toſſet og lod mig det gaae af Hænderne, det er en gammel Tale, naar man giver dig Kalven, ſaa löb ſtrax med Strikken. Byder Lykken dig Fingeren, ſaa ræk den Haanden; gieſter den dig, ſaa luk hurtig Dören i. Broder SANCHO, ſagde Carraſco, I har talt ſom en Orator; men hvorom alting er, ſaa ſæt eders Liid paa Gud og Herr DON QUIXOTE, der viſt giver eder et Kongerige, om I ikke faaer en Öe. Det beſte er altid godt nok,

ſvarede

svarede SANCHO, og saa meget kan jeg sige Dem, min Herr Baccalaureus, at min Herre aldrig skulde komme til at bide sig i Fingrene for Kongeriget, han havde givet mig; thi jeg har følt mig selv paa Pulsen, og finder mig stærk nok til at styre Riger og regiere Öer, som jeg allerede mange gange har sagt min Herre. Tag eder vaere, SANCHO! sagde Samson; Værdigheder forandrer Sæderne, det kunde være, at I blev saa forblindet af at være Gouverneur, at I ikke engang vilde kiendes ved eders egen Moder. Det kan kun forstaaes om dem, der ikke er kommen af noget, svarede SANCHO, men ikke om dem, der nedstamme fra saa ældgamle Christne som jeg. Det er langt fra min Tænkemaade, at viise Uerkiendtlighed mod nogen. Gud give det! sagde DON QUIXOTE, det övrige finder sig nok, naar det kommer saa nær, og synes mig allerede, at have Statholderskabet for mine Öine.

Derpaa bad han Baccalaureusen, at om han var Poet, hans Velbyrdighed da vilde giöre ham et Vers over Afskeden, han tænkte at tage med hans Frue DULCINEA af TOBOSO, og saae han gierne, at Begyndelsen af hver Linie begyndte med et Bogstav af hendes Navn, at naar Verset var ude og man lagde alle de förste Bogstaver sammen, skulde de sige: DULCINEA del TOBOSO. Baccalaureusen svarede: at endskiönt han var ingen af Spaniens berömte Poeter, (der efter Forlydende kun belöb sig til tre og en halv) saa skulde han dog ikke undlade at forfatte ham slige Vers, uagtet den store Vanskelighed, der mödte ham, ved det at Bogstaverne, der udgiorde Navnet, vare sytten, hvilket Tal var meget vanskeligt at saae inddeelt; thi dersom han tog fiire Alexandriske Stropher, saa beholdt han et Bogstav tilovers, og deelede han det i de ti liniede Stropher, saa fattedes han tre; men han vilde see til at udelukke et Bogstav det beste han kunde, saa at Navnet DULCINEA del TOBOSO kunde komme ud i fiire Stropher Alexandriner. Men

for alle Ting, ſagde DON QUIXOTE, at Navnet bliver ſaa tydeligt og kiendeligt, at intet andet Fruentimmer kan troe, at Verſet er til hende. Derved tog det ſit Forblivende og at Afreiſen ſkulde gaae for ſig om otte Dage. DON QUIXOTE paalagde Baccalaureuſen at holde det meget hemmeligt, iſær for Præſten, Meſter Nicolai, hans Söſterdaatter og Huusholderſke, ſiden de ikke bieſaldt hans ærefulde og kiekke Beſlutning. Carraſco lovede det altſammen, og da han tog Afſkeed, paalagde han DON QUIXOTE efter ſin egen Beqvemmelighed at give ham Efterretning om alt, hvad der tilſtödte ham i Medgang og Modgang, hvorpaa de ſagde hinanden Farvel, og SANCHO gik hen at ſætte alting i Stand til deres Afreiſe.

V. CAPITEL.

Om den fornuftige og behagelige Samtale, der forefaldt imellem SANCHO PANZA og hans Kone Thereſa Panza, og andre Hendelſer, et evigt Minde værdige.

Da Overſætteren af denne Hiſtorie kom til dette femte Capitel, ſagde han, at han troede det var indſkudt, fordi SANCHO PANZA i det taier paa en Maade, der er meget forſkiellig frr det, man kunde formode ſig af hans tykke Begreb, og ſiger han ſlige ſiine Ting, at han ikke holder det for mueligt, at han kunde vide dem. Men desuagtet vilde han ikke undlade at overſætte det, ſor at opfylde ſin Pligt, og blev altſaa ved, ſigende:

SANCHO kom ſaa inderlig glad og fornöiet til ſit Hiem, at hans Kone kunde ſee Glæden et Böſſeſkud fra ham, og det ſaa ſtærkt, at hun nödtes til at ſpörge ham: Hvad er der paa Færde, Ven SANCHO, ſiden Du er ſaa hierteglad? Hvortil han ſvarede: Kiere Kone! om Gud vilde, ſaa ſkulde jeg være inderlig fornöiet ved ikke at være ſaa glad. Jeg forſtaaer Dig ikke Mand, ſagde hun, og begriber ikke hvad Du vil ſige med, at naar Gud vilde, ſaa var Du vel fornöiet med ikke at være ſaa glad. Ieg kiender ingen ſaa toſſet, der ikke ſkulde finde Behag i at være det. Seer Du vel Thereſa, ſagde SANCHO, jeg er glad, ſiden det er afgiort, at jeg tiener min Herre DON QUIXOTE paa nye igien. Han vil giöre ſit tredie Udtog til at ſöge Eventyrer, og jeg gaaer atter med ham, ſiden mine Om-

ſtændigheder giör mig det nödvendigt; jeg glæder mig ogſaa i Haabet, ved at tænke paa, om jeg kunde finde hundrede andre Guldſtykker, ſom de vi har forbrugt, men det bedröver mig, at ſkilles fra Dig og mine Börn; og derſom Gud vilde have givet mig det, jeg med Foden under mit eget Bord kunde levet af i mit Huus, uden at ſtryge alfare og ubevandrede Veie igiennem, (ſom kun er ſmaa Ting for ham, og koſtede ham intet andet end at vilde det) ſaa er det ſoleklart, at min Glæde var meere grundet og varig, ſiden den, jeg nu har, er blandet med Bedrövelſen at forlade Dig, og derfor ſagde jeg retteligen, at om Gud vilde, var jeg vel fornöiet med ikke at være ſaa glad. Veed Du vel SANCHO, ſagde Thereſa, ſiden Du giorde Dig til en vandrende Ridders Medlem, taler Du paa ſaadan en mörk Maade, at ingen kan forſtaae Dig. Det er alt nok Kone, ſagde SANCHO, at Gud forſtaaer mig, ſom forſtaaer alle Ting, og lad det nu være nok talt derom. Men nu ſiger jeg Dig, Moêrlille, at Du i diſſe tre Dage maae pleie Eſelen ſaa vel, at den kan holde noget ud. Giv ham dobbelt Foer, og ſee efter Saddel, Hynde og heele Takkelagen; thi vi tager ikke til Brylupsfærd, men ſtryger heele Verden om at vove et blaat Öie med Kiemper, Drager og Uhyrer; at höre Hvislen, Brölen, Tuden og Brægen, og oven i Kiöbet blive indſmurt i Haſſelolie, derſom vi kommer i Færde med Vognmænd og forhexede Mohrer. Det vil jeg nok troe, Mand, ſagde Thereſa, at de vandrende Vaabendragere ikke har deres paa det törre; og ſkal jeg ogſaa bede hver Dag til vor Herre, at han i Haſt vil drage eder af ſaa mange Eventyrer. Ja jeg kan ſige Dig Kone, ſagde SANCHO, at derſom jeg ikke tænkte at ſee mig Gouverneur over en Öe inden ſtakket Tiid, ſaa döde jeg her paa Stedet. Giör ikke det, kiere Mand; Kyllingen leve! endſkiönt den har Pip! ſagde Thereſa. Lev Du kun, og lad Fanden tage ved alle Statholderſkaber i heele Verden. Du kom uden Stat-

hol-

holderſkab af Moders Liv; Du har levet hidindtil uden Statholdeaſkab; og Du kan uden Statholderſkab gaae af Verden og blive lagt i Din Grav, naar Guds behagelige Time kommer. Der ere ſaa mange i Verden foruden Statholderſkab, og leve lige fuldt for det, og blive regnede i Menneſkenes Tal. Det ſtörſte Tab i heele Verden er Hungeren, ſom den fattige aldrig mangler, og derfor altid ſpiiſer ſit Bröd med Lyſt. Skulde Lykken imidlertid ſpille Dig et eller andet Statholderſkab i Hænderne, ſaa lad mig ſee SANCHO, at Du ikke glemmer mig og Dine Börn. Betænk at Sanchico har allerede fyldt ſine femten Aar, og at det er paa Tiide han kommer i Skole, derſom ellers hans Farbroder Abbeden ſkal bringe ham an ved Kirken. Betænk iligemaade, at Din Daatter Mari Sancha ikke tog ſin Död over at blive gift, og jeg troer at have meere end et Kiende paa, at hun længes lige ſaa meget efter en Mand, ſom Du efter et Statholderſkab; og kort og godt, en ilde gift Pige er dog alle Tiider bedre faren end et vel underholdt Boelſkab. Paa Troe og Love, ſagde SANCHO, derſom Gud hæver mig ſaa höit, at jeg naaer Statholderſkabet, ſaa har jeg ſat mig for, kiere Kone, at gifte Mari Sancha ſaa höit ud, at hun med Pokkers Vold og Magt ſkal hedde Deres Naade. Det duer ikke SANCHO, ſagde Thereſa, gift hende med ſin jevnlige, det er det ſikkerſte; de höie ſpidſe Hæle vilde blive Stylter for hende, der er vandt til de flade og brede; i en Sartzes Tröie og Skiört, der er hun hiemme i, men Silkeſlæb med Falandſer paa, kan hun ikke ſkikke ſig i; Mari er hun vandt til at hedde, og naadig Frue hiſt og Deres Naade her vilde giöre Töſen ſaa fortumlet i Hovedet, at hun hverken vidſte ud eller ind, men vilde ved hvert Skridt begaae tuſende Feil, der opdagede i hvad Reede hun var funden. Tie ſtille Torſkepande, ſagde SANCHO, det var kun et Par Aar paa at giöre, ſaa gik det ſiden med Frue Kneisningen og Noderne ſom om det var ſmurt; og giorde det

ikke, saa laae der ikke stort Lav paa; Deres Naade skal hun være, saa maae det siden gaae som det kan. Men SANCHO, svarede Theresa, det er taabeligt, at vilde strække sig længere end Dækket er; husk paa Omqvædet: PAA NABOES SÖN SÆT NÆSEN OP, OG HAM MED DIG BESVOGRE. Jo det skulde ret være en herlig Sag, at gifte vores Mari med et Stykke af en Baron eller Greve, der, naar Hovedet ikke stod ret paa ham, kastede hende sin Födsel i Næsen, og skieldte hende for en Bondetös og Plogdrivers Daatter. Nei Mand! aldrig saa længe mine Öine ere aabne; jeg har ikke föd hende op dertil, det er baade vist og sandt. Sörg Du kun for at skaffe Penge, og jeg skal nok sörge for at skaffe hende en Mand, hun kan være holden med. Der er Lope Tocho, Juan Tochos Sön, en friisk, ferm og fyldig Knös, ham veed vi hvad der er ved at giöre, og jeg er vis paa, at han har et godt Öie til Pigen. Med ham, som er vores jevnlige, bliver hun godt gift, og vi beholder dem stedse under Öinene; Fædre og Börn, Börnebörn og Svigersön bliver tilsammens i Fred og Samdrægtighed, og Herrens Velsignelse hviler over os alle. Naar hun derimod i Dag fik een af de store Hanse, som Du vil gifte hende med, saa foer han i Morgen afsted med hende til Hoffet, og vi kunde smukt skyde en hvid Pind efter hende; vi spurgte aldrig meere fra hende eller hun fra os. Saa giör Ende derpaa, Barrabases Qvinde, sagde SANCHO; hvad Bræmse stikker Dig, at Du med Dievels Vold og Magt vil forhindre mig at gifte min Daatter med en Mand, der kan give mig Börnebörn, som kaldes Naader? Veed Du vel Theresa, at jeg fra Barns Been har hört min Bestefader sige: at den som ikke betiente sig af Lykken, naar han havde den i Hænderne, burde ikke beklage sig, naar den vendte ham Ryggen. Naar Lykken banker paa Dören, lader kun Narren den staae ude; derfor var det ikke vel giort, om vi ikke lukkede op nu den banker paa hos os. Lad os hidse

Sei-

Seilene medens vi har Bören. (Af denne Tale og noget, SANCHO ſiger ſiden efter, ſlutter Overſætteren at Capitlet er indſkudt.) Tilſtaae mig dog, taabelige og dumme Dyr, blev SANCHO ved, at naar jeg havde faaet et godt Statholderſkab paa Ryggen, ſaa giorde jeg vel i at trække os op af Dyndet, og at gifte Mari Sancha med hvem jeg fandt for godt. Hvor vilde det ikke kildre Dig, at Du blev kaldet Doña Thereſa Panza! og blev i Kirken ſat paa Tapeter, Hynder og Puder, til Trods for alle Herrrmænds Fruer og Frökener i heele Meenigheden? Vilde Du heller ſtedſe blive den Du var, ligeſom Billederne paa en Væg? Jeg troer Dig dog bedre Forſtand til, og vil derfor ikke ſpilde meere Ord desangaaende, ſiden Sanchina ſkal være Grevinde, i hvor mange Indvendinger Du end giör. Vi vil ikke trættes Mand, ſagde Thereſa, men ſee Dig for; thi det bæres mig idelig for, at min Daatters Grevindeſkab vil blive hendes Ulykke. Du kan giöre og lade med hende ſom Du vil, omſkab hende til en Hertuginde eller Princeſſe; men det ſiger jeg, at med min Villie og Samtykke ſkal det aldrig ſkee. Jeg har ſtedſe været jevn og lige frem, ſom Fod i Hoſe, Skryderie uden Grund, min Ven, kan jeg ikke komme affted med. Thereſa er mit Döbenavn, uden Fiesfias og Krinkelkroger af Naader og Doñas. Min Faders Navn var Caſcajo, og jeg, ſiden jeg er Din Kone, kalder mig Thereza Panza, endſkiönt jeg med god Föie kunde kalde mig Thereſa Caſcajo, men man ſkal Skik følge eller Land flye. Jeg er ret vel nöiet med dette Navn, uden der ſkal klines noget Don for ved det, der i mine Tanker veier ſaa meget, at jeg ikke kan bære det, og vil jeg ikke give dem, der ſaae mig komme anſættendes udmayet ſom en lille Grevinde eller Gouverneurinde, Leilighed at ſige: Nei ſee engang, hvor den Soetryne ſtikker Næſen i Veiret, mon hun tænker, at vi ikke kiender hende? Det er ikke ſaa længe ſiden, at vi ſaae hende gaae til Kirke i et Sartzes Skiört og Regnklæde over

Hovedet, at vi ſkulde have glemt det fordi hun nu kommer bruſendes og feier Gulvene med Silke og Flöiel, og Krands har faaet Krave paa. Saa længe Gud lader mig beholde mine fem, ſex Sind, eller ſaa mange ſom jeg har, ubeſkadiget, ſaa længe ſkal jeg aldrig give Anledning til at blive ſaaledes kagſtrögen. Du, min Ven, kan være Statholderſkab, Öe og hoffærdig ſaa meget ſom Du lyſter, men ved min Faders Aſke, hverken min Daatter eller jeg ſkal vige et Fodefied fra vores Landsbyeſkik: En Qvind' af megen Stads og Pragt, Huusholdning ſin ei har i Agt. Gaae Du med Din DON QUIXOTE til eders Eventyrer, og overlad os andre til vores onde Skiebne, og Gud formilde os den, ſom vi ere gode til. Imidlertid gad jeg dog gierne vidſt, hvor han har faaet det Don fra, ſom hverken hans Fader eller Farfader havde. Nu det maae jeg tilſtaae, ſagde SANCHO, at Fanden ſtaaer reent beſkudt i Dig. Gud bedre mig for Dig Kone, og alle de Ting Du har remſet op, det eene i det andet, og ſom hverken har Hoved eller Hale. Hvad i al Verden kommer Caſcajo, Fiesfias, Omqvæder og Hoffærdighed den Sag ved, jeg taler om? Hör engang, Gaaſehoved og Taabenakke (thi det kan jeg med Föie kalde Dig, ſiden Du ikke kan fatte mine Aarſager, ſom jeg har lagt Dig ſaa tydelig for Dagen) derſom jeg ſagde Dig, at min Daatter ſkulde ſtyrte ſig ned af et höit Taarn, eller flyve Verden omkring, ſom Princeſſe Doña Urraca giorde, ſaa kunde jeg finde mig i, at Du fatte Dig imod min Villie og Velbehag; men naar jeg, imedens to Raquetter gaaer af, og man kan lukke et Öie op og i, kan bringe et Don og Deres Naade til at ſkingre i hendes Ören fra alle Kanter; trække hende frem under Straaetaget for at ſætte hende under en Himmel paa ſaa mange opſtablede Puder, ſaa de halve kunde være nok, hvorfor Pokker kan Du da ikke ſagtens vilde ſom jeg vil? Vil Du vide hvorfor Mand? ſagde Thereſa; for det gamle Ordſprogs Skyld, der ſiger: Den der bedækker

dækker Dig, blotter Dig. Den Fattige undgaaer alles Öine, men de hefter paa den Rige; og har man seet ham i fattige Omstændigheder forhen, ja; saa er der en Hvisken og Tisken, en Fortalen og Bagtyggen, saa man maae korse og grue sig; og det værste med Bagtaleren er endda, at Munden aldrig stoppes paa dem; men de tie just som en Flok Spurrer og en Biesværm. Giv nu Agt Theresa, sagde SANCHO, paa noget, som jeg nu vil sige Dig, og maaskee Du har aldrig hört Magen i Dine livfödte Dage. Jeg har det, jeg nu vil sige Dig, ikke af mig selv, men det er Sententzer, jeg har hört af Pateren, der prækede asvigte Faste i vor Bye; der (om jeg ikke husker feil) sagde: at alle de nærværende Ting, som fremstillede sig vore Öine, vare, bleve og indprentede sig Mindet meere og med en heftigere Kraft end det forbiegangne. (Alle de Grunde, SANCHO her anförer, er det övrige som bevæger Oversætteren til at tvivle om Capitelets Rigtighed, siden de synes at overgaae SANCHOS Begreb, der blev saaledes ved:) Deraf flyder da, at naar vi seer en vel udstafferet Person, ifört prægtige Klæder og omringet af Lakeyer, saa ligesom tvinges vi til at have Ærbödighed for den, om Mindet ogsaa i samme Öieblik erindrede os om noget nedrigt hos samme Person; hvad enten nu dette foragtelige laae i Fattigdom eller Födsel; men kun som noget, der havde været og nu ikke meere var, fordi kun det, man har for Öinene, er. Dersom nu den, som Lykken har draget op af Nedrighedens Dynd, (og Faderen af disse Aarsager har overladt til Velgaaendes Höide) er vel opdragen, gavmild, og höflig mod enhver, og ikke maaler sig med dem, som længe har havt Adelsret, saa kan Du være vis paa Theresa, at der ingen findes, som vil erindre sig hvad den har været, uden allene de Misundelige, som aldrig nogen kan have sin Lykke i Fred for. Jeg forstaaer Dig ikke Mand, sagde Theresa, giör som Du vil, men giör mig ikke Hovedet meere fortumlet med Dine Taler og

Præ-

Prækener. Naar Du endelig har revolteret det, saa giör det længe nok. Du skal sige resolveret, Kone, og ikke revolteret, sagde SANCHO. Lad os nu ikke strides derom Mand, jeg snakker med Munden, som Gud har givet mig den, og gider nu ikke meere lært at stave. Men dersom der falder saa meget af ved Statholderskaberne, saa tag vor Sön Sancho med Dig, for strax at begynde at underviise ham i at være Gouverneur; det er saa kiönt, naar Sönnerne arve og lære derrs Faders Haandtering. Naar jeg först har det, sagde SANCHO, saa vil jeg lade ham hente med Posten, og sende Dig Penge, som ikke kan mangle mig, siden der aldrig er Trang paa dem, som laaner Gouverneurer, naar de selv ingen har. Men klæd ham saa paa en Maade, at det skiuler hvad han er, og viiser ham som han bör være. Send Du kun Penge, sagde Theresa, og jeg skal pynte ham som en Kramdukke. Saa ere vi da omsider blevne eenige, sagde SANCHO, at vor Daatter skal være Grevinde? Den Dag jeg seer hende Grevinde, sagde Theresa, kan Du være vis paa, at jeg heller saae hende begravet; men jeg har allerede forhen sagt Dig, at Du kunde giöre efter Behag; vi stakkels Fruentimmere födes til at adlyde vore Mænd, endskiönt de ere Dumrianer. Hvorpaa hun gav sig saa bitterlig til at græde, som om hun allerede saae sin Sanchina död og begravet. SANCHO tröstede hende ved at sige: at endskiönt han maatte giöre hende til Grevinde, saa vilde han dog sætte det saa længe ud som mueligt. Hermed var Samtalen ude, og SANCHO gik tilbage til DON QUIXOTE, for at see ham föie Anstalter til Afreisen.

VI.

VI. CAPITEL.

Hvad der tildrog ſig imellem DON QUIXOTE, hans Söſterdaatter og Huusholderske, der er et af de vigtigſte Capitler i den heele Hiſtorie.

Imidlertiid denne dumdriſtige Samtale forefaldt imellem SANCHO PANZA og hans Kone Thereſa Caſcajo, vare DON QUIXOTES Söſterdaater og Huusholderſke ikke heller örkesløſe. De havde af tuſende Kiendemerker ſluttet ſig til, at deres Morbroder og Herre var ſindet at begive ſig paa hans tredie Udtog, og paa nye begynde Övelſen af hans (efter deres Tykke) ulykkelige vandrende Ridderſkab. De ſögte paa alle muelige Maader at giöre ham afſpenſtig fra dette onde Forſæt; men det var at præke i en Örken og hamre paa koldt Jern. Hvorom alting var, ſaa iblant mange andre Ting, ſom der forefaldt imellem dem, ſagde Huusholderſken: I Sandhed Herre, derſom Deres Velbyrdighed ikke ſlaaer ſig til Roelighed, bliver ſmukt hiemme, og glemmer at löbe Bierge og Dale igiennem, ſom de forkaſtede Siele, for at ſöge det de kalder Eventyr, men jeg Ulykker, ſaa ſkal jeg kære det baade for Gud og Kongen, at de ſkulde ſætte en Pind derför. DON QUIXOTE ſvarede: Huusholderſke! Hvad Gud vilde ſvare paa Dine Klagemaal veed jeg ikke, og lige ſaa lidet hvad hans Majeſtet vilde ſige dertil; ieg veed kun, at derſom jeg var Konge, ſaa undſlog jeg mig for at ſvare paa ſaa utallige mange Anſögninger, ſom der hver Dag gives ham. Iblant de ſvare Byrder, der ligger paa Konger, er det viſt een: at være forbunden til at höre og ſvare

re alle; og derfor vil jeg ikke, at Ting, der angaaer mig, ſkal blive ham til Beſværlighed. Hvorpaa Huusholderſken ſagde: Siig os Herre! om der ikke ere Riddere ved Kongens Hof? Jo mange, ſvarede DON QUIXOTE, og det er billigt, at de ere der til at pryde Prindſernes Höihed og forøge den Kongelige Majeſtets Pragt. Var det da ikke bedre, ſagde hun, at Deres Velbyrdighed var een af dem, ſom tiente ſin Konge og Herre ved hans Hof? I maae vide, mit Barn, ſvarede DON QUIXOTE, at ikke alle Riddere kunde være Hofmænd, og alle Hofmænd ikke bör eller kan være vandrende Riddere. Verden maae have nogen af begge Deele; thi endſkiönt de ere alle Riddere, er der dog en mægtig Forſkiel imellem dem: Hofmændene, uden at forlade deres Kammer og ſætte Fod over Hof-Dörtæſkelen, löbe heele Verden igiennem ved at overlöbe et Landkort, uden at det koſter dem en Skilling, eller de har nödig at döie Heede og Kulde, Hunger og Törſt. Derimod flyve de ſande vandrende Riddere heele Verden om, ſatte blotte for Solen, Froſten, Luften og Himlens Umildheder ved Nat og ved Dag, til Heſt og til Fods. Vi kiender ikke blot en malet Fiende, men ſom han er i ſig ſelv; i alle Farligheder og ved alle Leiligheder anfalde vi, uden at bryde os om Börnerier og Tvekampens Love; om Lantzerne eller Kaarderne ere lige lange; om Modſtanderen har Reliqvier paa ſig, eller noget andet ſkiult Bedragerie; om Solen og Vinden er deelt lige eller ei; og andre Formaliteter, ſom iagttages ved ſærſkildte Tvekampe, ſom I ikke vide noget af, men jeg til Punct og Prikke. Nu maae Du oven i Kiöbet vide, at en vandrende Ridder, om han end ſaae ti Kiemper, hvis Hoveder ikke allene naaede, men endog gik op over Skyerne, og enhver af dem i Steden for Födder betiente ſig af to mægtige Taarne; Armene vare ſtore Træer og mægtige Skibe liig, og hvert Öie ſaa ſtort ſom et Möllehiul, og meere brændende end et Glas, ſaa maae han dog ikke i mindſte Maade

rædes,

ræddes, men med en tækkelig Standhaftighed og et uforfærdet Mod anfalde, angribe, og om det er mueligt, overvinde dem og ſlaae dem paa Flugten i mindre end et Öieblik, endſkiönt de vare væbnede med Skiældene af en vis Fiſk, der ere haardere end Diamant, og de i Steden for Kaarder förte hvaſſe Knive af Damaſcenerſtaal, eller Köller, beſlaaede paa Spidſene med ſamme Materie, ſom jeg har ſeet meere end to Gange. Alt dette har jeg ſagt eder, min göde Huusholderſke, paa det I ſkulde ſee Forſkiellen, der er imellem een Ridder fra en anden; og var det billigt, at Regenterne agtede de ſidſte, eller rettere ſagt, den förſte Slags af vandrende Riddere höieſt, blant hvilke, efter det vi læſe i deres Hiſtorier, der have været nogle, ſom have været en Frelſe ikke allene for et Rige, men for mange. O Herre! ſvarede hertil Söſterdaatteren, jeg vaerer Deres Velbyrdighed ad, at alt hvad der ſiges om de vandrende Riddere, er Lögn og Fabler, og at deres Hiſtorier, om man ikke vilde brænde dem, i det mindſte fortiente at iföres en San benito, eller noget andet Tegn, der kunde merke dem ſom uærlige og gode Sæders Fordærvere. Ved den Gud, der opholder mig, ſagde DON QUIXOTE, ſaafremt Du ikke var min kiödelige Söſterdaatter, og været bragt til Verden af min egen Söſter, ſaa ſkulde jeg afſtraffe Dig ſaaledes for de udſtödte Beſpottelſer, at det ſkulde ſpörges vidt og bredt over heele Verden. Hvorledes? Er det mueligt, at en Tös, ſom neppe veed at bruge tolv Knippelpinde, tör underſtaae ſig at lade Tungen löbe til at igiennemhegle vandrende Ridderes Hiſtorie? Hvad vilde vel Herr Amadis ſige, om han hörte det? Dog det er tilforladelig, at han tilgav Dig, ſiden han var den ydmygſte og artigſte Ridder i hans Tiid, og Fruentimmernes ivrigſte Beſkytter; men den kunde have hört Dig, ſom ikke havde ladet det gaae ſaa uſlikket hen; thi de ere ikke alle höflige og velopdragne; nogle af dem ere grove og plumpe. Ikke alle de, ſom kalde ſig Riddere,

dere, ere det i den nöieſte Forſtand. Nogle ere af Guld, andre af Metal, og alle ſynes Riddere, men alle kunde ikke udholde at gnides paa Sandhedens Prövefteen. Blant meenig Mand findes dem, ſom ſtræbe alt meere og meere at ſtige op paa Dydens Vei, for at ſynes Riddere, og der ere fornemme Riddere, der ſynes at umage ſig for at döe ſom pöbelagtige Menneſker. Hiine hæve ſig enten af Ærgierrighed, eller ved Dyd; diſſe fornedre ſig enten af Ladhed eller Laſter, og er det fornödent at forſyne ſig med en nöiagtig Kundſkab, for at ſkiælne imellem diſſe to Slags Riddere, der ere hinanden ſaa liige i Navnet og ſaa uliige i Handlingerne. Hielpe mig Gud, Herr Morbroder! ſagde Söſterdaatteren, for alt det Deres Velbyrdighed ikke veed! i Nödsfald kunde De gaae op paa en Prækeſtoel og præke, ſaa det kunde dundre efter: og med alt det være ſaa blind, og falde i en ſaa öienſynlig Daarlighed, at vilde bilde Folk ind, at være fyrig, da De er gammel; ſtærk da De er ſygelig; Forurettelſers Erſtatter, da De ſelv maae krumme ſig; ja; det ſom endnu er meere end heele Reſten, give ſig ud for Ridder uden at være det; thi endſkiönt Herremændene bliver det, ſaa ſtrækker det ſig dog ikke til de Fattige. For en ſtor Deel har Du Ret i hvad Du ſiger, min kiere Söſterdaatter, ſagde DON QUIXOTE, og kunde jeg ſige Dig Ting om vores Slægtregiſter, Du vilde forundres over, men for ikke at blande gudelige Ting med verdslige, vil jeg tie dermed; thi I maae vide, mine Venner, at alle Menneſker, der have været og ere paa Jorden, (giver nu nöie Agt) kunde deeles i fiire Slægter. Een af en ydmyg Oprindelſe, men ſom alt meere og meere er voxet og udbredt ſig, indtil den har naaet den fuldkomneſte Höide. Den anden har havt en ædel og ſtor Oprindelſe, den har bevaret ſig i den ſamme Herlighed, den frembröd i. Den tredie har havt en ædel Oprindelſe, og alt meere og meere taget af, ſom en Pyramide, der bliver ſpidſere og ſpidſere, indtil der omſider

er

er intet meere af den. Den fierde (som er den störste) ere stedse blevne i den indskrænkede Kreds, de vare, og udgiöre det, man kalder den meenige Mand eller Almuen. Paa den, som af intet ere stegne til Höihed og vedligeholdt sig i den, kan det Ottomaniske Huus være et Exempel, hvis Stamfader, som en fattig og ydmyg Hyrde, har bragt den til den Glands, vi seer den i. I Slægten, der har sin Oprindelse i Höihed og vedligeholder den, seer vi mange Prindser, der hverken söge at udviide, eller taaler at man formindsker deres Stater, hvis Velde besörger i en fredsom Nöisomhed. Paa den, der har havt en stor Begyndelse og ere hensvundne, kan der anföres utallige Exempler; thi alle Egyptiens Pharaoner og Ptolomæer; Roms Keisere; med den heele Sværm (om man ellers kan give dem dette Navn) af utallige Prindser, Monarker og Herrer; Meder, Syrier, Perser, Græker og Barbarer: alle disse Slægter og Herredömmer er bortsvundne til et Intet, saavel i sig selv, som de der have lagt Grundvolden til dem; thi det er umuelig for nærværende Tiid at finde nogen af disses Afkom, og fandtes de, saa var det i en nedrig og ubekiendt Stand. Om Almueslægten veed jeg intet andet at sige, end at den tiener til at föröge de Levendes Antal, uden at besidde andre Fortienester til at fortiene et andet Eftermæle, eller anden Lovtale. Af det jeg har anfört her, kan I, mine Taabenakker! dog vel indsee Forvirringen i Slægtregisterne; og at de kun med rette bör kaldes fornemme, som viise at være i Besiddelsen af Dyd, Rigdom og Gavmildhed. Jeg nævner Dyder, Rigdomme og Gavmildheder, fordi den Store, der udöver Laster, er en stor Lastefuld, og den Riige uden Gavmildhed en betlende Gnier, hvis Riigdoms Besiddelse ikke bör ansees for en Lyksalighed, men for en Straf, og det ikke en önskelig; men en meget haard Straf. Altsaa den eneste Vei, en fattig Ridder har til at viise sig at være Ridder, er at være dydig, venlig, beleven, artig, höflig

og tienſtvillig, hverken ſtolt, hovmodig eller misfornöiet, men förſt og fremmeſt godgiörende. Med to Skiærv. ſom han af et godt Hierte meddeeler den Fattige, viiſer han ſig lige ſaa gavmild, ſom den, der paa Torvene ſtaaer og uddeeler Almiſſe; og ingen, der ſeer ham glimre af de anförte Dyder, vil undlade, endſkiönt de ikke kiender ham, at troe, at han er af god Art, og det maatte ogſaa være et Vidunder, om han ikke var det; og ſiden Berömmelſe er Dydens Belönning, ſaa kan det heller ikke feile de Dydige at blive berömte. Menneſkene, mine Döttre, kunde kun ved to Veie komme til Riigdom og Ære, den eene er Studeringer og den anden Kaarden; og maae jeg formedelſt min ſtore Tilböielighed til den være föd under Planeten Martis Indflydelſe. Da jeg nu ved den næſten er tvungen til at följe denne Vei, og tænker at följe den til Trods for heele Verden, ſaa vilde I kun forgieves umage eder med at overtale mig til ikke at vilde, hvad Himlen vil; Lykken anordner, Fornuften begierer og min Siel oven i Kiöbet attraaer. Uagtet jeg har den nöiagtigſte Kundſkab om de uopregnelige Möiſommeligheder, ſom höre til det vandrende Ridderſkab, ſaa veed jeg derimod ogſaa det uendelige Gode, man opnaaer ved det. Jeg veed, at Dydens Stie er meget trang, og Laſters Vei bred og rummelig. Jeg veed, at Deres Maal og Ende ere forſkiellige, fordi Laſtens brede og rummelige Vei förer til og endes med Döden; og Dydens ſnevre og trange Vei förer til Livet og endes ikke med det, men ſtrækker ſig langt ud over Livets Grændſer. Jeg ſiger altſaa med Poeten, at

Paa denne trange Stie blant Torners hvaſſe Pigger;
Er Veien lagt at naae Udödeligheds Pyndt;
Der ei betrædes kan, naar man fra hiin afviger.

O Vok! o Vee! jeg Ulykſalige! raabte Söſterdaatteren, min Herr Morbroder er ogſaa Poet! han veed alle Ting, han kan alle Ting. Jeg tör ſætte mit Hoved i Pandt paa, at om han

faldt

faldt paa at være Muurmeſter, ſaa vidſte han at giöre Huuſe ſom om det var Fuglebuure. Det ſtaaer jeg Dig inde for, mit Barn, ſvarede DON QUIXOTE, at derſom diſſe Ridderſkabs-Griller ikke drog mig alle dets Veie, ſaa var der intet, ſom jeg jo giorde, og ingen Konſtſtykker, ſom jo ſkulde gaae igiennem mine Hænder, iſær Fuglebuure og Tandſtikkere. Derpaa bankede det paa Porten, der blev ſpurgt, hvem der bankede? SANCHO PANZA ſvarede, at det var ham; hvilket Huusholderſken neppe hörte, förend hun drev af, ſaa hadefuld var hun ham. Söſterdaatteren lukkede ham op, DON QUIXOTE gik ud at tage imod ham med aabne Arme, og lukkede ſig ſtrax inde med ham i ſit Kabinet, hvor de to holdt en anden Samtale, der gav den forrige intet efter.

VII. CAPITEL.

Hvad der forefaldt imellem DON QUIXOTE og hans Vaabendrager, ſaavel ſom andre merkværdige Ting.

Neppe havde Huusholderiken ſeet, at SANCHO PANZA ſluttede ſig inde med ſin Herre, förend hun giorde ſig Gisninger om hvad Samtalen löb ud paa, og bildte ſig ind, at de raadſloge om at tiltræde deres tredie Udtog; og fuld af Harme og Grämmelſe ſlængte hun ſit Regnklæde om ſig, og löb hen at ſöge Baccalaureuſen Samſon Carraſco, der ſiden han var veltalende og en ganſke nye Ven af hendes Herre, forekom hende, ſom den beqvemmeſte til at overtale ham at ſtaae fra et ſaa ſplitter galt Forſæt. Hun traf ham at gaae og ſpadſere hiemme i ſin Gaard, og ſaaſnart hun ſaae ham, kaſtede hun ſig ned for hans Födder meget ſveedt og beængſtet. Det förſte Carraſco ſaae hende give Kiendetegn paa ſaa ſtor en Kummer og Forſkrækkelſe, ſagde han: Hvorledes er det fat, Frue Huusholderike? Hvad er der mödt Dem, ſiden De ſynes at være meget beængſtet? Det er intet andet, min Herr Samſon, ſagde Huusholderiken, end at min Herre ganſke ſikkert ſeiler af. Hvordan! ſeiler af Frue, er han da falden og ſlaaet noget i ſu paa ſig? ſpurgte Samſon. Han har intet andet Fald giort, ſvarede hun, end det hans Daarlighed har voldt og vil volde ham; det vil ſige, min Hiertens Herr Baccalaureus, at han vil drage ud nok engang (ſom bliver den tredie) at ſöge i denne Verden det ſom han kalder Lykke, endſkiönt jeg ikke begriber, hvorledes

ledes han kan give det ſligt et Navn. Den förſte Gang ſlæbte de ham hiem hængendes paa en Eſel, forſlaaet og forbanket; den anden Gang kom de anſættendes med ham paa en Oxekarre, indſpærret og fornaglet i et Buur, hvor han bildte ſig ind at være förtryllet; og ſaae han ſaa elendig ud, at hans egen Moder, der har baaret ham under ſit Hierte, ikke ſkulde kiendt ham, bleg, mager og Öinene ſaa dybt inde i Hovedet, at man neppe kunde finde dem. For at faae ham i lidt Huld igien, har det koſtet mig over ſex hundrede Æg, ſom er Gud og hver Mand bekiendt, og ſkal mine Höns ſaa men ikke ſige andet. Det vil jeg fuld vel troe, ſagde Baccalaureuſen, at de ere alt for gode, fromme og velopdragne dertil, om det ogſaa gialt om deres Liv. Men har da virkelig Frue Huusholderſke ingen anden Grund til deres Angeſt end Frygten, De ſvæver i for Herr DON QUIXOTE? Nei Herre, ſvarede hun. Saa vær kun ganſke ubekymret, ſagde Baccalaureuſen, og gaae i Guds Fred hiem, og bær Omſorg for at have en god varm Froekoſt i Beredſkab til mig, og paa Veien kan De læſe Bönnen til den hellige Apollonia, ifald De veed den, og ſaa ſkal De faae Under at ſee, naar jeg kommer, hvilket ikke ſkal vare længe. Gud bedre mig, ſagde Huusholderſken, det er Bönnen til den hellige Apollonia, at Deres Velbyrdighed ſiger at jeg ſkal læſe? Det kunde være hvad det var, derſom min Herres Onde ſad i Tænderne, men det er i Skalden han har det. Jeg veed nok hvad jeg ſiger, ſvarede Samſon, gaae De kun og træt ikke med mig, ſiden De veed, at jeg er Baccalaureus fra Salamanca, og de Karle ſnakke ikke i Vind og Veir. Derpaa gik Huusholderſken hiem og Baccalaureuſen hen til Præſten, hvor de toge Aftale om det, ſom paa ſit behörige Sted ſkal ſiges.

Samtalen, der forefaldt imellem DON QUIXOTE og SANCHO imedens de vare indelukkede, fortælles med den förſte Nöiagtighed og Sandfærdighed af Hiſtorien. SANCHO ſag-

de til ſin Herre: Herre! jeg har da bragt det ſaa vidt, at min Kone har diſſolvert ſig at lade mig gaae med Deres Velbyrdighed hvorhen De vil före mig. Reſolvert og ikke diſſolvert ſkal Du ſige, SANCHO; ſagde DON QUIXOTE. Om jeg ikke huſker feil, ſagde SANCHO, ſaa har jeg allerede een eller to Gange bedet Deres Velbyrdighed, at De ikke vil rette mig Ordene, naar De forſtaaer hvad jeg vil ſige; og forſtaaer De det ikke, ſaa ſiig: SANCHO eller Dievel, jeg forſtaaer Dig ei; og giör jeg mig ſaa ikke forſtaaelig, ſaa er det Tiids nok at ſætte mig til rette, at jeg er ſaa unæmt. Jeg forſtaaer Dig ikke, ſagde DON QUIXOTE, paa Öieblikket, ſiden jeg ikke veed hvad Du vil ſige med SAA UNÆMT. Saa unæmt, ſagde SANCHO, det er at være ſaa. Nu forſtaaer jeg Dig endnu mindre, ſagde DON QUIXOTE. Naar De nu ikke forſtaaer mig, ſagde SANCHO, kan jeg ikke heller forklare mig, og Gud bedre mig da, ſaa har jeg intet meere at ſige. Tys! ſagde DON QUIXOTE, jeg troer jeg falder paa det. Vilde Du ikke ſige, at Du ei havde ſaa ſlet et Nemme, at Du jo vilde og kunde tage imod mine Underviisninger? Jeg tör give mit Hoved i Pandt paa, ſagde SANCHO, at De har begrebet det fra Begyndelſen af, men ſtilte ſig kun ſaa an for at bryde mig og faae mig til at fremföre et par hundrede andre Urimeligheder. Det kunde være, ſagde DON QUIXOTE, men hvad ſiger da egentlig Thereſa? Thereſa ſiger, ſagde SANCHO, at jeg ſkal ſætte Tommelfingeren paa Öiet af Deres Velbyrdighed; at Papiiret taler, naar Næſen vendes i Veiret, og at det er for ſilde at raabe Kat, naar Fleſket er ædt; at een Du HAR, er bedre end ti Du FAAER; men jeg derimod ſiger: at Qvinderaad er Spinderaad, og at det er en Daare, der lyder derpaa. Det ſamme ſiger jeg med, ſagde DON QUIXOTE, men videre frem, Ven SANCHO, der flyder Honning fra Dine Læber i Dag.

Da

Da det nu er som det er, blev SANCHO ved, og Deres Velbyrdighed veed saavel som jeg, at vi ere alle Gud en Död skyldige, at det hedder: i Dag röd, i Morgen död, og at det er lige saa snart giort med det grönne, som med det törre Træe; siden intet Menneske kan giöre Regning paa at leve længere end Gud vil; thi Döden er döv, og naar den hanker paa, saa har den Hastverk og lader sig ikke holde op hverken af Bönner, Taare, Vælde, Scepter eller Biskops Stav, om man ellers skal fæste Troe til hvad det almindelige Rygte og Præsterne sige. Alt dette er den reene Sandhed, sagde DON QUIXOTE, men jeg begriber ikke, hvad den sigter til. Den sigter til, svarede SANCHO, at Deres Velbyrdighed skulde give mig et skriftlig Beviis paa hvad Lön Deres Velbyrdighed vil tilstaae mig maanedlig, imedens jeg tiener Dem; og at denne Lön skal tilstilles mig i reede Penge og ikke i Gunstbeviisninger, der ikke allene komme urigtige, men sielden eller aldrig, og saa hielpe mig Gud for min. Med et Ord, jeg vil vide, hvad jeg kan vinde, meget eller lidet; Hönen hværper kun et Æg paa Gangen; lidt til lidt bliver noget; mange Bække smaae, giör en stor Aae; og imedens der vindes lidt, tabes der intet. Det er en Sandhed, at om det hendte sig, (som jeg dog hverken troer eller haaber) at Deres Velbyrdighed gav mig den Öe, De har lovet mig, saa er jeg slet ikke saa uerkiendtlig eller graadig, at jeg ikke skulde regne Indkomsterne af den fra min Lön, og det uden at sætte U for X. Det er der ingen Tvivl om, Ven SANCHO, sagde DON QUIXOTE, i slige Begivenheder er et U et X værd. Ha, jeg forstaaer Dem, sagde SANCHO, jeg giver min Hals paa, at jeg skulde sagt X for U, men det kommer ud paa et, siden De forstaaer mig. Og det saaledes til Punct og Prikke, sagde DON QUIXOTE, at der ikke er undløbet mig det mindste; men jeg har forstaaet Meeningen af Din heele Ordsprogs Sværm. Nu kunde jeg meget gierne give Dig

et skriftligt Beviis for Din Lön, dersom jeg i vandrende Ridderes Historie havde funden et Exempel, der viiste mig mindste Kiende paa, hvad deres Vaabendragere kunde vinde aarligen; men endskiönt jeg har læst alle eller dog de fleeste af deres Historier, saa erindrer jeg mig dog ikke at have læst, at nogen vandrende Ridder har udstædet Forsikkring om vis Lön til sin Vaabendrager. Alt hvad jeg veed, er at de tiente alle paa Naade, og naar de mindst ventede, (dersom Lykken ellers havde maget det saa vel for Herrerne) bleve de aflagde med en Öe, eller noget andet, der veiede op derimod, og i det allermindste fik de en god Betiening. Dersom Du altsaa SANCHO, i dette Haab og denne Forventning finder Behag i at tiene paa nye, saa i Herrens Navn: men tænker Du, at jeg deri viiger uden for Grændserne og forlader de gamle vandrende Ridderes Brug, saa tænker Du feil. Altsaa, min gode SANCHO, kan Du gaae hiem igien og berette Din Theresa min Beslutning, og finder hun da for godt og Du har Lyst til at blive paa den Fod hos mig, BENE QUIDEM, og hvis ikke, ere vi derfor lige gode Venner. Der er ingen tilsammen viet, uden Munken og hans Kappe, og saa længe Duesslaget ikke fattes Lokkemad, fattes det heller ikke Duer. Jeg varer Dig ad, min Sön, at et godt Haab er meere værdt end en daarlig Besiddelse, og at den, der overbyder, betaler slet. Jeg taler paa denne Maade med Dig, Sön, paa det Du skal see, at jeg kan kaste om mig med Ordsprog saa godt som Du. Med et Ord, jeg vil sige og siger, at naar Du ikke vil følge med mig paa Lykke og Fromme, og staae Last og Brast med mig, saa Gud være med Dig, og hans Helgen beskytte Dig; mig for min Part kan det ikke mangle paa en lydigere og omhyggeligere Vaabendrager, og hverken saa træven eller saa stor en Sladderhank, som Du. Da SANCHO hörte hans Herres endelige Beslutning, blev Himlen overdraget med mörke Skyer, og Vingerne paa hans Moed stækket;

thi

thi han var i den ſtadige Troe, at hans Herre ikke for aldrig det, der var til i Verden; havde draget ud foruden ham. Imedens han nu ſtod i denne Forvirring og Forbauſelſe, kom Samſon Carraſco, Söſterdaatteren og Huusholderſken ind, der vare begierlige efter at höre, med hvad for Grunde han vilde overtale deres Morbroder og Herre, og faae ham til at ſtaae fra ſit Forſæt at ſöge Eventyr. Samſon, en navnkundig Skalk, nærmede ſig ham, omfavnede ham ligeſom forrige Gang, og ſagde med oplöftet Röſt: O Blomſteret for det vandrende Ridderſkab! O Vaabnenes glimrende Lys! o Æren og Speilet for det ſpanſke Folk! Give Gud, at alle de Perſoner, ſom ſætte ſig for at afværge dit tredie Udtog, hvor og hvilke de ere, aldrig maae hitte ud af deres Attraaes Labyrinth, og deres Önſker aldrig maae blive tilfredsſtillede! Derpaa vendte han ſig til Huusholderſken, ſigende: Nu kan De gierne, Frue Huusholderſke, holde op med at bede til den hellige Apollonia, ſiden jeg veed, at det er en uomſtödelig Beſlutning her oven fra, at Herr DON QUIXOTE paa nye ſkal ſætte ſit ædle og nye Forſæt i Verk; og vilde jeg kaſte mig en tung Steen paa Samvittigheden, derſom jeg afſkrækkede og overtalede denne Ridder, at han holde ſig længere indſluttet, tilbageholdt ſin vældige Arms Styrke og hans kiekke Barms Godhed; fordi han ved ſin Forhaling giör Underſlæb af Forureenelſernes Erſtatning; Faderlöſes Beſkyttelſe; Jomfruernes Ære; Enkernes Huſvalelſe; de Afmægtiges Stötteſtav og mange andre Ting af ſamme Art, ſom rörer, henhörer, paaligger og vedklæver den vandrende Ridderorden. Kom, min deilige og tappre Herr DON QUIXOTE, lad alting giöres færdig i Dag, og begiv Deres Velbyrdighed og Höihed ſig i Morgen paa Reiſen, og ſkulde der mangle noget til Deres Forſæts Udövelſe, ſaa er jeg her til at böde derpaa med min Perſon og Formue, og giordes det behov at opvarte Deres Fortreflighed ſom Vaabendrager, vilde jeg holde det for den aller-

lykſaligſte Tildragelſe. Derpaa vendte DON QUIXOTE ſig til SANCHO, ſigende: Sagde jeg Dig det ikke SANCHO, at det ikke vilde mangle mig paa Vaabendragere? Seer Du vel, at den, ſom tilbyder ſig, er den uhörte Baccalaureus Samſon Carraſco, Glædeopvækkeren i de Salamancíſke Skolers Forgaarde, ſund af Krop, ſindig i Lemmerne, tavs, haardför til at döie ſaavel Heede ſom Kulde, ſaavel Hunger ſom Törſt, og forſynet med alle de Deele, der udkræves til at være en vandrende Ridders Vaabendrager. Men det forbyde Himmelen, at jeg for min Behag ſkulde oprive og lösrykke Studeringernes Stötte, Videnſkabernes Kar, og de ſkiönne og frie Konſters tykke Palmeſtamme. Lad den nye Samſon blive i ſit Födeland, ære og ærende ſine gamle Forældres graae Haar; jeg for min Part vil lade mig nöie med hvilken anden Vaabendrager jeg ſaaer, naar SANCHO ikke finder for for godt at følges med mig. Jo viſt finder jeg det for godt, raabte SANCHO hierteklemt og med Öinene fulde af Graad; der ſkal ikke ſiges om mig, at jeg förſt har ſpiiſt Brödet og ſiden givet Skam til Takke. Jo, jeg er ikke af en uerkiendtlig Yngel; heele Verden og iſær min Födebye veed hvem Panzaerne har været, ſom jeg ſtammer ned fra. Ydermeere veed jeg af mange ſtumme gode Gierninger og af mange honningſöde Ord, den Attraae, Deres Velbyrdighed har til at giöre vel imod mig. Alt dette bör ſkrives mig paa Karveſtokken, allerhelſt da jeg allene har begiert Lön for at föie min Kone, der, naar hun har ſat ſig paa noget, veed at gaae omkring een, ligeſom Katten om en heed Gröd, indtil hun faaer ſin Villie frem. Men da en Mand ſom en Muus dog bör være Herre i ſit Huus, og jeg er Mand i hvordan det gaaer, (og ſom ingen kan nægte) ſaa vil jeg ogſaa være Herre i mit Huus, enten hun ſeer ſkievt dertil eller ei. Der er altſaa intet videre at giöre, end at Deres Velbyrdighed giör ſit Teſtamente med Codicil, ſaa at ingen kan revoltere det, og vi ſaa

ſnax

ſtrax giver os paa Reiſen, for at ſætte Herr Samſons Sind i Roelighed igien, der ſiger, at Samvittigheden ſkynder ham til at ſkynde paa Deres Velbyrdighed, for at giöre ſit tredie Udtog i denne Verden; hvorved jeg paa nye tilbyder mig at tiene Deres Velbyrdighed troe og ærlig, ja ſaa vel og bedre end nogen Vaabendrager har tient en vandrende Ridder enten i de forbiegangne eller nærværende Tiider. Baccalaureuſen ſtod ganſke henrykt og forundret over at höre SANCHO PANZAS Udtryk og Maade at tale paa; thi endſkiönt han havde læſt den förſte Deel af hans Herres Hiſtorie, havde han dog aldrig troet, at han var ſaa löierlig, ſom han afmaledes. Men da han nu hörte ham tale om et Teſtamente med Codicill, ſom ikke kunde REVOLTERES, i ſteden for et Teſtament med Codicill, ſom ikke kunde REVOQUERES, ſaa troede han alt hvad han havde læſt, og holdt ham for een af de ypperſte Taaber i dette Seculum. Han ſagde til ſig ſelv, at ſaadanne to Narre, ſom Herre og Tiener, havde Verden aldrig ſeet forhen. Kort ſagt: DON QUIXOTE og SANCHO omfavnedes og vare gode Venner, og med den ſtore Carraſcos Tykke og Godtbefindende (thi han var for den Tiid hans Orakle) blev anordnet, at Reiſen ſkulde tiltrædes om tre Dage, ſom ſkulde anvendes til at forſyne ſig med det nödvendige og at ſöge om en lukket Hielm, ſom DON QUIXOTE ſagde at han maatte have, i hvad den end ſkulde koſte. Samſon tilböd ſig at ſkaffe den, ſiden han vidſte, at den ikke blev ham nægtet af een af hans Venner, ſom havde den, endſkiönt den var ſortere af Ruſt og Skimmel, end blank og ſkinnende efter poleret Staal. De Forbandelſer, Huusholderſken og Söſterdaatteren udöſede over Baccalaureuſen, toge aldrig Ende. De reve ſig i Haaret; ſloge ſig i Anſigtet og efter Grædekonernes Maade, hylede over deres Herres Afreiſe, ſom om det var over hans Död. Carraſcos Foretagende i at overtale DON QUIXOTE til at drage ud paa nye, ſkeedte,

ſom

ſom Hiſtorien ſiden efter beretter, efter Præſtens og Barbeerens Raad, med hvilke det alt i Forveien var overlagt.

DON QUIXOTE og SANCHO forſynede ſig efter Aftale i de tre Dage med alt, hvad de behövede, og efter at SANCHO havde ſtillet ſin Kone tilfreds og DON QUIXOTE ſin Söſterdaatter og Huusholderſke, begave de ſig, uden at nogen anden end Baccalaureuſen, der fulgte dem en halv Miil, vidſte noget derom, i Tusmörket paa Veien til Toboſo; DON QUIXOTE paa ſin gode ROZINANTE og SANCHO paa ſin gamle Rucio; Tværſækkene vel forſeete med ſtyrkende Sager, og Pungen med Penge, ſom DON QUIXOTE havde givet SANCHO i paakommende Tilfælde. Samſon omfavnede ham, og bad ham indſtændig at give ham Efterretning om hans gode og onde Skiebne, for at han kunde glæde ſig over hiin og bedröve ſig over denne, ſom Venſkabs Lov udkrævede. DON QUIXOTE lovede ham det; Samſon vendte om til ſit Hiem og de to droge hen imod den ſtore Bye Toboſo.

VIII. CAPITEL.

Hvori der fortælles hvad der mödte DON QUIXOTE, da han drog hen at ſee ſin Herskerinde DULCINEA af TOBOSO.

Velſignet være den mægtige Ala! ſiger Hamete Benengeli i Begyndelſen af dette ottende Capitel. Velſignet være Ala! igientager han tre Gange; og ſiger, at han udöſer diſſe Velſignelſer over allerede at ſee DON QUIXOTE og SANCHO i frie Mark; og at denne behagelige Hiſtories Læſere kunde giöre Regning paa, at her begynder DON QUIXOTES og hans Vaabendragers Bedrifter og Giekkerier: Han vil overtale dem til at forglemme de forbiegangne Ridderligheder af denne ſindriige Herremand, og at fæſte Öinene paa dem, ſom nu ſkulde komme, og ſom tage deres Begyndelſe med Veien til Toboſo, ligeſom de andre begyndte med Montiels Marker; hvilket kun er lidet begiert imod at love ſaa meget; hvorpaa han bliver ved, ſigende:

DON QUIXOTE og SANCHO bleve allene, og neppe havde Samſon forladt dem, förend ROZINANTE tog paa at vrindſke og Rucio gav ſig til at ſukke, ſom baade af Ridderen og Vaabendrageren blev anſeet for et godt Tegn og et lykkeligt Forevarſel; endſkiönt, naar man ikke ſkal viige fra Sandheden, Rucios Sukken og Skriigen langt overgik ROZINANTES Vrindſken. SANCHO ſluttede deraf, at hans Lykke vilde blive overvægtigere end hans Herres, dog veed jeg ikke at ſige, om han forſtod ſig paa Stiernernes Udtydning og grundede ſig der-

derpaa, siden Historien melder intet derom; saa meget veed jeg kun at sige, at saa ofte han enten snublede eller faldt, saa havde han været meget glad ved, om han ikke var gaaet hiemme fra, fordi der ved at snuble eller falde, efter hans Sigende, ikke blev vundet andet end sönderrevne Skoe og forslaaede Ribbeen. DON QUIXOTE sagde til ham: Ven SANCHO! Natten minder os om at iile stærkere, siden dens Mörke udbreder sig stærkere end vi har Behov for ved Dagens Lys at saae Toboso i Sigte; hvor jeg er sindet at gaae hen, förend jeg prøver noget andet Eventyr. Her tænker jeg at hente min DULCINEAS Velsignelse og gode Tilladelse; med hvilken Tilladelse jeg tænker og holder for ufeilbarligt at fuldföre og bringe alle farlige Eventyrer til en lykkelig Spidse; thi der er ingen Ting i dette Liv, som giöre de vandrende Riddere kiekkere, end at see sig begunstigede af deres Fruer. Det vil jeg nok troe, sagde SANCHO, men jeg veed ikke, om der ei vil blive vanskeligt for Deres Velbyrdighed at saae hende at see og i Tale, i det mindste saaledes, at hun kan give Dem sin Velsignelse, om hun ikke skal kaste den ned til Dem over Gaardmuuren, hvor jeg saae hende förste Gang, da jeg bragte hende Brevet med Tidenden om de Daarligheder og Narrestræger, Deres Velbyrdighed, der var bleven i Hiertet af de sorte Klipper, foretog sig. Har Du ikke bedraget Dig SANCHO, sagde DON QUIXOTE, i at ansee det, hvor og ved hvilket Du saae denne aldrig noksom berömte Yndighed og Skiönhed, for en Gaardmuur? Det maae enten have været et Gallerie, Corridor, Balcon, eller hvad man kalder slige Ting i de riige og kostelige Palladser. Det kan gierne være, sagde SANCHO, men mig synes det var en Gaard-Muur, eller ogsaa Hukommelsen slaaer mig meget feil. Hvorom alting er SANCHO, sagde DON QUIXOTE, saa lad os gaae derhen; naar jeg kun seer hende, saa gielder det mig lige meget, enten det er over Muuren, i et Vindue, eller igiennem

Git-

Gitterverket om en Hauge, hvorfra Straalerne af hendes Skiönheds Soel skydes i mine Öine, saa vil de oplyse mit Begreb og oplive mit Mod saaledes, at jeg vil blive eene og magelös i Forstand og Tapperhed. Det er baade vist og sandt Herre, sagde SANCHO, at da jeg saae Solen Frue DULCINEA af TOBOSO, da var den ingenlunde saa klar, at den kunde skyde mindste Straaler; men maaskee kom det deraf, at Stövet af Hveden hun sigtede, giorde ligesom en Skye om hendes Ansigt og formörkede det. Hvor i al Verden SANCHO, sagde DON QUIXOTE, kan Du sige, tænke, troe og paastaae, at det var en Nödvendighed og Arbeide for min Herskerinde DULCINEA at sigte Hvede? Sligt vilde kun fornedre det, som fornemme Personer giöre og bör giöre; der ere indsatte og bestemte til ganske andre Arbeider og Tidsfordriv, som vise Middelpunctet af deres Ypperlighed. Du husker Beskrivelsen meget vel SANCHO, hvori Poeten foreviiser os de fiire Nymphers fra Chrystal-Boeligerne, deres Arbeider, som löste Hovedet op af den kiere Tago, sætte sig paa den grönne Mark til at forarbeide de prægtige Törklæder, som den sinhrige Poet afbilder os igiennemvirkede med Guld, Silke og ægte Perler. Af dette Slags maae min Herskerindes have været, da Du saae hende, saafremt ikke Misundelsen, som nogen ond Troldmand bær over mig, ikke forvendte og fordreiede alle de Ting, der kunde være mig til Behag, under forskiellige Skikkelser. Af den Aarsag frygter jeg ogsaa for, at i den Historie, man siger, at der trykket gaaer om i Verden angaaende mine Bedrifter, hvis den af en Hendelse var forfattet af nogen Vis, der er min Fiende, da i den er sat et for et andet, Sandheden blandet med tusende Lögne, ved at blive ved at fortælle andre Handlinger end de, der udkræves til Fortsættelsen af en saa sandfærdig Historie. O Misundelse! Roden til uendeligt Ondt og Dydens Træorm! alle Laster SANCHO, fører dog en Art af Behagelighed med; men Misundelse

fører

fører intet andet med ſig end Mishag, Nag og Vrede. Det er juſt det ſamme jeg ſiger, ſagde SANCHO, og jeg tænker, at i dette Skrift eller Hiſtorie, Baccalaureuſen talede om, har man nok ikke glemt at ride min Ære hæſlig til Vands, og det ſom man ſiger, over Stok og Steen og alle Gaderne igiennem, endſkiönt det er en afgiort Sandhed, at jeg aldrig har talt ilde om nogen Troldmand, og ikke heller er ſaadan Lykkens Phamphilius, at man juſt ſkulde misunde mig min Herlighed. Vel er det ſandt, at jeg undertiden er noget bidende og lader Skalken ſtikke frem, men det tildækkes altſammen ved min ſtore Eenfoldigheds Kaabe, der er mig medföd og ingenlunde forſtilt; og var der endog ſlet intet andet ved mig, end at jeg troer og ſtedſe har fuldt og faſt troet paa Gud og alt det, den hellige Romerſke Apoſtoliſke Kirke indeholder og troer, ja været en ſaa dödelig Fiende af Jöderne, ſom jeg er, ſaa burde Hiſtorieſkriverne derfor viiſe Barmhiertighed imod mig, og behandle mig vel i deres Skrifter. Imidlertiid lad dem ſige alt hvad de lyſter; nögen kom jeg paa Jorden og nögen er jeg endnu, der er hverken Gevinſt eller Forliis hos mig at hente derved. Naar jeg kun ſeer mig indfört i en Bog, og gaaer fra Haand i Haand, ſaa rager det ikke mig for en Hvid paa hvad Maade de taler om mig. Dette ligner en Hendelſe SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, ſom mödte een af vore Tiiders Poeter, ſom da han havde ſkreven en bitter Satire imod alle Hoffets Fruer, hverken navngav eller beſkrev en vis Frue ſaa tydelig, at man kunde være vis paa, enten hun var iblant dem eller ei. Denne, da hun fik Fortegnelſen over de andre Fruer at ſee, beſværede hun ſig hos Poeten, ſigende: Hvad han havde imod hende, ſiden han ikke havde ſat hende iblant de andres Tal? Han maatte fortſætte ſin Satire og ſætte hende i Tillægget, hvis ikke, ſaa ſkulde han faae at föle, hvem han havde for ſig. Poeten giorde ſom hun forlangede og levnede hende ikke Ære for en Skilling, hvormed hun

hun var meget vel tilfreds; thi naar hun blev omtalt, lod hun det gierne ſkee paa hendes Æres Bekoſtning. Herhen kan ogſaa det höre, ſom der fortælles om Hyrden, der ſat Ild paa og opbrændte Dianes Tempel, der blev holdt for et af de ſyv Underverker i Verden, og ſom allene lagde det i Aske for at bringe ſit Navn til Efterſlægten; og endſkiönt det ſtrængeligen blev forbuden enten at nævne eller ſkrive hans Navn, paa det han ikke ſkulde naae ſit Öiemaal, har man desuagtet bragt i Erfaring, at han heed Eroſtratus. Man kan ogſaa regne det hertil, ſom mödte den ſtore Keiſer Carl den Femte med en Romerſk Cavalier i Rom. Denne Keiſer beſaae det berömte Pantheon, hvor i de ældere Tiider alle Guderne bleve dyrkede, og ſom for nærværende Tiid med ſtörre Föie bær Navn af alle Helgene; og er den fuldſtændigſte Bygning, der er bleven tilovers af Roms Herlighed og ſom ſtærkeſt bevidner dens Srifteres Höihed og Pragt. Det er en meget konſtig Bygning, af Dannelſe ſom en flakt Pomerantz; umaadelig höi og lys, endſkiönt det ikke har meere end et Vindue, eller rettere ſagt, en Aabning midt i Toppen. Da Keiſeren beſaae denne Bygning, fulgte der en Romerſk Cavalier ved Siden af ham, for at betegne og forklare ham det Fiine og Konſtige i Bygningsmaaden, og da de havde forladt Aabningen, ſagde han til Keiſeren: over tuſende gange, Deres hellige Majeſtet, er det falden mig ind at omfavne Dem og ſtyrte mig igiennem Aabningen ned i Dybet med Dem, for at efterlade mig et udödeligt Navn i Verden. Da er jeg Dem megen Tak ſkyldig, ſvarede Keiſeren, at De ikke har fulgt ſaa ond en Indſkydelſe; og for Fremtiiden vil jeg betage Dem Leiligheden til at give mig fleere ſlige Pröver paa Deres Troeſkab, hvorfor jeg hermed befaler Dem, aldrig meere at nærme ſig mig, eller blive hvor jeg kommer; og ved diſſe Ord bukkede han meget dybt for ham. Hermed vil jeg ſige SANCHO, at Attraaen efter at erhverve ſig et varigt Minde, virker paa adſkillige

Maader. Hvad tænker Du vel der ſtyrtede Horatius i fuld Ruſtning ud over Broen ned i Tiberens Afgrund? Hvad brændte Armen og Haanden paa Mutius? Hvad drev Curtius til at kaſte ſig i det brændende Svælg, der aabnede ſig midt i Rom? Hvad bragte Cæſar, til Trods for alle onde Tegn og Udtydninger, over Rubricon? og med Exempel af de nyere Tiider: Hvad igiennemboerede Skibene og lod de tappre Spanier, der havde fulgt Cortes til den nye Verden, blive uden Redningsmidler paa tört Land? Alle diſſe og mange andre ſtore og forſkiellige Bedrifter ere, vare og blive udövede for Rygtets Skyld, de Dödelige attraae ſom en Belönning og en Deel af den Udödelighed, deres navnkundige Gierninger fortiener. Maalet derimod, ſom de Apoſtoliſke chriſtelige og vandrende Riddere ſigter til, er den evige og i de himmeliſke Boeliger forventede Ære, der langt overgaaer det forgiengelige Rygte, ſom de nærværende, forbiegangne og tilkommende Tiidsaldere kan ſkienke; thi i hvor længe det end lever, maae det dog forgaae med Verden ſelv, hvis Ende er faſtſat af Evighed. Altſaa, o SANCHO! maae vores Handlinger ikke gaae uden for de Grændſer, den chriſtelige Troe, vi bekiender, har ſat os. Hoffærdigheden dræber vi i Kiemperne; vi beſtride Misundelſen ved Ædelmodighed og et godt Hierte; Vreden ved Sagtmodighed og et roeligt Sind, Fraadſerie og Ladhed ved den liden Föde, ſom vi ſpiiſe og den liden Hvile, ſom vi nyde; Vellyſt og Overdaad ved den Troeſkab, vi uafladeligen bevare vore Tankers Herſkerinder, og Lediggang ved at vandre om i alle Verdens Deele at ſöge Leiligheder, ſom kunde giöre, og giöre os foruden gode Chriſtne til berömte Riddere. Her ſeer Du Midlerne, SANCHO, ved hvilke man naaer den höieſte Berömmelſe, ſom et godt Rygte kan give.

Alt det, Deres Velbyrdighed hidindtil har ſagt mig, ſagde SANCHO, har jeg fattet ganſke godt, men med alt der,

ſaae

saae jeg gierne, at Deres Velbyrdighed vilde optage mig en Tvivl, som i dette Öieblik er falden mig ind. Oplöse, vil Du nok sige, SANCHO, sagde DON QUIXOTE, men siig kun frem, jeg skal svare Dig saa godt som jeg kan. Siig mig engang, blev SANCHO ved, disse Juliusser og Augustusser, og alle disse drabelige Riddere, som De har sagt vare döde, hvor ere de nu, Herre? Hedningene, svarede DON QUIXOTE, ere uden Tvivl i Helvede; de Christne derimod, dersom de have været gode Christne, ere enten i Fegfyret eller Himmelen. Det er ganske godt, sagde SANCHO, men nu maae vi vide, om disse Gravsteder, hvor disse vældige Herrers Legemer ligge, have Sölvlamper omkring sig, og om Væggene i deres Capeller ere udsmykkede med Krykker, Liigklæder, Haar, Been og Öine af Vox; og hvis ikke, hvad de da ere ziirede med? Hertil svarede DON QUIXOTE: Hedningenes Begravelse vare de fleeste Tiider prægtige Templer; over Julius Cæsars Aske blev opreist en Pyramide af en umaadelig stor Steen, hvilken nu omstunder i Rom kaldes Sanct Peders Större. Keiser Adrianus betiente sig af en Festning til Gravsted, der var meget större end en god Landsbye; den kaldtes Moles Adriani og er nu Festningen Sanct Angelo i Rom. Dronning Artemisa begravede hendes Gemal Mausoleus i et Gravsted, der var et af de syv Underverker i Verden. Men ingen af disse, eller mange andre af Hedningenes udziirede med Liigklæder eller andre Ofringer og Kiendetegn, som viiser, at det er en Helgen, der ligger begravet. Det seer jeg nu nok, sagde SANCHO, men siig mig da nu, hvilket der er meest, enten at opvække en Död, eller dræbe en Kiempe? Det besvarer sig selv, sagde DON QUIXOTE, det er meest at opvække en Död. Der sik jeg dem, raabte SANCHO; thi er saa ikke Rygtet, at kunde opvække Döde, giöre de Blinde seende; de Halte gaaende, de Döve hörende, de Syge friske og at have brændende Lamper

om ſin Grav, og Capellerne fulde af andægtige Folk, ſom paa Knæe tilbede Reliquerne, en langt ſtörre Berömmelſe i denne og alle tilkommende Tiider, end den, ſom al Verdens Keiſere og vandrende Riddere kan efterlade ſig? Denne Sandhed nægter jeg ikke, ſagde DON QUIXOTE. Vel da, ſagde SANCHO, det Rygte, diſſe Naader, diſſe Rettigheder, eller hvad jeg ſkal kalde det, hörer da Helgenes Legemer og Reliquer til, der med den hellige Moders Kirkens Tilladelſe og Samtykke have Lamper, Lys, Liigkiæder, Krykker, Malerier, Haar, Öine og Been, hvormed man föröger Andagten, og udviider deres chriſtelige Berömmelſe? Helgenes Legemer og Reliquer bæres paa Kongernes Skuldre; de kyſſe Stumperne af deres Been, de ſmykke og beriige med dem deres Bedeſteder og prægtigſte Altere. Hvad ſkal da nu Slutningen paa alt dette blive, ſpurgte DON QUIXOTE? Denne, ſagde SANCHO, at vi ſkal lade os giöre til Helgene, ſaa kommer vi langt kortere til den Roes og Berömmelſe, vi higer efter; og kan jeg lade Dem vide Herre, at i Overgaars, eller i Overgaars Overgaaer (ſom jeg dog ikke ret veed om man nævner ſaaledes) canoniceredes eller indviedes to Franciſcanerbröder, hvis Jernkieder, ſom de binder og piiner Kroppen med, anſees nu for en ſtor Lykke at kyſſe eller röre ved, og holdes i langt ſtörre Agt og Hevd, efter ſom der ſiges, end Rolands Kaarde, der giemmes i Kongens, vores Herres (ſöm Gud holde ſin Haand over) Ruſtkammer. Altſaa Herre, ſiger det vel meere at være en ydmyg Munk, af hvad for en Orden der end er, end en tapper og vandrende Ridder. Der vindes meere hos Gud med to Doſin Poenitentzſnærr end med to tuſende Lantzeſtöd imod Kiemper, Spögelſer og Dragger. Alt dette forholder ſig vel ſaa, ſagde DON QUIXOTE, men vi kan ikke alle være Munke; og Veiene ere forſkiellige, ved hvilke Gud leeder ſine til Himmelen. Ridderſkabet er ogſaa en Gudsdyrkelſe, og ſvæve de hellige Riddere i Glæden og

Her-

Herligheden. Ja; svarede SANCHO, men jeg har dog hört sige, at der ere flere Munke end vandrende Riddere i Himmelen. Det er saa, sagde DON QUIXOTE; thi Munkenes Antal er meget större end Riddernes. Der ere dog mange vanvandrende paa Jorden, sagde SANCHO, Ja mange, svarede DON QUIXOTE, men kun faa, som fortiene Navn af Ridder.

Ved denne og andre deslige Samtaler forlöb den Nat og den paafölgende Dag, uden at der tilstödte dem noget, man kunde fortælle, som ikke krænkede DON QUIXOTE lidet. Dagen efter, da Tusmörket begyndte at falde paa, opdagede de den store Bye Toboso, ved hvis Syn DON QUIXOTES heele Væsen blev oplivet og SANCHOS nedslagen, fordi han ikke vidste DULCINEAS Huus og lige saa lidet havde seet hende i sine Dage som hans Herre. Det var SANCHO umueligt at udgrunde, hvad han skulde begynde, naar hans Herre sendte ham til Toboso; men paa det syvende og sidste anordnede DON QUIXOTE at gaae ind i Byen ved Nattens Ankomst, og saa længe vilde de opholde sig ved nogle Egetræer, som stode tæt ved Toboso; og da den bestemte Tiid kom, drage de ind i Byen, hvor de Ting mödte dem, som følge paa disse Ting.

IX. CAPITEL.

I hviket fortælles det, som man finder i det.

Natten var omtrent halv forbie, maaskee lidet meer eller og lidet mindre, da DON QUIXOTE og SANCHO PANZA forlode Kratret og reede ind i Toboso. Indbyggerne vare nedsænkede i en roelig Tavshed, siden enhvers Naboe laae paa sit grönne Öre og sov som en Steen, som man pleier at sige. Natten var temmelig lys, endskiönt SANCHO gierne havde seet den saa mörk som en Bælg, for i dens tykke Mörke at finde en Undskyldning for sin Taabelighed. Der hörtes intet i den heele Bye uden Hundetuden, der opspiilede DON QUIXOTES Ören og svækkede SANCHOS Moed. Imellemstunder skreeg der ogsaa en Esel, gryntede et Sviin, og miavede en Kat, hvis Stemmer af saa forskiellige Toner forögedes af Nattens Tavshed. Den forelskede Ridder fandt alt dette at være onde Forvarsler, men med alt det sagde han dog til SANCHO: Sön SANCHO! föer Du mig til DULCINEAS Pallads, hvem veed om vi ikke endnu kunde finde hende vaagen. Död og Liv! sagde SANCHO, til hvilket Pallads skal jeg före Dem, da det var et uselt lille Huus, som jeg fandt hendes Höihed i. Saa har hun været paa sin Eremitage, sagde DON QUIXOTE, for at fornöie sig der allene med hendes Hofdamer, som Brugen er blant saa höie Fruer og Princesser. Herre, sagde SANCHO, siden da Deres Velbyrdighed til Trods for min Næse endelig vil have, at min Frue DULCINEAS Huus skal være et Slot, saa gad jeg dog nok vidst, om det af en Hendelse skulde staae aabent saa til Dags?

Dags? og var det forſtandigt giort, at banke paa om Nattetiider for at vaere for os og lukke os op; og ſaaledes ſætte Larm i heele Leiren? Kan man da gaae hen og banke paa ſin Kiereſtes Dör, ſom paa en Biſlaaberſkes, hvor man kan lade lukke op, komme og gaae paa hvad Tiid man vil og i hvor ſildig det end er? Lad os nu kun förſt finde Slottet, ſagde DON QUIXOTE, ſaa ſkal jeg nok ſige Dig SANCHO, hvad vi ſkal giöre; og ſiger jeg Dig, at enten er jeg meget kortſynet, eller og den ſtore runde Klump, ſom ſkygger ſaa ſtærk hiſt henne, er DULCINEAS Pallads. Saa vær Deres Velbyrdighed da Veiviiſer, ſagde SANCHO, maaſkee det kan være ſaa; endſkiönt naar jeg ſeer det for mine Öine og griber det med Hænderne, ſaa vil jeg troe det, ligeſom jeg troer nu, at det er lys Dag. DON QUIXOTE reed derpaa foran, og da de omtrent havde giort to hundrede Skridt, kom de hen til Klumpen, der ſkyggede ſaa ſtærk, og kiendte han ſtrax, at denne Bygning ikke var noget Slot, men Byens fornemſte Kirke, og ſagde han: SANCHO! vi ere komne til Kirken. Det ſeer jeg nok, ſvarede han, Gud give kun, at vi ikke maae finde vores Grav her; thi det er ikke meget tienligt at være ſaa til Dags paa Kirkegaarden, og det ſaa meget meere, ſom om jeg ikke huſker feil, ſaa har jeg ſagt Deres Velbyrdighed, at min Frues Huus ligger i en Gyde eller lille Stræde. Himlen betale Dig, Du Dummerhoved! ſagde DON QUIXOTE, hvor har Du fundet, at Slotter og Kongelige Palladſer have lagt i Gyder og Stræder? Herre, ſvarede SANCHO, hvert Land har ſin Brug, maaſkee er det Brugen i Toboſo, at ſætte Palladſer og ſtore Bygninger i Gaderne. Jeg beder derfor Deres Velbyrdighed at lade mig ſöge i alle de Gader eller Gyder her er, maaſkee jeg et Steds i en Afkrog kunde faae Öie paa det Hundeſlot, ſom jeg var tilfreds ſtod paa Bloksbierg, for os det trækker omkring ſom Vindhunde. SANCHO, tael med Ærbödighed om min Frues Sager,

ſagde DON QUIXOTE, Taalmodighed overvinder alle Ting og Træet falder ikke for det förſte Hug. Jeg vil gierne have Uret, ſagde SANCHO, men hvad Taalmodighed viiſer Deres Velbyrdighed i at paaſtaae, at jeg, ſom kun en eeneſte Gang har ſeet vores Frues Huus, ſkal i bælg Mörke kunde finde det i Hui og Haſt, da Deres Velbyrdighed ikke kan finde det, ſom maae have ſeet det Million Gange. Du giör mig endnu gal SANCHO, ſagde DON QUIXOTE. Siig frem Böddel, om jeg ikke har ſagt Dig tuſende Gange, at jeg aldrig i min Livstiid har ſeet min DULCINEA, eller ſat min Fod over hendes Palladſes Dörtærſkel, men allene forelſket mig i Rygtet over hendes ſtore Dyd og Deilighed? Nu hörer jeg det, ſagde SANCHO, og ſiger: at om Deres Velbyrdighed aldrig har ſeet hende, ſaa har jeg lige ſaa lidet. Det kan ikke være ſaa, ſagde DON QUIXOTE; thi i det mindſte har Du ſagt mig, at Du har ſeet hende ſigte Hvede, da Du bragte mig Svar paa Brevet, jeg ſendte hende ved Dig. Forlad Dem ikke derpaa, ſagde SANCHO; thi De maae vide, at jeg den Gang ſaae med Örene, og at jeg lige ſaa lidet veed hvem Frue DULCINEA er, ſom jeg kan klavre op til Himmels. SANCHO, ſvarede DON QUIXOTE, lige ſaa vel ſom at ſkiemte har ſin Tiid, ſaa er der ogſaa en Tiid, hvori Skiemt er meget ilde anbragt. Fordi jeg ſiger, at jeg aldrig har ſeet eller talt med min Siels Herſkerinde, ſaa maae Du ikke underſtaae Dig at ſige, at Du hverken har ſeet eller talt med hende, allerhelſt naar baade Du og jeg veed det, ſom er tvertimod.

Saavidt var Samtalen kommen imellem diſſe to, da der kom en Karl hen imod dem med to Muuleſler; og af Larmen en Plog, der ſtödte mod Jorden, giorde, ſluttede de, at det var en Bonde, der var ſaa aarle paa Færde for at være paa ſin Ager ved Dagbrækningen, og ſom det ogſaa var. Bonden kom ſyngendes frem paa en gammel Viiſe, der ſagde: Frantzoſen ſig

til

liden Baade ſik ſee' hvor Roncesvalles laae. Jeg vil döe paa, tog derpaa DON QUIXOTE Ordet, ſaaſnart han hörte det, at denne Nat ingen Baade bringer os. Hörer Du hvad denne Landsbyemand ſynger? Ja viſt giör jeg det, ſagde SANCHO; men hvad har Jagten ved Roncesvalles med vores Forehavende at giöre? Hvad Viiſe han ſynger, kan komme os ud paa et, og giör hverken ondt eller godt i vore Sager. Nu var Bonden kommen hen til dem, og DON QUIXOTE ſpurgte ham ſtrax: Kunde I ikke af en Hendelſe, min Ven, ſige mig hvor paa Lav at Princeſſe Doña Dulcinea af Toboſos Pallads ligger? Herre, ſvarede Bondekarlen, jeg er fremmed her, og kun for faa Dage ſiden kommen her i Tieneſte hos en riig Agerdyrker. Men Præſten og Klokkeren boer her i Huuſet lige for os; begge de to eller een af dem maae kunde give Deres Velbyrdighed Underretning om denne Princeſſe, ſiden de har en Fortegnelſe paa alle Toboſos Indvaanere; endſkiönt mig ikke tykkes, at der er en Princeſſe blant dem alle; men der ere mange Fruer ſaa ſtormodige, at enhver af dem gierne kan være Princeſſe i ſit eget Huus. Iblant dem er ganſke ſikkert den, ſom jeg föger, ſagde DON QUIXOTE. Det kan vel være, ſagde Bondekarlen, og nu være Gud med eder, Dagen gryder for mig; hvorpaa han ſkyndte paa ſine Muuleſler, uden at oppebie fleere Spörgsmaale. SANCHO, der ſaae ſin Herre ſaa tvivlraadig og ilde tilfreds, ſagde til ham: Herre! Dagen begynder at bryde meere og meere frem; jeg troer ikke det var raadeligt at lade Solen finde os her paa Gaderne; men meget bedre giort at forlade Byen, og at Deres Velbyrdighed ſkiulede ſig i en eller anden Skov her omkring, og naar det var ret Dag, da at lade mig gaae tilbage, hvor jeg ſkal ſtöve ſaa længe omkring her i Byen, indtil jeg finder min Frues Huus, Pallads eller Slot, og maatte jeg være meget ulykkelig, om jeg ikke fandt det, og ved at finde det tillige fandt Leilighed at tale med hendes Velbyrdighed og ſige

hende, hvor og hvordan Deres Velbyrdighed levede i Haabet, at hun ſelv vilde föie Anſtalterne ſaaledes, at De kunde ſee hende uden Krænkelſe for hendes Ære og gode Rygte. SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, Du har ſagt mange gode Ting med faa Ord. Jeg bifalder og vil følge det Raad, Du nu har givet mig, med megen Fornöielſe. Kom Sön! lad os gaae hen at ſöge mig et Skiul, og gaae Du ſaa tilbage, ſom Du ſiger, at ſöge, ſee og tale med min Herſkerinde, af hvis Forſtand og Godhed jeg formoder mig vidunderlige Gunſtbeviisninger. SANCHO, der var umaadelig forſippet for at faae ſin Herre derfra, paa det han ikke ſkulde opdage Lögnen i Svaret, han havde bragt ham paa de ſorte Klipper; ſkyndte ſig at naae Udgangen, ſom de ikke var langt fra, og to Miile fra Byen naaede de en Skov eller Krat, hvor DON QUIXOTE kunde ſkiule ſig, medens SANCHO gik tilbage til Byen at tale med DULCINEA, i hvilket Geſandtſkab der tildrog ſig Ting, der udkræver nye Opmerkſomhed og Troeværdighed.

X.

X. CAPITEL.

I hvilket det Konſtgreb fortælles, ſom SANCHO udfandt til at fortrylle hans Frue DULCINEA; og andre lige ſaa latterlige ſom ſandfærdige Tildrogelſer.

Da Forfatteren af denne ſtore Hiſtorie var kommen til Fortælningen af dette Capitel, ſiger han: at han næſten beſluttede at gaae det ſtiltiende forbie, af Frygt for at ingen ſkulde vilde fæſte Troe til det; fordi DON QUIXOTES Daarlighed i det ſtiger til en Höide, ſom ingen kan foreſtille ſig, og gaaer to Böſſeſkud höiere end de allerſtörſte. Tilſidſt ſkrev han det dog, uagtet denne Frygt, paa ſamme Maade, ſom det var, uden at legge en Töddel til eller tage en Töddel fra Hiſtoriens Sandhed, og uden at bryde ſig meere om de Indvendinger, man kunde giöre imod hans Sanddruehed; og han havde fuldkommen Ret; thi Sandheden er let og tynger ikke, men ſvömmer ſtedſe oven paa Lögnen, ſom Olien paa Vandet, og fortſætter han altſaa Hiſtorien, ſigende:

At da DON QUIXOTE havde ſkiult ſig i Skoven, Krattet eller Buſkene, der laae nærmeſt ved Toboſo, befalede han SANCHO at vende om til Byen, og ikke komme for hans Aaſyn, förend han förſt paa hans Vegne havde talt med hans Herſkerinde, ydmygſt bedende, at hun vilde værdige ſin fangne Ridder at ſee til ham og meddeele ham ſin Velſignelſe; at han ved den kunde giöre ſig Haab om et lykkeligt Udfald i alle de hidſige Anfald og vanſkelige Stridigheder, han vovede ſig i for hende.

hende. SANCHO paatog ſig at giöre ſom det var befalet ham, og at bringe lige ſaa godt et Svar med ſig, ſom han bragte förſte Gang. Gaae da Sön! ſagde DON QUIXOTE, og lad Dig ikke forblinde, naar Du ſeer Dig beſtraalet af denne Skiönheds Soel, Du gaaer hen at föge. Bind alting faſt i Dit Minde, at Du ikke forglemmer, hvorledes Du bliver imodtaget, om hun ſkifter Farve medens Du forebringer Dit Ærinde, om hun bliver uroelig og forvirret naar hun hörer mit Navn; om hun ikke ſkifter Hynde, ifald hun af en Hendelſe findes ſiddende paa hendes Myndigheds prægtige og rige Sæde, eller om hun er til Fods, da giv Agt, om hun ikke ſnart ſtaaer paa een Fod, ſnart paa en anden; om hun igientager Svaret, hun giver Dig, to eller tre Gange, om hun forvandles fra öm til haard, fra bitter til kierlig, om hun tager Haanden i Veiret at rette noget paa Haaret, endſkiönt det er i den fortrefligſte Orden. Kort ſagt, Sön! giv Agt paa alle hendes Handlinger og Bevægelſer, fordi naar Du beretter mig dem til Punct og Prikke, ſaa kan jeg deraf udregne alt det, ſom ligger ſkiult i det inderſte af hendes Hierte, for ſaavidt ſom det angaaer min Kierlighed; thi Du maae vide SANCHO, ifald Du ikke veed det, at iblant Elſkende ere de Handlinger og Bevægelſer, de giöre medens deres Kierlighed er paa Banen, de allerſikkerſte Brevdragere til at bringe Efterretning om, hvad der gaaer for ſig i det allerinderſte af Sielen. Gaae Ven! og en bedre Lykke end min ledſage Dig! og kom tilbage med bedre forrettet Sag, end jeg i denne bittre Fenſomhed, Du forlader mig, tör haabe og frygter. Nu gaaer jeg og ſkal ſnart ſtaae her igien, ſagde SANCHO, og ſkyd Deres Velbyrdighed Leveren op; friſk Herre! hæng ikke ſaa med Næſen, De viiſer jo ikke meere Moed nu end en druknet Kylling. Overvei, hvad det gamle Ordſprog ſiger: at friſk Moed er halv Tæring, og uforſagt Mand ſtaaer Lykke fore; man ſiger ogſaa, at naar man mindſt venter det, ſpringer Haren

af

af Ruſken. Dette ſiger jeg; fordi at om vi ikke i den mörke Nat kunde finde eller komme til min Frues Pallads, ſaa kan vi derimod nu, da det er lys Dag, vente at finde det, og finder det ogſaa naar man mindſt venter det; og er det förſt funden, ſaa forlad Dem paa mig og hende. Viſſelig SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, Gud give mig allene ſaa god Lykke i det jeg attraaer, ſom Du veed at finde Ordſprog til alt hvad vi taler om.

Da han havde ſagt dette, vendte SANCHO ham Ryggen og ſparkede ſin Eſel. DON QUIXOTE blev til Heſt, hvilede ſig i Stigböilerne, og hældede ſig paa Lantzen fuld af bedröevelige og forvirrede Foreſtillinger, i hvilke vi vil forlade ham og folge med SANCHO PANZA, ſom ikke mindre forvirret og tankefuld forlod ſin Herre, end Herren blev tilbage; og det i ſaadan Grad, at han neppe var kommen ud af Kratret, förend han vendte Hoveder, og da han ſaae, at DON QUIXOTE ikke meere kunde ſee ham, forlod han ſin Rucios Ryg, ſatte ſig ned ved Roden af et Træe, begyndte at tale med ſig ſelv, og at ſige: Lad os engang faae at vide, Broder SANCHO, hvor Deres Velbyrdighed agter ſig hen? Gaaer han at ſöge et Aſen, han har tabt? jeg gaaer hen at ſöge (ſom vel aldrig nogen ſkulde falde paa) en Princeſſe, og i hende Skionhedens Soel ſaavel ſom heele Himlen. Hvor tænker SANCHO da at finde der, han taler om? Hvor? I den ſtore Bye Toboſo. Nu vel! paa hvis Vegne ſöger han da hende? Paa den berömte Ridders Herr DON QUIXOTE af MANCHAS Vegne, ſom afværger Forurettelter, giver de Törſtige at ſpiiſe og de Hungrige at drikke. Alt dette er meget ſkiont, men veed han hendes Huus? Min Herre ſiger, at det ſkal være et Kongeligt Pallads og et prægtigt Slot. Har da ved en Hendelſe SANCHO nogenſinde ſeet hende? nei; hverken jeg eller min Herre har ſeet hende i vor heele Levetiid. Men ſynes det ham altſaa ikke ſikkert og meget

vel

vel giort, at Toboſoerne, naar de vidſte, at han kom der i den Henſigt at trække Rus med deres Princeſſer og giöre dem deres Fruer affpenſtige; indſmurte ham Ribbeenene med ſaa mange Stokkeprygl, at der ikke blev en ſund Pille paa ham? I Sandhed, de havde den allerſtörſte Ret, naar de ikke vilde berænke, at jeg har Befalning for mig og er kun et Sendebud, Ven! og følgelig uden al Skyld; ikke? Stoel ikke derpaa SANCHO; thi Manchas Indvaanere har lige ſaa megen Galde ſom Ære i Livet, og taaler ingen hocus pocus af nogen; faaer de Klöer paa ham, lærer de ham ſikkert hvor David kiöbte Öllet. O Vok, o Vee! din arme Skielm, hvor vil ei Uveiret gaae lös over dig. Men det er ikke heller ſagt, at jeg ſkal gaae hen og ſlaae min Næſe i Steen for en anden, allerhelſt da det er det ſamme at ſöge efter en Dulcinea i Toboſo, ſom efter en Marie til Ravenna og en Baccalaureus til Salamanca, Det er Fanden ſelv ſkinbarligen, der har fört mig i denne Vildereede, og ingen anden.

Denne Samtale holdt SANCHO PANZA med ſig ſelv, og alt hvad han drog deraf var, at han paa nye gav ſig til at ſige: Man ſiger dog, at der findes Raad for alle Ting uden Döden, for hvis Aag vi maae bukke alleſammen, ſaa nödig ſom vi end vilde, ved at forlade Livet. Denne min Herre er desuden, ſom jeg har tuſende Kiendetegn paa, en gal Mand, ſom burde bindes, endſkiönt jeg ikke giver ham meget efter; men er endnu daarligere end han, i det at jeg følger og tiener ham; derſom ellers Ordſproget er ſandt: at Liige ſöger Liige; og der tillige ſiger, at man ſkal lære at kiende Folk paa dem, de holde Venſkab med. Men ſiden han nu er ſaa gal ſom han er, at han i Galſkab tager een Ting for en anden, og holder hvidt for ſort og ſort for hvidt, ſom ſaaes tydelig nok, da han ſagde: at Veirmöllerne vare Kiemper; Munkenes Muuleſler Drommedarier; Giedde- og Faarehiordene Krigshære, og mange andre Ting af

ſamme

ſamme Snurdei, ſaa ſkulde det heller ikke være meget vanſkeligt at faae ham til at troe, at den förſte den beſte Bondepige, jeg kan faae fat paa, er DULCINEA. Vil han ikke troe det, ſaa ſvær jeg derpaa; bander han mig imod, ſaa ſvær jeg paa en frilk; er han paaſtaaende, er jeg det endnu værre; og det paa en Maade, at jeg ſtedſe kan holde ham Fingeren paa Öiet i hvordan det gaaer; maaſkee kan denne Paaſtaaenhed giöre den Gavn hos ham, at han aldrig ſender mig i ſlige Ambaſſaderier meere, naar han ſeer hvor ilde jeg har ſkildt mig ved denne, eller maaſkee, at han, ſom jeg ſnareſt troer, bilder ſig ind, at nogen ond Troldmand af dem, han ſiger, der vil ham ilde, har forandret hendes Skikkelſe for at giöre ham Skade og Fortræd.

Ved diſſe Overlæg ſatte SANCHO PANZA ſit Sind i Roelighed og holdt ſit Ærinde for meget vel forrettet. Han blev hvor han var, indtil det blev ſilde, for at give DON QUIXOTE Anledning til at troe, at han havde tilbragt Tiden med at gaae hen og tilbage fra Toboſo. Alting föiede ſig ſaa vel for ham, at han, da han reiſte ſig for at ſætte ſig paa Eſelen, blev fra Stedet, hvor han var, tre Bönderpiger vaer at komme fra Toboſo, ridende paa tre Aſener eller Aſeninder, (thi det beſtemmer Forfatteren ikke) endſkiönt det er troeligt, at det har været Aſeninder, ſiden det almindeligen er Landsbyepigernes Rytterie. Men da der juſt ikke ligger megen Magt paa, ſaa vil vi ikke opholde os med at underſöge og beviiſe det.

Nu blev SANCHOS Beſlutning ſat i Verk; thi i det ſamme SANCHO ſaae Bönderpigerne, flöi han affted at ſöge ſin Herre, og fandt ham ſukkende, og hörte ham udſtöde tuſende forliebte Klagemaal. Saaſnart DON QUIXOTE ſaae SANCHO, ſagde han: Hvordan ſtaaer det til SANCHO? ſkal denne Dag antegnes med en hvid eller ſort Steen, Ven? Deres Velbyrdighed giorde langt bedre, ſagde SANCHO, i at antegne den med Zinnober, ſom de opſlagne Placater til Diſputadſerne, paa

det

det de skal falde alle i Öinene. Altsaa bringer Du gode Tidender? sagde DON QUIXOTE? Saa gode, svarede SANCHO, at Deres Velbyrdighed behöver ikke at giöre andet end at spore ROZINANTE og komme ud i frie Mark for at see Frue DULCINEA af Toboso, som kommer her med to af hendes Damer for at see Deres Velbyrdighed. Store Gud! hvad siger Du mig der, Ven SANCHO? sagde DON QUIXOTE; men see Dig for, bedrag mig ikke, eller sög ved en falsk Glæde at forlindre min virkelige Kummer. Hvad kunde det gavne mig, sagde SANCHO, at bedrage Deres Velbyrdighed, allerhelst da De i saadan Hast maatte gribe mig i Lögnen? Giv Sporene Herre, og saa skal De see Princesse DULCINEA, vores Frue, komme saa smykket og pyndet, kort sagt, som den hun er. Hun og hendes Damer staaer i en lys Lue af lutter Guld, det er altsammen bare Perler, Diamanter, Rubiner, og de svömmer i meere end ti Alen Gyldenstykke Haarene, som flyver om Skuldrene paa dem, ere lutter Solestraaler, som Vinden spiller med, og kommer de oven i Kiöbet ansættendes paa hvide Hingster af det andalusiske Studerie. Stutterie vil Du sige SANCHO, sagde DON QUIXOTE. Forskiellen er ikke stor imellem Studerie og Stutterie, sagde SANCHO, men de maae nu komme hvorpaa de vil, saa er det de herligste Fruer, man vil see for Öine, især Princesse DULCINEA, min Frue, som Sandserne maae daane ved. Kom Sön SANCHO, sagde DON QUIXOTE, til Bære Lön for denne saa uventede, som gode Tidende, lover jeg Dig det beste Bytte, jeg vinder i det første Eventyr, der kommer os til Hænde, og dersom det ikke staaer Dig an, saa giver jeg Dig Lov at kræve de tre Föl af mine tre Hopper, som Du selv veed gaaer paa vor Byefælled for at fole. Jeg vil nok holde mig til Föllene, sagde SANCHO. siden det er meget uvist, om Byttet af det første Eventyr duer noget.

Imid-

Imidlertid vare de allerede komne ud af Skoven, og bleve de tre Bönderpiger vaer ganske nær ved dem. DON QUIXOTE lod Öinene löbe overalt omkring paa Veien fra Toboso, og da han ikke kunde faae Öie paa andre end de tre Bönderpiger, blev han meget uroelig og spurgte SANCHO, om han havde forladt dem langt fra Byen? Hvordan! langt fra Byen? spurgte SANCHO. Dersom Deres Velbyrdighed ikke har Öinene i Lommen, saa kan De dog vel see, hvem der kommer saa skinnende som Middagssolen? Jeg seer ikke andre SANCHO, sagde DON QUIXOTE, end tre Bönderpiger paa tre Asener. Nei; nu staae mig Gud bie mod den Onde, sagde SANCHO, er det mueligt, at disse tre Hingster af Stutteriet, eller hvad det hedder, saa hvide som en nedfalden Snee, kan forekomme Deres Velbyrdighed at være Asener? Det sætter jeg noget imod, at det ikke er saa. Jeg siger Dig, Ven SANCHO, at det er lige saa tilforladeligt Asener eller Aseninder, som jeg er DON QUIXOTE af MANCHA og Du SANCHO PANZA, i det mindste kan jeg ikke see andet. Tie stille Herre, sagde SANCHO, og sig ikke et Ord derom, men luk Öinene ret op, og gaae hen og hils paa Deres Tankers Beherskerinde, som allerede er ganske tæt herved. Og som han sagde det, löb han hen at tage imod de tre Bönderpiger; og da han var stegen ned af sin Rucio, greb han i een af Esternes Tömme, kastede sig paa Knæe paa Jorden og sagde: Skiönheds Dronning, Princesse og Hertuginde, Deres Stormægtighed og Höihed værdiges at optage i Deres Gunst og Naade Deres fangne Ridder, der staaer her forvandlet til en Steenstötte, uden Puls og Sands, ved at befinde sig for deres prægtige Aasyn. Jeg er SANCHO PANZA, hans Vaabendrager, og han den forjagede Ridder DON QUIXOTE af MANCHA, ellers kaldet: Ridderen af den bedrövelige Skikkelse. Imidlertiid var DON QUIXOTE allerede falden paa Knæe hos SANCHO, og betragtede den, SANCHO kaldte Dronning

og Frue med opspilede Öine og et forvilder Aasyn; men da han ingen anden Opdagelse kunde giöre, end at det var en ung Landsbyepige og ikke alt for smuk, siden Ansigtet var bredt og pladt, og Næsen flad og opstaaende, saa tog hans Forvirring saaledes til, at han ikke kunde aabne Munden. Bönderpigerne vare ikke mindre forundrede, da de saae to Mennesker, der vare hinanden saa ulige, at knæle for dem, og vidste de hverken ud eller ind. Imidlertid tog hun, som var bleven anholdt, Mod og Mands Hierte til sig, bröd Tavsheden og sagde med en rusten og grov Stemme: Gaae af Veien for os, at vi kan komme videre; thi vi har Hastverk. Hvortil SANCHO svarede: o Princesse og Tobosos almindelige Frue! kan da Deres prægtige Barm ikke blödgiöres ved at see det vandrende Ridderskabs Stiver og Stötte knælende for Dit mægtige Aasyn? Da de andre to hörte det, sagde een af dem: nei; see engang! disse store Hanse bilder sig nok ind at have os stakkels Bönder-Piger for Nar! ligesom vi ikke forstode os paa denne Rummel lige saa godt som de; men de, som tænker at giekke andre, giör sig selv til Giek. Skiöt eder derfor selv og lad os komme vor Vei, om I ellers vil sove paa heelt Skind. Reis Dig SANCHO, sagde DON QUIXOTE, jeg seer nok, at Lykken, som aldrig lader af at forfölge mig, sperrer alle Veie til, ved hvilke der kunde flyde mindste Husvalelse til det usle Hierte, jeg bær i Barmen. O du! Yderligheden af al den Kraft, der kan attraaes, Enden af al menneskelig Yndighed; det eneste Lægemiddel for dette beklemte Bryst, der tilbeder Dig! uagtet at den ondskabsfulde Troldmand, der forfölger mig, har draget en Taage og Skygge for mine Öine, og allene for dem, og ikke for andres omskiftet Din Deilighed og Ansigt til en usel Bondepiges, da dersom mit ikke iligemaade er omdannet af ham til noget hæsligt Spögelse, for at giöre mig afskyelig i Dine Öine, saa undlad ikke at skienke mig et kierligt og kielent Öiekast,

siden

Georg Haas

Gaa af Veyen for os af vi Kan Kome videre; thi Vi har Hastværk

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

siden Du af den Underdanighed, jeg fodefaldt Dig med og viiser imod Din fordreiede Skiönhed, nokſom kan ſlutte Dig til, med hvilken Ærbödighed min Siel tilbeder Dig. Slidderſladder, ſagde Landsbyepigen; der er nok mange ſyge for at höre paa det Hvishvas. Gaae Du Din Kaas og lad os komme vores, ſaa ere vi ſkildte Folk. SANCHO ſlap hendes Tömme, ſaa hun nu kunde gaae hvor hun vilde, og var han inderlig glad over, at han var ſluppen ſaa vel af dette Garn. Neppe ſaae Landsbyepigen, der havde foreſtillet DULCINEAS Perſon, ſig i Friehed, förend hun ſatte ud i Marken i fulde fire Spring, men da Aſenet fölte ſig ſtærkere ſporet end den var vant til, ſaa gav den ſig til at giöre ſlige Bukkeſpring, at den lagde ſig paa Jorden med ſamt Dulcinea. Da DON QUIXOTE ſaae det, löb han til at hielpe hende op, og SANCHO for at ſpende Sadelen, der i Faldet havde dreiet ſig rundt, Han ſik i en Snup Aſenet og Sadelen i god Stand, og DON QUIXOTE umagede ſig for at löfte ſin fortryllede Herſkerinde i ſine Arme oppaa Aſenet; men hun betog ham Möien; hun reiſte ſig op fra Jorden, ſat begge Hænderne paa Krydſet af Aſenet; hævede ſig i Veiret ſaa let ſom en Fiær, og ſnup ſad hun i Sadelen med et Been paa hver Side, ſom hun havde vætet en Mand. SANCHO ſagde derpaa: Bitter Knö! er ikke vor Hiertens Frue lettere end en Fugl, og kan lære Beriderne til Cordova og Mexico at komme i en Sadel. Uden Stigböiler at være oppe i et Spring; og uden Sporer at ſaae Beſtet til at löbe, ſom den havde Qvægſölv bag Öret, det kalder jeg at ſye. min gode Skræder; og hendes Damer ſlaaer ikke ſlem bie, de flyve alle ſom en Vind; og det er en Sandhed; thi ſaafnart var ikke Dulcinea kommen til Heſt igien. förend de ſtrög af alt hvad Töiet kunde holde, uden engang at give ſig Stunder at ſee tilbage, förend de vare over en halv Miil borte. DON QUIXOTE fulgte dem med Öi-

nene saa langt han kunde, men da der var intet meere at see af dem, vendte han sig til SANCHO og sagde:

SANCHO! hvad rykkes Dig vel om Troldmændenes Grumhed; betragt engang hvor vidt deres Ondskab og Had imod mig gaaer, at de har endog vildet berøve mig den Fornöielse, det havde været mig at see min Herskerinde i sit rette Væsen? Visselig er jeg föd til et Exempel paa Uhæld og til et Maal og Skive, som alle Ulykkens Piile sigte til. Ja, jeg maae endog underrette Dig SANCHO, at disse Forrædere ikke lade sig nöie med at omdanne og forvandle min DULCINEA, men de omdanne hende endog til en saa nedrig og gemeen Skabning, som en Bondepiges, og beröve hende tillige en væsentlig Egenskab hos alle fornemme Fruer, som er at lugte vel, ved ideligen at gaae imellem Ambra og Blomster; thi Du maae vide SANCHO, at da jeg sprang til at hielpe min DULCINEA paa sin Hingst, efter Dit Sigende, (men i mit Öie et Asen) saa kom der mig slig en hæslig Lugt i Næsen af raae Lög og Peberod, at det blev sort for mine Öine, og Sielen vendte sig i Livet paa mig. O Kieltringer! skreeg SANCHO, o skarnagtige og uvorne Troldmænd! o hvem der kunde have den Fornöielse, at trække eder allesammen paa en Traad og hænge eder i Luften til at vindes som Sild! Meget veed I, meget kan I, og meget meere giöre I. Kunde det ikke have været eder nok, I Hunde, at omskifte Perlerne i min Frues Öine til Corkenödder, hendes guldspundne Haar til en röd Koerumpe, kort sagt: alle hendes smukke Deele til hæslige, uden at I skulde betage hende Vellugtningen, da man af den dog kunde have sluttet sig til, hvem der var skiult under denne hæslige Bælg; endskiönt jeg, sandt at sige, ingenlunde kunde see, at hun var hæslig, men tvertimod hun syntes mig meget deilig, og det lagde jeg Merke til paa en Prik, at hun paa den höire Overlippe havde en Vorte, der næsten saae ud som et Knæbelsbart, med syv eller otte Haar omkring, saa röde som Guld-

Guldtraader, og saa lange som en halv Haandsbred. Efter Overeenstemmelsen, der er imellem Ansigtet og Kroppen, sagde DON QUIXOTE, saa viiser denne Vorte, at DULCINEA maae have en anden paa det Tykke af Laaret, der svarer til den Side den er paa i Ansigtet, men Hairene synes mig efter Din Beskrivelse at være meget for lange om Vorten. Da kan jeg sige Deres Velbyrdighed, sagde SANCHO, at de staaer hende overmaade vel. Det troer jeg, Ven! sagde DON QUIXOTE; thi Naturen har intet meddeelt DULCINEA, der ikke er fuldkommen og vel udført, og dersom hun havde hundrede slige Vorter, som den, Du beskriver, saa vare de ikke Vorter, men klarskinnende Maaner og Stierner. Men siig mig SANCHO, om det, der syntes mig en Pakssadel og Du spendte fast, var en Bom- eller Pakssadel? Det var ikke andet end en Sadel med korte Stigböiler og et langt Skaberak, der var et halvt Kongerige værdt, saa rigt var det. Ak hvorfor kunde jeg ikke see alt dette, SANCHO! sagde DON QUIXOTE. Hvorpaa han begyndte at sige og sagde vel tusende Gange, at han var det allerulykkaligste Menneske. Skalken SANCHO havde meget ondt at bare sig for Latter, ved at höre hans paa saa fiin en Maade bedragne Herres Urimeligheder. Kort sagt, efter at disse og en Hoben andre Ord vare vexlede imellem de to, besteege de deres Beester igien og fulgte Veien til Zaragoza, hvor de haabede at indfinde sig saa betids, at de kunde bievaane et prægtigt Ridderspil, som aarligen pleiede at holdes i denne merkværdige Bye. Men inden de naaede den, mödte der dem saa mange store og nye Ting, at de fortiener at antegnes og læses, som det paafölgende skal viise.

XI. CAPITEL.

Det forunderlige Eventyr, der mödte den tappre DON QUIXOTE med Karren eller Vognen fra de Dödes Rige.

DON QUIXOTE fortsatte sin Vei meget tankefuld; han overveiede det heslige Puds, Troldmændene havde spillet ham ved at forvandle hans DULCINEA i en Bondepiges Skikkelse, uden at kunde finde et Middel til at forvandle hende igien i hendes förste Væsen. Disse Betragtninger bragte ham saa aldeles uden for sig selv, at han slap ROZINANTES Tömme, som da den merkede, hvad Friehed der var forundt den, standsede ved hvert Skridt for at nyde lidet af det herlige Græs, disse Marker havde i stor Overflödighed. SANCHO PANZA drog ham af sin dybe Adspredelse, sigende: Bedrövelsen skabtes ikke for Beesterne, men for Mennesket, og med alt det, saa naar Mennesket overlader sig den umaadelig, forvandles det til et Beest. Fat sig derfor, Deres Velbyrdighed, kom til Dem selv igien; tag Rozinantes Tömme, og viis sig saa frisk, levendes og munter, som det egner og anstaaer en vandrende Ridder. Hvad Fanden vil dette sige? Hvad er det for en Hængen med Hovedet? Hvad skal denne Henrykkelse sige? Ere vi her eller i Frankrig? Gid den Slemme tage ved alle de Dulcineær, der er i heele Verden, siden een eneste vandrende Ridders Helbred er meere værd, end alle Fortryllelser og Forvandlinger paa heele Jorden. Tie stille SANCHO, sagde DON QUIXOTE med en meget asmægtig Röst, tie stille, siger jeg, og udstöd ikke Bespottelser

ſpottelſer imod den fortryllede Frue, i hvis Fortræd og Ulykke jeg allene har Skyld. Af Misundelſen, de Onde föler over mig, er hendes Onde avlet. Det er det ſamme jeg ſiger, ſvarede SANCHO, hvem ſom har ſeet hende og ſaae hende nu, kunde vel have ſaadant et Steenhierte og bare ſig for Graad? Det maae Du vel ſige SANCHO, ſagde DON QUICHOTE, ſiden Du ſaae hende i ſin Skiönheds fulde Glands. Fortryllelſen ſtrakte ſig ikke til at forblinde Dit Syn, eller til at indhylle hendes Deilighed for Dig; mod mig og mine Öine udbreder dens Gift allene ſin Kraft. Imidlertiid har Du feilet i een Ting SANCHO, ſom er, at Du afbilder mig hendes Skiönhed ſlet; thi om jeg ikke huſker feil, ſaa ſagde Du: at hun havde Öine ſom Perler; og Perleöine ligne Torſkenes meere end Fruernes. Dulcineas maae være grönne Smaragder, omringede med himmelſke Buer, der tiene hende til Öienbryne. Perlerne gaaer altſaa fra Öinene og begive ſig til Tænderne, og uden Tvivl beſtaaer Feiltagelſen deri SANCHO, at Du har forvexlet Tænderne med Öinene. Det kan gierne være, ſagde SANCHO, ſiden hendes Deilighed giorde mig lige ſaa forrykt i Hovedet, ſom hendes Hæſlighed Deres Velbyrdighed. Men lad os ſætte alt dette i Guds Haand, ſom veed alt hvad der hendes os i denne Jammerdal og onde Verden, han opholder, og hvor der neppe er nogen Ting at finde, ſom ikke er blandet med Svig, Liſt og Ränker. Een Ting ligger der mig kun paa Hiertet, Herre, ſom er hvad Middel vi ſkal bruge, naar Deres Velbyrdighed overvinder nogen Kiempe eller anden Ridder, og ham befales at gaae hen og fremſtille ſig for Frue DULCINEAS Deilighed; hvor ſkal da den overvundne Kiempe eller Ridder finde hende? Mig ſynes, at jeg ſeer ham gaae omkring i Toboſo og gloe og gabe ſig omkring overalt, for at finde min Frue DULCINEA; og endſkiönt hun gaaer ham tuſende Gange forbie paa Gaden, ſaa kiender han hende ikke meere end min Fader. Maaſkee

SANCHO, sagde DON QUIXOTE, at Fortryllelsen ikke virker paa de overvundne Kiempers og Ridderes Öine; og altsaa vil jeg i med den første og anden, jeg overvinder og sender hende, giöre et Forsög om de kiender hende eller ei, ved at befale dem at vende tilbage for at give mig Underretning om, hvad der tildrager sig imellem dem. Jeg kan sige Dem Herre, svarede SANCHO, at det, Deres Velbyrdighed der sagde, staaer mig ret vel an, og ved dette Kneb kan vi faae alt det at vide, vi ere begierlige efter, og om saa er, at hun allene indhylles for Deres Velbyrdigheds Öine, saa er Ulykken meere Deres Velbyrdigheds end hendes. Men naar Frue DULCINEA er ved Helbred og fornöiet, saa vil vi ikke heller gaae og hænge med Næsen, men være saa vel til Mode ved at söge vore Eventyrer, som vi kan, og overlade det til Tiiden at giöre sit, som er den allerbeste Doctor baade for denne og meget værre Sygdomme.

DON QUIXOTE vilde til at svare SANCHO, men forhindredes deri af en Karre, som kom tvers over Veien og var beladt med de sælsomste og forunderligste Personer og Skikkelser, som nogen kunde forestille sig. Den, som styrede Muuleslerne og tiente for Kudsk, var en levende og hæslig Dievel. Over Karren saae man den blaae Luft, siden der hverken var Dække eller Himmel over den. Den første Skikkelse, der paa den viiste sig for DON QUIXOTES Öine, var Döden. Ved Siden af den kom en Engel med store og malede Vinger. Paa den eene Side sad der en Keiser med en Krone, der saae ud som Guld, paa Hovedet. Ved Dödens Födder sad Guden, der kaldes Cupido, uden Klæde for Öinene, men med Kogger, Piile og Bue. Der var iligemaade en Ridder i fuld og blank Rustning, undtagen at han ingen Hielm havde paa Hovedet, men i det Sted en Hat, ganske besat med Fiedre af adskillige Farver. Selskabet bestod endnu af endeel andre Personer med forskiellige Ansigter og Klædedragter. Dette saa uventede Syn,

satte

satte en Slags Forfærdelse i DON QUIXOTE og en umaadelig Angest i SANCHOS Barm. Men DON QUIXOTE muntrede sig strax op i den Tanke, at her kom ham et splinter nyt og farligt Eventyr til Hænde, og i denne Tanke og med et bereed Moed til at trodse al Slags Farlighed, satte han sig midt i Veien for Karren, og sagde med höi og truende Röst: Vognmand, Kudsk, Dievel eller hvad I er, töv ikke med at giöre mig Regnskab for hvem I ere, hvor I kommer fra, hvem de Personer ere, Du har paa Din Karre, der har meere Liighed med Charons Baad end brugelige Vogne. Ved denne Regnskabs Fordring standsede Dievelen Karren, og svarede meget kleinmodig: Herre! vi ere spillende Personer af den onde Engels Selskab; vi komme fra et her i Nærværelsen liggende Sted, hvor vi i Morges (som den ottende af Christe Legems Fest) have forestillet Acterne af de Dödes Rige, og gaaer nu hen for at giöre det samme i den Bye, her ligger lige for os, og siden det var saa nær herved, saa vilde vi spare os Tiiden og Möien at klæde os om, og beholdt Klæderne paa, vi havde betient os af til Forestillingen. Dette unge Menneske forestiller Döden, hiin en Engel; dette Fruentimmer, som er Directeurens Kone, en Dronning, en anden en Soldat, denne en Keiser og jeg Dievelen, som er een af de betydeligste Personer i Acterne, siden jeg i dette Selskab har de förste Roller. Dersom der er fleere Ting, som Deres Velbyrdighed forlanger at vide om os, saa spörg kun mig derom, og jeg skal kunde besvare dem det paa det allernöiagtigste; thi da jeg er en Dievel, saa opdages mig alle Ting. Paa en vandrende Ridders Troe og Love, sagde DON QUIXOTE, troede jeg ikke det förste jeg blev denne Karre vaer, at der kom mig et stort Eventyr til Haande; og nu siger jeg, at det er nödvendigt at gribe en Ting med Hænderne, dersom Skinnet ikke skal bedrage. Gaaer imidlertiid med Gud, kiere Venner, og holder eders Fest i Roe: er der ellers noget, hvori

jeg kan være eder til Villie og Gavn, saa er jeg meget beredvillig dertil; thi i mine Börneaar holdt jeg meget af Dukker og i Drengeaarene löb Öinene idelig efter Skuespil.

Midt i denne Samtale fandt Skiebnen for godt at före endnu en Medlem af Selskabet derhen, han var behængt med en Hoben Guldblik og mange Bielder, og paa Enden af en Kiep, han havde i Haanden, var der bunden tre store Blærer. Da denne Figur nærmede sig DON QUIXOTE, begyndte han at fægte med Kieppen, slog Blæren mod Jorden og ved sine Luftspring klingrede han saa stærk med sine Blærer og Bielder, at ROZINANTE blev skye, og uden at DON QUIXOTE orkede at holde den tilbage, tog den Töilen imellem Tænderne og tog Veien af Marken til med saadan Hurtighed, at hvem der saae paa dens Been, havde forsvoret det. SANCHO, der betragtede Faren, hans Herre svævede i for at blive kastet af, sprang ned af sin Rucio og löb i störste Hast hen at hielpe ham; men inden han naaede ham, var han alt neere og ved Siden af ROZINANTE, der tillige med sin Herre havde lagt sig paa Jorden. (Den sædvanlige Slutning af alle ROZINANTES Krumspring og Dumdristigheder.) Men neppe havde SANCHO forladt sit Rytterie for at löbe til DON QUIXOTE, förend den dansende bebieldede Dievel sprang op paa Rucio, og bragte den meere ved Frygt og Bieldelyden, end ved Smerten af Stödene, han gav den, til at flyve af med ham hen imod Byen, hvor Festen skulde helligholdes. SANCHO saae sin Esels Löb og sin Herres Fald, og vidste ikke hvilken han i disse trængende Omstændigheder skulde gaae först til. Men tilforladeligt er det, at han, som en god Vaabendrager og en troe Tiener, gav Kierligheden til hans Herre Overvægten for Ömheden til hans Esel. Uagtet at hver Gang han saae Blærene löfte i Veiret og falde ned paa hans Rucio, var et Helvede for ham og en Kniv i hans Hierte, og havde han langt heller seet, at Slagene vare komne

i hans

i hans Öiesteen, end paa det mindste Haar af hans Esels Rumpe. I denne skrækfomme Vildereede kom han hen hvor hans Herre var, der laae meget haardere end han skiöttede om, og hialp ham at komme frem under og op paa ROZINANTE, hvorpaa han meget veemodig sagde: Herre! Dievelen har taget Rucio. Hvilken Dievel? spurgte DON QUIXOTE. Den med Bielderne, svarede SANCHO. Jeg skal hente den tilbage, sagde DON QUIXOTE, om den ogsaa var giemt i det inderste og dybeste af Afgrunden. Følg mig, SANCHO! Karren gaaer kun meget langsom, og dens Muulesler skal erstatte Dig Rucios Forliis. Det giöres ikke nödig at haste saa meget Herre, sagde SANCHO; styr Vreden, Deres Velbyrdighed; thi saavidt jeg kan see, saa har Dievelen allerede sluppen Rucio, og den söger sit Kiereste igien; hvilket ogsaa var en Sandhed; thi Dievelen var falden med Rucio for at efterfölge DON QUIXOTE og ROZINANTE, hvorpaa Dievelen satte Kaasen mod Landsbyen til Fods, og Eselen vendte om at söge sin Herre. Hvorom alting er, sagde DON QUIXOTE, saa var det dog ikke af Veien at afstraffe Dievelens Formastelse paa nogen af dem, der er paa Karren, om det endog var Keiseren selv. Lad dette Forsæt fare, Deres Velbyrdighed, sagde SANCHO, og følg mit Raad, som er, aldrig at give sig i Kast med Göglere; thi de har Medhold overalt. Jeg har seet dem, der have været anholdte for to Mord, og ere dog slupne frie, uden at böde det mindste. Deres Velbyrdighed skal tage sig Vare for, at siden det er lystige og moersomme Folk, saa finder de Gunst overalt, alle understötte og forsvare dem, især de, som give sig Titel af Kongelige Selskaber, som alle, eller dog de fleeste af dem, före sig meget fornemmere op i Klæder og Anstand. Være sig hvad det vil, sagde DON QUIXOTE, saa skal den naragtige Dievel ikke have giort mig det for intet, om saa ogsaa det heele menneskelige Kiön beskyttede ham. Og som han sagde dette,

foer

foer han efter Karren, der ikke meere var langt fra Byen, hvor han ſkreeg af fuld Hals, ſigende: Töver, venter, glade og muntre Hob, jeg ſkal lære eder hvad det har at ſige, at ſlæbe Eſlerne og de glubende Dyr bort, der tiene til Rytterie for Vaabendragerne hos vandrende Riddere. DON QUIXOTE ſkreeg ſaa græſſelig, at de ſom vare paa Karren baade hörte og forſtode ham; og da de af Ordene giettede ſig til Meeningen, ſaa ſteeg Döden ſtrax ned af Karren, Keiſeren, Kudſkedievelen og Engelen fulgte ham; ja, hverken Dronningen eller Guden Cupido vilde engang blive tilbage. De forſynede ſig alle med Steene, ſatte ſig i Orden og belavede ſig paa at hilſe DON QUIXOTE til Velkomſt med deres Graaeſteene. DON QUIXOTE, ſom ſaae dem i ſaa munter en Slagtorden og Armene oplöſtede med et Væſen til at ſkille ſig paa kraftigſte Maade ved Steenene, ſtandſede Rozinantes Löb, og gav ſig til at overveie, paa hvad Maade han med mindſt Farlighed for ſin Perſon kunde giöre Angrebet. Imedens han raadſlog, naaede SANCHO ham, og da han merkede, at han vilde til at angribe denne vel poſterede Krigshær, ſagde han: Det er alt for galt Herre, at begynde paa ſligt et Arbeide; overvei Deres Velbyrdighed, at ingen Skierm er tilſtrækkelig at frie for Kampeſteene, med mindre man kunde komme ind under en Metalklokke. De maae tillige betragte, at det med ſtörre Föie kan kaldes Forvovenhed end Tapperhed, naar en eeneſte Mand vil anfalde en Krigshær, hvor Döden og Keiſere ſtride perſonligen, og har baade onde og gode Engle til Undſætning, og derſom alt dette ikke kan bevæge Dem til at ſkiötte ſig ſelv, ſaa maae De dog ganſke ſikkert bevæges deraf, at iblant denne heele Sværm, endſkiönt de ſynes at være Konger og Fyrſter, dog ikke er een eneſte vandrende Ridder. Nu SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, rörte Du mig paa Bylden, der kan og bör bevæge mig til at ſtaae fra mit Forſæt. Jeg hverken kan eller bör blotte Kaarde,

ſom

som jeg saa ofte har sagt Dig, imod nogen, som ikke er slagen til Ridder. Det bliver altsaa Din Sag, SANCHO, om Du vil have Hævn for den Fornærmelse, der er tilføiet Din Rucio, og skal jeg ikke undlade at hielpe Dig med min Röst og tienlige Raad. Jeg for min Part Herre, sagde SANCHO, har ingen at tage Hævn af, fordi gode Christne ikke maae hævne deres Fornærmelser selv: allerhelst da jeg let kan komme tilrette med min Esel derom, som jeg er vis paa gierne lader mig skalte og valte deri som jeg lyster; og mit gode Tykke er at henbringe de Dage, Himlen vil unde mig Livet i, ganske fredsommelig. Siden dette, gode og fornuftige SANCHO, christelige og redelige SANCHO, sagde DON QUIXOTE, er Din Beslutning, saa lad os forlade disse Spögelser, og vende om at söge bedre og værdigere Eventyrer, som jeg seer at dette Land er saa frugtbar paa, at det ikke kan mangle os paa mange og meget vidunderlige: Hvorpaa han dreiede ROZINANTE; SANCHO Rucio; Döden med sin heele Esqvadron satte sig paa Karren, og Reisen fortsattes paa begge Sider, som var den lykkelige Ende, det skrækkomme Eventyr med Dödens Kiöreverk tog; Tak skee de viise og tienlige Raad, SANCHO PANZA gav sin Herre, som der Dagen efter mödte et andet med en forelsket og vandrende Ridder, der ikke var mindre tvivlsomt end dette.

XII.

XII. CAPITEL.

Om det forunderlige Eventyr; der mödte den tappre DON QUIXOTE med den kiekke Speilridder.

Natten, der fulgte paa Dagen, de havde ſtödt paa Döden, tilbragte DON QUIXOTE og hans troe Vaabendrager under höie og ſkyggefulde Træer; da DON QUIXOTE förſt efter SANCHOS Overtalelſe havde holdt Maaltid af Forraaden, Rucio bar. Imedens de ſpiiſte, ſagde SANCHO til ſin Herre: Herre! hvad havde jeg ikke været toſſet, om jeg havde taget Byttet af det förſte Eventyr, Deres Velbyrdighed udförte, til Bærelön' iſteden for Hoppernes Föl; viſt og ſandt er det dog, at een Fugl i Haanden er bedre end ti paa Taget. Med alt det, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, ſaa derſom Du ikke havde hindret mig i at anfalde dem, ſom mit Forſæt var, ſaa kunde det ikke manglet Dig paa Bytte, i det mindſte havde Du faaet Keiſerens Guldkrone og Cupidos brogede Vinger, ſom jeg ſkulde revet af med Hud og Haar og givet i Dine Hænder. Ingen af diſſe Fieldeboërs Keiſerſceptere og Kroner, ſagde SANCHO, var nogenſinde af reent Guld, men enten forgyldt Pap eller tyndt Meſſingblik. Det er ſandt, ſagde DON QUIXOTE; thi da deres Værdighed er forſtilt, ſaa kan Kiendetegnene paa den ikke være virkelige, men kun en Afbildning, ſom Skuefpillet i ſig ſelv, naar de ere gode; og med diſſe vilde jeg gierne giöre Dig gode Venner, SANCHO, og indſkyde Dig Agt ſaavel for dem, der foreſtille, ſom forfatte dem, ſiden de ere nyttige og gavnlige Perſoner i en Stat. Comedien holder os

ved

ved hvert Skridt et Speil for Öinene, hvori Menneſkenes Liv afbildes paa det livagtigſte, og er der ingen Lignelſer, der nöiere viiſer os hvad vi ere og ſkulde blive, end Skueſpillene og de der foreſtille dem; thi ſiig mig, om Du ikke har ſeet nogen Comedie ſpille, hvori der er bleven indförte Konger, Keiſere, Prelater, Damer, Riddere og andre forſkiellige Perſoner? Een har foreſtillet en Ruffer; en anden en Bedrager; denne en Kiöbmand; hiin en Soldat; og atter andre; Viiſe: Taabelige, Forliebte og Eenfoldige: men naar Comedien har været ude og Klæderne taget af dem, ſaa har alle Acteurene været Ligemænd? Jo, det har jeg ſeet, ſvarede SANCHO. Det ſamme, ſagde DON QUIXOTE, ſkeer i Verdens Comedie og Handling, hvor een foreſtiller en Keiſer, en anden en Prelat, andre atter andre, kort ſagt, alle de forſkiellige Perſoner, der forekomme i et Skueſpil, og naar Stykket er ude, ſom er naar Livet har Ende, ſaa afföres enhver ſine Klæder og Forſkiel, og bliver hinandens Liige i Graven. En herlig Lignelſe, ſagde SANCHO, endſkiönt den ikke er nye, men jeg har hört den ofte, ſaavel ſom den om Scakſpillet: at ſaa længe Spillet varer, har hver Brikke ſin beſynderlige Forretning, og naar Spillet er ude, kaſtes de alle imellem hinanden og giemmes i en Caſſe, ligeſom det gaaer til i Livet og i Graven. Hver Dag, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, bliver Du mindre taabelig og meere fornuftig. Derſom jeg torde vove at betale Deres Velbyrdigheds Forſtand med min, ſagde SANCHO, ſaa kunde jeg ſige, at der ikke er ſaa gold og ufrugtbar en Jord, at den ikke ſkulde bære Frugt, naar den blev vel giödet og dynget. Dermed vil jeg ſige: at Deres Velbyrdigheds Tale har været Giödningen, der har dynget mit Begrebs törre og ufrugtbare Jord, og dets Dyrkning i den Tid, jeg har tient og været om Dem, haaber jeg ſkal bære ſaa gode Frugter, at de ikke ſkal fornægte eller vanære den gode Tillids Grændſer, hvormed Deres Velbyrdighed har giödet, dynget

og

og dyrket mit golde Begreb. DON QUIXOTE loe over SANCHOS Veltalenhed, men det han sagde om sin Forbedring, syntes ham at være en Sandhed; siden han Tiid til anden talede paa en Maade, der satte ham i Forundring; endskiönt saa tit eller dog de fleeste Gange, at SANCHO enten vilde overtyde eller være galant, endte han sin Tale med et Spring fra hans Eenfoldigheds Spidse til hans Uvidenheds dybe Svælg; og det, hvorved han viiste meest Veltalenhed og meest Hukommelse, var Ordsprogene, han anförte i Fleng og Spreng, enten de passede til det der blev talt om, eller ei, som man har seet af det, der er forebragt i denne Historie.

Ved denne og andre Samtaler gik en stor Deel af Natten bort, og Lysten kom over SANCHO at lade Öinenes Vinduesskaadder falde til, som han sagde, naar han vilde sove; dog havde han först sadlet Rucio af, at han i al Mageligked kunde rigeligen mætte sig paa Græsset. Derimod blev Sadelen efter hans Herres udtrykkelige Befalning aldrig taget af Rozinante, saa længe han var i Marken og ikke sov under Tag, (en gammel vedtaget Skik hos de vandrende Riddere, kun at tage Tömmen af og hænge paa Sadelen, men lade den blive paa) SANCHO tog dette nöie i Agt, men forundte ham i övrigt samme Friehed som Rucio, hvis Venskab med Rozinante var saa stærkt, uoplöseligt og bemerkeligt, at Rygret er gaaet fra Fader til Sön, at Forfatteren af denne troeværdige Historie havde afhandlet den i et besynderligt Capitel, men for at iagttage Velanstændigheden, han skyldede en saa heroisk Historie, havde han ikke indfört det, endskiönt han undertiden ikke kan bare sig for at indföre: at saasnart de to Beester nærmede sig hinanden, gave de sig strax til at klöe hverandre, og naar de nu enten vare mætte eller trætte heraf, lagde Rozinante sin Strube paa Rucios Hals, saa at Hovedet ragede over en halv Alen frem paa den anden Side; saae begge meget stift mod Jorden, og i den Stilling kunde

de

de bleven ſtaaende i tre Dage, eller i det mindſte ſaa længe man gav dem Friſt dertil; eller Hungeren ikke drev dem til at ſøge Underholdning. Der ſiges ogſaa, at Forfatteren ſkal have efterladt ſig ſkriftlig, at han har lignet deres Venſkab med Niſus og Eurialus, Oreſte og Pylade; og derſom dette foeholder ſig ſaa, kan man deraf med Forundring og Henrykkelſe lære, hvor ſtærkt Venſkabet maae have været imellem diſſe to fredſommelige Beeſter, til Skam og Skiendſel for Menneſkene, der ſaa ſlet vedligeholde Venſkabet imod hinanden, at det er bleven en Talemaade: *En troefaſt Ven i Nöd veier meer end Guldet röd.* Og et andet: *Venner ere Trækfugle, naar det ſtunder til ondt Veir flyve de bort.* Der maae heller ingen troe, at Forfatteren er gaaet uden for ſine Grændſer ved at ligne diſſe to Beeſters Venſkab ved Menneſkenes, ſiden Menneſkene have faaet mange Underretninger fra Dyrene og lært mange Ting af dem, nemlig: Skriget af Storken, Vomitiv og Taknemmelighed af Hunden; Aarvaagenhed af Tranen; Forſynlighed af Myren; Ærlighed af Elephanten og Troeſkab af Heſten. Men for at komme til Hiſtorien igien, ſaa laae SANCHO og ſov under et Korketræe, og hans Herre ſlumrede under en Eeg.

Men der var kun en ſtakket Tiid forlöben, da han vaagnede ved en Larm, der hörtes bag ved dem. Han reiſte ſig i Forſkrækkelſe og ſögte Aarſagen til den baade med Öinene og Örene, og ſaae at det var to Menneſker til Heſt, og at den eene i det han ſteeg af ſin Heſt, ſagde til den anden: Sæt af Ven! og tag Töiet af Heſtene; thi ſom mig ſynes, ſaa har dette Sted Overflod paa Græs til dem, og den Tavshed og Eenſomhed, mine forliebte Betragtninger behöver. At ſige dette og kaſte ſig paa Jorden, ſkeedte i et Aandedræt, og i Nedkaſtningen giorde Harniſket, han havde paa, en græſſelig Alfarm: et uimodſigeligt Beviis for DON QUIXOTE, at det var en vandrende

Ridder. Han nærmede sig strax til den sovende SANCHO, trak ham i Armen og med den störste Möie af Verden bragte ham til sig selv, hvorpaa han med en sagte Röst sagde til ham: Broder SANCHO! her er et Eventyr for Haande. Gud lade det bekomme os vel, sagde SANCHO: men Herre! hvor er hans Velbyrdighed, Eventyrets Herre? Hvor SANCHO, svarede DON QUIXOTE? See Dig om Broder, saa vil Du strax herved blive en vandrende Ridder vaer, der ikke er meget vel til Mode, saa vidt som jeg kan merke af alle Ting; thi jeg saae ham stige ned af Hesten og kaste sig med saa fortrydelige Lader paa Jorden, at det i Faldet klang i alle hans Vaaben. Hvori, sagde SANCHO, finder da Deres Velbyrdighed at dette er et Eventyr? Jeg vil ikke sige, sagde DON QUIXOTE, at det er et fuldstændigt Eventyr, men Indledningen til et, saaledes som Eventyrene tage deres Begyndelse. Men lad os höre efter; thi det lader til, at han stemmer en Luth eller Chitar og römmer sig, som om han vilde til at synge. Det er paa min Troe baade vist og sandt, sagde SANCHO, og det maae være en forliebt vandrende Ridder. Det er alle vandrende, sagde DON QUIXOTE, men lad os give Agt; thi dersom han synger, saa kan denne Traad före os til hans Tankers Nögle; fordi hvad Hiertet er fuldt af, det löber Munden over af. SANCHO vilde til at svare sin Herre, men Skovridderens Stemme, som hverken var meget god eller meget slet, qvalte ham Ordene, og da de to derpaa vare meget opmerksomme, hörte de ham synge denne

SONNET.

Lad mig et Kiendetegn, min Herskerinde, saae
Som min hengivne Siel Din Villies Lov kan lære;
Med slig Ærbödighed skal min den stedse ære,
At mindste Prik af den ei overtrædes maae.

Hvis

Hvis Tavshed om min Qval den mig vil legge paa,
Jeg döer, for ved min Död Dig til Behag at være;
Hvis jeg min Pine skal i nye Toner kære
Skal Kierligheden selv min Klageharpe slaae.

Ei haardest Diamant og blödgiort Vox kan blive
Meer stridige Beviis, end de min Siel vil give,
Den Elskovslovene har ingen Tiid modsagt.

Vær blöd, vær haard, af Dig mit aabne Bryst modtager
Med Lyst alt, hvad Du det at præge ind behager,
Og svær: evindelig det der skal være lagt.

Med et veemodigt Ak! der syntes at komme fra det Inderste af Hierter, endte Skovens Ridder sin Sang, og lidet efter sagde han med en smertefuld og klagende Stemme: O deiligste og uerkiendtligste Herskerinde i heele Verden! Hvordan! Er det mueligt, höibaarne Casildea af Vandalien! at Du kan tilstæde, at Din fangne Ridder skal svinde hen og fortæres i uophörlige Omvankninger, og ved haarde og möisommelige Arbeider? Er det ikke nok, hvad han allerede har giort, i det at alle Navarriske, Leoniske, Tarteiosiske, Castellianske og med et Ord alle Manchaniske Riddere bekiende Dig for den deiligste Frue i heele Verden. Dette er ikke faa, sagde DON QUIXOTE; thi jeg er fra Mancha, og har aldrig giort eller giör en Tilstaaelse, der er saa fornærmelig for min Frues Ære og Skiönhed. Heraf kan Du see SANCHO, at denne Ridder ikke har fine fulde fem Sind. Men lad os blive ved at luure lidt endnu, maaskee forklarer han sig tydeligere. Det er der ingen Tvivl om, sagde SANCHO, hans Klagemaal for vist nok ikke Ende i en heel Maaned. Men det gik dog ikke saa; thi neppe havde Skovridderen hört, at der taledes saa tæt ved ham,

förend han, uden at fortsætte sine Klagemaal, reiste sig, og med en velklingende og höflig Röst sagde: Hvem er der? hvad er det for Folk? skulde de af en Hendelse have Sted blant de Glade, eller hörer de til de Bedrövede? Til de Bedrövede, svarede DON QUIXOTE. Saa nærmer eder til mig, sagde Skov-Ridderen, og giörer Regning paa, at I nærmer eder til Kummeren og Bedrövelsen selv. Da DON QUIXOTE saae sig saa kierlig og höflig tiltalt, nærmede han sig til ham, og blev SANCHO ikke heller tilbage. Den klynkende Ridder rakte DON QUIXOTE Haanden, sigende: Sæt Dem her, Herr Ridder; thi for at fatte, at De er det og blant dem, der udöve det vandrende Ridderskab, er det nok at have funden Dem paa dette Sted, hvor Eensomhed og Marken giör Dem Selskab. (De vandrende Ridderes naturlige Sænge og Værelser.) DON QUIXOTE svarede hertil: Jeg er en Ridder, og af den Orden De siger, men endskiönt min Siel synker under Vægten af min egen Bedrövelse, Vanhæld og Gienvordighed, saa er den derfor ikke lukket for Medynk over andres Ulykker. Af det, De nyeligen sang, slutter jeg, at Deres reiser sig af Forliebelser (jeg vil sige) af Kierligheden, De bær til den uerkiendtlige Skiönhed, som De nævnte i Deres Klagemaal. Imedens dette gik for sig, sadde de ved Siden af hinanden paa den haarde Jord i saa stor Fred og Samdrægtighed, at det syntes umueligt, at de, naar Dagen begyndte at bryde frem, skulde være i Færde med at bryde Halsen paa hinanden. Skulde De til al Lykke være forliebt? spurgte Skovens Ridder DON QUIXOTE? Til al Ulykke er jeg det, svarede DON QUIXOTE, endskiönt den Skade, der avles af en velanbragt Hengivenhed, bör snarere ansees for en Lykke end Ulykke. Det er en Sandhed, svarede han af Skoven, naar ikke Fornuften og Begrebet forvildes ved Forhaanelser og Foragt, som, naar de ere mange og store, synes Hævn. Jeg er aldrig bleven foragtet af min Frue, sagde

DON

DON QUIXOTE. Nei; tilforladelig ikke, tog SANCHO Or-det; (der var tæt ved dem) thi min Frue er ſagtmodigere end et Lam, og ſaa blöd ſom Smör. Det er vel Deres Vaabendrager? ſpurgte han af Skoven. Saa er det, ſvarede DON QUIXOTE. Da har jeg aldrig ſeet nogen Vaabendrager, ſagde han af Skoven, der har tordet fordriſte ſig til at legge ſin Skilling i Lavet med, naar hans Herre talede. Der er min i det mindſte, ſom er lige ſaa ſtor ſom hans Fader, og tör dog aldrig underſtaa ſig at aabne Munden i min Nærværelſe. Da har paa min Ære jeg talt, ſagde SANCHO, og vil tale med dem, der ſlaaer Spar to til andre. Det maae være nok ſagt nu; thi ſomme er det bedre at overtie end overtale. Vaabendrageren af Skoven tog SANCHO ved Haanden, ſigende: Lad os to gaae hen, hvor vi kan tale vaabendragerlig ſaa længe vi gider; og lad diſſe Herrer, vore Husbonder, blive ſom de ere til at fortælle hinanden deres Kierlighedshiſtorier; og det er ſikkert, at de kan holde ved derined den heele udlangende Dag, og endda ikke blive færdige. Hiertens gierne, ſagde SANCHO, og ſaa ſkal jeg ſige Deres Velbyrdighed hvem jeg er, at De deraf kan ſee, om jeg bör ſættes i Doſinet af de meeſt ſnakſomme Vaabendragere. Derpaa gik de to Vaabendragere afſides, og forefaldt der en lige ſaa fornöielig Samtale imellem dem, ſom den imellem Herrerne var alvorlig.

XIII. CAPITEL.

Hvori Eventyret med Skovridderen fortsættes, og den fornuftige, nye og söde Samtale imellem Vaabendragerne forekommer.

Ridderne og Vaabendragerne vare nu adskildte; disse fortalte deres Levnet, og hiine deres Kierlighed. Desuagtet fortæller Historien Tienernes Samtale först og Herrernes bag efter; thi da, som sagt er, de vare komne lidet af Veien fra dem, sagde Skovens til SANCHO: Et möisomt og uroeligt Liv fremdrage vi, min Herre, som ere vandrende Ridderes Vaabendragere. Det kan med Sandhed siges, at vi spiise vort Brød i vor Ansigtes Sveed; som var een af Forbandelserne, Gud lagde paa vore förste Forældre. Det kunde ogsaa siges, sagde SANCHO, at vi spiiser det ved Kroppens Skuddring; thi hvem döier vel meere Kulde og Heede end de vandrende Ridderes usle Vaabendragere. Det har endda kun lidet paa sig, saa længe vi har noget at spiise; thi ved et godt Bord slukkes megen Sorg ned! Men hvor ofte gaaer der ikke en Dag, ja vel heele to fastendes forbie, undtagen Vinden, vi svælger ned. Alt sligt maae svælges og döies i Haabet om Belönningen, sagde han af Skoven; thi dersom den vandrende Ridder, en Vaabendrager tiener, ikke er umaadelig ulykkelig, saa maae dog nogle Lantzestöd bringe ham saa meget ind, at han kan aflegge hans Vaabendrager med et skiönne Statholderskab over en Öe, eller med et herligt Grevskab. Jeg, svarede SANCHO, har allerede sagt min Herre, at jeg vil lade mig nöie med Statholderskabet over en Öe; og han

han er saa ædelmodig og gavmild, at han har lovet mig det ved mange og forskiellige Leiligheder. Jeg, sagde han af Skoven, vil være tilfreds med at blive Domherre for mine Tienester, og min Herre har ogsaa allerede udnævnt mig dertil. I saa Fald, sagde SANCHO, maae Deres Velbyrdigheds Herre være en geistlig Ridder, og har altsaa Ævne til at viise denne Naade mod sin Vaabendrager: men min Herre er kun en læg Mand, endskiönt jeg meget vel erindrer, at da visse fornuftige (men efter mit Tykke ildesindede) Personer vilde raade ham til at tragte efter at blive Erkebisp, men han endelig vilde være Keiser, skielvede og bævede jeg for at det maatte falde ham ind at vilde slaae sig til Kirken, fordi jeg fandt mig ganske uduelig til at faae nogen af dens Embeder; thi det maae jeg give Deres Velbyrdighed at forstaae, at endskiönt jeg seer ud som et Menneske, er jeg dog et Beest til at være ved Kirken. Jeg troer vist, sagde han af Skoven, at Deres Velbyrdighed farer vild, af Aarsag, at der ere mange Öers Regieringer, som der just ikke er meget at hente ved; nogle ere Bugter og Kanter, nogle fattige; paa samme förer man et usselt og kummerfuldt Liv, og kort sagt, den beste blant dem alle er dog en besværlig Vægt paa den arme Dievels Skuldre, der maae vaage, svede og pönse under Byrden, han har læsset paa sig. Derfor var nok det klogeste og beste for os, som har givet os i denne usle Stand og moisommelige Tieneste, at gaae hiem igien til Huus og Gaard, og moere os der med mageligere Övelser, hvormed jeg meener at jage og fiske; thi saa fattig er dog vel ingen Vaabendrager i Verden, at han ikke skulde have et Ög, et Par Stövere, og et Par Angler, hvormed man kunde moere sig i sin Landsbye. Mig fattes intet af alt dette, sagde SANCHO; vel er det sandt, at jeg intet Ög har, men derimod holder jeg en Esel, som er dobbelt saa meget værd, som min Herres Hest. Gud give mig en bedrövelig Juul, og det den første vi faaer, om jeg vilde

bytte med ham, om han saa ogsaa gav mig fire Skiepper Byg til Mageskifte. Deres Velbyrdighed skulde ret see saa god Lyst paa min Rucios Styrke; thi Rucio er min Esels Mærke. Stövere kunde det heller ikke mangle mig paa, naar jeg var kommen til vor Bye, og vist er det, at Jagten er aldrig fornöieligere end naar den holdes paa andres Bekostning. Visselig og sandelig, Herr Vaabendrager, svarede han af Skoven, saa har jeg besluttet og sat mig fore at forlade alle disse ridderlige Krumspring, og gaae tilhage og opdrage mine Börn, som jeg har heele tre af, saa rare som ægte Perler. Jeg har to, sagde SANCHO, som man kunde viise frem for Paven selv, især en lille Pige, som jeg opdrager til at blive Grevinde, om Gud vil, og det til Trods for min Kones Næse. Hvad Alder har denne Fröken, som opdrages til Grevinde? spurgte han af Skoven. Femten Aar, maaskee et halvt meere eller mindre, sagde SANCHO: men hun er lang og slank, som en Lantze; saa frisk som en Aprilmorgen, og har Kræfter som en Strandesel. Det er Egenskaber, sagde han af Skoven, der ikke allene kunde giöre hende til Grevinde, men endog til den grönne Skovs Nympfe. O den Hoerunge! hvilken stærk Natur maae der ikke være i den Taske! SANCHO svarede derpaa (höiligen opbragt:) Hun er ingen Hoerunge eller Taske, hendes Moder lige saa lidet, og ikke heller skal nogen af dem, med Guds Hielp, blive det, saa længe mine Öine ere aabne. Tael derfor med meere Beskedenhed, Herr Vaabendrager; thi for at have været opdragen iblant de vandrende Riddere, der ere Höfligheden selv, synes mig ikke at Deres Velbyrdighed vælger de ömmeligste Ord. Deres Velbyrdighed forstaaer sig slet paa at udtyde Berömmelser, sagde han af Skoven, Herr Vaabendrager! har De aldrig hört, at naar en Ridder giver en Tyr et vældigt Hug paa Boven, eller naar een og anden udförer en Ting meget vel, at Folket stedse raaber: O den Hoerunge! hvad giorde han det ikke

vel!

vel! og endſkiönt det ſynes et Skieldsord, bliver det dog paa ſaadan Maade en merkelig Berömmelſe? Og De bör fornægte Sönner og Döttre, Herre, naar deres Opförſel ikke fortiener, at der legges ſlig en Berömmelſe paa Forældrene. Ja jeg fornægtede dem viſt ogſaa, ſagde SANCHO; altſaa for denne Aarſags Skyld kan Deres Velbyrdighed belave ſig paa en heel Skok Hoerunger til mine Börn og min Kone, fordi at alt, hvad de giör og ſiger, er umaadelig værdig til deslige Berömmelſer. For at komme til at ſee dem igien, beder jeg til Gud at drage mig fra mine ſyndige Veie, ſom er det ſamme ſom at drage mig fra denne farlige Vaabendrager-Tieneſte, i hvilken jeg for anden Gang har begivet mig, forfört og forleedt af en Byldt med hundrede Guldſtykker, ſom jeg fandt en Dag i Hiertet af de ſorte Klipper, og ſom Fanden idelig holder mig for Öie, ſaa jeg hverken kan ſove, vaage, ſpiiſe, drikke, gaae, ſtaae, ligge eller ſidde, uden jeg idelig ſeer den, og det forekommer mig hvert Öieblik, at jeg faaer en friſk Byldt imellem Hænderne, at jeg trykker den til mit Bryſt, förer den hiem til mit Huus, og ſætter den paa god og ſikker Rente, hvoraf jeg lever ſom en Prinds. Denne Foreſtilling giör mig al den Möie og Beſværlighed let, ſom jeg döier hos min affindige Herre, om hvilken jeg ſelv veed, at han er meere en Nar end en Ridder. Her kan man ſige, ſagde han af Skoven, at naar Sækken forfyldes rævner den; men ſiden vi taler om Narre, ſaa er der nok ingen ſtörre paa Jorden end min Herre; thi han er af dem, man kan ſige om, at fremmed Byrde dræber Eſelen, ſiden han, for at hente Forſtanden igien til en anden Ridder, ſom har tabt den, giör ſig til Nar, og löber om at ſöge det, ſom han ikke er vis paa, om det ei ſpringer ham i Öinene naar han finder det. Er han forliebt? ſpurgte SANCHO. Ja, ſvarede han af Skoven, i en vis Caſildea af Vandalien, den grummeſte og gienſtridigſte Qvinde, der findes i heele Verden. Dog er det ikke denne

Grumhed, der flæber ham omkring; men andre store Indfald, der dreier Hovedet rundt paa ham, som der nok snart vil gaae Rye af. Der er aldrig saa jevn en Vei, sagde SANCHO, at der ikke skulde findes nogle Stubber og Huller paa den; i andres Huuse dryppe Tagene, men Vandet skyller ned af mine; Brödkurven skulde hænges höiere for den Daarlige end den Viise, og den, der giver sig i Kast med Narre, maae tage hvad der følger paa. Men dersom det er sandt hvad man pleier at sige, at fælleds Skibbrud er en Trøst i Ulykken, saa kan jeg trøste mig ved, at Deres Velbyrdighed tiener en Herre, der er lige saa forrykt som min. Forrykt er han, men tapper, svarede han af Skoven, og endnu meere ondskabsfuld end forrykt og tappper. Det er min ikke, sagde SANCHO, der er ikke mindste Ondt skabt i ham, han er meget snarere et Faar, som giör INGEN Fortræd, men vel mod ALLE; han skulde ikke fortörne en Hund, og veed ikke hvad Rænker er; et Barn kunde giöre ham viis, at det var Nat ved höilys Middag; og for denne Godhiertigheds Skyld har jeg ham ogsaa saa kier som min Öiesteen, og kunde umuelig overtale mig til at forlade ham, i hvor mange Narrestræger han end begik. Med alt det, min Broder og Herre, sagde han af Skoven, saa naar en Blind viiser den anden Veien, saa falder de begge i Graven. Det var nok saa godt giort at tage Skildtet ind i Tiide, og stille Compasset hiem ad; thi de som söge Eventyr, finder ikke alle Tiider gode.

Alt som SANCHO talede, maatte han hemme sig, og det syntes tillige, at han spöttede meget tört; og da den medynksomme Skov-Vaabendrager saae og mærkede det, sagde han: Mig synes, at vi har talt saa længe, at Tungen klæver fast ved Gummerne; men derimod förer jeg et herligt Middel med mig ved Saddelen af min Hest, der er lige saa velsmagende som tienlig. Derpaa reiste han sig, og kom om en föie Tiid tilbage med en stor Flaske med Viin og en Postey, som et halvt Bord,

der

der paa ingen Maade er overdreven; thi Caninen, den beſtod af, var ſaa umaadelig ſtor; at SANCHO ved at tage fat paa den troede, at det endelig maatte være en raae Buk og ikke engang en Kalv. Da SANCHO ſik dette Syn at ſee, ſagde han: Herre! ſligt förer Deres Velbyrdighed med ſig? Det forſtaaer ſig, ſvarede den anden. Seer De mig an for en Vaabendrager, der vil ſue paa Lallen? Jeg förer bedre Forraad med mig paa min Heſt end en General, naar han marcherer. SANCHO ſpiiſte af Hiertens Grund, uden at lade ſig nöde; han gav ſig neppe Tiid til at ſvælge, men proppede et Stykke i Munden efter det andet, og ſagde: Deres Velbyrdighed er en troe og retmæſſig, förende og flydende, prægtig og mægtig Vaabendrager, ſom dette Gieſtebud udviiſer, der, naar det ikke er bragt hid ved Tryllerie, i det mindſte har Anſeende deraf; og ikke en Uſel og Uhældig ſom jeg, der ikke har andet i ſin Tværſæk end en Humpel Oſt, der er ſaa haard, at man kunde ſlaae en Kiempe Skalden i tu med den, og holdes med Selſkab af tre til fire Doſin Nödder og andre ſlige ſmaa Ting og Snavſerier; Tak ſkee min Herres Indſkrænkelſe, Meeningerne, han holder ved, og Ordenen han iagttager, at de vandrende Riddere ingen anden Næring og Underholdning bör have, end törre Frugter og Markens Urter. Paa min Troe Broder, ſagde han af Skoven; jeg har ingen Mave til at ſpiiſe af med Lög, Agurker og Rödder. Lad vore Herrer fölge deres Meeninger og Love længe nok, og mætte ſig paa hvad dem lyſter. Jeg förer min gode Madkurv med mig, og denne tilſkruede Flaſke hænger for det og for dat ved min Saddel, og jeg er den ſaa hengiven og den mig ſaa kier, at der kun gaaer faa Öieblikke forbie, hvori jeg ikke giver den tuſende Kys og faſt meere Favnetag; og ſom han ſagde det, flyede han den i SANCHOS Hænder, der ſkruede Proppen af, ſat den for Munden, betragtede Stiernerne med ſtilleſtaaende Öine næſten i et heelt Qvarteer, og i det han holdt

op

op at drikke, lod han Hovedet falde til den eene Side, drog et dybt Suk og sagde: Ha din Hoerunge! din Skalk! hvor glat löber du ikke ned! Seer De nu vel, sagde han af Skoven, det förste han hörte SANCHOS Hoerunge, at De roeser Viinen ved at kalde den en Hoerunge? Jeg tilstaaer det, sagde SANCHO, og jeg indseer og siger, at det ikke er en Vanære at kaldes en Hoerunge, naar det siges som en Berömmelse. Siig mig imidlertid Herre, for dets Skyld som er Dem kierest, er denne Viin ikke fra Byen Real? Det kalder jeg en fix Viinpröver, sagde han af Skoven; det er en Sandhed, at den er derfra, og oven i Kiöbet nogle Aar gammel. Det maae jeg forstaae, sagde SANCHO, ingen maae vide bedre end jeg hvad der er ved Viin at giöre. Hvad meener De vel, Herr Vaabendrager, at jeg har saa stærk en naturlig Drift og Evne til at kiende Viin, at naar jeg kun lugter den, saa siger jeg dens Hiem, Alder, Smag, Kraft og alt hvad man har foretaget med den og der angaaer den? Og det er slet ikke at undre; thi jeg stammer i lige Linie paa Fædrene Side fra de to fortrefligste Viinprövere, som der i Mands Minde har været i heele Mancha, og det jeg vil fortælle Dem, skal være et Beviis derpaa.

Man tog Viin af et Fad og gav disse to til at pröve, med Begiering at sig deres Tanker om dens Alder, Egenskaber, Fortreflighed eller Feil. Den eene tog den paa Enden af Tungen og sagde: at den smagte af Jern; den anden löftede den til Næseboerene, og sagde, at den lugtede af Læder. Eiermanden forsikrede, at Fadet havde været reent som Guld, og at Viinen aldrig var kommet til noget, hvoraf den kunde faae Smag enten af Jern eller Læder. Men Viinpröverne bleve ved hvad de havde sagt. Imidlertiid löb Tiiden, Viinen var udsolgt, og da Fadet skulde giöres reent, fandt man en lille bitte Nögel, hvorved der hang en smal Læderrem, i Fadet. Heraf kan nu Deres Velbyrdighed let fatte, at en Green af slig en Stamme

kan

kan give ſin Betænkning om ſlige Ting. Derfor ſiger jeg, ſagde han af Skoven, at vi ſkal lade blive at gaae omkring og ſöge Eventyr; og ſiden vi har godt ſigtet Bröd, ſaa lad os ikke löbe efter Skoſter; men ſmukt vende om og ſætte Foden under vort eget Bord; Gud veed nok at finde os der, om han vil. Saa længe til min Herre er kommen til Zaragoza, ſagde SANCHO, vil jeg blive ved at tiene ham, men ſaa ſnakkes vi ſiden videre ved. Med et Ord, de to gode Vaabendragere ſladdrede ſaa meget og drak ſaa meget, at Sövnen blev dem nödvendig til at binde Tungerne og ſtille Törſten. (thi ſlukke den, var umuelig) Altſaa da Flaſken næſten var tömmet, ſatte de ſig, halv tyggende med Mundene, til at ſove i Skoven; hvor vi vil forlade dem for at fortælle, hvad der mödte Skovridderen med ham af den bedrövelige Skikkelſe.

XIV. CAPITEL.

Hvori Eventyr med Skovridderen fortsættes.

Iblant mange Ting, som athandledes imellem DON QUIXOTE og Skovens Ridder, siger Historien, at Skovens Ridder sagde til DON QUIXOTE: Endelig Herr Ridder! vil jeg at De skal vide, at min Skiebne, eller rettere sagt, min Udkaarelse langt om længe bragte mig til at forelske mig i Casildea af Vandalien, kaldet den Magelöse, fordi ingen kommer hende nær saavel i Legemets Störrelse, som i Yderligheden af hendes Vilkaar og Skiönhed. Denne Casildea, som De skal see af Fortælningen, betalede mine æragtige Hensigter og hengivne Villie med at paalegge mig (som det gik Hercules med sin Stivmoder) mange besværlige og farlige Arbeider, og ligesom et var fuldbragt, lovede hun ved det næstfölgende at opfylde mit Haab: men desuagtet har mine Arbeider været saa utallige, at de ikke kan opregnes; og ikke heller veed jeg hvilket der skal være det sidste og Begyndelsen til mine Önskers Opfyldelse. Engang befalede hun mig at sende en Udfordring til den navnkundige Kiempinde af Sevillien, kaldet Giralda; der er saa kiek og haard, som hun var giort af Metal, og som uden at röre sig af Stedet, er det meest omskiftende og ustadige Fruentimmer i heele Verden. Jeg kom, saae, overvandt og tvang hende til Stadighed imod sin Villie, siden Nordenvinden holdt ved at blæse i en heel Uge. En anden Gang paalagde hun mig at veie de gamle Been af Guisandos kiekke Tyre; en Forretning, der bedre passede sig for Strandkadetter end Riddere. Dernæst befalede hun mig

at

at ſtyrte mig fra Bierget Cabras höieſte Spidſe ned i Afgrunden, (en uhört og tædſom Fare) og bringe hende en nöiagtig og fuldſtændig Beretning om det, der indſluttedes i dette tykke Mörke. Jeg ſtandſede Giraldas Bevægelſer; jeg veiede Guiſados Tyre; jeg ſtyrtede mig ned af Bierget og drog for Lyſet hvad der var ſkiult i dets Afgrund: men mit Haab blev alt meere og meere nedſlaget, og hendes Befalninger og Foragt voxte alt meere og meere til. Til Slutning befalede hun mig at drage igiennem alle Spaniens Provindſer, at tvinge alle de Riddere, ſom vankede igiennem dem, den Bekiendelſe af: at hun i Deilighed overgik alle de, der vare i Live, og at jeg var den kiekkeſte og forliebteſte Ridder i heele Verden. I Følge af denne Befalning, har jeg vanket den ſtörſte Deel af Spanien igiennem og overvunden en ſtor Deel Riddere, ſom have fordriſtet ſig til at ſige mig imod. Men det, hvoraf jeg bryſter mig meeſt, er at have i en Tvekamp overvunden den ſaa vidt berömte Ridder DON QUIXOTE af MANCHA, og faaet ham til at bekiende, at min Caſildea var deiligere end hans DULCINEA; thi ved denne eeneſte Seiervinding regner jeg paa at have overvunden alle Riddere i Verden, fordi den DON QUIXOTE, ſom jeg taler om, har overvunden dem alle, og da han er overvunden af mig, ſaa falder hans erhvervede Ære og Rygte hen paa min Perſon; thi jo navnkundigere den Overvundne er, jo priisværdigere er Overvinderen, ſaa at alle de utallige Bedrifter af denne forbenævnte DON QUIXOTE allerede gaaer paa min Kappe.

DON QUIXOTE hörte med ſtörſte Forundring paa Skovridderen, og var over tuſende Gange paa Veien at ſtraffe hans Uſandhed; ja, det Ord Lögn ſpillede ham ret paa Enden af Tungen, dog tvang han ſig det beſte han formaaede, for at faae hans egen Tunge til at bekiende, at det var Lögn, og ſagde altſaa til den Ende med meget koldt Blod til ham: at Deres Velbyrdighed, Herr Ridder, ikke har overvunden de fleeſte Riddere

dere i Spanien, ja endog i heele Verden, vil jeg ingenlunde nægte: men jeg tvivler höiligen om, at De har overvunden DON QUIXOTE af MANCHA; det maatte da været at De havde taget en anden for ham, endskiönt der ere meget faa, der ligner ham. Hvad! det skulde ikke være saa, sagde Skovens Ridder; ved Himlen, der bedækker os, saa har jeg kiempet med DON QUIXOTE, overvunden ham, og han overgivet sig. Det er en meget höi og velvoxen Mand, mager og indfalden af Ansigt; stærk og föer af Lemmer og halv graae; han har en langagtig og krum Næse, og store, sorte og krumme Öinebryne. Han strider under Navn af Ridderen af den bedrövelige Skikkelse; han förer en Bonde med sig som Vaabendrager, ved Navn SANCHO PANZA; han betvinger Lænderne og styrer Tömmet paa en navnkundig Hest, ROZINANTE kaldet; og endelig saa er hans Villies Herskerinde en vis DULCINEA af TOBOSO, forhen kaldet Aldonza Lorenzo, ligesom jeg har kaldet min, der heed Casilda og var fra Andalusien, Casildea af Vandalien. Dersom nu alle disse Kiendetegn ikke ere nok til at bekræfte den af mig fremförte Sandhed, saa er her min Kaarde, der skal forskaffe mig Troende hos Vantroen selv. Vær roelig, Herr Ridder, sagde DON QUIXOTE, og hör hvad jeg har at sige Dem.

De maae vide, at den DON QUIXOTE, De taler om, er den beste og fortroeligste Ven jeg har i Verden; ja og det i saadan Grad, at jeg med Föie kan sige, at vi udgiöre kun een. Hvad Kiendemerkerne anbelanger, da ere de saa tydelige og rigtige, at man maatte troe, det var ham selv De havde overvunden: men paa den anden Side seer jeg for Öinene og tager og föler paa, at det ikke kan være ham selv. Det maae altsaa hænge saa sammen, at siden han har mange Troldmænd til Fiender, (især een, som forfölger ham uophörlig) saa maae een af dem have paataget sig hans Skikkelse for at lade sig overvinde,

og

og derved ſpille ham den Roes og Berömmelſe af Hænderne, ſom han ved ſit ædle Ridderſkab har indlagt og erhvervet ſig over den heele opdagede Jordkreds. Til end ydermeere Bekræftelſe herpaa maae De vide, at diſſe Troldmænd, hans Modſtandere, have for ikke meere end to Dage ſiden forvandlet den ſkiönne DULCINEA af TOBOSOS Perſon og Skikkelſe til en gemeen Bondepige, og paa ſamme Maade maae de have forvandlet DON QUIXOTES. Skulde nu alt dette ikke være tilſtrækkelig at overtyde Dem om denne Sandhed, ſaa ſiger jeg Dem, at denne ſamme DON QUIXOTE er her, ſom med ſine Vaaben vil forfægte det til Heſt og til Fods, eller paa hvad Maade De finder det for godt. Som han ſagde dette, ſprang han paa Beenene og drog ſin Kaarde i Forventning af Slutningen, Skovens Ridder vilde tage. Han ſvarede meget kold og roeligen: Af en god Betaler æſkes aldrig Underpandt. Den, der har kundet overvinde Dem eengang forvandlet, Herr DON QUIXOTE, kan med Rette giöre ſig Haab om at bringe deres væſentlige Perſon til at overgive ſig. Men da det ikke ſkikker ſig, at Riddere pröve Vaaben i Mörke, ſom Stratenröver og Mordere, ſaa lad os oppebie Dagen, paa det Solen kan beſkue vore Bedrifter. Vilkaarene ved vores Kamp ſkal være, at den Overvundne ſkal være Overvinderens Villie underkaſtet, ſaa at han kan æſke af ham alt hvad han vil, ſaaſnart det Paalagde ere Riddere anſtændigt. Med diſſe Betingelſer er jeg meere end fornöiet, ſagde DON QUIXOTE; og ſom de ſagde dette, forföiede de ſig hen, hvor deres Vaabendragere vare, ſom de fandt ſnorkende og i ſamme Forfatning de vare, da Sövnen overfaldt dem. De vaagnede dem, og befalede dem at giöre Heſtene færdige, ſiden de to ved Solens Komme ſkulde holde en blodig og uliige Tvekamp. Ved denne Tidende forfærdedes og blegnede SANCHO, ſiden det, Skovvaabendrageren havde fortalt om ſin Herres Tapperhed, bragte den anden til at ſkielve for ſin Herres Vel, men

uden at svare et Ord, gik begge Vaabendragerne hen at söge ge deres Kobbel (og da de tre Heste og Eselen allerede havde lugtet hinanden, saa stode de i en Klynge.)

Paa Veien sagde han af Skoven til SANCHO: De maae vide, Broder, at Fægterne i Andalusien har det for Skik, at naar Huusfædrene bankes, saa maae Börn og Tyende ikke legge Hænderne i Skiödet. Jeg siger Dem kun dette for at bereede Dem paa, at mens vore Herrer rives, saa vil vi to ogsaa indgaae en Kamp og hugges af Livskræfter. Denne Skik, Herr Vaabendrager, sagde SANCHO, kan være ganske god for Slags-Brödre og Klopfægtere, men iblant vandrende Ridderes Vaabendragere er den aldrig at tænke paa; i det mindste har jeg aldrig hört min Herre tale om slig en Skik, og han veed dog alle Ridderskabets Anordninger uden ad paa sine Fingre. Men sæt nu at det var sandt, at der var en udtrykkelig Anordning for, at Vaabendragerne skulde slaaes naar deres Herrer sloges, saa vil jeg dog ingenlunde opfylde den, men langt heller betale Multen, der er sat for fredsommelige Vaabendragere, og som jeg er vis paa ikke kan belöbe sig over to Pund Vox, som jeg meget för vil betale (og maaskee koster mindre) end Lindskab og Plaster til at læge mig Hovedet; thi det regner jeg alt for at være midt over og klövet i to liige Parter. Hvad der giör det til en endnu större Umuelighed for mig at slaaes og hugges, er, at jeg er uden Kaarde, fordi jeg aldrig bandt nogen ved Siden. Det er der gode Raad for, sagde Skovens; jeg har to Seildugs Sække med mig af lige Störrelse; tag De den eene og jeg den anden, saa har vi lige Vaaben til at baxe hinanden om Örene med. Meere end gierne paa den Maade, sagde SANCHO; thi ved sligt et Slagsmaal faaer man snarere Strövet af Tröien end Saar. Nei, nei, svarede den anden; det lader sig ikke saa löbe til, vi maae have noget i Sækkene, at Vinden ikke skal slaae dem til Side, og dertil vil vi udvælge et halvt Dosin

smukke

ſmukke glatte Kampeſteene af lige Störrelſe, og paa denne Maade kan vi feie hinanden om Örene uden at giöre Skade eller Fortræd. Nei, ſlaae mig nu ihiel og grav mig ned med Pinde, ſagde SANCHO; ſee engang hvilke blöde Maar og Hermelin han ikke vil have i Sækken, for ei at knuſe Beenene og ſöndre Skaldene! Men om De ogſaa fyldte dem med Silkepupper, ſaa maae De vide, min Herre, at jeg ikke ſlaaes. Lad vore Herrer ſlaaes og rivs ſaa længe de gider, men lad os i god Forſtaaelſe drikke engang. Tiiden vil nok bære Omſorg for at ſkille os ved Livet, uden at vi har nödig at ſöge Leilighed til at blive af med det for Lyſt, förend den rette Tiid og Time kommer, at det falder af ſom en moed Frugt. Hvorom alting er, ſagde han af Skoven, ſaa lad os dog i det mindſte ſlaaes en halv Tiime. Ikke mens man kan ſige ja og nei, ſvarede SANCHO; jeg er hverken ſaa tölperagtig eller uerkiendtlig, at jeg ſkulde ſlaaes med Dem, der har givet mig at ſpiiſe og drikke med ſig; og desforuden, hvem Dievelen kan rive Öinene ud paa hinanden, naar man hverken er arrig eller avindſyg? Der veed jeg i en Haſt at raade Bod paa, ſagde han af Skoven, förend vi begynder at ſlaaes, nærmer jeg mig Deres Velbyrdighed med tre til fire Næſepuf med knyttet Næve, og ſparker Dem lidt med Beenene, ſaa vaagner nok Arrigheden, om den ogſaa ſov haardere end et Murmeldyr. Jeg veed enduu et andet Middel, ſagde SANCHO, ſom ikke heller er at kimſe af, og ſom er, at jeg tager en god haandfaſt og tyk Green, og förend Deres Velbyrdighed kommer i Kaſt med at vaagne min Vrede, dyſſer Deres ſaaledes i Sövn med den, at den aldrig ſkal vaagne meere, det maatte da være i den anden Verden, hvorved De da tillige kunde lære, at jeg ikke er Mand for at lade mig ſlaae i Anſigtet af nogen, men ſeer enhver under Öinene. Det bliver altſaa ſikkerſt at lade Vreden ſove paa begge Sider; ſöd Begyndelſe faaer ofte en beeſk Ende; ſaa mangen een, der har vildet nappe en

anden, er selv kommen skieggelös hiem; Gud har lagt Velsignelse paa Fred og Samdrægtighed, og Forbandelse paa Kiv og Trætte; kan en indsperret, presset og forjaget Kat forvandles til en Löve, saa maae Gud vide, hvad jeg, som er et Menneske, kan omskiftes til; altsaa lader jeg Deres Velbyrdighed, Herr Vaabendrager, vide, at fra nu af gaaer al den Ulykke og Skade, som dette Klammerie kan komme afsted, paa Deres Velbyrdigheds Regning. Meget gierne, svarede han af Skoven, Gud lad det kun dages, det övrige skal nok finde sig.

Derpaa begyndte tusende spraglede Fugle at qviddre imellem Træerne, og i forskiellige og glade Sange at hilse og byde den forfriskende Morgenröde velkommen, der igiennem Östens Vinduer og Dörre fremviiste sit deilige Ansigt, og rystede en utallig Mængde flydende Perler af sit Haar, i hvis herlige Saft Urterne saaledes badede sig, at det syntes de fremskiöd og græd smaae hvide og klare Perler. Kilderne raslede; Bækkene susede, Skoven oplivedes og Markerne beriigedes ved dens Ankomst. Men neppe gav Dagens Klarhed Leilighed til at see og skiælne mellem Tingene, förend det förste, der fremböd sig SANCHOS Öie, var Skovvaabendragerens Næse, der var saa stor, at den beskyggede heele Kroppen. Det fortælles virkelig, at den var af en umaadelig Störrelse; krum i Midten, og overalt besaaed med Klumper af Farve og Störrelse som Blaabær; Enden af den gik ned over Munden, og dens Störrelse, Farve, Knopper og Krumhed fordreiede saaledes heele Ansigtet, at da SANCHO fik den at see, begyndte Hænder og Födder at danse paa ham, som han havde havt Spadt, og lovede han höit og helligt ved sig selv at tage imod meere end tre hundrede Næsepuf, förend hans Vrede skylde vaagne til at slaaes med dette Spögelse.

Nu betragtede DON QUIXOTE sin Modstander og fandt, at han allerede havde sat sin Hielm paa og lukket den, saa at han

han ikke kunde see hans Ansigt, men han lagde Merke til, at det var en haandfast Mand og ikke meget höi af Vext. Han havde over Harnisket en Slags Kiole af et Töi, der saae ud som lutter Guld, overalt beströed med smaa bitte Maaner af klarskinnende Speile, der gave ham en herlig og prægtig Udseende. Hans Hielm var bedækket med en stor Mængde grönne, hvide og röde Fiære. Lantzen, som stod op imod et Træe, var meget stor og stærk, og Spidsen over en heel Haandsbred beslaaet med poleret Staal. Alt dette betragtede og bemerkede DON QUIXOTE, og af det, han saae og betragtede, dömte han, at den omtalte Ridder maatte have store Kræfter; men derfor ræddedes han ikke, som SANCHO PANZA, men i det Sted sagde han med et fat Mod til Speileridderen: Ifald Deres heftige Attraae til Striiden, Herr Ridder! ikke betager Dem Höfligheden, saa besvær jeg Dem ved den at aabne Hielmen lidet, paa det jeg kan see om Deres Ansigts Tækkelighed svarer til Kroppens Smidighed. Hvad enten jeg nu kommer som Overvunden eller Overvinder af denne Kamp, Herr Ridder, svarede han af Speilene, saa er der meere end Tiid og Stund nok tilovers til at see mig; thi at jeg ikke strax opfylder Deres Attraae, er fordi jeg anseer det som en betydelig Forbrydelse imod den deilige Casildea af Vandalien, at spilde Tiiden paa at aabne min Hielm, förend De har giort den Bekiendelse, De veed hun kræver. Imidlertiid vi stiger til Hest, sagde DON QUIXOTE, kan De dog sige mig, om jeg er den DON QUIXOTE, som De siger at have overvunden? Hertil svarer jeg Dem, sagde han af Speilene, at de ligner den Ridder, jeg har overvunden, som et Æg det andet: men da efter Deres Sigende Troldmændene forfölger Dem, saa tör jeg ikke bekræfte, om det har været Dem eller ei. Dette er mig nok, sagde DON QUIXOTE, til at betage Dem Vildfarelsen; og for at betage Dem Tvivlen derom i en Hast, saa lad os komme til Hest; i mindre Tiid, end

der var bleven ſpildt paa at aabne Hielmen, ſkal jeg, om Gud, min Herſkerinde og min Arm vil ſtaae mig bie, faae Deres Velbyrdighed at ſee, og De faae at ſee, at jeg er ikke den overvundne DON QUIXOTE, ſom De troer. Hermed var Samtalen ude; de ſteege til Heſt; DON QUIXOTE vendte ROZINANTE for at vinde ſaa meget Rum til Löbet, ſom han behövede for at möde ſin Modſtander med Eftertryk. Men neppe var DON QUIXOTE kommen tyve Skridt bort, förend Speile-Ridderen kaldte paa ham; de mödtes paa Halvveien, hvorpaa Speilerridderen ſagde: De erindrer Dem vel, Herr Ridder, at Vilkaarene ved vores Kamp er, at den Overvundne ſkal være i Overvinderens Magt? Det veed jeg længe ſiden, ſagde DON QUIXOTE, dog med det Forbehold, at det ſom befales den Overvundne ikke maae være Ting, ſom gaaer uden for Ridderſkabets Grændſer. Det forſtaaer ſig ſelv, ſvarede han med Speilene. Derpaa fremviiſte Vaabendragerens beſynderlige Næſe ſig for DON QUIXOTES Syn, og forundrede han ſig ikke mindre over at ſee den end SANCHO: men han antog ham for et Uhyre eller for et nyt Menneſke af et Slags, der endnu ikke vare blevne i Brug i Verden. SANCHO, der ſaae ſin Herre paa nye lave ſig til Löbet, og ikke torde blive allene hos den Næſede, af Frygt for, at ved et eeneſte Möde af denne Næſe mod hans, heele Striiden ſkulde blive afgiort, og Stödet eller Angeſten ſtrække ham paa Jorden, holdt ſig altſaa ved Siden af ROZINANTE, og da han ſyntes, at det var paa Tiide for hans Herre at vende om, ſagde han: Jeg beder Deres Velbyrdighed, min Herre, at han, förend han begynder Löbet, vil hielpe mig i dette Korketræe, hvor jeg med langt ſtörre Behag end paa Jorden kan ſee det lyſtige Möde, Deres Velbyrdighed ſkal giöre med denne Ridder. Jeg troer ſnarere SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, at Du vil löftes op og beſtige Forhöiningen, for uden Fare at betragte Tyrene. Sandt at ſige, ſagde

SAN-

SANCHO, saa har denne Vaabendragers urimelige Næseboer indjaget mig slig en Skræk og Rædsel, at jeg ikke tör vove at blive hos ham. De ere saaledes, sagde DON QUIXOTE, at naar jeg ikke var den jeg er, saa kunde de komme mig til at gyse. Kom altsaa hid, saa skal jeg hielpe Dig at komme hen, hvor Du siger.

Imedens DON QUIXOTE sinkede sig med at hielpe SANCHO op i Korketræet, var Speilleridderen kommen saa langt ud i Marken, som ham syntes nödvendig, og i den Tanke, at DON QUIXOTE ogsaa var det, saa uden at bie efter Trompeterne eller et andet Tegn til at begynde Löbet, dreiede han sin Hest (der hverken var raskere eller af bedre Udseende end ROZINANTE) og satte an imod sin Fiende alt hvad den kunde löbe. (som var et maadeligt Trav) Men da han saae ham beskieftiget med SANCHOS Opkravlen, holdt han Tömmen, hvormed Hesten var overmaade vel tient, af Aarsag, at den ikke meere kunde röre sig. DON QUIXOTE, som syntes at hans Fiende kom flyvvende, klemte Sporene ind i Siderne paa ROZINANTE, og tirrede ham saaledes med dem, at Historien fortæller, at det var förste og sidste Gang den torde vedstaae, at den var gaaet i Galop; thi ved alle andre Leiligheder var det kun et stærkt Trav; og i denne Affindighed rendte han ind paa ham af Speilene, som stak Sporene lige ind til Hælene paa sit Ög, uden at kunde bringe den fra Stedet, hvor den havde standset sit Löb. I denne beleilige Tiid og Stund naaede DON QUIXOTE sin Modstander i saa stor en Forvirring med sin Hest, og saa ilde beladt med sin Lantze, at han enten slet ikke fik Stunder, eller og ikke uden meget slet og uvist fik lagt Lantzen an. DON QUIXOTE, der ikke gav Agt paa hans Betuttelse, kom vel holden og uden mindste Farlighed med saadan en Heftighed imod ham af Speilene, at han meget imod sin gode Villie maatte danse til Jorden over Krydset af Hesten, ved hvilket Fald han uden

at röre Haand eller Fod, blev liggende som död. Neppe saae SANCHO Faldet, förend han i en Hast kom ned af Korketræet, og skyndte sig hen, hvor hans Herre, der var stegen ned af ROZINANTE, havde kastet sig over ham af Speilene, og da han havde löst Hielmen for at see om han var död, eller for at lade ham faae frisk Luft, om han endnu var i Live; saa saae han, (hvem kan sige hvad han saae, uden at opvække Forundring, Henrykkelse og Forbavselse hos alle, som höre det?) han saae, siger Historien, det samme Ansigt, den samme Skabning, det samme Aasyn, det samme Phisionomie, den samme Dannelse og samme Udseende, som hos Baccalaureusen Samson Carrasco, og i det samme han saae det, raabte han med höi Röst: Kom hid SANCHO, og betragt noget, som Du vel kan see, men ikke troe. Skynd Dig Sön, saa skal Du blive overbeviist om hvor vidt den magiske Kraft gaaer, og hvad dens Udövere og Troldmændene formaaer. Sancho naaede ham, og i det han blev Baccalaureusen Samson Carrascos Ansigt vaer, begyndte han at slaae tusende Kors for sig, og at signe sig lige saa mange Gange. I al denne Tiid gav den nedkastede Ridder ikke mindste Tegn til Liv fra sig, og SANCHO sagde derpaa til DON QUIXOTE: Mit Tykke er Herre, at for Dit saavel som for Dat skulde Deres Velbyrdighed stikke Kaarden igiennem Halsen paa den, der synes at være Baccalaureusen; maaskee dræber De een af Deres Fiender i ham. Det er ikke ilde betænkt, sagde DON QUIXOTE, det er dog altiid en Fiende mindre: men da han derpaa drog sin Kaarde for at sætte SANCHOS Raad og Formaning i Verk, kom han af Speilenes Vaabendrager tillöbende, som allerede havde skildt sig ved Næsen, der giorde ham saa hæslig, og skreeg af fuld Hals: Tag Dem vaere hvad De giör, Deres Velbyrdighed, Herr DON QUIXOTE! den som ligger udstrakt for Deres Födder, er Deres gode Ven Baccalaureusen Samson Carrasco, og jeg er hans Vaabendrager. Da nu SANCHO saae,

at

BIBLIOTECA REGIA HAFNIENSIS

indgik for Kampen, siden de ikke overskrider det vandrende Ridderskabs Grændser. Jeg tilstaaer, svarede den faldne Ridder, at Frue DULCINEAS aflagde Skoe og Töfler ere meere værd end Casildeas ukiemte, skiönt reenlige Skiæg, og lover jeg hermed at gaae hen for ög vende tilbage fra hendes Aasyn til Deres, og der at give en udförlig og fuldstændig Beretning om alt, hvad De har begiert at vide. De maae iligemaade tilstaae og bekiende, lagde DON QUIXOTE til, at den Ridder, De overvandt, ikke var eller kunde være DON QUIXOTE af MANCHA, men en ganske anden end han syntes at være; ligesom jeg bekiender og troer, at De, uagtet De synes at være Baccalaureusen Samson Carrasco, dog ikke er det, men en anden end De synes at være, og at mine Fiender har givet dem hans Skikkelse, deels for at hemme og formilde min Vredes Heftighed, og deels for at jeg kun skal bruge Seiervindingens Ære med Lemfældighed. Alt dette, sagde den udstrakte Ridder, bekiender, omdömmer og befinder jeg, som De troer, omdömmer og befinder det. Men jeg beder at tillade mig at reise mig, saafremt ellers Stödet af mit Fald tilstæder det, som jeg föler meget slemt. DON QUIXOTE hialp ham selv at komme i Veiret, med Understöttelse af Thomas Cecial, hans Vaabendrager, fra hvilken SANCHO ikke vendte et Öie. Han spurgte ham om adskillige Ting, hvis Besvarelser gave tydelige og uomstödelige Beviis, at han var den Thomas Cecial, han gav sig ud for. Men Indtrykket af det, hans Herre havde sagt, at det var ved Troldom at Speilerridderen var bleven Baccalaureusen Carrasco, var saa stærkt, at han ikke kunde fæste Troe til Sandheden, han havde for Öinene. Kort sagt, baade Herre og Tiener bleve i denne Vildfarelse. Han af Speilene, med samt hans Vaabendrager, fortrædelige og uhældige forlode DON QUIXOTE og SANCHO i den Tanke, at söge et eller andet Sted til

at

at faae Herberge og Ribbeenene satte i Stand. DON QUIXOTE og SANCHO vendte om at fortsætte Veien til Zaragoza, hvor Historien forlader dem for at giöre Regnskab, hvem Speilridderen og hans næsede Staldmester var.

XV.

XV. CAPITEL.

Hvori der gives Underretning og fortælles hvem Speilleridderen og hans Vaabendrager var.

DON QUIXOTE fortsat sin Vei i höieste Grad tilfreds, fornöiet og hoffærdig over at have overvunden en saa tapper Ridder, som han indbildte sig den af Speilene var, ved hvis ridderlige Löfte han ventede at faae at vide, om DULCINEAS Fortryllelse vedvarede endnu; siden den overvundne Ridder var forbunden at komme tilbage og giöre ham Regning og Reede for alt, hvad der var mödt ham med hende, under Straf ikke meere at regnes for Ridder: men DON QUIXOTE tænkte et og han af Speilene et andet, siden det er vist, at alle hans Tanker da allene löb ud paa at söge sig et Sted til at faae Ribbeenene i Lave, som sagt er. Dernæst siger Historien os, at da Baccalaureusen Samson Carrasco gav DON QUIXOTE det Raad, paa nye at fortsætte sit forladte Ridderskab, saa skeedte det efter Beslutningen i Beraadslagningen med Præsten og Barbeeren om at udfinde et Middel, hvorved DON QUIXOTE kunde bringes til at holde sig roelig i sit Huus, uden at bryde Hiernen meere med hans ilde sögte Eventyrer, som eenstemmigen, dog især efter Carrascos Tykke, faldt ud paa at lade DON QUIXOTE drage ud, siden det var umueligt at holde ham derfra; hvorpaa Samson skulde möde ham paa Veien, som en vandrende Ridder, give sig i Kamp med ham, og siden det ikke kunde feile, at han jo blev Seiervinder, (som de holdt for en meget let Sag) saa skulde han i Forveien giöre den Pagt og Aftale med ham;

ham, at den Overvundne skulde være i Overvinderens Magt; og naar saa DON QUIXOTE var overvunden, saa skulde den Baccalauriske Ridder paalegge ham at søge sit Huus og Hiem, forblive der i to Aar, eller indtil han befalede ham det anderledes, og var det da soleklart, at den overvundne DON QUIXOTE opfyldte det til Punct og Prikke, for ikke at forbryde sig imod Ridderskabets Love; og saa kunde det være, at han enten forgiemte sine Giekkerier, eller ogsaa der fandtes Leilighed til at søge tienlige Midler for hans Gallskab. Carrasco paatog sig det, og Thomas Cecial, SANCHO PANZAS Naboe og gode Ven, en lystig Broder og tiistig Skalk, tilböd sig at være hans Vaabendrager. Samson væbnede sig saaledes, som sagt er, og Thomas Cecial satte oven paa sin naturlige Næse en falsk af den anförte Beskaffenhed, paa det hans Naboe ikke skulde kiende ham, naar han saae ham. De toge samme Vei som DON QUIXOTE, og havde næsten naaet ham ved Eventyret med Dödens Kiöreverk; men endelig mödtes de i Skoven, hvor alt det tildrog sig, som den Kloge alt har læst. Men dersom DON QUIXOTES forunderlige Indbildningskraft ikke havde været, der foreskillede ham, at Baccalaureusen ikke var Baccalaureusen, saa var det bleven en Umuelighed for Herr Baccalaureusen, nogensinde at blive gradueret Licentiat; da han ikke havde funden Reeden der, hvor han ventede at hente Fuglene. Thomas Cecial, der saae hvor ilde Udfaldet svarede til Anlægget, og hvor slet Reisen var bekommet, sagde til Baccalaureusen: Tilforladelig, Herr Samson Carrasco! saa har vi faaet vor fortiente Lön. Det er lettere at udtænke og begynde en Sag, end at rydde Vanskelighederne af Veien til at före den til Endelighed. DON QUIXOTE er gal, og vi kloge; han gaaer kaask og leende sin Vei, og Deres Velbyrdighed bliver forslaaet og bedrövet tilbage. Siig os nu engang for Löiers Skyld hvem der er meest gal, enten han, som er det fordi han ikke kan andet, eller den,

som

som er det med sin gode Villie? Samson svarede hertil: Forskiellen imellem de to Gale er den, at han, som er tvungen til at være det, bliver det stedse; og den, som er det godvillig, bliver det ikke længere end han har Lyst. Naar saa er, sagde Thomas Cecial, saa var jeg godvillig gal, da jeg gav mig til at være Deres Velbyrdigheds Vaabendrager, og altsaa vil jeg nu lade af at være det, ved at vende om til Huus og Hiem. Det staaer i eders eget Behag, sagde Samson; men at tænke, at jeg gaaer hiem til mit, förend jeg har möerbanket DON QUIXOTE, er at tænke noget, som aldrig kan skee; nu drives jeg ikke meere af Attraaen til at skaffe ham sin Forstand, men af den, at hævne mig over den store Pine i mine Sider, der ikke tillader mig at tale christeligere. Denne Samtale forefaldt imellem dem indtil de naaede en Bye, hvor de vare saa hældige at finde en Qvaksalber til at helbrede den uhældige Samson. Thomas Cecial gik hiem og lod ham blive tilbage, pönsende paa en Maade til at hævne sig, og til sin Tiid skal Historien gaae tilbage at tale videre om ham, siden den nu ikke længere kan udsætte sin Samling med DON QUIXOTE.

XVI.

XVI. CAPITEL.

Om det der hendtes DON QUIXOTE med en fornuftig Ridder fra Mancha.

Med megen Fornöielse, Glæde og Hoffærdighed fortsatte, som sagt er, DON QUIXOTE sin Vei; og indbildte sig i Anledning af sin vundne Seier, at være den tappreste Ridder, som paa den Tiid var i Verden; og ansaae han allerede alle de Eventyrer, som for Fremtiiden maatte tilstöde ham, for at være bragte til en lykkelig Ende. Han bröd sig nu meget lidet om Fortryllelser og Fortryllere; han erindrede sig ei meere de utallige Hug, han i Löbet af sit vandrende Ridderskab havde bekommet; ikke heller Steenhaglen, der havde kostet ham sine Tænder; Vanhældet med Galleislaverne; og lige saa lidet Regnen og Dumdristigheden af Vognmændenes Staver. Omsider sagde han til sig selv, at om han kun kunde udfinde en Konst, Middel eller Maade til at oplöse hans Frues DULCINEAS Fortryllelse, saa vilde han ikke være misundelig over det herligste Eventyr, som var udfört eller udförtes af den allerlykkeligste Ridder i de forbiegangne Tiider.

Han var ganske nedsænket i disse Betragtninger, da SANCHO sagde til ham: Er det ikke hæsligt Herre, at jeg ikke endnu kan faae Naboe Thomas Cecials græsselige Næse og endnu græsseligere Næseboer af Hovedet, men at de idelig svæver mig for Öinene? Og skulde Du af en Hendelse troe, SANCHO, sagde DON QUIXOTE, at Speilridderen var Baccalaureusen Carrasco, og hans Vaabendrager Thomas Cecial, Din Naboe?

Naboe? Jeg veed ikke hvad jeg skal sige dertil, svarede SANCHO; det veed jeg kun, at de Tegn, han gav mig paa mit Huus, min Kone og mine Börn, kunde ingen anden end han give mig; Ansigtet, da han var afnæset, var den samme Thomas Cecials, som jeg har mange Gange seet i vor Bye og i mit eget Huus, og Lyden af hans Stemme var iligemaade den selv samme. Lad os nu overveie det ret fornuftigt, SANCHO, sagde DON QUIXOTE. Forklar mig, hvad der skulde kunde bevæge Baccalaureusen Samson Carrasco til at komme ansættendes som en vandrende Ridder, bevæbnet til offensive og defensive Krig imod mig? Har jeg vel været hans Fiende? Har jeg nogensinde givet ham Anledning til at bære Had imod mig? Er jeg hans Medbeiler? Över han Vaaben til at kunde blive misundelig over det Rygte, jeg ved dem har indlagt mig? Siden vi dog taler derom, Herre, sagde SANCHO, saa sig mig da, hvordan denne Ridder, i hvem han er, kunde synes saa grandgivelig at være Baccalaureusen Carrasco, og hans Vaabendrager Thomas Cecial, min Naboe? Er det Fortryllelse, som Deres Velbyrdighed alt har sagt, var der da ingen andre end de to i den heele store viide Verden, som de kunde synes at være? Det er altsammen Konstgreb og Rænker, sagde DON QUIXOTE, af Troldmændene, som forfölger mig; thi de, som saae forud, at jeg skulde blive Overvinder i Kampen, magede det saa, at den overvundne Ridder skulde viise mig min Vens Baccalaureusens Ansigt, paa det Venskabet, jeg bær til ham, skulde skyde sig ind under mit Sværds Odde, binde min Arms Grumhed og formilde Vreden i min Barm, og paa den Maade bringe mig til at skienke den Livet, der ved Underfundighed og Rænker sögte at skille mig ved mit. Der ligger jo Beviis nok i det, Du allerede af Erfarenheden veed, o SANCHO! at jeg hverken vil lyve for Dig eller bedrage Dig. Hvor let det falder Troldmændene at forvandle et Ansigt til et andet; giöre

deiligt

deiligt til hæſligt og hæſligt til deiligt, ſaae Du jo forleden Dag, da Dine Öine nöd Behageligheden af den magelöſe DULCINEAS Skiönhed og Yndighed i al ſin Glands og Tækkelighed, og jeg ſaae en ſtyg og gemeen Bondepige med rindende Öine og ſtinkende Aande, og torde den forvorpne Troldmand formaſte ſig at foretage ſaa vederſtyggelig en Forvandling, ſaa vil det kun ſige lidet, at have omſkiftet diſſe to til Samſon Carraſco og Din Naboe, for at rive mig Seiervindingens Ære af Hænderne. Men hvorom alting er, ſaa tröſter jeg mig derved, at i hvordan end Skikkelſen har været, er jeg dog bleven Seierherre over mine Fiender. Vor Herre veed beſt Sammenhænget i det altſammen, ſagde SANCHO; og da han vidſte, at han ſelv var Ophavsmanden for DULCINEAS Forvandling, ſaa var han ikke nöiet med ſin Herres Griller, endſkiönt han ikke torde ſige ham imod, af Frygt for at der maatte ſlippe ham et Ord af Mundeo, hvorved Ræven kunde komme ud af Hullet.

Saavidt vare de i Samtalen, da en Mand naaede dem, der kom bag efter dem paa en meget deilig ſpettet Hoppe, iförd en meget fiin grön Klædes Kappe, omkantet med tigret Flöiel; Hoppens Tilbehör var jagtmæſſig; han ſtod næſten i Saddelen; og Dækkenet var grönt og tyrkiſk. Han förte en Tyrkiſk Sabel, der hang i et grönt og Guldſkierf, ſom han havde over Livet, og Halvſtövlerne vare af ſamme Töi ſom Gehænget. Sporene vare ikke forgyldte, men overdragne med en grön Indlaz, ſaa blank og ſkinnende, at de paſſede meget bedre til Klædedragten, end om de havde været af reent Guld. Da han nærmede ſig vore Reiſende, hilſede han dem meget höflig, gav Hoppen Sporene og flöi dem i en Haſt forbie. Hvorpaa DON QUIXOTE ſagde til ham: Min artige Herre! derſom Deres Velbyrdigheds Vei falder ad ſamme Kandt ſom vores, og De ikke har noget at haſte efter, ſaa beviiſtes mig en Gunſt ved Deres Selſkab. I Sandhed, ſvarede han paa Hoppen, jeg ſkyndte

mig af ingen anden Aarſag ſaa hurtig forbie, end af Frygt for at Deres Heſt maatte foruroeliges af min Hoppes Selſkab. De kan gierne Herre, tog SANCHO Ordet, De kan gierne ſtandſe Deres Hoppe; thi vores Heſt er den ærbareſte og beſt optugtede i den heele vide Verden; ved ſlige Leiligheder har han aldrig fört ſig uſömmelig op i mindſte Maade, og den eeneſte Gang det faldt hans ind at holde ſig lidt lyſtig, voldte min Herre og mig megen Kummer. Jeg ſiger derfor endnu engang, at Deres Velbyrdighed kan gierne oppebie os, om De vil; thi bragte man dem endog under eet Dækken, ſaa kan De ſlaae Liid til, at Heſten ikke engang ſaae til hende. Den Reiſende holdt ſtille, og forundrede ſig ikke lidet over DON QUIXOTES Skabning og Anſigt, der reed uden Hielm; fordi den hang ſom en Qværſæk ved Rucios Pakſaddel. Men derſom den Grönne ſaae op ved at ſee DON QUIXOTE, ſaa ſaae DON QUIXOTE ikke mindre op ved at ſee den Grönne, ſiden han forekom ham en betydelig Mand. Han kunde omtrent være et halv hundrede Aar gammel, lidet graae af Haar, et langagtigt Anſigt; et venligt men ſat Aaſyn; kort ſagt, af en Skikkelſe og Udſeende, der forkyndte en æret og agtbar Mand. Det ſom den Grönne dömte om DON QUIXOTE, var at han aldrig havde ſeet ſligt et Menneſke eller i ſlig en Udruſtning forhen. Hans langſtrækkende Heſt, ſtore Höide, magre og indfaldne Anſigt, Ruſtningen, Laderne og Forholdet ſatte ham i den ſtörſte Forundring; med et Ord, det var ham et ſaa nyt og beſynderligt Syn, at han ikke kunde affee ham. DON QUIXOTE blev den Opmærkſomhed vaer, med hvilken den Reiſende betragtede ham, og læſte hans Önſke i hans Tvivlraadighed. Han heſad ſaa megen Levemaade og fandt ſaa ſtor Behag i at være alle til Villie, at forend den anden kunde komme til at ſpörge, forekom han ham og ſagde: Den Skabning, Deres Velbyrdighed ſeer i mig, er ſaa nye og uſædvanlig fra de man nu finder, at det ikke forundrer

undrer mig, at den har sat Deres Velbyrdighed i Forundring; men De vil lade den fare, naar jeg faaer sagt, som jeg nu siger, at jeg er een af de Riddere, om hvilke Folk siger, at de söge Eventyr. Jeg drog ud fra mit Födeland, sat mit Gods i Pandt, forlod mit gode Bord og kastede mig i Lykkens Arme til at handle med mig efter Behag. Jeg vilde opvække det allerede uddöde vandrende Ridderskab, og er det alt mangen god Dag siden, at jeg ved at snuble hid, falde did, styrte mig der ned og reise mig her igien, har tildeels faaet min Attraae opfyldt; understöttet Enker; forsvaret Jomfruer og beskiermet Afmægtige, Faderlöse og Umyndige; vandrende Ridderes egentlige og naturlige Kald. Altsaa har jeg ved mine mange tappre og christelige Bedrifter allerede fortient at gaae trykt over heele Verden og hos alle Folkefær. Tredive tusende Exemplarer er der allerede til af min Historie, og som det synes paa Veien til at trykkes tredive tusende Million Gange, dersom Himlen ikke afværger det. Endelig for at sige alting med faa Ord, eller rettere sagt med et, saa siger jeg, at jeg er DON QUIXOTE af MANCHA, ellers kaldet: Ridderen af den bedrövelige Skikkelse. Og endskiönt jeg veed, Selvroes stinker, er jeg dog ofte tvungen til at udbrede min egen Berömmelse, det er at sige, naar der ingen er tilstæde, der kan forkynde den. I Følge heraf, min Herre, maae hverken denne Hest, denne Lantze, dette Skiold, denne Vaabendrager eller denne heele Rustning, saavel som mit indfaldne Ansigt og udtærede Krop sætte Dem længere i Forundring, siden De nu veed hvem jeg er, og det Haandverk jeg fører. Da DON QUIXOTE havde sagt dette, tav han, og den Grönne tövede længe med at svare ham, ligesom han ikke vidste hvad han torde sige; men efter en rum Tids Forlöb sagde han: Det er lykkedes Dem, Herr Ridder, at læse min Attraae i min Tvivlraadighed, men det er ikke lykkedes Dem at betage mig Forundringen, De saae i mit Aasyn; thi sæt endog, at jeg

ſom De ſiger Herre, veed hvem De er, ſaa er det dog ikke giort dermed, men det er meget ſnarere bleven mig en nye Aarſag til Forundring og Tvivlraadighed. Hvad! er det mueligt, at der nu uomſtunder ere vandrende Riddere til i Verden? Er der nu trykte Hiſtorier om virkelige Ridder-Bedrifter? umueligt kunde jeg troet, at der nu fandtes nogen paa Jorden, ſom underſtöttede Enkerne, forſvarede Jomfruerne, beſkyttede Afmægtige og beſkiermede Faderlöſe, og heller aldrig havde jeg troet det, dersom jeg ikke med mine egne Öine havde ſeet det i Deres Velbyrdighed. Himlen være lovet, at Hiſtorien, Deres Velbyrdighed ſiger der allerede er trykket om Deres ſtore og ſandfærdige Ridderbedrifter, kan bringe de utallige Ridder-Hiſtorier i Forglemmelſe, ſom Verden er opfyldt med til Sædernes Fordærvelſe og til Skade for gode og fornuftige Hiſtorier. Der kunde ſiges en Hoben om, ſagde DON QUIXOTE, hvad enten de vandrende Ridderes Hiſtorier ere opdigtede eller ei. Er der nogen, ſpurgte den Grönne, ſom kan tvivle om, at de ere falſke? Jeg tvivler derom, ſagde DON QUIXOTE; men lad det nu blive derved, jeg haaber til Gud, at om vi bliver nogen Tiid tilſammens, da at overtyde Deres Velbyrdighed, at De har giort ilde i at følge Strömmen med dem, ſom antage det for afgiort, at de ere opdigtede. Denne DON QUIXOTES ſidſte Tale bragte den Reiſende til at troe, at DON QUIXOTE maatte være en Affindig, og ventede paa, at han ſkulde fremföre noget til at bekræfte det; men förend DON QUIXOTE ved andre Indfald gav ſig blot, bad han ham om at berette ſig hvem han var, ſiden han nu havde givet ham Part af hans Vilkaar og Levnet.

Han af den grönne Kappe ſvarede hertil: Jeg, Herr Ridder af den bedrövelige Skikkelſe, er en Herremand, barnföd i en Bye, hvor vi med Guds Hielp ſkal ſpiiſe i Dag. Jeg er meere end middelmaadig riig, og mit Navn er Don Diego de Miranda.

Jeg

Jeg henbringer mit Liv med min Kone, Börn og Naboer; min Tiidsfordriv er Jagt og Fiskerie; dog föder jeg hverken Falke eller Stövere, men nogle tamme Agerhöns og nogle forvovne Höge. Jeg har en anseelig Slump Böger, hvoriblant ere nogle latinske, de fleeste historiske og gudelige, og faa i de skiönne Videnskaber. Ridderbögerne har endnu aldrig faaet Fod inden min Dörtærskel; endskiönt jeg nok imellemstunder gider moeret mig med et Hiernespind, naar det ikke er en gudelig Materie; men et ærbart Verk, vel anlagt, sömmeligt og net i Sproget, i hvilket Opfindelsen forundrer, og opvækker Haab og Frygt; og af det Slags troer jeg, at der kun ere faa i Spanien. Sommetiider spiiser jeg hos mine Naboer og Venner, og byder dem ofte til mig. Mine Giestebude ere tarvelige og velsmagende, lige langt baade fra Karrighed og Overdaad. Jeg finder ingen Behag i at dadle og murre, og heller ikke taaler jeg at andre giör det i min Nærværelse. Jeg undersöger ikke andres Forhold, og er ingen Falk til at betragte andres Handlinger. Jeg bivaaner Messen hver Dag; deeler min Formue med den Fattige, uden at giöre Skryd af gode Gierninger, for ikke at lade Hyklerie og forfængelig Roes faae Sted i min Barm; to Fiender, hvis smigrende Tillokkelser kan bemægtige sig det forsigtigste Bryst. Jeg stræber at stifte Fred imellem dem, som jeg veed ere ueenige. Jeg anraaber vor Frue og forlader mig i alle Ting paa Guds uendelige Miskundhed.

SANCHO hörte meget nöie til paa Beretningen om Herremandens Levnet og Tiidsfordriv, og den syntes ham saa god og hellig, at det umueligt kunde være andet, end at den, der giorde det, ogsaa maatte kunde giöre Mirakler; hvorfor han sprang ned af Rucio, greb i störste Hast fat paa den höire Stigböile og meget andægtig og næsten med Taarene i Öinene kyssede hans Fod, ikke een, men mange Gange. Da Herremanden blev dette vaer, spurgte han: Hvad giör I, Broder? Hvad er dette

for en Kyſſen? Lad mig kyſſe Foden, ſagde SANCHO; thi efter mit Tykke ſaa er Deres Velbyrdighed den förſte ridende Helgen, jeg har ſeet i mine livfödte Dage. Jeg er ingen Helgen, ſvarede Herremanden, men en ſtor Synder. I er den, Broder, der maae være grundgod, ſom eders Godtroenhed udviiſer. SANCHO ſprang paa nye paa ſin Pakſaddel; han havde draget et Smiil af hans Herres ſtore Tungſindighed og ſat Don Diego i nye Forundring. DON QUIXOTE ſpurgte hvor mange Börn han havde? ſigende: at een af de Ting, hvori de gamle Philoſopher, der manglede den ſande Kundſkab om Gud, have ſat det höieſte Gode, ſaavel af Lykkens ſom Naturens Gaver, var at have mange Venner og mange og gode Börn. Jeg, Herr DON QUIXOTE, ſagde Herremanden, har en Sön, og maaſkee agtede jeg mig lykkeligere, om jeg ikke havde den; ikke fordi han er ond, men fordi han ikke er ſaa aldeles god, ſom jeg gierne ſaae. Han er nu i en Alder af atten Aar, i de ſex ſidſte har han været til Salamanca for at lære det græſke og latinſke Sprog; og nu da jeg vilde, at han ſkulde legge Fliid paa andre Videnſkaber, har han ſaa aldeles forgabet ſig i Poeſiens, (om den ellers kan hedde en Videnſkab) at det er umueligt at faae ham til at legge ſig efter Lovkyndigheden (ſom min Villie var) eller Theologien, der er Dronningen for dem alle. Jeg vilde havt ham til en Ziir for ſin Slægt; da vi lever i en Tiid, hvor vore Konger rigelig belönner dydige og gode Lærde. (thi Lærdom uden Dyd ere Perler i en Möding.) Hver Dag, Gud lader ſkabe, tilbringer han med at underſöge om Homerus i det Vers af Iliaden har talt ilde eller vel; om Martial har brugt uſömmelige Ord i et Epigramma; om det og det Vers af Virgilius ſkal forſtaaes paa den eller den Maade; med et Ord, al hans Hu er allene henvendt til de anförte Poeter, ſaavel ſom Horatius, Perſius, Juvenalis og Tibullus; thi af de nyere Digtere giör han kun meget lidet, men med al den liden

Til-

Tilböielighed, han har til dem, saa sidder han nu baade Nat og Dag over fire Vers til en Gloſſa, ſom er ſendt ham fra Salamanca, og anſeer det ſom noget ret betydeligt.

Til alt dette ſvarede DON QUIXOTE: Börnene, Herre! ere virkelige Deele af Forældrene, og derfor bör de elſke dem, enten de ere gode eller onde, ſom de elſke deres egen Siel. Det er Forældrenes Pligt at leede Börnenes ſpæde Fod paa Dydens Stie ved en god Opdragelſe og gode og chriſtelige Sæders Indprentelſe, paa det de i den moedne Alder kunde være Forældrenes Stötteſtav og Afkommets Ære: Men at tvinge dem til een eller anden Videnſkab, holder jeg ikke for raadeligt, endſkiönt jeg ikke vil ſige, at det var ſkadeligt, at ſöge ved Overtalelſer at bringe dem dertil. Den Pebling er meget lykkelig, ſom Himlen har givet Forældre, der, ſaaſnart han ikke ſkal ſtudere for at *vinde Brödet*, lader ham följe ſin egen Drift og overgive ſig til den Videnſkab, han har meeſt Tilböielighed for; thi endſkiönt at Poeſien er mindre nyttig end behagelig, ſaa er den derfor ikke foragtelig, eller uværdig at giöre ſig Umage for. Poeſien, min Herre, forekommer mig ſom en kiælen, ung og overmaade deilig Jomfrue, ſom beriiges og udſmykkes paa det herligſte af mange andre Jomfruer, (der ere de andre Videnſkaber) ſom alle ere hende til Tieneſte, og ſom alle erhverve ſig Myndighed med hende. Men denne Jomfrue maae ikke være ublue, ſlæbes Gaderne igiennem eller fættes til Skue paa Hiörnerne af Torve og ſtore Palladſer. Hun er Dydens fineſte Qvint-Eſſentz, og den ſom ret veed at behandle hende, kan omſkifte hende til reent Guld af en uſkatterlig Værdie. Den, i hvis Værge hun er, maae være vagtſom og vaerſom over hende, og ikke tilſtæde, at hun iföres nedrige Skandſkrifter eller ſkammelige Sonnetter. Hun maae i ingen Begivenhed være tilfals; men hun bör æres og belönnes i heroiſke Poemer, rörende Tragedier og ſindriige og muntre Comedier. Grove Skiem-

tere og Pöbelen maae hun aldrig söge Samqvem med: siden de ere udygtige til at kiende hende og sætte den vedbörlige Priis paa de Skatte, den indbefatter. Tænk ikke, min Herre! at jeg her under Pöbel allene indbefatter den ringe og upaaagtede Almue; nei; alle de, som ei indsee, men misbruge dens Skiönhed, hvad enten de ere store Herrer eller Prindser, kan og bör indbefattes under Navn af Pöbel. Den derimod, som behandler Poesien som den bör behandles, hans Navn skal agtes og æres hos alle slebne Nationer i heele Verden. Det er derfor ikke vel giort af Deres Sön, min Herre, at agte de nyere Poeter ringe, som De sagde; thi det giver at forstaae, at han ikke maae kiende meget til dem. Den store Homerus skrev ikke paa Latin, siden han var en Græker, og Virgilius skrev ikke Græsk fordi han var en Latiner. Kort sagt, alle de gamle Poeter skreve i det Sprog, som de lallede i Vuggen, og valgte ikke fremmede for at udtrykke deres ædle og höie Tanker. Da nu dette er ustridigt, saa var det ogsaa forunftigt, om alle Nationer toge ved den Skik, og at en Tydsk Poet ikke blev mindre agtet fordi han skrev i sit Sprog, en Castillianisk lige saa lidet, ja ikke engang en Biscayer, som skrev i deres. Deres Sön, min Herre, bör altsaa efter mine Tanker ikke tænke ringe om vores Poesie, men kun om de af vore Poeter, som ikke forstaae andre Sprog og ingen Videnskaber besidde til at udsmykke, oplyse og understötte deres naturlige Pund med. Endskiönt der end- og kunde giöres en Undtagelse deri, siden det er en bekræftet Meening: at Poeter födes, som vil sige: at Poeten er Poet fra Moders Liv, og ved den medfödte Tilböielighed, Himlen gav ham, kan han uden Studier og Konst forfatte Ting, der stadfæste det som siges: *Est Deus in nobis &c.* Dog siger jeg tillige, at en Poet kan vinde meget ved Konstens Understöttelse, endskiönt han den foruden har et meget stort Fortrin for den Poet, som ved Konsten allene vil være det, fordi at Konsten

aldrig

aldrig kan overgaae Naturen, men allene pynte paa den, og at i Følge heraf Naturen foreenet med Konſten og Konſten med Naturen udgiör en fuldkommen Poet. Altſaa bliver Slutningen af min Tale denne: At Deres Velbyrdighed bör lade Deres Sön blive ved paa den Bane, Driften har kaldet ham paa, og da han allerede lykkeligen har giort det förſte Trin i Videnſkaberne, ſom er Sprogene, ſaa vil han ſelv ſvinge ſig op til Toppen af de ſkiönne, hvis Laurbær ſtikker fortreflig af ved Ridderhielmen og Kaarden, og ærer, ſmykker og ophöier lige ſaa fuldt, ſom en Biſkops Stav eller de ſmaae Lovkyndiges Kaaber. Vil derimod Deres Sön misbruge ſit Pund til at ſkrive Satirer til andres Fornærmelſe, ſaa ſkiend Deres Velbyrdighed, revs og forman ham, ja ſönderriv hans Skrifter, naar de angribe nogens Ære: men om han med Horatius præker mod Laſterne i Almindelighed, og det med ſamme ædle Veltalenhed, ſaa roes ham; thi det er Poeten tilladt at angribe Misundelſen i ſine Forſkandsninger, og at tale ilde om den Misundelige, ſamt alle andre Laſter, uden at give perſonlige Kiendetegn. Imidlertid kan dog en Poet, til en Belönning for et lykkeligt eller ulykkeligt Træf, ſtaae Fare for at forviiſes til Öen Ponto. Naar Poeten er kydſk og reen i ſine Sæder, er han det ogſaa i ſine Skrifter, Pennen er Sielens Tunge; ſaaledes ſom Foreſtillingerne avles i den, ſaaledes komme de paa Papiiret, og naar da Konger og Fyrſter ſee Poeſiens overnaturlige Videnſkab i fornuftige, dydige og alvorlige Materier, ære, agte og beriige de Poeten, ja de krone ham endog med Bladene af det Træe, Lynilden aldrig beſkadiger, ſom til et Tegn, at ingen maae fornærme den, ſom de ſee at være beæret og beprydet af dem med ſlig en Krone.

Han af den grönne Kappe var meget forundret over DON QUIXOTES Tale; ja ſaa höiligen, at han vilde ſkille ſig ved Tanken at han var aſſindig. SANCHO, ſom ſlet ingen Behag

fandt i Talen, havde, da hans Herre var midt i den, trukken sig lidt af Veien hen til nogle Hyrder, hvis Hiorde græssede der omkring, for at begiere lidt Melk af dem; og som Herremanden, overmaade fornöiet med DON QUIXOTES fornuftige og gode Grunde, vilde til at fornye Samtalen, löftede DON QUIXOTE Hovedet i Veiret, og saae, at der lige imod dem kom en Karre, behængt med Kongelige Bannere, og i den Tanke, at det maatte være noget nyt Eventyr, skreeg han af fuld Hals til SANCHO, strax at flye ham sin Hielm. Hvorpaa SANCHO, saasnart han hörte ham kalde, forlod Hyrderne, sparkede i störste Hast paa Rucio, der bragte ham til sin Herre, der maatte friste et rædsomt og fusentastisk Eventyr.

XVII.

XVII. CAPITEL.

Hvori der viiſes den yderſte Grad og Spidſe, DON QUIXOTES uhörte Moed naaede og kuude naae; ſaavel ſom det vel fuldendte Löve-Eventyr.

Hiſtorien fortæller, at i det DON QUIXOTE ſkreeg til SANCHO at bringe ham Hielmen, annammede han nogle Kopper tyk Melk, Hyrderne ſolgte ham; men i Befippelſen over hans Herres ſtore Haſt, vidſte han hverken hvor han ſkulde giöre af den, eller hvad han ſkulde komme den i, og ſiden han havde betalt den, vilde han nödig gaae den glip. Han greb altſaa i Haſtverk til at ſlaae den i Hielmen, og med denne herlige Proviſion ſkyndte han ſig bort at höre, hvad han vilde. Saaſnart han kom hen til ham, ſagde han: Ven! giv mig hurtig min Hielm; jeg veed enten lidet hvad Eventyr er, eller og jeg bliver nödvendig ved det jeg opdager der, og mine Vaaben mig nödvendige. Han af den grönne Kappe, ſom hörte dette, lod Öinene löbe rundten om, uden at opdage andet end en Karre, paa hvilken der var hængt to eller tre ſmaae Bannere, ſom bemerkede, at den maatte være læſſet med Kongens Penge, ſom han ogſaa ſagde til DON QUIXOTE. Men han kunde ikke fæſte Troe dertil. (ſiden han ſtedſe var i den Tanke, at alt hvad der mödte ham, maatte være Eventyr, og Eventyrs Eventyr.) Han ſvarede altſaa Herremanden: Bereed Mandgaaer to i Möde; der tabes intet ved, at jeg laver mig til, allerhelſt da jeg af Erfarenheden ved, at jeg har ſynlige og uſynlige Fiender, og ikke veed naar, hvor og paa hvad Tiid, eller under hvad

hvad Skikkelſe de vil angribe mig. Derpaa vendte han ſig til SANCHO og begierede Hielmen, ſom han, da han ikke vidſte hvor han ſkulde lade Melken, gav ham ſom den var. DON QUIXOTE tog den, og uden at ſee hvad der var i den, kaſtede den i ſtörſte Haſt paa Hovedet, og da Melken derved blev trykket og ſqvalpet, begyndte den at rinde ned over DON QUIXOTES Anſigt og Skieg, hvorved han blev ſat i ſaadan Skræk, at han ſagde til SANCHO: Hvad er dette SANCHO, mig ſynes at Kranen flyder, min Hierne ſmelter, eller og jeg ſveeder fra Top til Taae? Men derſom det er Sveed, da er det tilforladelig ikke Angeſtens. Jeg troer ſikkert, at det maae være et græſſeligt Eventyr, der nu foreſtaaer mig. Giv mig noget, ifald Du har det, til at törre mig af paa; thi denne umaadelige Sveed blinder mig Öinene. SANCHO tav, gav ham et Törklæde og takkede Gud i ſit Hierte, at hans Herre ikke havde lugtet Lunten. DON QUIXOTE viſkede ſig, tog Hielmen af Hovedet ſor at ſee efter, hvad der var Aarſag i, at Hovedet efter hans Tykke isnede paa ham, og da han inden i Hielmen blev de hvide Klumper af Melken vaer, löftede han den til Næſeboerene, og ved Lugten ſagde han: Ved min Frue DULCINEAS af TOBOSOS Liv! ſaa har Din Forræder, Fraadſer og uvorne Vaabendrager lagt mig ſuur Melk i Hielmen. SANCHO ſvarede hertil med den allerſtörſte Koldſindighed og Forſtillelſe: Derſom det er ſuur Melk, Deres Velbyrdighed, ſaa lad mig ſaae den til at ſpiiſe, eller og lad Fanden æde den, ſom maae have lagt den der. Hvor ſkulde jeg vel faaet den Dumdriſtighed, at beſmöre Deres Velbyrdigheds Hielm? Vidſte jeg ikke nok, at De ikke lod ſlig en Uforſkammenhed gaae uſtikket af? Paa min Troe, Herre, ſaa lidet Begreb, Gud har givet mig, ſaa merker jeg dog grandgivelig, at jeg ogſaa maae have Troldmænd til at forfölge mig, ſom en Lem og Dannelſe af Deres Velbyrdighed, og de har lagt dette Smörrerie der for at opirre min

gode

gode Herres Taalmodighed til Forbittrelse, og saae ham til at knuse Ribbeene paa mig efter Sædvane. Men i Sandhed! den Gang har de tærsket for Langhalm; thi jeg forlader mig paa min Herres gode Forstand, der nok kan begribe, at jeg hverken har söd eller suur Melk, eller noget sligt, og at om jeg kunde komme over det, saa giemte jeg det heller i Maven end i Hielmen. Alt dette kunde vel være, sagde DON QUIXOTE, og alt dette saae og hörte Herremanden meget forundret, dog allermeest derover, at DON QUIXOTE, da han havde faaet Hovedet og Ansigtet, Skiegget og Hielmen aftörret, strax lukkede denne til; rykkede sig fast i Stigböilerne; følede efter Kaarden og greb om Lantzen, sigende: Nu maae komme hvad komme vil, saa har jeg Moed til at byde det Spidsen, om det ogsaa var Dievelen selv i egen Person.

Imidlertid var Karren med Bannerne kommen til dem, alle de Personer, der fulgtes med den, bestode i Kudsken, der förte Muuleslerne, og en Mand, som sad allerforrest. DON QUIXOTE sat sig midt i Veien for dem, sigende: Hvor gaaer I hen Brödre? Hvad er dette for en Karre? Hvad förer I paa den? og hvad er dette for Bannere? Hertil svarede Kudsken: Karren er min; der ere to indspærrede Löver paa den, som Generalen af Oran sender til Hoffet at forære hans Majestet; og Bannerne ere Kongens, vores Herres, og viise, at det er hans hvad her er paa. Ere Löverne store? spurgte DON QUIXOTE. Saa store, svarede han, som sad paa Karren, at de aldrig ere komne bedre og större fra Africa til Spanien. Jeg er Lövevogteren og har havt mange under Opsyn, men aldrig nogen som disse. Der er en Löve og en Lövinde; Löven er i det forreste Buur og Lövinden i det bagerste; de ere sultne nu; thi de har intet faaet at spiise endnu i Dag, og derfor maae Deres Velbyrdighed ikke opholde os længere, da det er fornödent at haste for at naae Stedet, hvor vi faaer Mad til dem. Derpaa

sagde

ſagde DON QUIXOTE, (trækkende paa Smiilebaandet) Löver og Lövinder til mig? til mig Löver og Lövinder, og det ſaa til Dags? Ved Gud ſkal ikke diſſe Herrer, ſom ſender dem hid, faae at ſee, om jeg er en Maud, ſom ſkrækkes for Löver. Stig ned, min gode Mand, og ſiden I er Lövevogteren, ſaa luk Buurene op og jag diſſe grumme Dyr ud, at jeg her i aaben Mark kan lære dem hvem DON QUIXOTE er, til Skam og Skiendſel for de Troldmænd, ſom ſender mig dem. Saa, ſaa! ſagde Herremanden ſtrax, (dog ved ſig ſelv) nu ſeer vi da hvad vores Ridder er; uden Tvivl har Suurmelken giennemblödt Cranen og ſmelter Hiernen. I det ſamme nærmede SANCHO ſig, og ſagde til ham: Herre! for Guds Skyld ſaa mag dog Deres Velbyrdighed det ſaa, at min Herre DON QUIXOTE ikke binder an med diſſe Löver; thi giver han ſig i Kaſt med dem, ſaa bliver der ikke en Lap tilbage af os alle, ſaa mange ſom vi ere. Er da eders Herre ſaa ſtor en Nar, ſagde Herremanden, at han tör vove at troe og tænke, at han kan beſtride ſlige grumme og vilde Dyr? Han er ingen Nar, ſagde SANCHO, men en Vovehals. Jeg vil giöre mit til at han ikke ſkal være det, ſagde Herremanden og nærmede ſig DON QUIXOTE, der overhang Lövevogteren for at aabne Buuret, ſigende: Herre! vandrende Riddere bör kun pröve de Eventyr, ſom Haabet kan give dem Löfte om at ſlippe vel fra, og ikke de, hvor aldrig Haab kan have Sted; fordi den Tapperhed, ſom leedes af Forvovenhed, hörer meere til Galſkab end Manddom. Allerhelſt da diſſe Löver ikke ſendes imod Deres Velbyrdighed, ſom der aldrig er drömt om; de ſkal foræres hans Majeſtet, og i den Henſigt er det ikke vel giort at forhale eller forhindre deres Reiſe. Fortſæt Deres Velbyrdighed Deres, ſagde DON QUIXOTE; fornöi De Dem, min gode Herremand, med Deres tamme Agerhöne, og lad enhver blive i ſit Kald. Dette er mit, og jeg maae ſelv beſt vide om diſſe Herrer Löver ſendes til mig

eller

eller ei. Hvorpaa han vendte ſig til Løvevogteren og ſagde til ham: Jeg ſvær Dig til, Don Kieltring, at hvis Du ikke paa Øieblikket aabner Buuret, ſaa ſkal denne Lantze hefte Dig til Karren. Kudſken, der ſaae, at det var dette væbnede Spögelſes ramme Alvor, ſagde til ham: Min Herre! Deres Velbyrdighed vilde behage af Chriſten Kierlighed at lade mig ſpænde Muuleſlerne fra, paa det jeg kunde ſætte mig i Sikkerhed med dem, förend Löverne lukkes ud; thi myrder De mig dem, ſaa er jeg ödelagt for min heele Levetiid, ſiden alt, hvad jeg eier og har i Verden, beſtaaer i denne Karre og diſſe Muuleſler. O vantroende Menneſke, raabte DON QUIXOTE; ſpend fra, undviig og giör alt hvad Dig lyſter; Du ſkal ſnart faae at ſee, at Du kunde ſpart Dig den Möie, og at det er en utidig Forſigtighed. Kudſken lod ſig det ikke ſige to Gange, men ſkyndte ſig alt hvad han kunde at faae Muuleſlerne fra; og Løvevogteren raabte overlydt: Jeg kræver alle dem, ſom ere her tilſtæde, til Vidner, at jeg imod min Villie er tvungen til at aabne Buurene og lade Löverne ud, og at denne Herre ſkal tage al den Ulykke og Skade paa ſin Kappe, ſom diſſe Beeſter giör, uden at jeg vil have mindſte Part og Deel deri. Imidlertiid ſaa fæt Deres Velbyrdigheder ſig i Sikkerhed, förend jeg lukker op; thi jeg har ingen Fare. Jeg er vis nok paa, at ingen af dem giör mig noget. Herremanden ſögte endnu engang at overtale ham til at lade ſligt et Galſkab fare, og at viiſe ham, at det var at friſte Gud, at vove ſig til ſligt et affindigt Foretagende. Men DON QUIXOTE ſvarede: at han vidſte ret godt hvad han giorde. Herremanden bad ham derpaa at ſee vel til, at han ikke bedrog ſig. Nu vel Herre, ſagde DON QUIXOTE, vil Deres Velbyrdighed ikke ſee paa dette i Deres Tanker ſaa bedrövelige Sörgeſpil, ſaa giv Deres Hoppe Sporene og ſæt Dem i Sikkerhed. Da SANCHO hörte dette, kom han frem og bad ham med Taarene i Öinene at ſtaae fra dette Foretagende, imod

hvilket

hvilket det med Veirmöllerne, det ſkrækſomme ved Valkemöllerne, kort ſagt, alle hans uhörte Bedrifter i hans heele Liv kun var at regne for Spög og Börneleeg. Betragt dog Herre! ſagde SANCHO, at her er hverken Tryllerie eller Blendverk; thi jeg har ſeet igiennem Sprinklet og Staverne af Buuret, at det er en virkelig Löve. Jeg blev kun den eene Pote vaer, men Löven, ſom den hörer til, maae være ſtörre end et Bierg. Frygten, ſagde DON QUIXOTE, kan gierne afbilde Dig den ſaa ſtor, ſom den halve Jordklode. Gaae altſaa kun bort SANCHO, og lad mig blive tilbage; ſkulde jeg finde min Död her, ſaa veed Du vores gamle Aftale: Forföi Dig til DULCINEA, meere ſiger jeg Dig ikke. Han lagde endnu adſkillige andre Ting til, der ganſke betoge dem Haabet at faae ham overtalt til at ſtaae fra ſaa affindigt et Foretagende. Vel faldt det ham af den grönne Kappe ind at ſætte ſig derimod med Magt: men da han overveiede, hvor uliige deres Vaaben vare, ſaa holdt han det ikke klogt giort, at binde an med et galt Menneſke; thi det ſyntes han at ſee ganſke tydelig i DON QUIXOTE. Da nu han vendte ſig til at drive paa Lövevogteren og at fornye ſine Trudſler, tog Herremanden Anledning at ſpore ſin Hoppe, SANCHO ſin Rucio og Kudſken ſine Muuleſler, ſom alle med hinanden ſkyndte ſig alt hvad de kunde, for at komme bort fra Karren, förend Löverne kom frem. SANCHO begræd ſin Herres Död, ſom han holdt for ſaa uundgaaelig, ſom om han alt var i Lövernes Klöer. Han forbandede ſin Skiebne og ſagde ſig at have været affindig den Dag og Stund, da det var falden ham ind at gaae paa nye i hans Tieneſte: men med al hans Græden og alle hans Beklagelſer glemte han ikke at ſkynde paa den kiere Rucio, for at komme af Karrens Naboelaug. Da Lövevogteren ſaae, at de Flygtende allerede vare temmelig i Sikkerhed, begyndte han paa nye at foreholde og paaminde DON QUIXOTE om alt det, han allerede havde foreholdt og

paa-

paamindt ham om. Han svarede ham: at han skulde lukke op og ikke bryde sig med fleere Foreſtillinger og Paamindelser, siden de vare til ingen Nytte, men skynde sig i det Sted.

Medens Lövevogteren var i Færde med at aabne det förſte Buur, raadslog DON QUIXOTE med sig selv, om det var beſt at gaae i Kampen til Heſt eller til Fods. Tilsidſt beſluttede han at stride til Fods, af Frygt for at ROZINANTE maatte blive skye ved Lövernes Aasyn. Han forlod altsaa Heſten, kaſtede Lantzen fra sig; drog Skioldet paa Armen; blottede Kaarden og stillede sig med et trodsigt Væsen og et uforfærdet Moed for ved Karren, anbefalende sig Gud og sin Frue DULCINEA af ganske Hierte.

Nu maae man vide, at naar Forfatteren af denne sanfærdige Hiſtorie kommer til dette Sted, udbryder han saaledes: O stærke og over al Berömmelse ophöiede, kiekke DON QUIXOTE af MANCHA! Speilet, hvori heele Verdens Tappre bör beskue sig; den anden og nye Don Manuel de Leon, som var det Spanske Ridderskabs Roes og Ære. Med hvilke Ord skal jeg fortælle dette rædsomme Foretagende? Hvilke Grunde skal giöre det troeværdigt hos Efterslægten? Hvilke Berömmelser skulde ikke signe og anstaae Dig; endskiönt de beſtode i Hyperboler over alle Hyperboler? Du til Fods, eene, kiek, modig, blot med en Kaarde, men ei nogen af Perillos igiennemskiærende; et Skiold, og det ikke af meget glindsende og poleret Staal, tör vove at möde og oppebie to af de grummeſte Löver, der nogensinde har brölet i de Africanske Skove! Dine egne Gierninger skal være Din Lov, drabelige Manchaner! som jeg nu maae forlade her, siden mig fattes Ord til at ophöie dem med. Her endes Forfatterens Udraab, og ved at tage fat igien paa Hiſtoriens Kiæde, gaaer han videre, sigende:

Lövevogteren, der saae at DON QUIXOTE allerede havde sat sig i Poſitur, og at han ikke kunde undgaae at slippe Lö-

ven ud, medmindre han vilde sætte sig blot for den opirrede og uforfærdede Ridders Unaade, aabnede Buuret, der stod foran, lidt efter lidt; hvilket, som allerede er sagt, var det, hvori Löven var, af en umaadelig Störrelse. og af et græsseligt og rædsomt Aasyn. Det første, den giorde, var at reise sig i Buuret, hvori den laae udstrakt; viise Klörene og strække sig af alle Kræfter. Derpaa aabnede han Munden og Gabet meget vidt, og med næsten en halv Alen lang Tunge, som han strakte ud, viskede den Stövet af Öinene og toede Ansigtet. Da dette var giort, stak den Hovedet ud af Buuret og saae sig om paa alle Kandter med gloende Öine. Et Syn og Lader, der kunde indjage Forvovenheden selv Skræk. Kun DON QUIXOTE betragtede den roelig og nöie; han onskede inderlig, at den vilde gaae ud af Buuret, at han kunde faae Hænder paa den, og, som han troede, at splitte den saa smaae som Mask. (Thi saa vidt gik Yderligheden i hans Galskab.) Men den ædle Löve, höfligere end hoffærdig, agtede ikke paa Börnerier og Pralerier; thi efter at den havde seet sig lidt om paa alle Kandter, som sagt er. vendte den sig rundt om og viiste DON QUIXOTE den bagerste Deel; hvorpaa den paa nye med stor Koldsindighed og Ligegyldighed lagde sig ned i Buuret. Da DON QUIXOTE saae det, befalede han Lövevogteren at gaae ind og tviuge den ved Hug at gaae ud. Det giör jeg ingenlunde, svarede Lövevogteren; thi ifald jeg vovede det, saa blev jeg selv den første han splittede ad. Herr Ridder! nu kan Deres Velbyrdighed gierne lade sig nöie med det De har giort, som er alt hvad der kan kræves af det meest uforfærdede Moed: men friist ikke Lykken anden Gang. Dören stod aaben for Löven, det stod til ham at gaae ud eller ei; og siden han ikke gik ud nu, saa gaaer han ikke ud den heele Dag. Deres Velbyrdigheds kiække Moed er altsaa nokfom lagt for Dagen; ingen tapper Krigsmand (efter mine ringe Tanker) er forbunden til meere

end

end at fordre ſin Fiende; oppebie ham i Marken, og naar ſaa den anden ikke möder, hviler Skiendſelen paa ham, og den ventende faaer Seierspalmen. Dette er en Sandhed, ſagde DON QUIXOTE, luk Dören til min Ven, og giv mig et Vidnesbyrd paa beſte Maade, ſom I veed og kan, over alt hvad I har ſeet mig foretage. Det er billigt at man veed, hvorledes Du lukkede op for Löven; jeg ventede ham, han kom ikke ud; jeg blev endnu ved at vente ham, og han vedblev ikke at vilde komme frem, men lagde ſig ned igien. Jeg er ikke pligtig til meere, Tryllerie maae vige; Gud ſtaae Billighed, Sandhed og de ſande Riddere bie! Luk til, ſom jeg har ſagt Dig; imidlertiid vil jeg give Tegn til de Flygtende og Fraværende, at de kan komme og höre Tildragelſen af Din egen Mund.

Lövevogteren giorde ſaa, og DON QUIXOTE, ved at ſætte Törklædet, han havde tört Suurmelksregnen af Anſigtet med, paa Spidſen af Lantzen, begyndte at kalde paa dem, ſom bleve ved at flye og ved hvert Trin at ſee ſig tilbage, alleſammen i et Trav anförte af Herremanden. Imidlertiid fik dog SANCHO Öie paa Tegnet med det hvide Klæde, og ſagde: Gid jeg maae döe! om ikke min Herre maae have övervunden diſſe grumme Beeſter, ſiden han vinker af os. De vendte ſig alle, og bleve vaer, at det var DON QUIXOTE, der gav diſſe Tegn, og da derved en ſtor Deel af Angeſten forgik dem, ſaa nærmede de ſig lidt efter lidt, indtil de grandgiveligen kunde höre DON QUIXOTES Röſt kalde paa dem. Endeligen kom de til Karren, og da de havde naaet den, ſagde DON QUIXOTE til Kudſken: Spend nu Dine Muuleſler for igien, Broder, og fortſæt eders Reiſe. Og Du, SANCHO, giv Kudſken og Lövevogteren to Ducater til en Erkiendtlighed, at de har forſinket ſig for min Skyld. Det giör jeg hiertens gierne, ſagde SANCHO; men hvad er der imidlertiid bleven af Löverne? Ere de döde eller levende? Derpaa begyndte Lövevogteren meget om-

ſtændeligen og med mange Puſterum at fortælle dem det fra förſt til ſidſt. Han udſtrög ſaa godt, ſom han vidſte og kunde, DON QUIXOTES Tapperhed, og at hans Aaſyn havde giort Löven ſaa ræd, at den hverken vilde eller torde gaae ud af Buuret, uagtet han i lang Tiid havde holdt Dören aaben for den; og ſaaſnart han havde ſeet det, havde han ſagt Ridderen, at det var at friſte Gud, at tirre Löven med Magt til at gaae ud. (thi han vilde havt den tirret) Hvorpaa han meget nödig og uvillig havde tilladt ham at lukke Dören.

Hvad tykkes Dig nu SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, kan noget Slags Tryllerie veie op imod den ſande Tapperhed? Lykken og Seieren kunde Troldmændene vel beröve mig; men Sielens Styrke og Evner ſkal det være dem umueligt at betage mig. SANCHO rykkede ud med Ducaterne; Kudſken ſpendte for; Lövevogteren kyſſede DON QUIXOTES Haand for den annammede Velgierning, og lovede ham at fortælle dette mandige Foretagende til Kongen ſelv, naar han kom til Hoffet. Skulde det hænde ſig, ſagde DON QUIXOTE, at hans Majeſtet ſpörger om hvem der havde vovet det? Saa ſiig ham: at det var *Löveridderen;* thi for Fremtiiden vil jeg at Navnet: *Ridderen af den bedrövelige Skikkelſe,* ſom jeg hidindtil har fört, ſkal ombyttes, omvexles, forvandles og forandres med og til dette; hvori jeg följer vandrende Ridderes gamle Skik, ſom forandrede deres Navne, naar de ikke fik Lyſt eller naar de ikke fandt deres Regning derved. Nu drog Karren ſin Vei, og DON QUIXOTE, SANCHO, og han af den grönne Kappe fortſatte deres.

I al denne Tiid havde Don Diego de Miranda ikke talt et Ord, men beſkieftigede ſig allene med at ſee, og med at legge Merke til DON QUIXOTES Gierninger og Tale, der forekom ham at være en fornuftig Nar, og en Nar, ſom trak hen til at være fornuftig. Den förſte Deel af hans Hiſtorie var ikke endnu

bleven

bleven ham bekiendt; thi om han havde læst den, havde Forundringen over hans Foretagende og Tale ikke meere havt Sted, siden han da havde kiendt Arten af hans Galskab. Men da han var uvidende om den, saa holdt han ham snart for klog og snart for gal; thi Talen, han fremförte, var sammenhængende, ziirlig, og grundig; og Gierningerne, han foretog, forvovne, urimelige og galne. Han sagde til sig selv: Kan der være noget uriimeligere end at sætte en Hielm fuld af suur Melk paa Hoveder, og saa give at forstaae, at Troldmænd igiennemblöder hans Crane? eller noget meere forvovent og galt, end at vilde pröve Styrke med Löver?

Disse Forestikinger og denne Monologue afbröd DON QUIXOTE, ved at sige til ham: Der kan vel ingen Tvivl være om, Herr Don Diego de Miranda, at jo Deres Velbyrdighed i Hiertet holder mig for en affindig og gal Mand? Det var heller ikke forunderligt, om saa var, siden mine Gierninger ikke give Vidnesbyrd paa andet. Men med alt det, vil jeg dog advare Deres Velbyrdighed, at jeg hverken er saa gal eller saa affindig, som jeg kan have forekommet Dem. Det klæder en ziirlig Ridder vel i et Ridderspil, med glimrende Vaaben og Pyndt at hæve Ringen af Krogen paa sin Lantze i det smukke Kiöns Paasyn. Det klæder en Ridder vel paa en stor Plads, at fælde en kiæk Tyr ved et lykkeligt Lantzestöd for sin Konges Öine. Det klæder alle Riddere vel, som ved Krigsövelser (eller noget, som synes at være det) moerer, fornöier, og om man kan sige det, ærer deres Fyrsters Hoffer. Men först og fremmest klæder det en vandrende Ridder vel, at iile igiennem eensomme Steder, Udörkener, Huuler, Skove, Klipper og Fælder, at söge farlige Eventyrer i den Hensigt at giöre lykkelige, og udöve Vel for allene derved at opnaae et ærefuldt og vaerigt Rygte. Jeg vil sige: at det klæder en vandrende Ridder bedre at forsvare og hielpe en undertrykt Enke paa öde Steder, end

en Hofridder at moere en Fröken i ſtore Byer. Alle Riddere have deres ſærſkildte Övelſer. Hofridderne opvarte Fruer og Frökener; pryde og oplive Kongernes Hof ved Pragt; underholde fattige Riddere ved deres aabne Taffel; anſtille Ridderſpil, og viiſe ſig ſtore, ædle, gavmilde, prægtige og iſær ſom gode Chriſtne, hvorved de opfylde alle deres Pligter. Men en vandrende Ridder ſöger Afkrogene i Verden, de begive ſig i de tykkeſte Labyrinther; trænge ved hvert Skridt igiennem Umueligheder; imodſtaae paa ſandige Heeder Solens brændende Straaler om Sommeren, og om Vinteren Vindens og Froſtens haarde Umildheder. De ræddes ikke for Löver; de gyſer ikke for Uhyrer, og ængſtes ikke for Drager; de ſöge hiine, angribe diſſe, og at overvinde dem alle ere deres fornemſte og virkelige Övelſer. Jeg da, ſom Skiebnen har ſat i det vandrende Ridderſkab, kan ikke undlade at vove mig i alt det, ſom efter mit Tykke hörer til mine Övelſers Jurisdiction, og altſaa faldt det mig vedbörligen til at angribe Löverne. jeg nu angreb, om jeg endog havde indſeet, at det var en umaadelig Forvovenhed; thi vel veed jeg, at det, der er Tapperhed, er en Dyd, ſom er ſat imellem to Yderligheder: Feighed og Forvovenhed. Men dog er det mindre ſkadeligt, at den, ſom er tapper, dreier hen og rörer ved Forvovenheds-Puncten, end at han ſynker ned og rörer ved Feigheds-Puncten; thi ligeſom at det er meget lettere for en Ödſel at blive gavmild end for en Karrig; ſaa er det ogſaa meget lettere fra Forvovenheds-Kanten at naae den ſande Tapperhed, end fra Feigheden at hæve ſig op til den. Troe mig, Deres Velbyrdighed, Herr Don Diego! at naar det gielder om at friſte Eventyr, da er det bedre at giöre for meget end for lidet deraf, fordi det klinger meget bedre i Örene: Den og den Ridder er ubeſindig og forvoven, end ſom den og den Ridder er bange og feig.

Jeg

Jeg ſiger, Herr DON QUIXOTE! ſvarede Don Diego, at alt hvad Deres Velbyrdighed har ſagt og giort, er afveiet paa Fornuftens Vægtſkaal; og at jeg indſeer, at derſom det vandrende Ridderſkabs Anordning og Love forkom, ſaa kunde de findes i Deres Velbyrdigheds Barm, ſom i deres egentlige Giemmeſted og Archiv. Men det begynder at blive ſildig, lad os ſkynde os lidet for at naae min Landsbye og mit Huus, hvor Deres Velbyrdighed kan hvile ud af overſtanden Arbeide, om ikke af Legemets, ſaa dog Sielens, der ſom oftеſt pleier at udmatte Legemet. Jeg tager imod dette Tilbud, ſom en Naades- og Gunſtbeviisning, Herr Don Diego! ſvarede DON QUIXOTE; og da de derpaa brugte Sporene meere end forhen, ſaa vaerede det heller ikke længe, förend de kom til Landsbyen og Don Diegos Huus, og DON QUIXOTE, ſom ſyntes vel om ham, kaldte ham: *den grönkappede Ridder.*

DEN SINDRIGE

HERREMANDS
DON QUIXOTE AF MANCHA
LEVNET OG BEDRIFTER.

SIETTE BOG.

DEN SINDRIGE

HERREMANDS

DON QUIXOTE AF MANCHA

LEVNET OG BEDRIFTER.

SIETTE BOG.

XVIII. CAPITEL.

Hvad der hendtes DON QUIXOTE i den grönkappede Ridders Slot eller Huus, tillige med andre meget forunderlige Ting.

DON QUIXOTE befandt ſig nu i Don Diego de Mirandas Huus, der var ſaa rummelig ſom en ſtor Landsbye; i det mindſte ſad hans Vaaben, ſkiönt i meget grove Steen, over Gaarddören. Porten, Gaarden og Kielderhalſen laae fulde af Kar, og da diſſe forfærdiges i Toboſo, ſaa mindte de ham ſtrax om hans fortryllede og forvandlede DULCINEA. Dybt ſukkende og uden at give Agt paa, hvad han ſagde og hvem der var tilſtæde, bröd han ſaaledes ud: O ſöde Erindringstegn, ſom mit Onde finder her, ja meer end ſöde og fornöielige, naar det behager Himlen! O Toboſoiſke Kar! der har bragt den ſöde Erindring af min ſtærkere Smerte i mit Minde! Den ſtuderende Poet, Don Diegos Sön, der med ſin Moder var gaaet ud for at tage imod dem, hörte dette; og baade Moder og Sön ſtode höiligen forundrede over DON QUIXOTES Skabning, der ſteg ned af ROZINANTE, og kom meget höfligen og udbad ſig hendes Hænder til at kyſſe; hvorpaa Don Diego ſagde: Frue! tag paa beſte og behageligſte Maade imod Herr DON QUIXOTE af MANCHA, ſom De her ſeer, en vandrende Ridder, den tapperſte og tillige den fornuftigſte, Verden eier. Fruen (hvis Navn var Doña Chriſtina) tog meget artig og venſkabelig imod ham, og DON QUIXOTE anbefalede ſig hende med ganſke höflige og fornuftige Talemaader. Næſten de ſamme

me Höfligheder forefaldt imellem ham og Studenten, der ved at höre DON QUIXOTE tale, gierde den Slutning, at han havde megen Forſtand og Levemaade.

Her afbilder Forfatteren Don Diegos Huus paa det nöieſte, ved at beſkrive Stykke for Stykke alt hvad der findes i en riig Landsbyeridders Boe; men Overſætteren af denne Hiſtorie holder for, at han med Tavshed kan forbiegaae diſſe og andre deſlige ubetydelige Ting, ſiden de ikke ſtaae i Forbindelſe med de betydeligſte Grunde i Hiſtorien, der tager ſin Styrke fra Sandheden og ikke fra hyppige Digreſſioner.

DON QUIXOTE förtes ind i en Sal; SANCHO afförte ham ſine Vaaben; han ſtod i en Veſt og viide Buxer af et Slags tyndt Læder, overalt beſmurt af Harniſket, med en Peblinge-Halskrage uden Stivelſe og Folder, graaelige Strömper og Voxlæders Skoe. Paa Skuldrene hang han en lille bitte Kappe af godt bruunt Klæde; han omgiordede ſin gode Kaarde, der hang i et Gehæng af Sælhundeſkind, hvoraf man har draget den Slutning, at han var plaget med Lændevee, dog toede han ſig förſt og fremmeſt i fem til ſex Kander Vand (thi Kandernes Antal anföres forſkiellig) Anſigt og Hoved, men Vandet ſaae alt ud ſom Melkevalle. (Tak ſkee SANCHOS Graadighed og Kiöbet af den ſtygge Melk, der giorde hans Herre ſaa hvid.) I denne anförte Dragt traadde DON QUIXOTE med en beleven Tækkelighed og Munterhed ind i en anden Sal, hvor Studenten ventede paa ham, for at holde ham med Selſkab indtil Spiiſetiiden; thi ſiden de havde faaet ſaa ædel en Gieſt, ſaa vilde Doña Chriſtina ogſaa viiſe, at hun vidſte at beværte og tage vel imod dem, ſom beſögte hendes Huus.

Imidlertid at DON QUIXOTE afförte ſig ſine Vaaben, tog Don Lorenzo (ſom var Don Diegos Söns Navn) Leilighed til at ſige til ſin Fader: Hvad Begreb, Herre! ſkal man vel giöre ſig om den Ridder, Deres Velbyrdighed har bragt hiem med ſig?

Navnet,

Navnet, Skabningen og Forkyndelsen, at han var en vandrende Ridder, har sat min Moder og mig i stor Forundring. Jeg veed ikke hvad jeg skal sige hertil, min Sön, svarede Don Diego, alt hvad jeg veed, er, at jeg i hans Foretagende har seet den störste Nar af Verden, og hört saa fornuftige og viise Betragtninger af ham, at de fornægtede og tilintetgiorde hans Bedrifter. Tael Du nu med ham, og sæt ham paa adskillige Prøver; thi da Du selv har Forstand, saa kan Du altsaa let komme efter hvor vidt hans strækker sig, og fælde Dommen derefter over hans Klogskab eller Galskab, endskiönt jeg, sandt at sige, holder ham snarere for gal end klog.

Don Lorenzo tog da, som sagt er, mod DON QUIXOTE, og iblant andre Ting, som der blev talt om, sagde DON QUIXOTE til Don Lorenzo: Herr Don Diego de Miranda, Deres Velbyrdigheds Fader har underrettet mig om det rare og fiine Begreb, Deres Velbyrdighed besidder, og især, at De er en stor Poet. Poet kan jeg vel være, svarede Don Lorenzo; men tilforladelig ikke stor. Sandt er det, at jeg er meget hengiven til Poesien og til at læse gode Poeter, men derved fortiener jeg langt fra ikke det Navn, min Fader har givet mig. Denne Ydmyghed, sagde DON QUIXOTE, klæder fortreflig, fordi der kun ere faa Poeter, som ikke ere hoffærdige, og som ikke troe sig selv at være de störste i Verden. Der er ingen Regel uden Undtagelse, sagde Don Lorenzo, der kunde gives de, som vare det og ikke troede det. Meget saa, svarede DON QUIXOTE; men sig mig, Deres Velbyrdighed, hvad De for nærværende Tiid har under Hænderne; Deres Herr Fader har sagt mig, at De arbeider paa nogle Vers, der giör Dem uroelig og tankefuld. Er det en Gloss, saa vilde det være mig, der har en liden Kundskab om det Slags Vers, en stor Fornöielse at höre den; skulde det være en Opgave til en poetisk Kamp, saa naaer Deres Velbyrdighed vist den anden Priis; thi den förste til-

tilkiendes enten af Gunſt eller til Perſonens höie Byrd. Det andet er næſten ſtedſe det ypperſte i Fortieneſter; det tredie burde være det andet, og altſaa efter den Regning det förſte blive det tredie. naar ikke Academiernes og lærde Selſkabers ſelvtagne Frieheder vare til Hinder deri. Hidindtil, ſagde Don Lorenzo ved ſig ſelv, har jeg ingen Aarſag til at holde ham for gal; men lad os gaae videre. Hvorpaa han ſagde til ham: Det ſynes, at Deres Velbyrdighed har gaaet Skolerne igiennem; hvad Videnſkab har De lagt Dem efter? Det vandrende Ridderſkabs, ſvarede DON QUIXOTE, der i alle Maader er ſaa betydelig ſom Poeſiens, og endda et Puf til. Jeg veed ikke, hvad dette er for en Videnſkab, ſagde Don Lorenzo, jeg har hidindtil ikke hört det mindſte om den. Det er en Videnſkab, ſagde DON QUIXOTE, ſom indbefatter alle de andre, eller dog de fleeſte af dem i ſig, af Aarſag, at den, ſom udöver den, maae være lovkyndig og vide den haandthævende Retfærdigheds Love for at kunde tilkiende enhver, hvad hans er, og hvad ham med Rette tilkommer. Han maae være Theologus, for at kunde giöre tydelig og nöiagtig Reede for den chriſtelige Troe, han bekiender ſig til, hvor og naar det ſkulde blive æſket af ham. Han maae være Medicus og iſær Botanicus, for midt i Udörkener og ubeboede Stæder at kunde kiende Urternes Kraft til at læge Saarene; thi vandrende Riddere kan ikke i ſlige Tilfælde föge nogen til at helbrede ſig. Han maae være Aſtrologus, for at kiende Stiernerne, hvor mange Timer der ere tilbage af Natten, og i hvad Deel af Verden og under hvad Himmels Eng han befinder ſig. Han maae iligemaade være Mathematicus, fordi der ved hvert Skridt forekommer Leiligheder, der giör ham det nödvendigt. Vil vi nu gaae de ſtore og ypperlige Dyder forbie, han maae være ziiret med, og ſtige ned til Smaaetingene, ſaa ſiger jeg: at han maae kunde ſvömme ſom en Fiſk; beſlaae ſin Heſt, flikke ſin Saddel og Tömme; og at

gaae

gaae tilbage igien til det ſtörre, ſaa maae han være Gud og ſin Herſkerinde troe; reen i Tanker; uſtraffelig i Sæder; ærbar i Talen; gavmild i Gierninger; kiæk i Bedrifter; utrættelig i Möie og Beſværlighed; medynkſom mod Trængende; med et Ord: Rettens og Sandhedens Forſægter, om han endog ved at forſvare dem ſkulde ſætte Livet til. Af alle diſſe ſtörre og mindre Deele beſtaaer en vandrende Ridder; og deraf kan Deres Velbyrdighed, Herr Don Lorenzo, ſelv indſee, om det er en lumpen Videnſkab, ſom de vandrende Riddere ſtuderer og över, og om den ikke kan ſættes i Ligning med de meeſt udſtrakte, ſom der læres paa de höie Skoler. Saaſnart det forholder ſig ſaa, ſagde Don Lorenzo, ſaa maae jeg tilſtaae, at den overgaaer alle andre. Hvordan! om det forholder ſig ſaa? tog DON QUIXOTE Ordet. Jeg vil ſige dermed, ſagde Don Lorenzo, at jeg tvivler om, at der har været eller ere vandrende Riddere udſmykkede med ſaa mange Dyder. Jeg har meget ofte ſagt, hvad jeg nu vil igientage, ſagde DON QUIXOTE, at da de fleeſte Menneſker ere i den faſte Tanke, at der aldrig have været vandrende Riddere til, ſaa maae efter mit Tykke Himlen paa en vidunderlig Maade legge for Dagen, at de have været og ere; thi ellers vil al Möie være forgieves til at overtyde nogen om denne Sandhed, ſom Erfarenheden ofte har lært mig. Af den Aarſag vil jeg nu ikke heller ſöge at drage Deres Velbyrdighed af en Vildfarelſe, ſom De har tilfælleds med ſaa mange; men alt hvad jeg kan giöre, er at bede Himlen at drage Dem ud af ſamme, og overtyde Dem om, hvor gavnlige og nödvendige de vandrende Riddere have været i de forbiegangne Tiider, og hvor nyttige de vilde være i diſſe, i hvilke formedelſt Menneſkenes Synder Ladhed, Örkeslöshed, Vellyſt og Overdaad förer Herredömmet. Her löb vores Gieſt Surr, ſagde derpaa Don Lorenzo ved ſig ſelv; men med alt det er han en beſynderlig Nar, og troede jeg ikke det, ſaa maatte jeg være en ſandſeelös Toſſe.

Der-

Dermed var Samtalen ude, siden de bleve kaldte til at spiise. Don Diego spurgte sin Søn: om han havde hittet Reede i deres Giestes Begreb, hvortil han svarede: Heele Verdens Doctore og Lærde ere ikke i Stand til at raade Bod paa hans Onde; han er en moersom Nar, og har ofte meget gode Luuner. Derpaa satte de sig til Bords: Maaltiidet var som de, Don Diego underveis havde sagt dem, at han gav sine Venner og Naboer: Næt, rundelig og velsmagende. Men det som fornöiede DON QUIXOTE allermeest, var den forunderlige Tavshed, der var i heele Huuset, hvori det lignede det strængeste Kloster.

Da de nu havde reist sig, takket Gud, og bekommet Vand til Hænderne, bad DON QUIXOTE Don Lorenzo paa det indstændigste at lade ham höre Versene til den poetiske Kamp. Hvortil han svarede: at for ikke at ligne de Poeter, der nægte at fremföre et eeneste Vers, saasnart man beder dem, men overöfer Folk med dem, naar ingen forlanger det, saa vil jeg læse min Glossa for Dem, endskiönt jeg ikke venter mig nogen Premie for den, men har allene forarbeidet den for at öve Hiernen. En Ven af mig, sagde DON QUIXOTE, og som har store Indsigter, yttrede engang den Tanke for mig, at man aldrig burde giöre sig den Möie at glosfere Vers, og Aarsagen han anförte derfor, var den: at en Glossa aldrig kunde naae sin Text, og at de fleeste Gange svarede den ikke til dens Hensigt og Meening, som havde begiert den glosseret. Desforuden vare en Glossas Grændser alt for umaadelig indknebne, siden det hverken er tilladt at anbringe Spörgsmaale eller de Ord: *siger*, *sagde*, forandre eller viige fra Tingene, med mange fleere Baand, der paaligger dem, som forfærdige en Glossa, og som ikke kan være Deres Velbyrdighed ubekiendt. I Sandhed, sagde Don Lorenzo, man bedrager sig, naar man tænker at gribe Deres Velbyrdighed og holde Dem vel fast; thi De snoer Dem bort imel-

imellem Hænderne, som en Aal. Jeg forstaaer det ikke, sagde DON QUIXOTE, ikke heller veed jeg hvad Deres Velbyrdighed meener med, at jeg snoer mig. Det skal jeg nok forklare, sagde Don Lorenzo; men vil Deres Velbyrdighed nu laane Deres Opmerksomhed saa vel til min Glossa, som til de glosserede Vers, der lyder saaledes:

Naar som mit *var* blev *er* igien,
Hvad *komme skal* ei ventes meer;
Og Tiiden forud svunden hen,
Der *være skal*, men jeg ei seer.

GLOSSA.

Da intet Vaerighed her kiender,
Saa svandt og snart for mig det Vel,
Jeg engang nöd af Lykkens Hænder;
Og med slig Overflod af Held,
Det aldrig meer tilbage vender,
O Lykke! bliv paa nye min Ven,
Alt Seculer er svunden hen,
Du saae mig knæle til din Ære;
Det var mig mild og blid at *være*
Naar som mit *var* blev *er* igien.

Jeg vil ei anden Glæde finde,
Ei anden Æreskrands attraae,
Ei anden Seierspalme vinde
End kun paa nye den Lyst opnaae,
Der ligger mig til Qval i Minde.
Hvis du mig denne Gunst beteer
O Lykke! jeg alt lindret seer
Min stærke Lues haarde Plager;
End meer, hvis jeg den strax modtager
Hvad *komme skal* ei ventes meer.

Det er Umuelighed begieret
At faae den Tiid tilbagebragt,
Som allerede haver været,
Saa vidt gik aldrig jordisk Magt;
Og ingen bliver den beskieret.
Rask Tiiden löber, iiler hen,
Sig følger, kommer ei igien;
Den daares og, som vil begiere:
At ventet Tiid alt skulde være;
Og Tiiden forud svunden hen.

I vaerig Tvivl sit Liv fremdrage,
Nu Skimt af Haab, nu Rædsel see
Er Döden idelig at smage:
Langt bedre var det döende
Igiennem Smerten Vei at tage.
I Tiidens Skiöd ei være meer,
Som störste Gavn sig for mig teer,
Men naar at alting eftertænkes
Ved Frygt for det, mig Livet skienkes
Der *være skal*, men jeg ei seer.

I det Don Lorenzo endte sin Gloss, reiste DON QUIXOTE sig op paa Beenene, greb med sin höire Haand Don Lorenzos, og med höi Röst, der syntes et Skriig, sagde han: Ved Himlens Hvelving, hvor den er höiest, saa er De, ædle unge Menneske, den ypperste Poet paa Jorden, og fortiener at krones ikke af Cypern og Gaëta, som en vis Poet siger, (det Gud forlade ham) men af Athenens Academier, om de endnu vare til, og af de, som nu omstunder ere til Paris, Bologna og Salamanca. Gid Phoebi Piile maae ramme de Dommere, der frakiender Dem den förste Premie, og Muserne aldrig betræde

træde deres Dörtærſkler. Vil De ikke have den Godhed, Herre! ifald De veed fleere Vers af et andet Slags, ſom De har giort, at lade mig höre dem, paa det jeg kan ret underſöge Deres fortreflige Begrebs heele Omkreds. Er det vel giort at ſige, at Don Lorenzo fornöiede ſig over DON QUIXOTES Berömmelſer, uagtet at han holdt ham for en Nar? O Smigers Kraft! hvor vidt og bredt ere Grændſerne af dit behagelige Herredom ikke udſtrakte! Denne ſtore Sandhed bekræftede Don Lorenzo, ved at give efter for DON QUIXOTES Bön og Attraae i at forelæſe ham en Sonnet over Fabelen om Pyramis og Thiſpe.

SONNET.

Den unge Deilige, ſit Hierte aabnede
Med Lyſt for Pyramis, er Steen og Muur for ſvage;
Fra Cypern Amor drog den undringsværdige,
Skiönt ſnevre aabnet Muur i Öieſyn at tage.

Ved Tavshed tales der; thi Stemmen driſtede
Sig ikke til med Held ſaa trang en Vei at drage;
Sig Sielene forſtod, man tit kan Amor ſee
De vanſkeligſte Ting for Elſkende at mage.

Men Ömheds-Længſelen ei længer taaler Baand,
Den uerfarne Möe veileder Attraaes Haand
Og hvor hun ſögte Fryd, hun maatte Döden finde.

I een og ſamme Stund! (forunderlige Kaar!)
De dræbes; dækkes til; paa nye igien opſtaaer;
Ak! af et Sværd; en Grav; i et vaeragtigt Minde.

Himlen være lovet! (ſagde DON QUIXOTE, da han havde hört Don Lorenzos Sonnet) at iblant de utallige ubetydelige Poeter man har, jeg dog har fundet en ſaa fuldkommen Poet, ſom Deres Velbyrdighed er, og det Konſtige i Deres Sonnet ſaa tydelig legger for Dagen. Nu havde DON QUIXOTE

været fiire Dage meget vel beværtet i Don Diegos Huus, og efter deres Forlöb bad han om Tilladelse at drage videre, sigende: at han var uendelig forbunden for den Godhed og artige Beværtning, han havde nydt, men da det ikke var vandrende Riddere anstændigt at anvende mange Timer til Gieſtebuder og Örkeslöshed, saa vilde han nu tiltræde sit Kald ved at söge Eventyr, paa hvilke dette Land, efterſom ham var kommen for Öre, skulde være meget frugtbart. Han ventede dermed at tilbringe Tiiden indtil Dagen, der var bestemt til Ridderspillet i Zaragoza, hvorhen egentlig hans Vei gik. Nu tænke han först at besöge Montesinos Huule, om hvilhen der fortaltes saa mange fortrefflige Ting i denne Egn. Han vilde tillige vide og efterforske Oprindelsen og det egentlige Udspring af de syv Söer, som almindeligen kaldtes: Ruydera. Don Diego og hans Sön berömte hans ærefulde Beslutninger meget höit, og sagde til ham: at alt hvad der var i deres Huus og Formue var ganske til hans Befalning; at han kunde betiene sig deraf efter eget Behag, og at hans personlige Fortieneſter, saavel som hans ærefulde Haandtering giorde dem det til en Pligt, at være ham til Tieneſte.

DON QUIXOTE saae da endelig Afskeedsdagen lige saa frydefuld frembryde, som den var förgelig og smertelig for SANCHO PANZA, der befandt sig meget vel ved Overfloden i Don Diegos Huus, og skielvede for at vende om igien til Hungeren, der gik i Svang i Skovene og ubeboede Steder, og ved en slet forsynet Tværsæks magre Forraad. Imidlertiid proppede og fyldte han den med alt hvad ham syntes fornödent. Da det nu kom til at sige Farvel, sagde DON QUIXOTE til Don Lorenzo: Jeg veed ikke, om jeg har sagt Deres Velbyrdighed, (men har jeg sagt det, saa siger jeg det paa nye) at ifald Deres Velbyrdighed ikke skyer Veiens Möie og Besværlighed for at naae Rygtets uspoerlige Tempel, saa behöver De ikke at giöre

andet

andet end at forlade Poesiens halv trange Bane og begive sig paa det vandrende Ridderskabs heel trange, der sikkert fører Dem til et Keiserdom i en Haandevending. Denne Tale trykkede Seglet paa DON QUIXOTES Galskabs Brev; og især da han blev saaledes ved: Himlen er mit Vidne, hvor gierne jeg førte Herr Don Lorenzo med mig, for at underviise ham i at tilgive den Ydmyge og træde den Stolte under Fødder; Dyder, der klæve ved Haandteeringen, jeg udöver. Men siden hans Ungdom ikke tillader det, og hans berömmelige Övelser ei vilde tilstæde det, saa vil jeg lade mig nöie med at advare Deres Velbyrdighed om, at De kan blive stor og navnkundig som Poet, naar De lader sig meere veilede af andres Tykke end af Deres eget; fordi Börn aldrig ere hæslige i Forældrenes Öine; og Forblindelsen er endnu meget större i Henseende til Begrebets Fostere. Baade Fader og Sön faldt paa nye i Forundring over dette Miskmask i DON QUIXOTES Tale, der snart var fornuftig og snart affindig, saavel som og over Nidkierheden, hvormed han sögte sine ulykkelige Eventyrer, som Maalet og Enden af al hans Attraae. Da nu alle Höfligheder, Tilbud og Forsikkringer vare igientagne, forlode, med Slotsfruens gode Tilladelse, DON QUIXOTE og SANCHO PANZA Huuset paa ROZINANTE og Rucio.

XIX. CAPITEL.

Hvori den forelſkte Hyrdes Tildragelſe fortælles, med andre virkelige behagelige Begivenheder.

DON QUIXOTE var endnu ikke kommen langt fra Don Diegos Huus, förend han mödte to, der ſaae ud ſom Clerker eller Studentere, ſom fulgtes med to Bönder, og ſom alle fire vare Eſelryttere. Een af Studenterne förte i Steden for en Mantelſæk et ſammenbunden Törklæde med ſig, hvori der ſyntes at være lidt reent Lintöi og to Par Strikſtrömper. Den andens heele Pakkenilken beſtod i to ſtore nye Rappirer og et Par Skoe. Bönderne förte adſkillige Ting med ſig, ſom viiſte, at de maatte være komne fra en ſtor Bye, hvor de havde kiöbt det og förte det nu hiem til deres Landsbye. Det gik Studenterne og Bönderne ſom det gik alle dem, der ſaae DON QUIXOTE förſte Gang, de vare höiligen forundrede og færdige at döe af Længſel efter at vide, hvad det var for et Menneſke, der var ſaa uliig fra alle andre. DON QUIXOTE hilſede dem, og da han fik at höre, at deres Vei juſt var hans, ſaa tilböd han dem ſit Selſkab, med Begiering, at ride lidet ſagtere, ſiden hans Heſt ikke kunde holde ud med deres Eſler; og for at formaae dem dertil, ſagde han dem med faa Ord hvem han var, og at hans Forretning, ſom en vandrende Ridder, beſtod i at gaae Verden om og ſöge Eventyr. Han ſagde dem tillige, at hans egentlige Navn var DON QUIXOTE af MANCHA, og hans Tilnavn Löveridderen. Denne heele Tale var Græſk og Hebraiſk for Bönderne, men ikke for Studenterne, ſom ſtrax for-

forſtode, at DON QUIXOTES Hierne ikke var vel forvarer. Men hvorom alting var, ſaa betragtede de ham med Henrykkelſe og Ærbödighed, og een af dem ſagde: Herr Ridder! ſaafremt Deres Velbyrdighed ikke har nogen beſtemt Vei, ſom de, der ſöge Eventyr, ikke gierne har, men Deres Velbyrdighed vil følge med os, ſaa ſkal De faae et af de prægtigſte og bekoſteligſte Bryllupper at ſee, ſom nogenſinde har været holdt i heele Mancha og paa mange Miile der omkring. DON QUIXOTE ſpurgte, om det var nogen Prinds, der anrettede det? langt fra, ſvarede Studenten, det er en Bonde, der faaer en Bondepige, men han er den riigeſte, Jorden har eiet, og hun den deiligſte, menneſkeligt Öie har ſeet. De Anſtalter, der giöres, ere meget uſædvanlige; det ſkal holdes i Marken, ikke langt fra Byen, hvor Brudefolkene har hiemme. Hun kaldes den ſkiönne Quiteria, og han den riige Camacho; hun er omtrent atten Aar og han to og tyve; de ere hinandens Liige, endſkiönt nogle af dem, ſom vide heele Verdens Slægtregiſtere, paaſtaaer, at den ſkiönne Quiteria i den Poſt har Fortrinet for Camacho. Men det regnes ikke ſaa nöie; Riigdom formaaer at heele mange Bræk. Viſt er det, at Camacho er intet mindre end paaholden; han har havt den Grille, at forvandle Engen til en Lövhytte, ved at lade ſaa tæt flettede Greene trække over den, at Solen ſkulde have Möie med at trænge ſig igiennem til at beſöge de grönne Urter, ſom der bedække Jorden. Der ſkal holdes adſkillige Danſe og Leege, ſaaſom Bryden, Veddelöb og Spydkaſtning; men ingen af diſſe anförte Ting, ſaa vel ſom mange andre, jeg ikke har anfört, giör dette Bryllup ſaa merkværdigt, ſom jeg bilder mig ind, at den forbittrede Baſilio vil giöre det.

Denne Baſilio er en ung Hyrde af ſamme Bye ſom Quiteria, hvis Huus ligger tæt ved hendes Forældres, og heraf tog Amor Anledning til at bringe den allerede glemte Kierligheds-

Forſtaaelſe imellem Pyramis og Thiſpe paa nye i Verdens Minde; thi Baſilio elſkede Quiteria fra den ſpædeſte Alder, og hun beſvarede hans Attraae ved tuſende uſkyldige Gunſtbeviisninger, ſaa at Fortælningen om diſſe tvende Börn, Baſilio og Quiteria, var en Tidsfordriv for den heele Bye. Da de vare fuldvoxne, fandt Quiterias Fader for godt at betage Baſilio den frie Ind- og Udgang i ſit Huus, og for at befrie ſig fra ideligen at holde et mistænkeligt og forſkende Öie over hende, befalede han Quiteria at gifte ſig med den riige Camacho, da han ikke holdt det raadeligt at give hende til Baſilio, fordi Lykken havde været ſpaaſommeligere i ſine Gaver imod ham end Naturen; thi om jeg ſkal ſige den reene Sandhed, ſaa er Baſilio det ſlinkeſte unge Menneſke, jeg kiender; en ſtor Bueſkytte; en fortreflig Fægter og en ypperlig Boldſpiller. Han löber ſom en Hind, han ſpringer lettere end en Gied, ſtikker hvilken Kegle han vil, ſom om det ſkeedte ved Hexerie. Han ſynger ſom en Nattergal, Guitharen bliver talende under hans Haand, men förſt og fremmeſt förer han ſin Kaarde Trods nogen. Allene for denne Aarſags Skyld, tog derpaa DON QUIXOTE Ordet, fortiente dette unge Menneſke at ægte den ſkiönne Quiteria, ja endog Dronning Ginevra ſelv, (derſom hun var i Live) til Trods for Lanzelote og alle dem, der vilde ſætte ſig derimod.

Kom til min Kone med den Snak, ſagde SANCHO PANZA; (ſom hidindtil ikke havde aabnet Munden, men allene hört til.) Det taaler hun ikke, men vil have at enhver ſkal ægte ſin Ligemand, og holder ſig deri til Ordſproget: Lige Börn leege beſt. Jeg for min Part ſaae gierne, at vores gode Baſilio (thi jeg holder allerede en Klat af ham) ægtede denne Frue Quiteria, og (lad der ſige imod hvem der vil) ſaa gid de hverken ſaae godt Aar eller Hæld, ſom hindrer dem fra at komme ſammen, ſom holder af hinanden. Derſom alle de, ſagde DON QUIXOTE, ſkulde ægte hinanden, der holder af hverandre, ſaa

saa maatte Forældrene fraſige ſig Valget og Myndigheden til at gifte deres Börn med hvem og naar de vilde. Kunde Döttrene ſelv vælge ſig deres Mænd, ſaa fandtes der vel nogle, ſom valgte deres Faders Tiener, og andre toge dem, de havde ſeet gaae forbie paa Gaden, og efter deres Tykke ſyntes artige og belevne, endſkiönt de i ſig ſelv vare forvildede Spradebaſſer. Hvor let forblinder ikke Kierlighed og Tilböielighed Skiönſomheden, der er ſaa nödvendig til at vælge en Stand, og ved Ægteſtanden löbes allermeeſt Fare for at tage Feil; thi der udkræves ſtor Overveielſe og Himlens ſærdeles Bieſtand til at ſlutte det Kiöb. Mand og Kone have en lang og beſværlig Reiſe at giöre med hinanden, og ere de forſigtige, ſaa förend de begive ſig paa Veien med hinanden, underſöge de förſt nöie, om de have de fornödne Egenſkaber til at udgiöre en venlig, ſagtmodig, hielpſom, freidig og troefaſt Staldbroder. En Kone er ikke af de Slags Vahre, ſom, naar man engang har kiöbt dem, man ſiden kan ſkille ſig ved igien eller bytte bort, men det er et Kiöb, ſom ſluttes for Livstiid. Det er et Baand, der, naar man förſt har det om Halſen, bliver til en gordianſk Knude, ſom intet uden Dödens hvaſſe Lee kan oplöſe. Der var endnu mange Ting at ſige i den Materie, men det forbydes af Begierligheden, jeg har efter at vide om Herr Licentiaten ikke har meere at ſige os angaaende Baſilio. Derpaa ſvarede Studenten, Baccalaureuſen eller Licentiaten, ſom DON QUIXOTE kaldte ham: Alt hvad jeg veed at ſige, er, at fra det Öieblik af Baſilio fik at höre, at den ſkiönne Quiteria ſkulge ægte den rige Camacho, har ingen enten ſeet ham lee, eller hört ham före en ſammenhængende Tale; men han gaaer ſtedſe dybſindig og bedröevet; taler ſagte med ſig ſelv, og giver tydelige Pröver paa, at hans Skiönſomhed er borte. Han ſpiiſer lidet og ſover lidet, det lidet han ſpiiſer, er Frugter, og det lidet han ſover, er i aaben Mark, paa den haarde Jord, ſom et umælende Dyr. Imel-

lemſtunder ſeer han op mod Himmelen, og paa andre Tider fæſter han Öinene ſaa ubevægelig mod Jorden, at han ſynes at være en paaklædt Stötte, hvis Klæder bevæges af Luften. Kort ſagt, han viiſer ſit forelſkede Hiertes Beklemmelſe ſaa tydelig, at alle vi, ſom kiender ham, frygter höiligen for, at det *Ja*, den ſkiönne Quiteria ſkal give fra ſig i Morgen, vil blive hans Dödsdom. Vor Herre kan mage det bedre, ſagde SANCHO, den han ſaarer, den læger han ogſaa; ingen veed hvorfor det er godt, ſom ſkeer; der ere mange Timer fra nu af til i Morgen ved diſſe Tider, og imidlertiid kan der löbe meget Vand over Bække; i et Öieblik kan det ſtyrte et Huus ned, og jeg har öfte ſeet Regn og Soelſkin paa eengang; det er ikke hver Dags Aften endnu. Man ſiger: i Dag röd; i Morgen död! og ſiig mig engang, hvem der kan roeſe ſig af at have ſlaaet Söm i Lykkens Hiul? Tilforladeligen ingen. Der er ſaa lidet et Rum imellem et Fruentimmers *Ja* og *Nei*, at jeg ikke vilde driſte mig til at ſætte en Knappenaals Spidſe der imellem. Til Hove, i Kierlighed og paa Jagt, hver ſaaer ei det, han har paa Agt. Mig bæres det idelig for, at Quiteria har megen god Hu og Villie til Baſilio, og jeg ſpaaer ham alt godt deraf; thi Kierligheden falder lige ſaaſnart paa en Nælde, ſom paa en Roſen-Buſk, og ſeer (efterſom jeg har hört ſige) igiennem Briller, der giör Kobber til Guld, Armod til Rigdom og Öieklatter til Perler.

Hvor har al den Snak hiemme, SANCHO? ſagde DON QUIXOTE; det er reent bandſat med Dig, at ſaaſnart Du begynder med Dine Ordſprog og Fortælninger, ſaa bliver der aldrig Ende paa dem. Siig mig, Dummerhoved! hvad veed Du enten af Söm, Hiul eller nogen Verdens Ting at ſige? O! ſvarede SANCHO! naar man ikke forſtaaer, hvad jeg ſiger, ſaa er det ikke forunderligt, at man holder mine Sententzer for Urimeligheder: men det kan være mig det ſamme, jeg forſtaaer det

det selv, og veed at jeg ikke har forebragt mange Taabeligheder i det jeg har sagt, men at Deres Velbyrdighed, min Herre! stedse vil være Frescal over min Tale, ja endog over mine Gierninger. Fiscal og ikke Frescal skal Du sige, Du Sprogfordærvere! sagde DON QUIXOTE, det Gud betale Dig der. Hold sig kun ikke op over mig, Deres Velbyrdighed! sagde SANCHO, De veed jo meget vel, at jeg ikke er opdraget ved Hoffet, eller har studeret til Salamanca for at kunde vide at legge Bogstaver til eller tage Bogstaver fra mine Ord. Enhver Fugl synger af sit Neb, og hielpe mig Gud saa sandt, som det ikke kan fordres af een, der kommer fra Sayago, at han skal tale som den, der kommer fra Toledo, og endog iblant dem findes der de, hvis ziirlige Talemaader man just ikke skal giöre meget Væsen af. Det er en Sandhed, sagde Licentiaten; thi de, som opfödes i Garveriet og til Zocodover, taler et ganske andet Sprog end de, som næsten heele Dagen holde sig op paa den store Kirkegaard, og dog ere de alle i Toledo. Det reene, egentlige, ziirlige og tydelige Sprog findes kun hos fornuftige Hofmænd, endskiönt de vare födde til Majalahonda; jeg siger fornuftige, fordi der findes mange, som ikke ere det, og Fornuften, ledsaget af Brugen, er det nette Sprogs Grammatica. Jeg, mine Herrer, som for mine Synders Skyld har studeret Theologien til Salamanca, giör mig til af at fremföre en Tale med nette, tydelige og syndige Ord. Dersom De ikke giörde sig meere til af at före de to Rappiirer vel, De har under Armen, sagde den anden Student, end af deres Sprog, saa havde de maaskee faaet Priisen i Veltalenheden, istedenfor at blive sat bag efter alle andre. Jeg vaerer Dem ad, min gode Baccalaureus, sagde Licentiaten, at det er en meget falsk Meening, at Behændigheden i at bruge sin Kaarde er unyttig.

Det er ingen Meening hos mig, svarede Corchuelo, men en bekræftet Sandhed, og dersom de vil, at jeg skal overtyde dem

dem derom af Erfarenhed, saa har de to Kaarder, her en en beqvem Leilighed; jeg har Arme og Kræfter, som, ledsagede af mit Mod, (der ikke er lidet) skal bringe dem til at bekiende, at jeg ikke har en falsk Meening. Stig ned, benyt Dem af Deres afpassede Trin, Circler, Vinkler og den heele Konst, som jeg ved Naturens Lys haaber at være saaledes voxen, at jeg skal viise Dem Stiernerne ved höi lys Middag. Gud skabte mig ikke til en Mand, at jeg skulde vende Ryggen til nogen, og ingen paa Jorden skal faae mig til at vige en Fodsbred. Det siger jeg ikke heller, sagde Fægteren, at De enten skal vende Ryggen eller vige, men det kan let hænde sig, at De ikke meere kommer paa det Sted igien, hvor De först stod, men fandt Deres Grav aaben der, det vil sige, at De kunde komme til at betale Deres Foragt for Konsten med Livet. Det vil vi nu faae at see, svarede Corchuelo, sprang meget hurtig ned af Eselen, og rev med Heftighed een af de Kaarder til sig, som Licentiaten förte med sig. Saaledes maae det ikke være, tog DON QUIXOTE Ordet; jeg vil være Voldgiftsmand i denne Kamp og Dommer i en Trætte, der endnu aldrig er bleven fuldkommen afgiort; hvorpaa han forlod ROZINANTE, og stöttende sig paa sin Lantze stillede han sig midt paa Veien, just som Licentiaten i en tækkelig og utvungen Stilling satte sig imod Corchuelo, der saa rasende gik lös paa ham, at Öinene gnistrede, som man pleier at sige. De to Bönder, som fulgte med dem, bievaanede (uden at stige ned af deres Esler) dette dödelige Sörgespil som Tilskuere. De Hug og Stöd, Corchuelo anbragte, vare utallige, meere heftige end kraftige, og pressede Sveeden af ham som smaae Hagl. Hans Angreb var lig en opirret Löves, men saasnart Licentiatens Kaarde rörte det mindste ved hans, saa standsedes dens Raserie, og den böiede sig mod Jorden for den, som for en Relique, endskiönt ikke med den samme andægtige Ærbödighed, som man bör og pleier at böie sig med for Reliquer.

Efter

Efter nogen Tiids Forlöb havde Licentiaten skildt ham ved alle Knapperne af Klædningen, han havde paa, der hang i Lazer rundten om ham; hans Hat blev to Gange slagen af hans Hoved, og uden at Corchuelo kunde ramme Licentiaten en eeneste Gang, trættede og udmattede han Corchuelo saaledes, at han skamfuld, rasende og forbittret greb sin Kaarde om Spitzen, og slængte den med saadan Kraft op i Luften, at een af de tilstædeværende Bönder, som var en Tingmand, har bekræftet og aflagt Vidnesbyrd paa, at den næsten kom tre Fierding-Vei bort; hvilket Vidnesbyrd tiener og har tient til en Overtydning om den ustridige Sandhed, at Styrken maae vige for Konsten. Mödig og mat satte Corchuelo sig ned; SANCHO nærmede sig til ham, sigende: Paa min Ære, Herr Baccalaureus! dersom De vil følge mit Raad, saa skal De fra nu af aldrig meere give sig af med at fægte, men enten brydes eller kaste med Spyd, siden det er noget, De har Kræfter til at komme afsted med, men ikke med det andet; thi om dem, der kaldes Fægtere, har jeg hört sige, at de kan treffe et Syenaale-Öie med Spidsen af deres Kaarde. Jeg er vel tilfreds med at have faaet Öinene op, sagde Corchuelo, og at Erfarenhed har lært mig en Sandhed, jeg var saa langt fra at indsee. Derpaa reiste han sig, omfavnede Licentiaten, og vare de nu meget bedre Venner end nogensinde forhen. Da Mörket syntes at falde meget stærk paa, saa vilde de ikke vente efter Tingmanden, der var gaaet efter Kaarden, men besluttede at gaae videre, for at komme i god Betids til Quiterias Landsbye, hvor de alle havde hiemme. Underveis holdt Licentiaten en Tale over Fegte-Konstens Fortreflighed, der var opfyldt med saa mange Slutninger, Billeder og mathematiske Beviiser, at ingen af dem alle i mindste Maade tvivlede om denne Videnskabs Ypperlighed, og Corchuelo blev ganske draget af sin Vildfarelse.

Nu mörknedes det ſtærk; men inden de naaede Byen, ſyntes dem, at Himlen rundt om var oplyſt af utallige og glimrende Stierner. De hörte iligemaade en forvirret og behagelig Lyd af adſkillige Inſtrumenter, ſaaſom Flöiter, Skalmeyer, Tambouretter, Harper og Baſuner; og da de kom nærmere, ſaae de at Træerne, der ved Indgangen af Landsbyen dannede Lövhytter og ved Konſt vare anbragte, hang ganſke fulde med brændende Lamper, uden at Vinden giorde dem mindſte Hinder, der enten ſlet ikke rörte ſig, eller dog ſaa ſvagt, at den ikke kunde bevæge Bladene paa Træerne. Det muſicerende Chor hörte til dem, der ſkulde udföre Bryllups-Forlyſtelſerne. De havde deelt ſig i ſmaae Hobe, hvoraf nogle danſede, nogle ſang, og de övrige ſpillede paa de anförte Inſtrumenter; ſaa at Glæden ſyntes at iile og Fornöielſen at hoppe den heele Mark over. En ſtor Deel Menneſker vare i Færd med at opreiſe Forhöininger, at Tilſkuerne Dagen efter i des ſtörre Magelighed kunde ſee alle Forlyſtelſerne, der ſkulde ſmykke den riige Camachos Bryllup og Baſilios Jordefærd. DON QUIXOTE vilde ikke drage ind i Byen, uagtet baade Bonden og Baccalaureuſen bade ham derom. Han anförte til ſin Undſkyldning, og ſom efter hans Tykke var tilſtrækkelig, at det var en Skik blant vandrende Riddere, langt hellere at ſove i Mark og Skov end i Stæder, om det end var under et forgyldt Tag. Derpaa trak han ſig et lidet Stykke af Veien, tvertimod SANCHOS, Villie, ſom den gode Indqvarteering, han havde i Don Diegos Slot eller Huus, endnu laae i friſk Minde.

XX.

XX. CAPITEL.

Hvori den riige Camachos Bryllup og Udfaldet med den fattige Basilio fortælles.

Den taarebeduggede Aurora havde neppe giort Plads for den skinnende Phöbi brændende Straalers Heede, der med sit guldglindsende Haar aftörrede hendes fugtende Perler, förend DON QUIXOTE forjagede Ladheden af sine Lemmer, sprang op paa Beenene og kaldte paa sin Vaabendrager, der endnu laae udstrakt og snorkede. Da DON QUIXOTE saae det, sagde han, förend han vaagnede ham: O Du! den meest lyksalige af alle dem, der leve paa Jorden, siden Du, uden at misunde eller misundes, sover saa roelig og tryg, ikke forfölges af Troldmænd eller ængstes af Fortryllelser! der sover, siger jeg endnu engang og med Föie kan sige det hundrede Gange, uden at Nidkierheden over Din Herskerinde holder Dig aarvaagen, eller Du vækkes af Ængstelsen for hvad Du skal betale Gield med, og for den tilstundende Dag tage Underholdning fra til Dig og Din liden vansmægtende Familie. Du foruroeliges ikke af Ærgierrighed; Verdens forfængelige Pragt rörer Dig ikke, fordi Din heele Omhues Kreds ikke strækker sig videre end til Din Esels Vel; da Dit er lagt paa mine Skuldre. (En Vægt og Byrde, som Sædvanen og Naturens Lov har paalagt Husbonden.) Tieneren sover, naar Herren maae vaage for at overlegge, hvorledes han skal underholde, forbedre og belönne ham. Ængstelsen over at see Himlen hærde sig til Metal og ikke med-

deele

deele Jorden den fornödne Vædike, bedröver ikke Tieneren, men Herren, der maae underholde den i dyr Tiid og Hungers Nöd, som tiener ham i gode Aaringer og Overflödighed. Til alt dette svarede SANCHO slet intet, fordi han sov; og ikke heller havde han vaagnet saa hastig, dersom ikke DON QUIXOTE med Enden af sin Lantze havde bragt ham til sig selv. Langt om længe vaagnede han ganske dösig og lad; han dreiede Hovedet til alle Kanter, og sagde: Fra Lövgangen hist henne, kommer der (ifald jeg ikke tager skammelig feil) en Damp og Lugt af Steege og Saucer, der endog overgaae Timian og Puurlög. Paa de Bryllupper, der begynder med saadan en Lugt, maae det Skam saae mig gaae herligt og overflödigt til. Lad det saae Ende, Slughals! sagde DON QUIXOTE, og kom, at vi kan faae Bryllups-Höitideligheden at see, samt hvad den foragtede Basilio vil foretage sig. Han kan giöre lige hvad han finder for godt, svarede SANCHO, og naar han ikke var fattig, saa kunde han nok tænkt paa at faae Quiteria, men siden han er det, saa maae han slaae den Tand ud og gaae hiem med törre Munde. Paa min Ære, Herre! jeg er af den Tanke, at den Fattige skulde tage til Takke med hvad den kunde komme over, og ikke spænde Hestene bag Vognen, eller bære Vand i et Sold. Jeg tör sætte min Hals paa, at Camacho kan veie Basilio op med lutter Realer; og naar da saa er, som det ufeilbar maae være, saa var Quiteria vel tosset, om hun forskiöd alle de prægtige Klæder og Smykksr, som Camacho maae have givet og kan give hende, for at vælge sig Basilios Bueskud og Kegleskyden. Troe mig Herre, at der ikke faaes en Pæl Viin i et Vertshuus paa det beste Bueskud og Kaardestöd. Alle slige brödlöse Konster ere et Lys under en Skieppe for den, som ikke har det i Ryggen; men naar de falder i dens Lod, som har brav Penge, saa er jeg Mand for at de slikker af. Paa en god Grundvold kan der opföres en herlig Bygning, og Penge er i

heele

heele Verden den ypperligſte Grund; thi Penge, Vold og Herregunſt tvinger Ære, Ret og Konſt. Penge taler meere end tolv Tingmænd, og Penge er godt for alle Ting. For alt det helligt er, tog derpaa DON QUIXOTE Ordet, ſaa hold dog op igien! Jeg troer viſt og ſandt, at derſom jeg lod Dig blive ved hver Gang Du begynder at kramme Din Viisdom ud, ſaa gav Du Dig hverken Stunder til at ſove eller ſpiiſe, men ſpildte Din heele Levetiid paa at ſnakke. Ifald Deres Velbyrdighed har en god Hukommelſe, ſvarede SANCHO, ſaa erindrer De ſig vel Capitlerne i vores Aftale, förend vi ſidſte Gang droge ud af Huuſet. Eet af dem var viſt og ſandt, at De ſkulde lade mig tale lige ſaa meget ſom jeg vilde, naar det ikke var til Næſtens Forkleinelſe eller Deres Velbyrdigheds Myndigheds Fornærmelſe, og hidindtil ſynes mig ikke at have ſyndet derimod. Jeg erindrer mig ikke SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, ſligt et Capitel, ſom Du kalder det, og ſiden det er gaaet mig af Glemme, ſaa vil jeg, at Du ſkal holde Munden og lade os komme herfra; thi Inſtrumenterne, ſom vi hörte i Aftes, har allerede paa nye begyndt at give Gienlyd i Marken, og uden Tvivl ſkal Bryllups-Höitidelighederne gaae for ſig i Morgen-Svalningen og ikke i Middagsheeden. SANCHO giorde ſom hans Herre befalede, og da han havde lagt Saddelen paa Rozinante og Dækkenet paa Rucio. ſaa ſatte de op og nærmede ſig Skridt for Skridt ind under de bedækkede Gange. Det förſte, der faldt SANCHO i Öinene, var et Sped af en heel Ulmegreen med en heel Kalv paa, der ſtegtes ved en Ild, hvoraf Brændet udgiorde et heelt Bierg. Rundten om Ilden ſtode ſex Gryder, ſaa ſtore, at der mageligen kunde gaae et Par heele Faar i hver af dem, uden at man kunde ſee hvor de bleve af. Harerne uden Skind og Hönſene uden Fiær, ſom vare henlagde blant Træerne til at begraves i Gryderne, vare utallige. En uendelig Mængde af alle Slags Fuglevildt hængte i Træerne for at for-

friskes af Luften. SANCHO talgte meere end tredsindstyve Krukker, som hver holdt over to Ankere, og alle (som det siden efter viiste sig) fulde af den herligste Viin. Det fineste Bröd laae opstablet i Bunker, lig de störste Höestakke i Marken. Ostene syntes at danne en Muur ved at være lagde som Steenene til en Væg. I to umaadelige store Kiedler med den fineste Olie, kogtes allehaande Bagverk, og to store Fade med Ströe-Zukker og Honning til at ælte det i, stode tæt ved Kiedlerne. Meere end et halv hundrede Kokke og Kokkekoner havde Hænderne fulde; allesammen reenlige, rappe og glade. Kalvens udtömmede Bug var fyldt med tolv unge, lækkere Griise, der tiente til at dryppe den indvendig og giöre den saftig og velsmagende. Alle Slags Kryderier syntes ikke at være kiöbt pundevis, men i heele Lispund og laae i store Dynger. Med et Ord, Anretningen til Brylluppet var landsbyeagtig, men alting var i saadan Overflod, at en heel Krigshær kunde bleven mættet der. SANCHO PANZA saae det altsammen, betragtede det altsammen og det stod ham an altsammen. Först heftede og opvakte Gryderne hans Begierlighed, og Munden löb ham ganske fuld af Vand efter at skumme sig en god Slæv fuld af dem. Derefter böiede hans Villie sig til Krukkerne, og tilsidst til Bagverket og de candiserede Frugter. Da han nu ikke kunde holde det længere ud og for Haanden ikke vidste at giöre andet, saa nærmede han sig til een af de travle Kokke, og med en höflig og hungrig Tale bad ham om Tilladelse at dyppe et Stykke Bröd i en af Gryderne. Kokken svarede derpaa: Denne Dag, Broder! er ingen af de, over hvilke Hungeren förer Herredömme; (Tak ske den rige Camacho!) kom her hid og see eder om en Slöv, og fisk eder saa en Höne eller to op med den, og lad det smage og bekomme eder vel. Jeg seer ingen Slöv, svarede SANCHO; bevare os vel! sagde Kokken, hvor kan I være saa raadvild! bie lidt, saa skal det snart være giort. Og som han

sagde

sagde det, snappede han en dyb Pande, foer med den ned i en af de middelmaadige Kiedler, og drog tre Höns og to Gies op i den, og sagde til SANCHO: Der, spiis det, min Ven! og lad det tiene eder til en Froekost, indtil det bliver Spiisetiid. Jeg har intet at komme det i, sagde SANCHO. Ei! saa löb af med Pande og alt, sagde Kokken, Camachos Rigdom og Fornöielse maae alle nyde godt af.

Imidlertiid at dette tildrog sig med SANCHO, saa gav DON QUIXOTE meget nöie Agt paa alt hvad der gik for sig, og saae at der fra den eene Side af denne lövdækkede Plads kom tolv unge Bönderkarle ind paa tolv deilige Hopper med riige og prægtige Dækkener og Brystriimen stærk besat med Bielder. De vare allesammen i Höitiids-Klæder, og saasnart de kom ind paa Pladsen, foer de den rundten om i fuld Gallop, og det ikke een, men adskillige Gange, hvorved de svingede Hatten og raabte med stor Glædesskriig: Længe leve Camacho og Quiteria! han saa riig som hun er deilig; og hun den Deiligste i Verden. Da DON QUIXOTE hörte det, sagde han ved sig selv: Det er tydelig at merke, at ingen her har seet min DULCINEA af TOBOSO; thi havde de seet hende, vare de meere sparsomme paa deres Berömmelser over Quiteria. Lidet derefter kom der fra adskillige Stæder mange og forskiellige Dandsere ind. Iblant dem kom der fiire og tyve unge Mennesker af et kiækt og muntert Udseende, allesammen klædte i fiint og hvidt Linnet, og Hovederne omvundne med Silkeflor af forskiellige Farver. Anföreren for dem (der var et velskabt ungt Menneske) spurgte een af dem paa Hopperne, om nogen af de Leegende var kommen til Skade? Hidindtil, Gud være lovet, svarede et ungt Menneske, ere vi allesammen friske og sunde, og ingen beskadiget; i det samme sprang han frem og angreb snart den eene, snart den anden af sine Kammerater med saa mange snedige Vendinger, Konst og Behændighed, at endskiönt DON QUIXOTE

havde ofte seet deslige Leege, saa havde han dog aldrig syntes saa vel om nogen, som om denne. Hans Henrykkelse blev endnu større, da han saae det paafølgende Optog, der bestod af lutter deilige Piger, og saa unge, at efter Öiesynet var der i den heele Forsamling ingen under fiorten eller over atten Aar. De vare alle klædte i grönt Silketöi; endeel af deres herlige lyse Haar, der kunde trætte med Phoebus om Priisen, var flettet, den övrige Deel hang lös og var belagt med Krandse af Jasminer, Roser, Amaranther og Myrther. De bleve anförte af en ærværdig gammel Mand og en aldrende Matrone, men begge meget meere muntre og rörige end man kunde spaae sig af deres Alder. Der dandsedes efter Skalmeyers og Basuners Lyd, og ved Beskedenheden i Ansigtet, Uskyldigheden i Öiet og Behændigheden i Beenene viiste de sig at være de beste Dandserinder i Verden. Efter denne kom der andre konstige Dandse af det Slags, som kaldes: *Talende.* Der vare otte Nympher deelte i to Rader; for den eene Rad var Guden Cupido Anförer og Egennytte for den anden. Han var smykket med Vinger, Bue, Kogger og Pile; denne med riige Klæder af Guld og Silke. Nympferne, der fulgte Kierlighed, havde et Stykke hvidt Pergament paa Skuldrene, hvorpaa deres Navn stod skreven med store Bogstaver. Den förstes Navn var Poesie; den andens Forstand, den tredies god Herkomst og den fierdes Tapperhed. De, som fulgte Egennytte, vare betegnede paa samme Maade; den förste heed Gavmildhed; den anden Gaver; den tredie Liggendefæe; og den fierde roelig Besiddelse. For ved dem blev baaren et Slot i konstigt Snedker-Arbeide af fiire Vildmænd, hvis Tindninger og Belte vare omvundne med Vedbender, og saae de saa naturlig vilde ud, at de for en stakket Tiid satte Angest i SANCHO. I Slottets Spidse og paa alle dets Sider stod skreven: *Forsigtigheds Slot.* Nu lode Flöiterne og Tambouretterne sig höre; Cupido begyndte at dandse, og da hans Solo var

forbie,

Ved Beskedenheden i Ansigtet, Uskyldigheden i Øyet og Behændigheden i Beenene Viiste de sig af Være de Beste Dandserinder af Verden

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

BIBLIOTECA REGIA HAVNIENSIS

Og i alt det som mueligt hedder
Jeg byder, knuser, holder Stand.

forbie, löftede han Öinene op, laae en Piil paa Buen imod en Jomfrue, der ſtod og lænede ſig paa Slots-Altanen, og tiltalede hende ſaaledes:

Du her en mægtig Gud kan ſkue,
Mig Luft og Jord er underlagt;
End Havet ſkiælver for min Bue;
Afgrundens Herredom og Magt,
For mine Piiles Kraft maae grue.

Frygt er for mig et ukiendt Land,
Alt hvad jeg vil jeg ogſaa kan
Var det endog Umueligheder;
Og i alt det, ſom mueligt hedder,
Jeg byder, knuſer, holder Stand.

Saafnart Verſet var ſiunget, ſkiöd han en Piil af imod Slottet, og gik tilbage paa ſit Sted. Derpaa kom Egennytte frem, og da hendes Dands var ude, taug Tambouretterne, og hun ſagde:

Selv Amors Magt for min forſvinder;
Det Amor er ſom leeder mig;
I mig de Dödelige finder
Den Rod, ſom giör dem lykkelig;
Som alting löſer; alting binder.

Ved Egennyttes Drift og Iid
Beſtyres alt, oplives Fliid;
Alt hvad foruden mig ſkal giöres,
Det maae ved Underverk udföres
Fra nu og indtil evig Tiid.

Nu trak Egennytte ſig tilbage og Poeſien kom frem. Da den nu havde giort ſom de forrige, heftede den ſine Öine paa Jomfruen og ſagde:

Flettet i en ædel Kiæde,
Söd, fornuftig, fömmelig,
Poesien her med Glæde
Bringer, Frue! Sielen Dig
Viklet i Sonnetters Klæde.
Ja, Din Lykkes blide Kaar,
Der giör nidske Hierter Saar,
Skal, om Du ei derved kiædes,
Höiere af mig udbredes
End som Maanens Spidser gaaer.

Poesien forsvandt, og fra Egennyttes Side kom Gavmildhed frem, og efter at dens Dands var til Ende, sagde den:

Jeg kaldes gavmild ved at *give*,
Jeg grændser tæt ved Ödselhed,
Og lettelig til den kan blive,
Det Stridige mod Gierrighed,
Der alle Ting til sig vil rive.
Dog vil jeg nu, at hæve Dig,
Til Ödselhed forvandle mig.
(En renset Last ved Amors Hænder;)
Thi Luen, hos en Elsker brænder,
Kun ved at *give* viiser sig.

Saaledes kom den eene om den anden frem af begge Quadrillerne, og enhver af dem, efter at have endt sin Dands, frembragte sine Vers, hvoraf somme vare gode, og somme latterlige; de anförte have vi DON QUIXOTES Hukommelse (som han var rigelig begavet med) at takke for. Da det var giort, blandede de sig sammen i en ziirlig og munter Dands; saa ofte Cupido nærmede sig Slottet, skiöd han Piile af imod det, og Egennytte bestormede det med Guldkar. Da nu Dandsen havde været en lang Stund, tog Egennytte en mægtig Pung frem, der syntes at være fyldt med Penge; hun kastede den med saadan

en

en Heftighed imod Slottet, at Brædderne skildtes af ved Slaget, faldt ned til Jorden og lod Jomfruen staae uden Skiul og Forsvar. Egennytte med sine Tilhængere omringede hende i en Hast, viklede en stor Guldkiæde om hendes Hals, og viiste, at de havde grebet, overvunden og fængslet hende. Saasnart Amor saae dette, iilede han med sin Skare hende til Undsætning, og søgte at rive hende lös igien, hvilket altsammen skeedte dandsende og efter Musiquen. Vildmændene bleve derpaa Freds-Meglerne imellem dem, satte Slottet med en utroelig Hurtighed paa nye tilsammen, og Jomfruen indelukkedes i det paa nye. Hvormed Balletten sluttedes, og alle Tilskuerne yttrede en stor Fornöielse over den.

DON QUIXOTE spurgte een af Nympherne, hvem der havde anordnet og opfunden den Ballet? Hun svarede ham: at Opfinderen havde et geistligt Benefice af deres Bye og blev holdt for en stor Mester i slige Ting. Jeg tör slaae Væds om, sagde DON QUIXOTE, at denne Baccalaureus eller Benificerede er meere Camachos end Basilios Ven, og at han er bedre kiendt med Satiren end med Messen. Han har meget net sat Basilios Fortieneſter tilbage for Camachos Rigdom. SANCHO PANZA, som havde hört paa alt dette, svarede dertil: Den, som har hvad der klinger, faaer alletiider det som springer; dens Bröd jeg spiiser, den er jeg troe; Camacho er Skam faae mig min Mand. Man seer dog ved alle Leiligheder, SANCHO, sagde DON QUIXOTE, at Du er en Bonde, og af det Slags Folk, som siger: De ere alle gode, som Sækken fylder. Jeg veed ikke hvad jeg er, svarede SANCHO, men det veed jeg, at der i Basilios Gryder aldrig vanker saa feede Stykker for mig, som de, jeg har fisket af Camachos, (hvorved han viiste Panden frem, ganske opfyldt med Höns og Gies) og gav sig, som han sad, med Hiertens Lyst og Velbehag til at spiise; sigende: Fies, Fias! med alle Basilios Konster; som du er klæd, saa er du

hæd! Er du ſtam, er du lam, har du Penge, gaaer du fram; der er kun to Slægter i Verden, ſagde min Beſtemoder, den eene du *har*, den anden du *faaer*, og *har* var altiid hendes Mand; og den Dag i Dag er, min Herre DON QUIXOTE, ſaa kommer *vide* bag efter *har*. Et Aſen med et Gyldenſtykkes Dækken ſtikker langt meere i Öinene end den beſt tilreedne Heſt: Jeg ſiger derfor ſom jeg ſagde för, at jeg holder med Camacho, af hvis Gryder der i ſtörſte Overflod ſkummes Gies, Höns og Caniner; men der var vel ikke et Öie Fit at ſee, om man fik Hænder paa Baſilios Gryde; men det vilde falde hiertelig magert og vandagtigt. Er Din Tale ſnart endt, SANCHO? ſagde DON QUIXOTE. Den kan være endt naar det ſkal, ſvarede SANCHO, ſiden Deres Velbyrdighed ærgrer ſig derover; thi naar det ikke var, ſaa havde jeg nok at ſige i fulde tree Dage endnu. Gud give SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, at jeg dog maatte have den Fornöielſe at ſee Dig ſtum inden jeg döde! O Herre! det kan der blive gode Raad til, ſagde SANCHO, paa den Vei vi er, kan jeg, förend Deres Velbyrdighed döer, meget let komme til at tygge Bark, og det kunde maaſkee ſtoppe mig Munden ſaaledes, at jeg ikke aabnede den förend til Verdens Ende, i det mindſte ikke för Dommens Dag. O SANCHO! ſagde DON QUIXOTE, om det ogſaa tildrog ſig, ſaa kunde dog den Tavshed aldrig veie op imod det, Du har ſladdret, ſladdrer og vil ſladdre i Dine Dage, allerhelſt, da jeg efter Naturens Löb maae vente min Döds-Dags Komme förend Din; og altſaa venter jeg heller aldrig at glæde mig over Din Tavshed, ikke engang medens Du drikker eller ſover, og det er dog ogſaa det höieſte det kan gaae. Paa min Troe, Herre, ſagde SANCHO, deri kan man ikke forlade ſig paa Beenradet, det vil ſige Döden; den fluger lige ſaaſnart en Due ſom en Buk. Jeg har hört vores Præſt ſige, at han

banker

banker med den ſamme Fod paa Kongernes Taarne, ſom paa fattig Mands Straaetag. Denne langſtrækkende Perſons Graadighed ſkal være ſtörre end hans Kræſenhed, han vrager ikke, men ſluger og river alting til ſig. Perſoner af alle Slags Vilkaar og Alder propper han i ſin Sæk; det er en Höſtkarl, der aldrig giör hellig Aften, men hver Dag, hver Tiime, ja hvert Öieblik löber om med ſin Lee, og meier baade det grönne og det moedne Korn af; han ſynes ikke at give ſig Stunder at fortære ſit Rov, men kun at oprykke og ſlæbe det med ſig, fordi han plages af en umættelig Hunger; og endſkiönt den er udtæret, giver den dog alle muelige Kiendetegn paa Vatterſoet, og törſter lige ſaa ſtærk efter at drikke Livet af alt det, ſom lever og rörer ſig, ſom den Vatterſottige efter en Skaal ferſk Vand. Lad nu godt være ærligt, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, og gaae ikke videre; thi viſt er det, at hvad Du med Dine bondeagtige Talemaader har ſagt om Döden, er temmeligt godt, og kunde en Prædikant gierne ſige det; og jeg vil tilſtaae Dig, SANCHO, at naar Du havde Lærdom til Dit naturlige gode Begreb, ſaa kunde Du prædike over heele Verden. Den præker vel, ſom lever vel, ſagde SANCHO; og deri beſtaaer min heele Lærdom. Du behöver ikke meere, ſagde DON QUIXOTE, men da Gudsfrygt er Begyndelſen til al Slags Kundſkab, ſaa begriber jeg ikke hvorledes Du, ſom frygter Hungeren meere end Gud, kan vide ſaa meget? Vær ſaa god, Deres Velbyrdighed, min Herre! ſagde SANCHO, og döm om ſit Ridderſkab, men giv ſig ikke af med at dömme om andres Frygt eller Tapperhed. Jeg bær lige ſaa god Frygt for Gud, ſom noget andet Guds Barn. Lad mig ſmukt fortære min Froekoſt i Roe, Deres Velbyrdighed, det er dog kun unyttige Ord tilhobe, for hvilke der ſkal kræves Regnſkab i det andet Liv. Som han ſagde dette, gav han ſig med ſaa megen

Velsmag paa nye til at spiise, at han vaagnede Spiiselysten hos DON QUIXOTE, der uden Tvivl havde hiulpen ham at tömme Panden, dersom han ikke var bleven hindret deri ved det, som hernæst følger.

XXI. CAPITEL.

i Camachos Bryllup med andre behagelige Tildragelser fortsættes.

DON QUIXOTE og SANCHO PANZA vare komne saa vidt i Samtalen, som i det foregaaende Capitel er anført, hörte de Lyden af mange Stemmer og en stor Allarm, de paa Hopperne giorde, der med Frydeskriig og Spring gik hen at tage imod Brudefolkene, der nærmede sig, omringede af tusinde Instrumenter, og i Følge af Præsten, alle deres Paarörende og de meest velhavende Folk i heele Egnen, som alle vare i Höitiidsklæder. Det første SANCHO fik Öie paa Bruden, sagde han: Paa min Troe! hun er ikke klædt som en Bonde-Pige, men som en Stadsdame. Hille den og Karle! er hun ikke over og over behængt med Coraller; hendes grönne Dragt er af det fineste Flöiel; og I tænker vel at Brømmerne ere hollandsk Lærret? Jo men, jeg giver min Hals paa, at det er Atlask. See mig engang Hænderne, de ere ikke smykkede med Elendsklovs Ringe, men med Guldringe, og det oven i Köbet af det fineste Guld, og omviklede med Perler saa hvide, som en oftet Melk, og hver eeneste er Grunker værdt. O den Hoerunge! hvilket Haar hun ikke har! thi dersom det ikke er forlorent, saa har jeg aldrig seet det længere eller saa lyst i mine livfödte Dage! Har hun ingen lönlig Meen enten i Vexten eller Skabningen, saa kan hun lignes ved et Palmetræe, der bevæger sig, og hvis Greene hænger fuld af Dadler, som Smykkerne hun har i Haaret og om Halsen ikke seer uliig. Jeg svær

paa

Velsmag paa nye til at spiise, at han vaagnede Spiiselysten hos DON QUIXOTE, der uden Tvivl havde hiulpen ham at tömme Panden, dersom han ikke var bleven hindret deri ved det, som hernæst fölger.

XXI.

XXI. CAPITEL.

Hvori Camachos Bryllup med andre behagelige Tildragelser fortsættes.

Da DON QUIXOTE og SANCHO PANZA vare komne saa vidt i Samtalen, som i det foregaaende Capitel er anført, hörte de Lyden af mange Stemmer og en stor Allarm, de paa Hopperne giorde, der med Frydeskriig og Spring gik hen at tage imod Brudefolkene, der nærmede sig, omringede af tusinde Instrumenter, og i Følge af Præsten, alle deres Paarörende og de meest velhavende Folk i heele Egnen, som alle vare i Höitiidsklæder. Det förste SANCHO fik Öie paa Bruden, sagde han: Paa min Troe! hun er ikke klædt som en Bonde-Pige, men som en Stadsdame. Hille den og Karle! er hun ikke over og over behængt med Coraller; hendes grönne Dragt er af det fineste Flöiel; og I tænker vel at Brømmerne ere hollandsk Lærret? Jo men, jeg giver min Hals paa, at det er Atlask. See mig engang Hænderne, de ere ikke smykkede med Elendsklovs Ringe, men med Guldringe, og det oven i Köbet af det fineste Guld, og omviklede med Perler saa hvide, som en ostet Melk, og hver eeneste er Grunker værdt. O den Hoerunge! hvilket Haar hun ikke har! thi dersom det ikke er forlorent, saa har jeg aldrig seet det længere eller saa lyst i mine livfödte Dage! Har hun ingen lönlig Meen enten i Vexten eller Skabningen, saa kan hun lignes ved et Palmetræe, der bevæger sig, og hvis Greene hænger fuld af Dadler, som Smykkerne hun har i Haaret og om Halsen ikke seer uliig. Jeg svær

paa

paa min Siæl, at hun er en guldstöbt Glut, som man gierne kan sende til Banquen i Flandren. DON QUIXOTE loe af SANCHO PANZAS bondagtige Berömmelser, og syntes ham at han, hans DULCINEA af TOBOSO undtagen, aldrig havde seet et deiligere Fruentimmer. Den skiönne Quiteria var meget bleeg, der nok var en Følge af den urolige Nat, alle unge Brude tilbringe ved at belave sig til den paafölgende Brylupsdag. Heele Brudeskaren tog Veien hen til en Forhöining, der var opreist paa den eene Side og udsmykket med grönne Greene og Blomsterkrandse, hvor Vielsen skulde skee, og hvorfra de kunde see Dandsene og Forlystelserne. Da de nu kom hen imod den, hörte de et stærkt Raab bag ved sig, og en Röst, der sagde: Töver lidet, I lige saa iilende, som ubetænksomme Mennesker! Ved denne Röst og disse Ord dreiede heele Skaren Hovedet og saae, at de kom fra et Menneske, der syntes at være klæd i en lang sort Dragt, omkantet i mörke röde Flammer. Det faldt strax enhver i Öinene, at en Krands af sörgelige Cypresser omringede hans Tindninger, og i Haanden havde han en stor Stav. Da han kom nærmere, kiendte alle ham for at være den kiekke Basilio, og alle stode tvivlraadige og ventede paa, hvad hans Tale og Raaben skulde betyde, siden enhver befrygtede noget ulykkeligt Tilfælde af kans Komme paa slig en Tiid. Endelig naaede han dem mat og aandeslös; han stillede sig midt for Brudefolkene; stak Stokken, der paa Enden var beslaaet med et spitz Staal, dybt ned i Jorden; skiftede Farve; fæstede Öinene paa Quiteria; og med en huul og skielvende Röst sagde disse Ord:

Du veed meget vel uerkiendtlige Quiteria! at i Kraft af den hellige Lov, som vi have loved Lydighed, kan du ikke give nogen anden Brudgom din Haand, medens jeg er i Live. Det er dig ikke uvitterligt, at jeg kan giöre mig et velgrundet Haab om at see mine Vilkaar med Tiiden forbedrede ved min

Fliid,

Flid, og jeg har aldrig overtraad de Grændser, Agten for dig foreskrev. Ikke desto mindre slaaer du alle de Forbindtligheder i Glemmebogen, du skyldede min ædragtige og af dig samtykkede Tilböielighed. Det der er mit vil du giöre en anden til Herre over, fordi Lykken har viist sig gavmild imod ham ved Uddeelningen af de Gaver, der ikke ere Fortieneſters Belönning, men et tilfældigt Gode. Imidlertid for at han kan priise sig fuldkommen lykkelig ved dem, vil jeg ved min egen Haand hæve Umueligheden eller Vanskeligheden, der er ham i Veien, Den riige Camacho og den uerkiendtlige Quiteria, leve i mange lykſalige Aar! og den fattige Basilio omkomme! I det samme drog han af Staven, har havde sat fast mod Jorden, en liden Kaarde, han sat dens Hæfte mod Jorden og styrtede sig med sig en Standhaftighed og Heftighed i den, at den blodige Spidse kom frem bag under Skulderen, saa den ulykkelige blev liggende udstrakt paa Gulvet, svömmende i sit Blod, og igiennemboret af sit eget Sværd.

Hans Venner kom strax tillöbende at hielpe ham, og beklagede hans Vanhæld paa det allervæmodigſte; DON QUIXOTE sprang iligemaade af ROZINANTE, og iilede ham til Hielp; han tog ham i sine Arme, hvorved han mærkede at der endnu var liv i ham. De vilde idrage Kaarden af Saaret: men Præsten, der var tilstæde, var af den Meening, at de skulde lade den sidde til han havde skriftet sine begangne Synder; siden han viſt gav Aandan op i samme Öieblik Kaarden blev udtrukken. Imidlertid kom Basilio noget til sig selv igien, og sagde med en smertefuld og afbrudt Stemme: Grueſomme Quiteria! dersom du i denne min yderſte og paatvungne Fare vilde give mig Haand som min Egtefælle, saa troer jeg, at min Formastelse var undskyldelig, siden jeg ved den opnaaede at blive din. Præsten, som hörte dette, sagde til ham: at det nu var langt nödvendigere at bære Omhue for Sielens Vel, end for Sandsernes tilfreds-

fredsstillelse; at han burde anvende disse kostbare Øieblikke til alvorlig at bede Gud om Synds Forladelse, paa det hans fortvivlede Beslutning ikke maatte vorde ham tilregnet. Basilio svarede hertil; at han ingenlunde vilde skrifte, med mindre Quiteria først var foreenet med ham; thi denne Attraaes Opfyldelse var det eeneste, der kunde giøre ham roelig nok til at tænke paa sit Skriftemaal. DON QUIXOTE hörte aldrig saa snart den Saaredes Bön, førend han med höi Röst sagde: at Basilio begierede en billig og fornuftig Sag, eller i det mindste en meget giörlig; thi Herr Camacho havde lige saa stor Ære af at ægte den skiönne Frue Quiteria som den tappre Basilios Enke, som at tage hende af sin Faders Huus: At det her allene gialt om et blot *Ja*, hvis hele Følge bestod i at udtale det, siden Brude-Sengen til dette Bryllup var Graven. Camacho hörte alt dette, men alt dette giorde ham saa forvirret og tvivlraadig, at han hverken vidste, hvad han skulde giöre eller sige: men Basilios mange Venner overhang ham saa heftigen at tillade, at Quiteria gav ham sin Haand, paa det hans Siel ikke skulde fortabes, ved at skilles i Fortvivlelse fra Legemet, at han lod sig bevæge eller tvinge til at sige, ar dersom Quiteria vilde give ham sin Haand, saa var han vel tilfreds dermed, siden det allene kunde forhale hans Önskers Opfyldelse for nogle Øieblik. Derpaa omringede de alle Quiteria, og nogle ved Bönner, andre ved Taare, og atter andre ved overtydende Grunde, overtalede hende til at give den arme Basilio Haanden. Hun haardere end Marmor og ubevægeligere end en Stytte, viiste at hun ikke vidste, kunde eller vilde svare et eneste Ord, og havde heller ikke svaret, dersom Præsten ikke havde sagt til hende, at hun maatte fatte sin Slutning i en Hast, siden Sielen allerede spillede Basilio paa Læberne, og kunde vel ikke vente efter saa tvivlraadige Beslutninger. Den skiönne Quiteria tavs, forvirret, og som det syntes beængstet og bedrövet, nærmede sig i

sam-

samme Øieblik Basilio, der allerede med fordreiede Øine, afbrudt Aandedræt og mumlende Quiterias Navn, gav Tegn til at gaae af denne Verden, meere som en Hedning end som Christen. Endelig kom Quiteria hen til ham, knælede ved hans Side og mere ved Tegn end Ord begierede hans Haand. Basilio slog Øinene op, fæstede dem med stor Agtsomhed paa hende og sagde: O Quiteria! som først da føler Medynk over mig, naar din Medlidenhed allene tiener til at afkiære min Levnets-Traad, og mig hverken levnes Kræfter til at vise hvor stolt jeg er af at være valgt til din, eller til at adsprede Smerterne, der nu snart skal indhylle mine Øine i Dödens Mörke. Det eneste jeg bönfalder dig om (o grumme Skiebne!) er at Begieringen om min Haand og Tilbudet af din, hverken maae være en blot Höflighed eller en nye Svigagtighed, men at Du vil giöre en reen Bekiendelse, om du, uden at paalægge din Villie mindste Tvang, vælger og antager mig for din retmæssige Egte-Hosbond, siden det ikke er billigt at du i denne Yderlighed bedrager mig eller bruger Forstillinger mod den, der stedse har viist saa stor Oprigtighed mod dig. Denne Tale matrede ham saa sterk, at alle Tilstædeværende troede, at Siælen udstönnedes ved et hvert Aandedræt. Undseelig og med en ærbar Beskedenhed tog Quiteria Basilios höire Haand med sin, og sagde: Ingen Magt var tilstrækkelig at tvinge min Villie, thi giver jeg dig her med frie og velberaad Hu min Haand, som din retmæssige Egtefælle og tager imod din, saa fremt du giver mig den med fuldt Overlæg, og dit Begreb ikke er svækket ved Afmægtigheden, din Tilstand volder dig. Ja; jeg giver dig den, sagde Basilio, hverken i Affindighed eller Forvirring, men ved saa sundt et Begreb og Forstand, som Himlen har meddeelt mig: tag altsaa imod min Troe og Haand, som Din virkelige Ægtemand. Og annam min, svarede Quiteria, som Din troefaste Hustrue; vær nu roelig, og stræb at leve mange Aar, förend Du rives af mine

Arme

Arme til Graven. For at være saa haardt saaret, tog derpaa SANCHO PANZA Ordet, saa taler dette unge Menneske vel meget, man skulde lade ham lidt meere Roe til at tænke paa sin Siel, som allerede efter mit Tykke maae være Læberne nærmere end Tænderne. Paa det Basilio nu maatte blive ganske tilfredsstillet, tog Præsten hans og Quiteriæ sammenföiede Hænder, lyste med mange Taare og megen Bevægelse Ægtevielsen over dem, forkyndte dem for alle Tilstædeværende for virkelige Ægtefolk, og bad tillige om Sieleroe og Hvile for den nyegifte Mand, der neppe havde hort Velsignelsen og Forkyndelsen, förend han med en forunderlig Hurtighed sprang op paa Beenene og uden mindste Forandring i sit Ansigt drog Kaarden ud, der sad tvert igiennem hans Krop. Alle de Tilstædeværende stode höiligen forundrede, og nogle af dem, som vare meere eenfoldige end nysgierrige, gave sig med höi Röst til at raabe: O Jertegn! Jertegn! men Basilio svarede: Ingen Jertegn, men Vid og Konst! Vid og Konst. Den overrumplede og forbausede Præst löb til, for med begge Hænder at beföle Saaret, og fandt, at Kaarden ikke var gaaet igiennem Basilios Kiöd og Ribbeen, men igiennem et Jernrör, som han havde liggende paa det Sted fyldt med Blod, der (som man siden efter fik at vide) var tillavet saaledes, at det ikke kunde störknes. Kort sagt, Præsten, Camacho og alle de Omstaaende fandt, at de vare fixerede og bedragne. Bruden gav ikke mindste Tegn til at være misfornöiet med Bedrageriet; tvertimod, da hun hörte nogen sige, at Ægteskabet var ugyldigt, siden det var bleven indgaaet ved et Bedragerie, saa sagde hun: at hun bekræftede sit Löfte paa nye; hvoraf alle sluttede, at det var altsammen overlagt med begges Villie og Vidende. Herover bleve Camacho og hans Tilhængere saa opbragte, at de vilde tage Hævn og med mange blottede Kaarder overfaldt Basilio, til hvis Forsvar der paa den anden Kandt næsten lige saa mange bleve dragne

Holder inde! det er ikke billigt
at tage hævn for de fornærmelser
Kiærlighed tilfoyer os.

ne af Skeeden. DON QUIXOTE ſprang til Heſt, og med Lantzen i Armen og vel bedækket med ſit Skiold ſögte han at ſkifte Lyd imellem dem. SANCHO derimod, ſom fandt aldrig mindſte Behag eller ſkiöttede om at være i ſlig en Hirlumhey, liſtede ſig ſaa ſagte hen til Stedet, hvor han havde giort ſaa godt og kiert et Bytte, i den Tanke, at der maatte bæres Ærbödighed for ſaa helligt et Sted. DON QUIXOTE raabte imidlertiid med höi Röſt: Holder inde, mine Herrer! holder inde! det er ikke billigt at tage Hævn for Fornærmelſer, Kierlighed tilföier os; thi jeg vaerer Dem ad, at det er i Elſkovs Stridigheder og Trætter, ſom i Krigen, hvor det er tilladt og brugeligt at betiene ſig af Liſt til at overvinde Fienden. Ligerviis er det godt og tilladt at naae ſit Maal i Kierlighed ved vittige Paafund, naar de ikke giöre den Elſkede Skam og Vanære. Quiteria hörer Baſilio til, og Baſilio hörer Quiteria til ved Himlens viiſe og behagelige Beſlutning. Camacho er riig og kan kiöbſlaae om en anden, naar, hvor, og ſom han vil. Baſilio derimod har kun et eeneſte Faar, og ingen, i hvor mægtig han end er, maae kunde beröve ham det; thi hvad Gud alſom mægtigſt haver tilſammenföiet, ſkal ingen Menneſker adſkille; og den, ſom har det i Sinde, maae förſt bane ſig Vei dertil forbie denne Lantze- Derpaa gav han ſig til at bevæge den med ſaadan en Styrke og Behændighed, at han ſatte Skræk i alle dem, ſom ikke kiendte ham. Imidlertiid prændede Quiterias Foragt ſig ſaa ſtærk i Camachos Indbildningskraft, at han ſlog hende af ſit Sind i et Öieblik, og aabnede Öret for Præſtens Overtalelſer, (der var en forſigtig og velſindet Mand) hvorved baade han og hans Tilhængere bleve tilfreds og roelige. Til Tegn derpaa, ſtak enhver Kaarden paa ſit behörige Sted, og dadlede Quiterias Vægelſindighed langt meere end Baſilios Krigspuds. Camacho giorde den Slutning, at da Quiteria ſom Pige havde havt Baſilio ſaa kier, var han vel ikke bleven hende mindre kier

ſom Kone, og han altſaa burde være Himlen meere Tak ſkyldig for at være bleven ſkildt ved hende, end om han havde faaet hende. Camacho med ſaint alle ſine vare nu fredſomme og tröſtede, og Baſilio med alle de, der vilde ham vel, roelige; og til et fuldkomment Beviis paa, at den riige Camacho ikke tog ſig denne Forliis nær, befalede han, at Forlyſtelſerne og Gieſtebudene ſkulde fortſættes lige ſaa fuldt, ſom om hans eget Bryllup var gaaet for ſig. Imidlertiid vilde dog hverken Baſilio, hans Brud eller Venner tage Deel deri, men fulgtes ad til Baſilios Huus. (Altſaa har den dydige og fornuftige Fattige lige ſaavel de, der agte, ære og ledſage ham, ſom den Riige de, der følge og omringe ham.) De bade iligemaade DON QUIXOTE, der forekom dem en retfærdig Mand, og ſom bar Hiertet paa det rette Sted, at følges med dem, ſom han ogſaa meget villigen giorde. SANCHO allene krænkede ſig ind i Sielen ved at indſee Umueligheden i at nyde godt af Camachos Gieſtebud og overdaadige Gilde, der maatte vare til langt ud paa Natten. Han fulgte derfor ſin Herre meget bedrövet og hierteklemt over at forlade de Egyptiſke Kiödgryder, endſkiönt han förte dem indvortes med ſig ved det næſten fortærede og opædte Bytte, der ideligen foreſtillede ham Fortrefligheden og Overflödigheden i det Gode, han forliiſte. Tankefuld og bekngſtet, endſkiönt uden Hunger, fulgte han altſaa, uden at ſtige ned af Rucio, ROZINANTES Spoer.

XXII.

XXII. CAPITEL.

Hvori fortælles det ſtore Eventyr i Monteſinos Hule midt i Hiertet af Mancha, der af den tappre DON QUIXOTE blev lykkeligen bragt til Ende.

Brudefolkene beværtede DON QUIXOTE paa det heiligſte og beſte, og holdt ſig forpligtede dertil, ſiden han ſaa villigen havde taget dem i Forſvar. De tillagde ham Fornuft i Forhold af hans Tapperhed, ſaa han i deres Öine var Cid i ſin Kaarde og Cicero i ſin Tunge. Den fromme SANCHO gotte-de ſig inderlig i tre Dage paa de Nyegiftes Bekoſtning, og fik man imidlertiid at vide af dem, at det foregivne Saar ikke havde været aftalt med den ſkiönne Quiteria, men allene Baſilios Paafund, der havde ſpaaet ſig ſamme Udfald deraf, ſom det fik. Dog bör det ikke nægtes, at han tilſtod at have betroet Anſlaget til nogle af ſine gode Venner, paa det de i betimelig Tiid kunde ſtaae hans Henſigt bie og underſtötte Bedrageriet. Det hverken kan eller bör kaldes Bedragerie, ſagde DON QUIXOTE, ſom har et dydigt Öiemaal, og det at foreene to Forelſkede, er et af de allerfortrefligſte. Tag dem imidlertiid det til en Regel, at Mangel og vedvarende Nödtörftighed ere Kierlighedens allerſtörſte Modſtandere, fordi den er idel Glæde, Skiemt og Fornöielſe; og ere dens eedſvorne Fiender, Mangel og Nödtörftighed, aldrig farligere, end naar Elſkeren allerede er i Beſiddelſen af ſit attraaede Gode. Alt dette fremförer jeg i den Tanke at overtale Herr Baſilio til at lade Udövelſen af alle de ziirlige Konſter, han veed, fare, ſiden der kun

er Berömmelſe og ingen Bröd at vinde ved dem, og i det Sted legge Vind paa at erhverve ſig et anſtændigt Udkomme ved Arbeidſomhed og lovlige Veie, der ſtedſe ſtaaer den Fornuftige og Vindikibelige aabne. Den æragtige Fattige (om en Fattig kan være æragtig) eier en Skat i en deilig Kone, og lader han hende röve fra ſig, ſaa röves ham ikke allene Æren, men han dræber den ſelv. En fattig Mands Kone, der er deilig og dydig, fortiente at krones med Seiers Palmer og Laurbær. Skiönheden drager i og for ſig ſelv deres Tilböielighed til ſig, der ſeer og kiender den, ligeſom ingen uden Örnen og de ædlere Fugle nærme ſig til Lokkefalken; men derſom ſlig en Skiönhed er omringet af Mangel og Fattigdom, ſaa indfinder ſig Ravne, Krager, Höge og alle Slags Rovfugle i en Haſt om dette Bytte; og den, ſom da forſvarer ſin Poſt, fortiener med Rette at kaldes ſin Mands Krone. Jeg veed ikke meere at erindre mig, Herr Baſilio, lagde DON QUIXOTE til, hvilken Viis der har ſagt, at der kun var een god Kone i Verden, og vilde han raade hver Mand til at troe, at det var hans; thi ſaa levede de viſt lykkelige. Jeg er ugift, og hidindtil er det aldrig falden mig ind at gifte mig; men med alt det torde jeg dog driſte mig til at lære den, ſom bad mig derom, hvorledes og hvorefter han ſkulde udſöge ſig en Kone. Min förſte Regel blev den, at ſee nöiere efter et godt Rygte end en god Formue, fordi et dydigt Fruentimmer ikke opnaaer et godt Navn allene ved virkelig at være dydig, men hun maae tillige ſynes at være det; thi offentlige Frieheder og Uagtſomheder giöre Fruentimmernes Ære meere Skaar end lönlige Laſter. Förer Du en god Kone hiem, er det Dig en let Sag at bevare hende god, ja endog at forbedre hende: men falder der en ond i Dit Lod, ſaa vil al Din Möie med at rette hende være forgieves, ſiden det ikke er vel giörligt at komme over fra den eene Kandt til den

anden,

anden; dog vil jeg ikke ſige, at det er umueligt, men at jeg holder det for meget vanſkeligt.

SANCHO hörte denne heele Tale og ſagde ved ſig ſelv: ſaaſnart jeg begynder at tale ſaftige og kiernefulde Ting, ſaa ſiger denne min Herre, at jeg ſkal tage Stav i Haand og gaae Verden omkring at prædike min Viisdom paa Torvene, og jeg ſiger om ham, at naar han begynder at plöie Viisdom og give gode Raad, ſaa var een Stav til Haanden ikke nok, men han maatte have een til hver Finger, og kunde han ſlaae Boed op baade paa Torve og Stræder. Det er Fanden til vandrende Ridder, ſaa mange Ting ſom han veed; jeg bildte mig fuldt og faſt ind, at han ikke vidſte noget uden ſit Ridderſkab, men luur ham paa det ſamme, jeg er tilfreds hvad det ogſaa er, ſaa kan han legge ſin Sennup dertil med. SANCHO mumlede dette ſaa höit, at hans Herre merkede det og ſpurgte: Hvad mumler Du SANCHO? Jeg ſiger intet, og mukker lige ſaa lidet, ſvarede SANCHO, jeg ſnakkede kun med mig ſelv om, at ifald jeg havde hört det, ſom Deres Velbyrdighed nu ſagde, förend jeg giftede mig, ſaa maaſkee jeg kunde ſagt nu: ubaaſet Stud har godt ved at ſlikke ſig. Er da Din Thereſa ſaa ond, SANCHO? ſagde DON QUIXOTE. Hun er ikke meget ond, ſvarede SANCHO, men hun er heller ikke meget god, i det mindſte ikke ſaa god, ſom jeg vilde have hende. Det er ſlet giort, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, at tale ilde om Din Kone, hun er dog Dine Börns Moder. Det tænker jeg gaaer lige op imellem os, ſvarede SANCHO; hun taler ikke heller for vel om mig, naar Hovedet ſtaaer hende i det Hiörne, iſær naar hun har ſat ſig den Loppe bag Öret, at jeg gaaer ſaa lidt uden om og loggrer for nogen; thi ſaa kunde hun giöre Fanden ſelv bange.

Kort at fortælle, ſaa bleve de tree Dage hos de unge Folk, der opvartede og bevärtede dem ſom kongelige Perſoner. DON

QUIXOTE bad den kiekke Licentiat at forſkaffe ham en Veiviiſer, der kunde före ham til Monteſinos Huule, ſiden han længtes inderlig efter at begive ſig i den, for med egne Öine at ſee om alle de Vidundere, der fortaltes om den i den heele Egn, vare vel grundede. Licentiaten ſagde, at han vilde forſkaffe ham ſin egen Fætter, en bekiendt Student, der var meget hengiven til at læſe Ridderböger, og ſom med megen Beredvillighed ſkulde före ham i Huulens Aabning, og underrette ham om Ruyderas Söer, der vare meget omtalte i heele Mancha, ja endog i heele Spanien. Han lagde til: at hans Selſkab viſt vilde forkorte ham Veien ved en behagelig Samtale, ſiden det var et Menneſke, ſom kunde ſkrive Böger til Trykken og leede Tingene fra deres Udſpring. Kort ſagt, Fætteren kom anſættendes paa en drægtig Eſel, hvis Saddel bedækkedes med et grovt Fildres eller Vadmels Dækken. SANCHO ſadlede derpaa ROZINANTE, lavede Rucio til og forſynede Tværſækkene, ſom giorde Selſkab med Fætterens, der var ganſke vel forſeet. Hvorpaa de, efter at have ſagt Farvel til alle, i Guds Navn begave ſig paa Reiſen og toge Veien lige hen til Monteſinos navnkundige Huule.

Paa Veien ſpurgte DON QUIXOTE Fætteren: af hvad Art og Beſkaffenhed hans Övelſer, Haandteering og Studier vare? Hvortil han ſvarede: at hans Haandteering var en ſkiön Aands; hans Övelſer og Studier at forfatte Böger til Trykken, ſom alle vare Staten til ſtor Gavn og Nytte og ikke til mindre Tiidsfordriv. Een af hans Verkers Titler var: *Liberierne*, hvori fyv hundrede og tre Liberier bleve beſkrevne med Farver, Udziiringer, Fiære, Sindbilleder, Tænkeſprog og Chifrer, hvoraf Hofmændene kunde uddrage hvad de trængte til, uden at have Behov ved Höitideligheder og Ridderſpil at tigge andre, eller piine Hiernen (ſom man ſiger) for at faae det ud af den til Behag og efter Omſtændighederne, ſiden dette Verk giver den

Nid-

Nidkiære, Foragtede, Forglemte og Fraværende alt hvad der ſkikker ſig og er nödvendig for dem, og ſom de kommer ſovendes til. Jeg har ogſaa forfattet en anden Bog, ſom jeg har kaldet: *Metamorphoſes eller den Spanſke Ovidius*, af en ganſke rar og nye Opfindelſe; fordi jeg i den, ved en burleſque Efterligning af Ovidius, afbilder hvem Giralda af Sevillien, ſamt Magdalenes Engel har været; ſaa vel ſom Vecinguerras Rende til Cordova; Guiſandos Tyre; de forte Klipper, Leganitos Kilder og Madrids *Lavapies*. Luſens og den gyldne Canal, ſamt Priorindens Fontaine har jeg ikke forglemt med alle deres Allegorier, Forvandlinger og Overdragelſer, og det paa en Maade at de underviiſer, forundrer og fornöier tillige. Jeg har endnu et andet Verk under Hænder, ſom hedder: *Tillæg til Virgilio Polidoro*, der afhandler alle Tings Opfindelſe, hvori der viiſes ſtor Lærdom og Studeringer; fordi at alle de vigtige Ting, ſom Polidoro er gaaet forbie, dem legger jeg for Dagen i den nydeligſte Stiil. Virgilio har iblant andet glemt at ſige os, hvem den förſte var i Verden der opfandt Fonteneller og fordrev den Neapolitanſke Syge med Mercurius, og jeg viiſer det lige ſaa tydeligt, ſom to og tre giör fem, ja bekræfter det med meere end fem og tyve Autores. Heraf kan nu Deres Velbyrdighed ſelv indſee, at jeg ikke har lagt paa den lade Side, og hvor nyttigt ſligt et Verk er for heele Verden.

SANCHO, der med ſtörſte Opmerkſomhed havde hört paa Fætterens Fortælning, ſagde til ham: Siig mig engang, Herre, (ſom Gud unde Hæld til ſine Bögers Trykning!) om De veed at ſige mig (dog maae De vide det, ſiden De veed alle Ting) hvem der var den förſte, der klaadde ſig i Hovedet, efter mit Tykke maae det vel have været vores förſte Fader Adam? Viſt var det ham, ſagde Fætteren; thi der kan ingen Tvivl være om, at han jo har havt Hoved og Haar, og da han havde Hoved og Haar, og var det förſte Menneſke paa Jorden, ergo

har han ogsaa været den første, der rev sig i Hovedet. Det er just min Troe, svarede SANCHO. Men siig mig da nu, hvem der først stødte Koldbötter? I Sandhed Broder, svarede Fætteren, det kan jeg ikke saa paa staaende Fod sige, jeg maae først udgrandske det af mine Böger, som jeg skal giöre saasnart jeg kommer hiem, og saa skal jeg stille eder tilfreds saasnart vi sees igien; thi venteligen er dette ikke den sidste Gang. Da skal De see, Herre, at det ingen Möie skal koste mig, sagde SANCHO, til at udfinde det strax, jeg har spurgt Dem om. Siig mig imod, om De kan, at Lucifer ikke var den første, som i denne syndige Verden stødte Koldbötter, da han blev forjaget eller udstødt af Himmelen og tromlede ned i Afgrunden. Du har Ret Broder, sagde Fætteren, og DON QUIXOTE lagde til: Dette Spörgsmaal og Giensvar er ikke avlet hos Dig, SANCHO, Du har hört det af nogen anden. Tys Herre, tys, sagde SANCHO, troe mig paa mit ærlige Ansigt, at dersom jeg begynder med Spörgsmaale og Giensvar, saa skal jeg holde ved fra nu af til i Morgen. Jo men, naar det gielder om at spörge om Daarligheder og besvare dem med Giekkerier, saa har jeg ikke behov at söge om Hielp hos min Naboe. Der ligger meere i det, Du der siger, end Du selv veed, SANCHO! sagde DON QUIXOTE, det er en stor Daarlighed hos somme, at piine og plage sig for at komme efter Ting og fylde Hiernen med dem, som hverken gavner Begrebet eller Hukommelsen for en Hvid, naar man veed dem.

Ved disse og andre behagelige Samtaler tilbragtes Dagen, og toge de Natte-Herberge i en lille Landsbye, hvor Fætteren sagde til DON QUIXOTE, at de kun vare to Miile fra Montesinos Huule, og dersom han nærmede sig den i det Forsæt at begive sig i den, saa var det nödvendigt at forsyne sig her med Reeb til at hidses ned ved. DON QUIXOTE sagde: at om den endog strakte sig til Afgrunden, saa vilde han see hvad den indeholdt.

deholdt. Derpaa kiöbte de ſig henved hundrede Favne Reeb, og Dagen efter kom de noget for Middagstiid til Monteſinos Huule, hvis Munding var meget viid og bred, men ſaa ſtærk overgroed med höie, tykke Nælder, Torne og Tidſler, at den var næſten ganſke bedækket og neppe at öine. Saaſnart de kom til Huulen, forlode Fætteren, SANCHO og DON QUIXOTE Saddelen, og bandt de to Rebet paa det beſte og tilforladelig. ſte om ham. Imedens denne Forretning varede, ſagde SANCHO: Deres Vebyrdighed, min Herre! ſee Dem vel for hvad De giör, lad ſig ikke levende begrave; og duk Dem ikke ned, hvor det ſynes ſaa forfriſkende, at De kan faae for meget i et Öieblik. Det er viſt og ſandt, at det ikke kommer Deres Velbyrdighed til eller paaligger Dem at giöre ſig til Underſöger af det, der maae være værre end det fæleſte Fængſel. Tie og bind, ſvarede DON QUIXOTE, et Foretagende ſom dette, Ven SANCHO! var mig forbeholden. Veiviiſeren ſagde derpaa: Jeg bönfalder Deres Velbyrdighed, Herr DON QUIXOTE, at betragte og beſee med hundrede Öine alt hvad der forefindes; maaſkee der kunde være Ting iblant, jeg kunde anbringe i min Bog om Forvandlingerne. Jo! jo! ſagde SANCHO, luur ham kun paa det, kan er min Troe Mand for at maale Dem Skieppen fuld. I det ſamme var han bleven færdig med at binde ſin Herre, ſom da tog Ordet, ſigende: Vi have været meget ubetænkſomme, i det vi ikke have forſynet os med en liden Klokke, der kunde være bleven bunden i een af Reebenderne og hængt mig ſaa til Haande, at jeg med dens Lyd kunde give at forſtaae, at jeg alt ſank dybere og var endnu i Live. Men ſiden det nu ikke meere er giörligt, ſaa i Guds Navn da. Derpaa knælede han ned og ſendte med en ſagte Stemme en Bön til Himmelen om Beſkiermelſe og god Fremgang i dette efter al Anſeelſe farlige og nye Eventyr, og ſtrax derefter ſagde han med höi Röſt: O alle mine Bedrifters og Be-

vægelsers Herskerinde, blanke og uforligneligste DULCINEA af TOBOSO! Dersom det er mueligt, at Din lykkelige Elskers Paakaldelser og Bönner kan trænge til Dine Ören, saa bönhör ham for Din uhörte Deiligheds Skyld! Jeg begierer intet andet, end at Du ikke maae nægte mig Din Gunst og Bistand, jeg nu saa höiligen trænger til. Jeg staaer paa Nippet til at nedstige, nedsynke og nedstyrte mig i den Afgrund, der ligger for mine Födder, allene for at overbevise Verden, at der er ingen Umueligheder, som jeg jo paatager mig og overvinder, naar Du seer mildt til mig. Som han sagde dette, nærmede han sig Huulen og saae, at det var umuelig at komme ned i den eller naae Aabningen, uden at bane sig Veien dertil med Vold og Magt eller Sværdslag. Han tog altsaa Kaarden i Haanden, slængede i Kryds og Qvær iblant Tornene og Tidslerne, der stode ved Mundningen; men ved denne Larm og Raslen slöi der saa græsseligt et Antal af umaadelige store Krager og Ravne ud derfra, og det med saadan en Fart, at de kastede DON QUIXOTE mod Jorden, og havde han været saa god Spaaemand, som han var catholsk Christen, saa havde han funden, at det var et ondt Forevarsel, og undslaaet sig for at nedstige til sligt et Sted. Langt om længe kom han da paa Beenene igien, og da han saae, at der ikke kom fleere Krager eller Nattefugle, saasom Flaggermuus, (thi af dem kom der en stor Deel ud imellem Kragerne) saa gav han SANCHO og Fætteren Rebene, og lod sig hidse ned i denne rædsomme Huule. Da han var kommen i den, gav SANCHO ham sin Velsignelse, og giorde meere end tusende Kors over ham, sigende: Herren bevare Dig! og Frankrigs hellige Bierg tillige med Gaetas Trefoldighed ledsage Dig! Kronen, Flöden og Skummet af alle vandrende Riddere! Gak med Fred, Verdens Truere, Staal-Hierte og Jernhaand! Gud före Dig karsk tilbage, og lad Dig frie og frank see Dagens Lys igien, som Du unddrager Dig fra

for

for at begive Dig i Mörket, Du söger. Fætterens Tale og Bönner vare omtrent ligelydende. DON QUIXOTE raabte imidlertiid idelig til dem om at give Reeb, og meere af Gangen; thi de slap kun lidet efter lidet, og da Röften, som kom af Huulen, nu blev borte for dem, havde de intet meere tilovers af deres hundrede Favne Reeb, og tykkedes derfor best om at drage DON QUIXOTE op igien, siden de ikke havde Reeb til at hidse ham længere ned med. Men hvorom alting var eller ei, saa tövede de dog endnu en god halv Tiime, efter hvis Forlöb de begyndte at hale Rebet til sig igien, som gik meget let og uden at de fölede mindste Vægt. (hvilket de holdt for et sikkert Tegn, at DON QUIXOTE var bleven paa Bunden) I denne Tanke græd SANCHO meget bitterligen, og trak alt hvad han kunde, for jo för jo heller at komme ud af Drömmen; men da de havde draget lidet meere end siirsindstyve Favne op, blev det meget tungere, som glædede dem inderligen. Kort sagt, da de havde faaet ti Favne op til, saae de ganske tydeligen DON QUIXOTE, som SANCHO raabte til af fuld Hals, sigende: Vær os hiertelig velkommen, Deres Velbyrdighed, min Herre! Vi troede allerede for visst, at vi kom til at skyde en hvid Kiep efter Dem; men DON QUIXOTE svarede ikke et Ord. Da de nu havde faaet ham draget ganske frem, saae de, at han havde Öinene lukket og lod til at være i en dyb Sövn. De lagde ham paa Jorden, löste Reebet af ham, og han blev desuagtet dog ved at sove. Imidlertiid vendte, dreiede, puslede og ruskede de ham saa længe, at han efter en rum Tiids Forlöb kom til sig selv igien, rakte og strakte sig som een, der kommer op af en meget dyb Sövn. Han saae sig, som i Forskrækkelse, snart til een, snart til en anden Side, og sagde: Gud forlade eder, mine Venner, at I har draget mig ud fra det behageligste Liv og Syn, en Dödelig nogensinde har fört og seet; nu er jeg ved Erfarenheden overtydet om, at alle dette

Livs

Livs Behageligheder forſvinder ſom en Dröm og Skygge, eller ſom Blomſterne paa Marken. O ulykſalige Monteſino! o ilde ſaarede Durandarte! o vanhældige Belerma! o begrædelige Guadiana! med ſamt Ruyderas ſorrigfulde Döttre, hvis overflödige Vand bevidne Taarene, eders deilige Öine have fældet! SANCHO og Fætteren laanede et meget opmerkſomt Öre til DON QUIXOTES Ord, der frembragte dem, ſom om Smerten havde revet dem ud af hans indere Deele. De bade ham indſtændigen at forklare hans Tale for dem og ſige dem, hvad han havde ſeet i Helvede. Helvede kalder I det? ſagde DON QUIXOTE, giv det aldrig dette Navn oftere; thi det fortiener det ikke, ſom I ſtrax ſkal faae at ſee. Han bad dem at give ham noget at ſpiiſe, ſiden han var umaadelig hungrig. Fætterens Dækken blev breedt paa det grönne Græs, og Vadſækkenes Forraad paa det; hvorpaa de alle tre ſatte ſig i god Forſtaaelſe og Fortroelighed til at tage Veſperkoſt og Nadvere paa engang. Da Dækkenet var giort ledigt og taget bort, ſagde DON QUIXOTE af MANCHA: Ingen reiſe ſig, men bliver ſiddende mine Sönner og lyder paa mig.

XXIII.

XXIII. CAPITEL.

Om de ypperlige Ting, den fortreflige DON QUIXOTE fortalte at have seet i Montisinos Huule, hvis Umuelighed og Umaadelighed volder, at dette Eventyr ansees for apocryphisk.

Timerne havde allerede skyndet sig saa hastig bort, at Solen begyndte at indhylles i Skyer, og ved et dæmpet Skin og brækkede Straaler gav de DON QUIXOTE Leilighed, uden at besværes af Heeden, til at fortælle sine to oplyste Tilhörere, hvad han havde seet i Montesinos Huule, og begyndte han saaledes:

Naar man omtrent er kommen en tolv til fiorten Favne ned i Dybet, saa findes der paa den höire Haand en Udhuulning af saa stort et Rum, at en stor Karre med samt Muulæslerne mageligen kan vende derinde. Der falder et ganske svagt Skin af Dagen derind, enten af en Rævne eller liden Aabning, der maae være lige med Jorden. Jeg naaede denne Huulning eller dette Rum just da jeg var ganske træt af at hænge længere i Rebet og svæve i dette tykke Mörke uden at see Vei eller Stie for mig; jeg besluttede derfor at gaae ind i den og hvile mig lider ud. Jeg raabte til eder med Begiering, ikke at give meere Reeb förend jeg begierede det, men I maae ikke have hört mig. Jeg samlede derpaa Reebet sammen, som I lod ned, giorde en Bunke af det og sat mig paa det meget tankefuld og raadvild, hvorledes jeg skulde bære mig ad for at komme ned til Bunden af Huulen, da jeg ingen havde til at holde mig. Som jeg nu sad

i denne

i denne Vildereede og disse Betragtninger, overfaldt der mig, uden at jeg umagede mig derfor, en meget dyb Sövn, men da jeg allermindst ventede det, og uden at vide hvorledes det gik til eller ei, vaagnede jeg og befandt mig midt paa den deiligste, herligste og yndigste Mark, Naturen kan danne og det sindrigeste Menneskes Indbildningskraft opfinde. Jeg gneed Öinene, törrede Klatterne af dem og merkede ganske tydeligen, at jeg ikke sov meere, men at jeg virkeligen var ganske lys vaagen. Med alt det, saa befölede jeg baade mit Hoved og Bryst for at blive overtydet, om det var mig selv som var der, eller noget falskt og eftergiort Skyggeverk; men Fölelsen, Sandserne og den fornuftige Tale, jeg holdt med mig selv, bekræftede mig, at jeg paa den Tiid var den selvsamme, som jeg er i denne Tiime. Med et blev jeg et kongeligt og prægtigt Pallads vaer, hvis Vægge og Muure syntes giennemsigtige og dannede af det klareste Crystal. Dets mægtige Porte bleve opladte, og jeg saae en ældgammel Mand komme ud af dem, ifört en lang graae Kiortel, der slæbede efter ham paa Jorden; Skuldrene og Brystet bedækket af en grön Atlaskes Doctor-Kaabe; paa Hovedet bar han en sort Milanesisk Hætte, og hans hvide Skieg naaede ham lige ned til Beltet. Vaaben havde han ikke, men kun en Rosenkrands i Haanden, paa hvilken de ti store Kugler vare saa store som halve Strudsæg, og de övrige som store Nödder. Hans Væsen, Gang, Alvorlighed og Nærværelse satte mig i Forundring og Henrykkelse. Han nærmede sig mig, og det förste, han foretog sig, var at omfavne mig paa det inderligste, og strax at sige til mig: Det er længe siden, tappre Ridder DON QUIXOTE af MANCHA, at de i disse Egnsomheder Indesluttede og Fortryllede have længtes efter at see Dig, for at Du kunde give Verden Underretning om det, der indesluttes og bedækkes af den dybe Huule, Du er kommen igiennem, og kaldes Montesinos Huule. En Gierning, hvis

hvis Udförsel har været forbeholdt til Dit uovervindelige Mod og uforfærdede Siel. Følg med mig, ypperlige Herre! at jeg kan vise Dig de Vidundere, der giemmes af dette giennemsigtige Slot, over hvilket jeg er stedsevarende og förste Commandant, siden jeg just er den samme Montesino, Huulen har faaet Navn efter. Neppe havde han sagt mig, at han var Montesino, förend jeg spurgte ham om alt det, man paa Jorden fortalte at være gaaet for sig her neere, var sandt; om han med en liden Dolk havde skaaret han beste Vens Durandartes Hierte midt af hans Barm og bragt det til Frue Belerma, som han havde begiert af ham i hans sidste Öieblik? Han svarede mig, at det var sandt altsammen, undtagen hvad Dolken angik og at den var liden; thi han havde betient sig af en stærk forstaalet Kniv, der havde været endnu skarpere end en Ragekniv.

Den har vist nok, tog SANCHO Ordet, været af Sevillianerens Ramon de Hozes Arbeide. Jeg veed det ikke, sagde DON QUIXOTE, men den kan dog ikke vel være giort af ham, siden han har levet i vore Tiider, og den jeg taler om, skeedte denne Ulykke med til Roncesvalles for mange Aar siden. I övrigt er det ikke af Vigtighed at faae Bekræftelse herpaa, siden det ingen Skaar eller Brud giör i Historiens Sandhed, jeg fortæller. Det er sikkert, sagde Fætteren, Deres Velbyrdighed Herr DON QUIXOTE vilde derfor gaae videre, jeg hörer paa Dem med den störste Fornöielse af Verden. Og jeg fortæller ikke med mindre, sagde DON QUIXOTE, og siger altsaa:

Den ærværdige Montesino förte mig i Chrystalslottet og i en af de underste Sale, hvor der var overmaade kiölt og bestod af det fineste Alabast. I Midten stod en overmaade konstig udarbeidet Grav, paa hvilken der laae en Ridder udstrakt, som hverken var giort af Marmor, Metal eller Jaspis, som de pleier at være paa andre Grave, men af virkeligt Kiöd og virkelige Been. Han holdt den höire Haand (som syntes mig stærk seenet

og

og haaret, et Tegn paa Eiermandens Styrke) hen paa Hiertet, og förend jeg kunde komme til at spörge Montesino om det mindste, formedelst den Forundring jeg betragtede Graven med, sagde han til mig: Dette er min Ven Durandarte, hans Tiids tappre og forelskede Ridderes Krone og Speil, der holdes her tillige med mig og mange andre af begge Kiön fortryllede af Merlin, den franske Troldmand, om hvilken der siges, at han er en Sön af Fanden, som jeg dog ikke troer at være saa, men holder for, at han veed lidet meer end Fanden selv. Hvorledes og hvorfor han har fortryllet os, veed jeg ikke at sige, det skal den bestemte Tiid forklare, der, saavidt jeg bilder mig ind, ikke meere er langt borte. Det som meest forundrer mig, og som jeg veed saa vist, som at det er lys Dag, er at Durandarte endte sit Liv i mine Arme, og at jeg efter hans Död med mine egne Hænder rev Hiertet af hans Bryst, som sikker maatte veie meere end to Pund, siden Naturkyndige ere af den Meening, at de, som ere begavede med et stort Hierte, besidde meere Tapperhed end de, hos hvilke det er lidet. Men (siger jeg) da det altsaa er upaatvivleligt, at denne Ridder virkelig er död, hvorledes kan han da give sig og sukke Tiid efter anden? Som han sagde det, drog den elendige Durandarte et dybt Suk, sigende: O min elskede Fætter, Montesino! det sidste jeg bad Dem om, var, at saasnart jeg var död, og min Siel havde forladt sin Boelig, da at bringe mit Hierte hen, hvor Belerma opholdt sig, naar de havde uddraget det af min Barm ved en Kniv eller Dolk. Da den ærværdige Montesino hörte dette, knælede han forved den jamrende Ridder og sagde med Taarene i Öinene: Herr Durandarte og kiereste Fætter! Deres Befalning er allerede efterlevet; paa den gruesomme Dag, da vi forliiste Dem, udikar jeg Deres Hierte saa godt som jeg kunde, og uden at lade mindste Stumpe blive tilbage i Barmen. Jeg aftörrede det med et Kniplings Törklæde; jeg drog i fulde fiire

Spring

Spring til Frankrig med det, efterat jeg først havde overgivet Dem Jordens Skiöd med saa mange Taare, at de vare rigeligen nok til at aftvætte mine Hænder og bortskylle Blodet, der klævede ved dem af at have raget i Deres Indvolde. Ja, min hiertens Fætter, til ydermeere Beviis, saa ströede jeg paa det første Sted, jeg giorde Halt efter at have forladt Roncesvalles, lidet Salt paa Deres Hierte, fordi det ikke skulde lugte ilde, men overleveres frisk eller i det mindste uankommen til Frue Belerma, der saavel som De, jeg, Guadiana Deres Vaabendrager, Hovmesterinden Ruydera, hendes syv Döttre og to Broderdöttre, tillige med mange andre af Deres Venner og Bekiendtere holdes her af den viise Merlin fortryllede i mange Aar, og ingen af os er endnu ved Döden afgaaet, skiönt det har varet over fem hundrede Aar. Merlin har allene af Medlidenhed over Ruydera, hendes Döttre og Broderdöttre, ladet dem ved Taare bortsmelte til lige saa mange Söer, der nu omstunder i de Levendes Rige og i Provintzen Mancha kaldes: Ruyderas Söer, hvoraf de syv tilhörer Kongerne i Spanien, og Broderdöttrene den hellige Ridderorden af Sanct Johannes. Deres Vaabendrager Guadiana er iligemaade ved at begræde Deres Död bleven forvandlet til en Flod, der kaldes med hans Navn, og som, naar den kommer paa Jordens Overflade og skuer en anden Himmels Soel, ængstes saa stærk ved at see den, at han strax giemmer sig i Jordens Skiöd. Men da det ikke er mueligt, at han kan hæmme sit naturlige Löb, saa maae han nu og da komme frem og viise sig, hvor Solen og Menneskene kan see ham. Han bestyrer ved sit Vand de föromtalte Söer, og foreenede med dem og mange andre löber han stor og herlig ind i Portugal. Men med alt det, viiser han sin Bedrövelse og Tungsindighed hvor han kommer; han skiötter ikke om at opföde lækkre og rare Fiske, men grove og væmmelige, meget forskiellige fra den gyldne Tagos. Hvad jeg nu siger Dem, min elskelige Fætter,

har jeg alt meget ofte ſagt Dem, men da De intet Svar har givet mig, ſaa bilder jeg mig ind, at De enten ikke troer mig eller ikke hörer mig, og Gud veed beſt, hvor höiligen det ſmerter mig. Et Nyt vil jeg dog nu berette Dem, ſom ifald det ikke kan huſvale Deres Smerter, dog paa ingen Maade vil forögе dem. Viid da, at den ſtore Ridder, om hvilken den viiſe Merlin har ſpaaet de mange Ting, er hos Dem. Slaae Öinene op, og De vil ſee ham; ham, ſiger jeg, den DON QUIXOTE af MANCHA, ſom paa nye og til ſtörre Fordeel end i de forbiegangne Tiider har fornyet det i de nærværende forglemte vandrende Ridderſkab; og ved hvis Hielp og Gunſt maaſkee alle vore Fortryllelſer kunde blive oplöſte; thi ſtore Bedrifter ere ſtore Mænd forbeholdne. Og om nu ogſaa ſaa var, ſvarede den kummerfulde Durandarte med en afmægtig Röſt, naar ogſaa ſaa var, o Fætter! ſiger jeg: Taalmodighed og bland Kortet; hvorpaa han vendte ſig om paa Siden i ſin ſædvanlige Stiltienhed, uden at ſige en Tödde videre. I det ſamme hörte jeg en ſtærk Hylen og Græden, ledſagede med dybe Suk og ynkelig Stönnen. Jeg dreiede Hovedet og ſaae igiennem Chryſtal-Væggen, at der i en anden Sal kom en Proceſſion af to Rader deilige Frökener, alleſammen i Sörgeklæder, med hvide Turbaner paa Hovedet, ſom Tyrken bruger. Bag efter diſſe Rader kom der en Frue, (ſom man kunde ſee af hendes adſtadige Höihed) iligemaade i ſort Dragt med et hvidt Slöer, ſaa langt og bredt, at det ſlæbede et mægtigt Stykke paa Jorden, og var hendes Turban dobbelt ſaa ſtor ſom de andres. Hendes Öienbryne vare ſammengroede, Næſen lidet bred, Munden ſtor, men Læberne röde, og Tænderne, ſom hun nu og da viiſte, blanke, men ilde ſatte, endſkiönt ſaa hvide ſom et Alabaſt. Hun havde et Kniplings Törklæde i Hænderne, og i det, ſom det ſyntes, et balſameret Hierte, ſaa fortörret og indkröbet var det. Monteſino ſagde mig, at alle de, ſom udgiorde Proceſſionen,

nen, vare Durandartes og Belermas Betientere, som tilligemed deres Herskaber holdtes fortryllede der, at den sidste, som bar Törklædet med Hiertet i, var Frue Belerma, der fiire Gange om Ugen holder denne Processíon, og synger, eller rettere sagt, græder over hendes Fætters Legeme og fortörrede Hierte. Dersom hun, blev han ved, er forekommet Dem hæslig eller langt fra ikke saa deilig, som Rygtet har udbredt, saa er Aarsagen dertil de onde Dage og værre Nætter, hun tilbringer i denne Fortryllelse, som tilfulde kan sees paa hendes huule Öine og gustne Farve, der ikke kommer af Nid, der er saa almindelig hos Fruentimmerne, men af Smerten, hendes Hierte doier over det, hun idelig har i Haanden, og som fornyer og igientager i hendes Minde hendes ilde medhandlede Elskers Minde; thi naar det ikke var, saa kom i Deilighed, Fortreflighed og Tækkelighed neppe den store DULCINEA af TOBOSO hende nær, hvis Berömmelse udbredes saa stærk her i Egnen, ja endog over heele Verden. Lad den Streng være urört, Herr Don Montesino, tog derpaa jeg Ordet. Fortæl Deres Velbyrdighed Historien som De bör; thi det kan ikke være Dem ubekiendt, at alle Sammenligninger ere forhadte, og endnu mindre maae man sætte een mod een. Den uforlignelige DULCINEA af TOBOSO er den hun er, og Frue Belerma den hun er, har været og bliver. Han svarede hertil: Herr DON QUIXOTE af MANCHA! vil Deres Velbyrdighed tilgive mig, naar jeg tilstaaer, at det var ilde betænkt og ikke vel sagt, at Frue DULCINEA af TOBOSO neppe naaede Frue Belerma, siden det burde været nok for mig at have fattet Tvivl om, at Deres Velbyrdighed var hendes Ridder, til heller at bide mig i Tungen, end at ligne hende ved noget andet end Himmelen. Ved denne Undskyldning, som den store Montesino giorde mig, stilledes Oproret i mit Sind, det var bleven sat i ved at höre min Frue sættes i Ligning med Belerma. Det undrer mig storligen,

sagde SANCHO, at Deres Velbyrdighed ikke gav sig over den gamle Knægt, mœrbankede ham og rev ham Skiegget ud uden at levne et eeneste Haar i det. Nei; Ven SANCHO, sagde DON QUIXOTE, det skikkede sig ikke for mig at giöre sligt, fordi man er forpligtet at ære de Gamle, endskiönt de ikke ere Riddere, men fornemmelig de, som ere det og ere fortryllede; og i Resten af vores Samtale forefaldt der intet, som kunde sætte mig i Harnisk.

Fætteren sagde derpaa: Jeg begriber ikke, Herr DON QUIXOTE, hvorledes Deres Velbyrdighed i saa stakket en Tiid, som De var der neere, har kundet see saa mange Ting, og talet og svaret saa meget. Hvor længe har jeg da været der, spurgte DON QUIXOTE? Lidet meere end en Time, svarede SANCHO. Det kan umueligt være saa, sagde DON QUIXOTE; thi jeg har seet det mörknes og dages, og det tre Gange mörknes og dages, saa der altsaa efter min Regning er svunden tre Dage af vores Liv, medens jeg har været der. Det maae være sandt, hvad min Herre siger, sagde SANCHO; men som alt hvad der tilstöder ham skeer ved Tryllerie, saa maaskee det, som synes os Timer, forekommer dem der som tre Nætter og Dage. Det er vel Sammenhænget, sagde DON QUIXOTE. Har da Deres Velbyrdighed ingen Mad faaet i al den Tiid, spurgte Fætteren? Ikke den mindste Bid i min Mund, svarede DON QUIXOTE; jeg har heller ingen Sult følt, og det er ikke falden mig ind at tænke paa at spiise. De Fortryllede spiiser dog, sagde Fætteren? De hverken spiiser, sagde DON QUIXOTE, eller forrette andre Naturens Nödtörstigheder, endskiönt det er en vedtaget Meening, at deres Negle, Skieg og Haar voxe. Sover da de Fortryllede ved en Hendelse, sagde SANCHO? Nei vist ikke, svarede DON QUIXOTE, i det mindste i de tre Dage, jeg har været hos dem, har der ingen havt et Öie lukket, lige saa lidet som jeg. Altsaa gaaer det her, sagde SANCHO, som

ſom Ordſproget lyder: at man maae tude med de Ulve, man er iblant; naar Deres Velbyrdighed giver ſig i Kaſt med faſtende og nervaagne Fortryllede, ſaa er der heller ikke forunderligt, at De hverken ſpiiſer eller ſover mens De er hos dem. Imidlertiid maae Deres Velbyrdighed, min Herre, forlade mig, at jeg ſiger, at af alt hvad De har ſagt her, giver jeg mig Gud i Vold paa, (han vilde ſagt Fanden) at jeg ikke troer den mindſte Töddel deraf. Hvorledes, ſagde Fætteren, ſkulde Herr DON QUIXOTE lyve? og det maae dog være viſt, at om han end vilde, ſaa har han ikke havt Stunder til at opfinde og ſammenſætte ſaa mange Millioner Uſandheder. Der være langt fra mig, ſagde SANCHO, at troe, at min Herre lyver. Hvad troer Du da, ſpurgte DON QUIXOTE? Jeg troer, ſvarede SANCHO, at den Merlin, eller diſſe Troldmænd, ſom har fortryllet denne heele Sværm, Deres Velbyrdighed taler om at have ſeet og havt Omgang med der neere, har ſlængt Dem dette Fiesſias i Indbildningen eller Mindet, ſom De har fortalt og har tilbage at fortælle. Alt dette kunde meget vel forholde ſig ſaa, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, men det giör det ikke; thi alt hvad jeg har fortalt eder, har jeg ſeet med mine egne Öine og følt med mine Hænder; og hvad vil Du vel ſige, naar jeg nu ſiger Dig, at iblant de uendelige mange Ting og Vidundere, ſom Monteſino viiſte mig, (og jeg ved Tiid og Leilighed paa vores Reiſe ſkal fortælle Dig, for ikke nu at anföre dem alle her) viiſte han mig tre Bönderpiger, der ſprang omkring i de ſmaae indknebne Marker og hoppede ſom Giedder; men neppe havde jeg kaſtet Öie paa dem, förend jeg kiendte den eene for at være den uforlignelige DULCINEA af TOBOSO, og de andre to de ſamme Bönderpiger, der fulgtes med hende, og vi talede med paa Veien fra Toboſo. Jeg ſpurgte Monteſino, om han kiendte dem? Han ſvarede: nei; men han bildte ſig ind, at det maatte være nogle fornemme fortryllede

Fruer, ſom han förſt for faa Dage ſiden var bleven vaer i diſſe Marker; hvilket jeg ikke maatte forundre mig over, ſiden her vare mangfoldige andre Fruer af de forbiegangne og nærværende Tiider fortryllede, under forſkiellige og forunderlige Skikkelſer, hvoriblant han kiendte Dronning Ginevra og hendes Hovmeſterinde Quintañona, der ſkienkede Viin for Lanzelote, da han kom fra Brittanien.

SANCHO PANZA hörte aldrig ſaaſnart hans Herre ſige dette, förend han troede han ſkulde gaae af ſit gode Skind og var færdig at rævne af Latter; thi da ingen kiendte DULCINEAS Fortryllelſe bedre end han, der var Troldmanden og Bekræfteren paa dette Vidnesbyrd, ſaa tvivlede han heller ikke meere, at jo hans Herre var gaaet fra Forſtanden og ganſke og aldeles gal; hvorfor han ſagde: Under en ulykkelig Stierne, og endnu værre Dag og Stund, nedſteg Deres Velbyrdighed, min kiere Hosbond, til den anden Verden; og i et bedröveligt Öieblik mödte han Herr Monteſino, der har ſendt ham os ſaaledes tilbage. Saa længe Deres Velbyrdighed var her oppe, havde De Deres fem Sind, ſom Gud havde givet Dem, i god Stand; De frembragte Sententzer og meddeelede gode Raad ved hvert Skridt, og nu frembringer han det ravgaleſte Töi, der kan optænkes. Da jeg kiender Dig, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, ſaa tager jeg mig ikke Dine Ord nær. Og jeg Deres Velbyrdigheds lige ſaa lidet, ſagde SANCHO; og vil De kun rette og bedre Deres Ord, ſaa maae De, om De vil, lemlæſte og dræbe mig for dem, jeg har ſagt, og tænker at ſige. Men ſiig mig, Deres Velbyrdighed, förend Ufreden bryder lös imellem os, hvorledes og hvorpaa De kiendte Fruen, vores Herſkab? om hun talede med Dem? hvad De ſagde, og hvad hun ſagde? Jeg kiendte hende derpaa, ſagde DON QUIXOTE, at hun juſt var ſaaledes klædt, ſom da Du viiſte mig hende. Jeg talede hende til, hun ſvarede mig ikke, men vendte

mig

mig Ryggen til, og gav sig saa hurtig til at löbe, at en Piil ikke kunde naaet hende. Jeg vilde fulgt hende og havde giort det, saafremt Montesino ikke havde sagt mig, at jeg umagede mig forgieves, allerhelst da Timen nærmede sig, i hvilken jeg maatte stige op igien. Han sagde mig ogsaa, at han med Tiden skulde lade mig vide, hvorledes hans, Belermas, Durandartes og alle de andres Fortryllelser kunde oplöses. Men det, som krænkede mig meest af alt det, jeg der saae og kom efter, var at imedens Montesino holdt denne Tale med mig, saa stod der, uden at jeg saae hende komme, een af den ulykkelige DULCINEAS Selskabssöstre ved min Side, og vidskede til mig med stor Forvirring og taarefulde Öine: Min Frue DULCINEA af TOBOSO kysser Deres Velbyrdigheds Hænder, og beder Deres Velbyrdighed at berette hende, hvorledes De befinder sig, og da hun er i den yderste Forlegenhed, saa bönfalder hun Deres Velbyrdighed, om De uden Besværlighed kunde, da at laane hende paa dette Skiört, jeg har her af godt nyt Cattun, et halvt Dosin Realer, eller saa mange, som Deres Velbyrdighed kan, og giver hun Dem sit Löfte paa at betale Dem igien med det allerförste. Forundret og tvivlraadig over slig en Begiering vendte jeg mig til Herr Montesino og spurgte ham: Er det mueligt, Herr Montesino, at saa fornemme Fortryllede kan være i slig en Betryk? Hvortil han svarede mig: Troe mig, Deres Velbyrdighed, Herr DON QUIXOTE af MANCHA, at det, man kalder Trang, er nu omstunder hver Mands Giest, den sniger sig ind overalt; strækker sig til alle, ja, den skaaner ikke engang de Fortryllede; og siden Frue DULCINEA af TOBOSO har sendt hid for at bede Dem om sex Realer, og Pandtet synes tilstrækkeligt, saa maae De ogsaa give hende dem; thi hun maae uden Tvivl være i en græsselig Knibe. Pandt, svarede jeg, tager jeg ikke af hende, og lige saa lidet kan jeg flye hende de sex Realer; thi jeg har kun fire; hvilke jeg flyede hende,

og ſom vare de Du flyede mig hiin Dag, SANCHO, til at give Almiſſe af til de Fattige, vi fandt paa Veien. Jeg ſagde til hende: Mit Barn! ſiig til eders Frue, at hendes Gienvordigheder kranker mig ind i Sielen, og at jeg önſkede at være en Cræſus, for at raade Bod paa dem; at jeg tillige lod hende vide, at jeg hverken kunde eller burde trivs, da jeg maatte ſavne hendes behagelige Syn og fornuftige Samtale; at jeg bönfaldt hende paa det indſtændigſte, at om hun uden Beſvær kunde, hendes Velbyrdighed da vilde behage at lade ſig ſee og tale af ſin fangne Tiener og forfulgte Ridder. Siig hende iligemaade, at naar hun mindſt venter det, ſkal hun höre, at jeg har giort Eed og Löfte, (paa ſamme Maade, ſom Margræven af Mantua giorde at hævne ſin Söſterſön Baldouin, da han fandt ham döende paa Biergene) ſom var, aldrig at ſpiiſe Bröd paa breedt Dug, med alle de övrige Ting, ſom hörer dertil, förend han havde hævnet ham. Lige ſaa har jeg lovet aldrig at legge mit Hoved til Hvile, men at löbe alle ſex Verdens Deele igiennem med ſtörre Nöiagtighed end Infanten Don Pedro af Portugal, indtil jeg har oplöſt hendes Fortryllelſe. Alt dette og endda meget meere ſkylder De min Frue, ſvarede Frökenen mig; tog de fire Realer, og i Steden for at neie giorde e Spring over to Alen höit op i Luften. Store Gud! raabte derpaa SANCHO med höi Röſt, er det mueligt, at Troldmænd og Tryllerie kan have ſaa ſtor Magt i denne Verden, at de kan bytte min Herres gode Begreb bort for ſligt et raſende Galſkab? O Herre! Herre! ved alt hvad helligt er, Deres Velbyrdighed, ſaa gaae dog i ſig ſelv igien for Deres egen Æres Skyld, og fæſt ikke Troe til diſſe Drömmerier, der giör Dem lögnagtig og forrykt i Hiernen. Jeg veed at det er af Godhed for mig, at Du taler ſaaledes, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, og ſiden Du ingen Erfarenhed har om de Ting, der ſkeer i Verden, ſaa anſeer Du alt

hvad

hvad der er lidt vanſkeligt for umueligt, men Tiden kommer, ſom jeg alt har ſagt, da ſkal jeg fortælle meget meere af det, jeg har ſeet der neere, og ſom ſkal bringe Dig til at troe det, jeg nu har fortalt, hvis Sandfærdighed er uomſtödelig og unægtelig.

XXIV.

XXIV. CAPITEL.

Hvori fortælles tusende smaae Ting, lige saa urimelige som nödvendige til ret at fatte Sammenhænget af denne store Historie.

Den, som har oversat denne store Historie efter Originalen, den förste Forfatter Cide Hamete Benengeli har skrevet, siger: at da han kom til Capitelet om Eventyret i Montesinos Huule, fandt han följende Anmerkning i Randen, af Hametes egen Haand:

Jeg kan hverken begribe eller overtale mig at troe, at alt, hvad der i forrige Capitel er anfört, skulde virkeligen være mödt den tappre DON QUIXOTE. Mine Grunde ere, at alle hans Eventyrer hidindtil have været giörlige og sandsynlige, men ved disse i Huulen findes ikke mindste Merke til at antage dem for sande, saa langt viger de uden for Naturens Grændser. Derimod kan jeg lige saa lidet troe, at DON QUIXOTE, den sandfærdigste Herremand og ædelste Ridder i sin Tiid, skulde kunde lyve: det er en reen Umuelighed; han frembragte ikke en Lögn, om man ogsaa tog Skindet af ham. Betragter man imidlertid, at han fortalte det med saa mange Omstændigheder, saa maae man ikke tillegge mig Skylden, om dette Eventyr synes apocryphisk; thi jeg har skrevet det uden at driste mig til at give det ud for rigtigt eller falskt. Den kiere Læser kan, som klog og forsigtig, dömme derom efter Behag, jeg hverken bör eller kan; allerhelst da det holdes for en Vished, at han igienkaldte det mod sit sidste Endeligt, og sagde: at han

havde

havde opfunden det, fordi det skulde ligne og komme overeens med det, han havde læst i sine Historier, og nu vil vi strax begive os igien til hans.

Fætteren sad lige saa forundret over SANCHO PANZAS Uforskammenhed, som hans Herres Taalmodighed, og sluttede: at Fornöielsen over hans Frues DULCINEA af TOBOSOS Syn (endskiönt fortrylket) giorde ham saa spagfærdig; thi var det ikke saa, havde SANCHO sagt Ting, der fortiente tusinde Stokkeprygl; siden det forekom ham, at han havde overfaldet hans Herre, til hvilken han sagde: Jeg, min Herr DON QUIXOTE! regner denne Dag, jeg har tilbragt hos Deres Velbyrdighed, for overmaade vel anvendt, siden jeg i den har vundet fire vigtige Ting; den förste er Deres Velbyrdigheds Bekiendtskab, som jeg anseer for en stor Lyksalighed; den anden, at jeg har faaet at vide, hvad Montesinos Huule indeholder, Forvandlingen med Guadiana og Ruydera Söer, der kommer mig vel tilpas i min Spanske Ovidius, jeg har under Hænder; det tredie, at være kommen efter Kortspillets Ælde, der i det mindste allerede maae have været i Brug i Keiser Caroli Magni Tiid, som man maae slutte i Følge af de Ord, Deres Velbyrdighed siger, Durandarte sagde, da han ved Enden af den lange Tale, Montesino holdt til ham, vaagnede og svarede: Taalmodighed og bland Kortet. Thi disse Ord og denne Talemaade kunde han ikke lære som Fortryllet, men medens han var i Frankrig, i forbenævnte Keiser Caroli Magni Tiid. Denne bekræftede Opdagelse er nu ret Vand paa min Mölle til den anden Bog, jeg forfatter som et Tillæg til Polidori Verk om Alderdommens Opfindelser; og jeg tvivler om, at han har Kortspillet i sit, som jeg nu vil beriige mit med, og som er af Betydenhed, allerhelst da jeg kan beraabe mig paa en saa alvorlig og sandfærdig Autor, som Herr Durandarte; den fierde, at have faaet tilforladelig Underretning om Flodens Guadiani Udspring, som hid-

indtil

indtil har været alle Mennesker ubekiendt. Deres Velbyrdighed har fuldkommen Ret, sagde DON QUIXOTE; men jeg gad gierne vidst, dersom Gud var Dem saa god, at De fik Tilladelse at trykke Deres Bog, (hvorom jeg dog höiligen tvivler) hvem De da vilde dedicere den til? Der ere store Herrer og Fyrster nok i Spanien, som man kan tilegne den, sagde Fætteren. Ikke mange, sagde DON QUIXOTE, ikke i Henseende til at de ikke fortiente det, men de skiötter ikke om at tage derimod, for ei at afbetale den Forbindtlighed, de selv synes at skylde Forfatterens Möie og Höflighed. Jeg kiender imidlertid en Prinds, der saa overflödigen erstatter, hvad de andre mangler, at dersom jeg torde anföre det, saa maaskee jeg opvakte Misundelse i meere end sire af de ædelmodigste Hierter. Men nu maae dette staae hen til beleiligere Tiid, og vi vilde gaae videre for at söge om et Sted til at faae Huuslye i Nat. Ikke langt herfra, sagde Fætteren, har en Eremit sin Hytte, som man siger har været Soldat, og holdes for at være meget forstandig og godgiörende. Tæt ved hans Hytte har han et lidet Huus, han selv har ladet bygge, og som; i hvor snævert det end er, han dog tager Fremmede opti. Mon til al god Lykke, sagde SANCHO, denne Eremit skulde være vel forsynet med smaae Kræe? Faa Eremiter ere dem foruden, sagde DON QUIXOTE, det er ikke brugeligt hos disse, som var Brug hos de Egyptiske: at bedække sig med Palmeblade og underholde sig med Rödder af Jorden; dog maae det ikke forstaaes saaledes, at jeg ved at tale vel om de gamle, ikke sagde det samme om de nye; jeg vil allene sige dermed, at der ingen Ligning kan giöres imellem den forrige Strænghed og Afholdenhed, og den nu værende Pöenitentze; men derfor ere de alle gode, i det mindste holder jeg dem derfor, og naar Ondt skal være, saa giver dog den Skinhellige, der stiller sig from an, mindre Forargelse end den aabenbare Synder.

Saa

Saa vidt var Samtalen, da der kom en Mand til Fods hen imod dem, der ilede meget og pidskede idelig paa et Asen, der var beladt med Lantzer og Hellebarder. Da han naaede dem, hilsede han og gik lige forbie; men DON QUIXOTE raabte efter ham: töv lidt, min ærlige Mand, det synes at I iiler stærkere end Asenet skiötter om. Jeg kan ikke holde mig op, Herre, svarede Manden, fordi de Vaaben, som I seer jeg her har, skal bruges i Morgen. Gud være med eder, jeg maae afsted; men dersom I vil vide, hvad mit Ærinde gaaer ud paa, saa bliver jeg i Nat i Kroen, der ligger strax neden for Eremithytten, og skulde eders Vei falde af samme Kandt, saa finder I mig der, hvor jeg skal fortælle eder forunderlige Ting: Farvel! til en anden Gang; hvorpaa han drev saa stærk paa Asenet, at DON QUIXOTE ikke kunde komme til at spörge ham hvori de Vidundere bestode, han vilde fortælle dem. Da han nu var overmaade nysgierrig og plagedes stedse af Begierlighed efter at höre Nyt, saa befalede han strax at begive sig paa Reisen og tage Herberge om Natten i Kroen, uden at drage ind hos Eremiten, som Fætteren havde foreslaaet dem til Natteleie. Som sagt, saa giort: de sadde strax op og toge alle tre Veien lige til Kroen, som de naaede lidet förend det blev mörkt. Fætteren sagde til DON QUIXOTE, at de kunde slukke Törsten paa Veien hos Eremiten, som SANCHO PANZA neppe hörte, förend han dreiede sin Rucio hen til Hytten, og fulgte DON QUIXOTE og Fætteren efter ham. Men SANCHO PANZAS onde Skiebne syntes at have anordnet, at Eremiten ikke skulde være hiemme, som hans Famulus, der sandtes i Hytten, berettede. SANCHO begierede en Hiertestyrkning af ham, men han svarede: at hans Principal havde intet uden klart Vand, og en Lædskedrik deraf var han meget villig til at give ham. Naar jeg kunde været tient med Vand, sagde SANCHO, saa har vi sunden Kilder nok underveis, hvor jeg kunde faaet min Bekomst.

O Camachos Bryllup! o Overfloden i Don Diegos Huus! hvor tit og ofte maae jeg ikke savne eder!

Derpaa forlode de Eremithytten, vendte sig hen ad Kroen, og strax derefter traf de et ungt Menneske, der gik for ved dem, men gav sig gode Stunder og overiilede sig i ingen Maade. Hans Kaarde laae paa Skuldrene, og paa Kaarden hang en Byldt, hvori han efter al Sandsynlighed havde nogle Klæder, som man sluttede sig til var et Par Buxer eller Beenklæder; en Kappe og noget Lintöi, siden han havde en plettet Flöiels Kiole paa, og for Resten den bare Skiorte; Strömperne vare af Silke, og Skoene giorte paa Hofmaneer; hans Alder beløb sig omtrent til atten eller nitten Aar; hans Aasyn var muntert og Kroppen hurtig, smidig og behændig. Han gik idelig og sang Viiser for at lette sig Veiens Möisommelighed, og da de kom til ham, sang han een, Fætteren vidste uden ad, der berettede de andre at han sang:

Af Trang jeg följer Martis Fahne:
Med Penge tog jeg anden Bane.

Den förste, der talede ham til, var DON QUIXOTE, sigende: Deres Velbyrdighed gaaer meget let klædt, og vi önskede gierne at vide, hvor De agter sig hen, saafremt det ikke var Dem til Mishag at sige det. Det unge Menneske svarede: Heeden og Armod ere Skyld i min lette Klædedragt; og jeg gaaer hen at give mig i Krigen. For Heedens Skyld, det kan jeg finde mig i, sagde DON QUIXOTE: men hvad Deel kan Armod have deri? Herre! svarede han, jeg har et Par Flöiels Buxer til denne Dragt i min Byldt, men naar jeg nu sleed dem op paa Veien, saa maatte jeg gaae foruden naar jeg kom i Byen, siden jeg intet har at kiöbe mig et Par andre for: Altsaa deels derfor og deels for at svale mig, gaaer jeg saaledes, indtil jeg naaer et Compagnie Fodfolk, som ligge tolv Miile herfra, ved hvilket jeg vil tage Tieneste, og saa mangler det mig ikke paa

Klæder

Klæder derfra og til Stedet, hvor vi skal indskibes, og efter Rygtet skal være Carthagena. Jeg vil langt heller have Kongen til min Husbond og Herre og tiene ham i Krigen, end en usel Adelsmand ved Hoffet. Har da Deres Velbyrdighed slet ingen Fordeele draget af Deres Tieneste, spurgte Fætteren? Dersom jeg, sagde Knösen, havde tient nogen af vore *Grandes* eller andre betydelige Personer, saa havde jeg sikkert havt Fordeele deraf; thi de, som tiene de store Herre, gaaer ikke fra dem uden at blive Fendrik eller Capitain, og hvis ikke, saa nyde de en rigelig Underholdning; men jeg Ulykkalige! jeg er stedse kommen i Færde med store Gniere og Folk, for hvilke Fornuft og Billighed have været ganske fremmede. Jeg er bleven holdt saa usselt og lumpent, at min Lön er gaaet meere end halv med ved at lade en Halskrage toe, og det maatte være et Miracle, om en Page ved slige Folk kunde naae den mindste, end sige en anstændig Lykke. Men sig mig paa Deres Ære og Samvittighed, min Sön! sagde DON QUIXOTE, om det er mueligt, at De i den Tiid dog ikke har bekommet et Liberie? Der er bleven givet mig to, svarede Pagen, men ligesom de, der gaaer ud af et Kloster uden at giöre Löfte, maae tage deres egne Klæder paa og aflegge Ordenens, saaledes lod mine Herrer mig ogsaa tage mine egne paa igien, efter at deres Forretninger ved Hoffet vare forbie, og vi vendte hiem igien, hvor Liberierne, de af Forfængelighed og Hovmod havde givet, strax bleve giemte. Et merkeligt Suurfitterie, sagde DON QUIXOTE, men med alt det anseer jeg det som en sand Lykke for Dem, at De har forladt Hoftieneften i saa godt et Fortæt som det, De veiledes af; thi det gavnligste og æragtigste under Solen er først og fremmest at tiene Gud, og dernæst sin Konge og Herre, især i Krigen, i hvilken der opnaaes, om ikke megen Rigdom, saa dog i det mindste meere Ære end ved Studeringer, som jeg saa ofte har sagt. Vil vi endog sætte, at Bogen har bragt flere i

Veiret

Veiret end Kaarden, saa er der dog et vist Skin ved denne, der udbreder den herligste Glands over alle dem og deres, som före den. Lad derfor det, jeg nu vil sige Dem, stedse ligge Dem i Minde, det kan blive Dem meget nyttigt og en stor Husvalelse i Deres Möisommeligheder. Jeg siger ligesaa: at af alle de græsselige Følger, Indbildningskraften kan forestille os, er Döden den værste; men da det er en god Död, saa er tillige det beste af alle Ting at döe. Den store Julius Cæsar og tappre Romerske Keiser blev adspurgt, hvilken Död der var den beste? hvortil han svarede: den hastigste og meest uventede. Svarede han dette endskiönt som en Hedning og uden Kundskab om den sande Gud, saa var hans Svar dog godt til at dæmpe de menneskelige Bevægelser. Thi sæt at man dræbes i det allerförste Angreb, enten ved at falde for en Canonkugle eller ved at flyve i Luften med en Mine, hvad ligger da der Magt paa? Terentius siger: at det egner Soldaten bedre at döe paa Valpladsen, end at frelse Livet ved at tage Flugten. Lydighed imod sine Foresatte baner iligemaade Soldaten Vei til Æren; og vaerer jeg Dem ad, min Sön, at Soldaten lugter langt bedre efter Krud end efter Ambra; og finder Alderdommen Dem da i en Soldats ærefulde Post, om det end var fuld af Saar, lemlæstet og halt, saa vil den i det mindste ikke finde Dem uden Ære, og det slig en Ære, at den hverken kan indhylles eller miskiendes i Fattigdommen, allerhelst da der nu föies Anstalter til de gamle Soldaters Underholdning og Pleie, siden det er skammeligt at handle mod dem, som de pleier at giöre, der skienke deres Negrer Friehed, naar de ere saa gamle og udslæbte, at de ikke kunde tiene meere, og jager dem under Navn af Frie ud af deres Huuse, for at giöre dem til Hungerens Slaver, som de aldrig kan see at blive befriede fra uden ved Döden. Hvad jeg nu videre har at sige Dem, bestaaer deri: om De vil sætte sig bag paa min Hest indtil vi naaer Kroen, og spise der til Aftens med mig,

mig, saa kan De i Morgen fortsætte Deres Vei, paa hvilken Gud beskiere Dem saa megen Lykke, som Deres Velbyrdigheds Attraae fortiener. Pagen tog ikke imod Indbydelsen til at sætte sig op hos ham, men den til Aftensmaaltidet stod ham hiertelig vel an. Her siges, at SANCHO sagde ved sig selv: Hielpe mig Gud for min Herre, og hvorledes er det mueligt, at en Mand, der kan fremføre saa mange gode og skiönne Sager, som han her har sagt, kan sige at have seet slige umuelige Urimeligheder, som han fortæller om Montesinos Huule. Men lad gaae! jeg kan ikke binde Munden til paa ham. Derpaa naaede de Kroen, just i det Mörket faldt paa, og ikke til liden Behag for SANCHO, fordi han saae, at hans Herre holdt det for en virkelig Kroe og ikke et Slot, som han pleiede. De vare neppe komne ind, da DON QUIXOTE allerede spurgte Kroemanden om Manden! med Lantzerne og Hellebarderne, hvortil Kroemanden svarede: at han var i Stalden for at forsyne sit Asen. SANCHO og Fætteren giorde det samme mod deres Esler, men gave dog ROZINANTE det beste Spiletog og det överste Sted i Stalden.

XXV. CAPITEL.

Hvori Evensyret med Skrigerne og det tækkelige med Marionetspilleren, saavel som de merkværdige Spaaedomme af den spaaende Abe mödes.

DON QUIXOTE gav sig ikke Stunder til at spytte i en Haand, som man pleier at sige, for at saae de Underverker at höre og vide, Manden, der förte Vaabene, havde lovet ham: men sögte ham paa staaende Fod i Stalden, hvor Kroemanden sagde han var, hvor han ogsaa fandt ham, og hvor han sagde til ham: at han ufortövet maatte sige, hvad han siden havde at berette ham i Henseende til det, han havde spurgt ham om paa Veien. Manden svarede: Der maae god Tiid og Hvile til at fortælle mine Vidundere, det er noget, man kan ikke staae paa et Been og giöre. Gode Herre! giv Deres Velbyrdighed mig kun Stunder at saae mine Beester godt forsynede, saa skal De siden faae Under at höre. Jeg vil imidlertid ikke staae ledig, sagde DON QUIXOTE, men tage Haand i med til at hielpe eder, som han ogsaa giorde, ved at rense Krybben og ströe Havre for Eslerne; en Ydmyghed, der forbandt Manden til med störste Villighed at paatage sig, hvad han bad om. Han satte sig derpaa paa et omvendt Trug, DON QUIXOTE ved Siden af ham, og begyndte at tiltale Forsamlingen og sine Tilhörere, der vare Pagen, SANCHO PANZA, Fætteren og Kroemanden, saaledes:

Deres Velbyrdigheder maae vide, at paa et Sted, der ligger fire og en halv Miil fra denne Kroe, hendte det sig, at een

af

af dets Landsdommere ved ſin Tieneſtepiges Kneb og Rænker (ſom nu er for vidtlöftigt at fortælle) miſtede et Aſen, og uagtet at Landsdommeren giorde ſig al muelig Umage og Flid for at finde det, ſaa var det dog forgieves. Der var (efter ſom det almindelige Rygte ſiger) gaaet ſiorten Dage ſiden Aſenet blev ſavner, da der til den forliſende Landsdommer kom en anden Landsdommer i ſamme Bye og ſagde til ham: Jeg ſkal have Bærelön for min gode Tidende, Svoger! Aſenet er kommen for Dagen. Den lover jeg Dem, og god oven i Kiöbet, ſagde Eiermanden; men ſiig mig, hvor man har faaet Öie paa det? Paa Bierget, ſvarede Hitteren; jeg ſaae det i Morges, uden Saddel og Tilbehör, men ſaa mager og affalden, at det var en Ynk at ſee. Jeg vilde havt det fat og drevet det for ved mig, men det er allerede bleven ſaa vild og ſkye, at da jeg nærmede mig det, gav det ſig til at rende og ſoer op paa det Steileſte af Bierget. Derſom De tykkes det for godt, at vi ſkal gaae ud og ſöge det med hinanden, ſaa lad mig förſt bringe min Eſel hiem, ſaa ſkal jeg ſtrax være her igien. De giör mig en ſtor Fornöielſe derved, ſagde Aſenets Herre, og De ſkal altid finde mig redebon til at betale Dem med ſamme Myndt. Med alle diſſe Omſtændigheder og paa denne Maade, ſom jeg nu fortæller det, fortælles det af alle dem, ſom have faaet den rette Sammenhæng af denne Hiſtorie at vide. Diſſe to Landsdommere ſatte deres Beſlutning i Verk, og toge Veien til Fods med Haand i Haand op paa Bierget; de kom til Stedet og Pynten, hvor de tænkte at finde det fortabte Aſen, men de fandt det ikke; ikke heller kunde de faae Öie paa det overalt, i hvor nöie de end ſögte. Da de nu langt om længe ſaae, at den ikke var at hitte, ſagde den Landsdommer, ſom havde miſtet Aſenet, til den anden: Hör engang, Svoger! jeg har faaet et Indfald, hvoved vi uden Tvivl maae opdage Beeſtet, om det ogſaa var midt i Jordens Skiöd, end ſige paa Bierget, og ſom er, at

jeg ret forunderlig kan skrige som et Asen, og dersom De ogsaa kan lidet dermed, saa er Tingen saa godt som afgiort. Om jeg kan lidet dermed, Svoger! sagde den anden; ved Gud! om jeg vil vige nogen en Fodsbred deri, ikke engang Asnerne selv. Nu vil vi faae det at see, sagde den anden Dommer; thi jeg tænker saa, at vi skulde gaae hver til sin Side af Bierget, saa at jeg tager denne Vei, og De den, paa det vi kunde komme Bierget rundt, og alt som vi giör nogle Skridt, saa skriger De og saa skriger jeg, paa det Asenet kan höre og svare os, om det skulde være paa Bierget. Asenets Herre svarede: Veed De vel, Svoger, at Indfaldet er skiönt, fortrefligt og Deres herlige Begreb værdigt, og vi vil paa staaende Fod sætte det i Verk. De skildtes derpaa ad efter Aftalen; men hvad skeedte, det traf sig, at de næsten paa een og den samme Tiid gave sig til at skrige, og hver paa sin Side lod sig forlede af den andens Skriig, og löb efter Lyden i den faste Troe, at Asenet nu var kommen for en Dag. Men da de nu traf paa hinanden, sagde den, der havde tabt Asenet: Er det mueligt, Svoger! at det ikke var mit Asen der skreeg? Nei; var det ikke, svarede den anden, det var mig. Saa maae jeg sige, svarede Eiermanden, at der ikke er mindste Forskiel imellem eder, hvad Skriget anbelanger; thi i mine livfödte Dage har jeg hverken hört eller seet noget saa livagtig. Disse Lovtaler og Berömmelser, svarede Herren af Indfaldet, tilkommer Dem meget bedre end mig, Svoger! thi ved Gud, der har skabt mig, De kan give det störste Asens Skrigere Sex Cinque forud, fordi Deres Lyd er höi og reen; den understöttes i Skrigene af Stemmen i rette Tiid og til Maade, og ender dem med en Triller, der har noget at sige. Med et Ord, jeg giver mig tabt, i denne herlige Gave overlader jeg Dem Seierspalmen og Fahnen. Saa siger jeg ogsaa, sagde Eiermanden, at jeg vil sætte Næsen lidet höiere end forhen, og ret ordentlig bilde mig ind, at jeg veed noget, siden

jeg

jeg har vundet Deres Biefald: Men endſkiönt jeg nu troer, at jeg ſkriger vel ſom et Aſen, ſaa forſtaaes dog derunder, at det ikke er nær ſaa fortrefligt, ſom De raaber det ud for. Og ſaa vil jeg da ſige, ſagde den anden, at der ere mange rare Gaver og Egenſkaber ſpildte i Verden, og ilde anbragte hos dem, ſom ikke vide at nytte ſamme. Vores, ſvarede Eieren, kan ikke nytte os uden i dette og deſlige Tilfælde, og Gud give kun, at vi maatte drage Nytte af den for denne Gang. Da dette var ſagt, ſkildtes de ad paa nye, og gave ſig paa nye til at ſkrige, men ved hvert Skriig bleve de paa nye forleedte til at tage hinanden for Aſenet, og mödtes ideligen, indtil de bleve eenige om, at to Skriig i et Aandedræt ſkulde være Kiendemerket, at det var dem, og ikke Aſenet. Med diſſe dobbelte Skriig rodede de heele Bierget om, uden at det fortabte Aſen ſvarede eller gav mindſte Tegn fra ſig; og hvorledes ſkulde vel det arme Beeſt kunde ſvare, da de langt om længe fandt det halv opædt af Ulve. Da de nu fandt det, ſagde Eiermanden: Jeg maatte nok falde i Forundring over, at den ikke ſvarede; thi naar han ikke havde været död, ſaa maatte han entet beſvaret de Skriig, han hörte af os, eller og havde det intet Aſen været. Men ſiden jeg ved at ſöge det har hört Deres behagelige Skriig, Svoger, ſaa holder jeg min Möie rigelig betalt, endſkiönt jeg har fundet det dödt. De er for gunſtig, Svoger, ſvarede den anden; naar Cantoren intonerer vel, har Peblingen godt ved at treffe Tonen. Som nu ſaa ſkeet var, begave de ſig trætte, mödige og ſtive hiem igien til deres Landsbye; hvor de fortalte deres Venner, Naboer og Bekiendtere, hvad der var mödt dem ved at ſöge Aſener, og udſtrög hinandens Gave til at ſkrige ſom et Aſen paa herligſte Maade. Dette kom altſaa i hver Mands Mund og bredte ſig ud i de omliggende Landsbyer; men Dievelen, der aldrig ſover, og ſom finder Behag i at ſaae Uenighed, Splid og Kiv over et Myggelaar og Avner,

Vinden feier bort, magede det saa, at de fra de andre Landsbyer, saasnart de mödte nogen fra vores, skreeg dem lige i Ansigtet, ret som for at kaste dem deres Landsdommeres Skrigen i Næsen. Ja det gaaer saa vidt, at det mindste Barn endog veed at tale om Atenskrigerne, og löber det fra Mund til Mund, som om de onde Aander förte det omkring. Da nu Fortælningen gaaer fra Bye til Bye, som en Budstikke, saa ere Folkene af den Bye saa kiendte, som Præstens Hund; og dette Giekkerie har imidlertid havt den onde Følge, at baade de Giekkende og Giekkede have grebet til Vaaben, og uden Frygt for Kongen, Lovene, Revselse og Straf, leveret hinanden Feldtslag. Nu troer jeg ogsaa vel, at vores Bye, som er den Skrigende, enten i Morgen eller Overmorgen rykker i Marken imod en anden Bye, hvor Folkene ere allerstemmest mod os; og for at komme frem i god Stand, har jeg været henne og kiöbt de Lantzer og Hellebarder, som De har seet. Der har De nu de Vidundere, som jeg sagde, jeg havde at fortælle, og ifald de ikke har synes Dem at være der, saa veed jeg ingen andre; og hermed sluttede den gode Mand sin Tale.

I det samme traadde der en Mand med Lædertröie, Vest og Buxer ind af Kroeporten og sagde med höi Röst: Herr Vert! kan jeg faae Herberge? Jeg kommer her med en Abe, der spaaer, og Comedien om Melisendras Befrielse. Hille den og Karle! sagde Kroemanden, har vi ikke Mester Pedro der? Nu kan vi belave os paa en glad Aften. Jeg forglemte at sige, at Mester Pedro havde det venstre Oie og næsten heele Kinden bedækket med et grönt Taftes Plaster. (Et Tegn, at han havde Skade paa den Side.) Verten blev ved, sigende: Velkommen, hiertelig velkommen, Deres Velbyrdighed, Mester Pedro! hvor er Aben og Comedien? saaer vi dem ikke at see? De ere tæt herved, svarede den Læderklædte; men jeg vilde ikke bringe dem ind, förend jeg vidste, om jeg kunde faae Herberge. Hertugen

tugen af Alba ſelv ſkulde giöre Plads for Herr Meſter Pedro, ſagde Kroemanden; lad kun Aben og Comedien komme, her ere Folk i Kroen i Aften, ſom gierne betaler for at ſee den og Abens Konſter. Lad gaae, ſagde han med Plaſteret; jeg vil gierne ſætte Priſen ned; thi naar jeg kun faaer mine egne Omkoſtninger betalte her, ſaa er jeg vel tilfreds. Jeg vil derfor gaae ud paa Veien og vinke af Karren med Aben og Comedien, og ſaa ſkal vi paa Öieblikket holde vores Indtog i Kroen. DON QUIXOTE ſpurgte ſtrax Kroemanden, hvem denne Meſter Pedro var, og hvad det var for en Abe og Comedie? Kroemanden ſvarede: Det er en navnkundig Marionetſpiller, ſom for mangen god Dag ſiden gik igiennem Mancha til Arragonien at foreviiſe en Comedie om Meliſendra, der blev bortrövet af den navnkundige Gayfaros, der er een af de ypperligſte og beſt foreſtillede Hiſtorier, ſom man i mange Aar har ſeet i dette Kongerige. Han förer tillige en Abe med ſig, der er den rareſte og klogeſte, der kan findes blant Aberne eller foreſtille ſig blant Menneſkene; thi naar den ſpörges om noget, luurer den ganſke nöie til, og derpaa med et Spring er ſin Husbond paa Skulderen, nærmer ſig hans Öre og ſiger ham Svaret paa hvad der er ſpurgt, ſom Meſter Pedro ſtrax meddeeler. Om tilkommende Ting ſiger den ikke nær ſaa meget, ſom om forbiegangne, og endſkiönt han ikke alle Tiider treffer det altſammen, ſaa feiler han dog ikke i det meeſte, og har derved bragt os til at troe, at Fanden ſtaaer ſkinbarligen i ham. Han faaer to Reale for hvert Spörgsmaal, derſom Aben beſvarer dem. (Det vil ſige) om hans Husbond förer Ordet for ham, efter at han har hviſket ham i Öret. Derfor troer man og, at denne Meſter Pedro har det i Ryggen; for Reſten er han en friſk Fyr, god Staldbroder og förer det herligſte Liv af Verden. Han taler for ſyv og drikker for tolv, og det altſammen paa ſin Tunges, Abes og Comedies Bekoſtning. I det ſamme kom Meſter Pedro til-

bage; han förte med sig paa en stor Karre hans Comedie og en stor Abe uden Hale og med kullede Rumpeballer, men ingen slemt Ansigt. Neppe saae DON QUIXOTE ham, för han spurgte ham: Siig mig, Deres Velbyrdighed, Herr Spaaemand! hvad Fangst skal vi giöre? hvad skal vi blive til? Der ere mine to Realer; og befalede strax SANCHO at give Mester Pedro dem. Han förte Ordet for Aben og sagde: Herre! dette Dyr giver ingen Svar eller Underretning om tilkommende Ting; men det Forbleegangne veed den næsten altsammen, og det Nærværende tildeels. En herlig Forklaring! sagde SANCHO, da maatte jeg være brav gal, om jeg gav den en Hvid, der sagde mig hvad der var hændet mig; thi hvem Pokker kunde vide det bedre end jeg selv; og betale een for at fortælle mig, hvad jeg veed, var en stor Taabelighed. Men kom an, siden den da veed de nærværende Ting, saa er der mine to Realer, og siig mig, Herr Abe, hvad min Kone Theresa Panza nu tager sig fore, og hvad hun moerer sig med? Mester Pedro vilde ikke tage Pengene, sigende: Jeg tager aldrig imod Belönningen, förend jeg har beviist Tieneften; hvorpaa han gav sig to Slag med den höire Haand paa den venstre Skulder, og med et Spring sad Aben paa den, puttede Munden hen til hans Öre og stödte Tænderne meget hurtige imod hinanden. Da dette havde varet saa længe, som man kunde læse et Fader vor, sprang den ned paa Jorden, og Mester Pedro kastede sig i störste Hast paa Knæe for DON QUIXOTE, omfavnede hans Been og sagde: Jeg omfavner disse Been med samme Henrykkelse, som om jeg omfavnede Alcides tvende Stötter. O udmerkede Opreiser af det i Forglemmelsens Skiöd allerede nedsænkte vandrende Ridderskab! og aldrig efter Fortieneste noksom berömte DON QUIXOTE af MANCHA! De Vansmægtendes Hiertestyrkning! de Vaklendes Stöttestav! de Faldnes Arm! og alle Elendiges Tröst og Krykke. DON QUIXOTE stod bleeg; SANCHO hen-

henrykt; Fætteren tvivlraadig; Pagen forundret; Skrigernes Sendebud forbauset; Verten forvirret; kort sagt, Forfærdelse bemestrede sig alle dem, der havde hört Marionetspillerens Tale, der blev ved, sigende: Og Du, o fromme SANCHO PANZA! den fortrefligste Vaabendrager hos den fortrefligste Ridder i Verden! glæd Dig; thi Din gode Kone Theresa Panza er god; i denne Time og Stund drager hun den herligste og nyttigste Traad af sin Tot; og til des ydermeere Beviis staaer ved den venstre Side af hende, hvor hun sidder, en aaben Krukke, hvori der er en styrkende Viin, som hun moerer sig med ved sit Arbeide. Det vil jeg meget gierne troe, svarede SANCHO; thi hun er et rivendes Folk, og dersom hun ikke var jaloux, saa byttede jeg hende ikke bort for Kiempinden Andandona, som efter min Herres Sigende var en meget rask og nyttig Kone; thi min Theresa lader sig vist ikke noget gaae fra, om det ogsaa skulde svie til hendes Arvinger. Nu maae jeg bekiende, sagde derpaa DON QUIXOTE, at den, der læser meget og vandrer meget, seer meget og veed meget. Jeg siger dette, fordi ingen Overtalelser havde været mægtige nok til at overtale mig, at der fandtes Aber, der kunde spaae, som jeg nu har været öiensynlig Vidne til. Jeg er virkelig den DON QUIXOTE af MANCHA, som dette gode Dyr har forkyndt, undtagen at den har overdrevet mine Berömmelser noget. Men hvad jeg nu er eller ikke er, saa takker jeg Himlen, der gav mig et ömt og medlidende Hierte, der stedse er villigt at giöre Vel imod alle og Ondt imod ingen. Dersom jeg havde Penge, sagde Pagen, saa forespurgte jeg mig hos Herr Aben, hvad der skulde möde mig paa min forestaaende Vandring? Mester Pedro, (som allerede havde forladt DON QUIXOTES Fodder) svarede dertil: Jeg har allerede sagt, at dette lille Dyr ikke svarer paa tilkommende Ting; thi naar saa var, laae der ikke Lav paa Pengene, for at giöre Herr DON QUIXOTE, som her er

tilstæde, en Fornöielse, opofrede jeg al Egenfordeel i Verden, og for at viise min Skyldighed mod ham og giöre en liden Forlystelse, vil jeg sætte mit Theatre op og give alle dem Plads, her ere i Kroen, uden ringeste Betalning. Da Kroemanden hörte det, sprang han af lutter Glæde, og anviiste ham et Sted til at sætte sine Sager i Stand, som var giort i en Snup. DON QUIXOTE havde ikke de beste Tanker om Abens Spaaedomme, siden han syntes, at det ikke kunde hænge rigtigt sammen, at en Abe spaaede enten om forbiegangne eller tilkommende Ting; og imedens Mester Pedro bragte sit Theatre i Stand, trak han SANCHO hen i en Krog i Stalden, hvor ingen kunde höre dem, og sagde:

Hör engang SANCHO! Jeg har meget nöye eftertænkt denne Abes forunderlige Gave og Færdighed, og troer at være kommen efter, at denne Mester Pedro maae enten ubestemt eller udtrykkelig have giort Pagt med Dievelen. Dersom Parken er stor og giort af Diævelen, sagde SANCHO, saa maae der uden Tvivl være stinkende og skident Vand i den, og hvad Gavn kunde vel Mester Pedro have af den Park? Du forstaaer mig ikke SANCHO, jeg vil kun sige, at han maae være bleven eenig med Diævlen om, at han forlener Aben denne Færdighed til at vinde Penge med, og naar Mester Pedro er bleven riig, skal han give Diævlen sin Siel, som er det, denne almindelige Fiende stræber efter. Det, der först og fremmest bringer mig til at troe det, er at Aben ikke svarer paa andre end forbigangne og nærværende Ting; thi videre strækker Diævelens Kundskab sig ikke heller; han veed ikke det mindste af det Tilkommende; uden hvad han sommetider kan slutte sig til, siden Gud allene har forbeholdt sig at see ind i Tiden, og for hvilken der hverken er det Tilkommende eller Forbiegangne, men alting Nærværende. Er nu dette saa, som det virkeligt er, saa er det ogsaa tydeligt at denne Abe taler ved Dievelens Kraft, og det

som

ſom meeſt forundrer mig, er, at ingen giver ham an for den hellige Inquiſition, at den kunde underſøge det og bringe ham til at bekiende, ved hvis Kraft han ſpaaer; thi det er tilforladeligt, at denne Abe ikke er Aſtrologus, og at hverken han eller hans Herre kan danne eller vide at danne de Figurer, ſom kaldes Navitæt Stillingen. og ſom nu omſtunder er ſaa gængſe i Spanien; at der er ingen Kierling, Pige eller gammel Skoeflikker, der jo bilder ſig ind at ſtille Nativæteten lige ſaa læt, ſom at tage en Naal op af Jorden, og bringer ved deres Lögnagtighed og Uvidenhed denne Videnſkabs Vidunderlige Rigtighed i Foragt. Jeg veed en Frue, der ſpurgte en af diſſe Aſtrologer, om en lille Tæve Hund, hun havde, ſkulde blive drægtig? Hvor mange Hvalpe den fik? Og hvad Farve de ſkulde have? Aſtrologen (efter at han havde giort ſine Figurer) ſvarede: at Tæven ſkulde blive drægtig, kaſte tre Hvalpe, een grön, den anden röd, og den tredie ſpettet; men derſom det ſkulde löbe vel af, maatte man paſſe nöye paa, at Hunden ikke kom til hende uden imellem Elleve og Tolv om Middagen eller Natten, og der enten paa en Mandag eller Söndag. Nu hendte det ſig, at Hunden döde to Dage efter af Forſtoppelſe, og Pralhanſen blev i den hele Bye anſeet for en virkelig lærd Mand, ſom alle eller dog de fleeſte Pralhanſe bliver. Alt det er ret godt, ſagde SANCHO, ſom deres Velbyrdighed ſiger om Meſter Pedro, men jeg ſaae dog gierne, at de ſpurgte hans Abe, om alt det var ſandt ſom er mödt deres Velbyrdighed i Monteſinos Huule? Thi jeg for min Part holder for (dog uden at fortörne deres Velbyrdighed) at det er ſammenſat og opdigtet Töy tilhobe, eller i det mindſte drömte Ting. Det kunde vel være, ſagde DON QUIXOTE, imidlertid vil jeg følge dit Raad uagtet jeg giör mig en ſlags Samvittighed der over, ſom jeg ſelv ikke kan giöre Reede for.

Her

Her kom Mester Pedro for at søge DON QUIXOTE, og sige ham at Theatret var færdig, om hans Velbyrdighed vilde komme at tage det i Øiesyn, siden det fortiente at sees. DON QUIXOTE gav ham Part af sin Beslutning, og bad ham strax at spørge hans Abe, om visse Ting, der var mødt ham i Montesinos Hule, vare virkelige eller drømte, siden det forekom ham, som om der var noget af begge Deele. Mester Pedro hentede strax Aben uden at svare et eeneste Ord; han stillede den for ved DON QUIXOTE og SANCHO sigende: Giv Agt Herr Abe! denne Ridder forlanger at vide, om visse Ting, der ere foregaaet i en Huule, kaldet Montesinos, ere virkelige eller falske? Derpaa gav han det sædvanlige Tegn, Aben sprang op paa hans venstre Skulder og syntes at sige ham noget i Øret, hvorpaa Mester Pedro strax sagde: Aben siger, at tildeels ere de Ting, Deres Velbyrdighed saae eller og mødte Dem i Montesinos Huule, falske, og tildeels sande, hvilket er alt hvad han veed, om det der er spurgt ham; og ifald Deres Velbyrdighed vil have nöiere Underretning derom, vil han førstkommende Fredag besvare alt, hvad der spörges ham; men for nærværende Tiid er hans Kraft ophört, og kommer ikke igien förend Fredag, som sagt er. Sagde jeg ikke nok, tog SANCHO Ordet, at det ikke vilde i mit Hoved, at alt det, Deres Velbyrdighed, min Herre, sagde om Tildragelserne i Montesinos Huule, var sandt, ja neppe det halve deraf. Følgerne vil vise det, SANCHO, sagde DON QUIXOTE, og Tiiden, der er alle Tings Opdager, lader intet blive tilbage, som den ikke drager for Dagens Lys, om det endog laae skiult midt i Jordens Skiöd. Nu maae det beroe derved for denne Gang, og lad os gaae hen at see den gode Mester Pedros Comedie; siden jeg tænker, at den maae indeholde adskillige smukke og nye Ting. Hvordan adskillige, sagde Mester Pedro? min Comedie indbefatter tredsendstyve tusende; og jeg siger Deres Velbyrdighed, min

min Herr DON QUIXOTE, at den er een af de Ting, der nu omſtunder meeſt fortiener at ſees. Men *operibus credite & non verbis.* Lad os legge Haanden paa Verket, det er ſildig, og der er meget at giöre, ſige og betegne. DON QUIXOTE og SANCHO adlydede; de fulgte med ham ind i Salen, hvor Theatret var opſat, de fandt Skuepladſen allerede aabnet og illumineret med mangfoldige ſmaae bitte Voxlys, der giorde den giennemſigtig og prægtig. Meſter Pedro forlod dem, ſaaſnart de vare komne derind, og gik bag ved Theatret, ſiden han var den, der ſkulde bevæge Dukkerne; og for ved det ſtillede ſig en Dreng, der tiente Meſter Pedro, til at fortolke og udtyde Stykkets Bemerkning. Han havde en hvid Kiep i Haanden, ſom han pegede paa de fremkomne Figurer med. Da nu alle de, ſom vare i Kroen, havde taget Plads lige for Theatret, nogle ſiddende og andre ſtaaende, dog ſaa at DON QUIXOTE, SANCHO, Pagen og Fætteren bekom de fornemſte Pladſer, begyndte Tolken at ſige, hvad de hörte, og hvad de hörte ſees, eller er at ſee i det næſtfölgende Capitel.

XXVI.

XXVI. CAPITEL.

Hvori det behagelige Eventyr med Marionetſpilleren fortsættes, tillige med andre Ting, der virkeligen næſten ere gode.

De ſyntes nu alle at ſaae Havre, (det vil ſige) at alle vare ſtille, betragtede Skuepladſen med ſtor Opmerkſomhed, og ventede af Tolkens Mund at faae Udtydningen paa diſſe Vidundere; da der paa Skuepladſen hörtes en ſtærk Tummel af Pauker, Trompeter og Canoners Lösning, der varede en ſtakket Tiid, hvorpaa Drengen ſtrax oplöftede ſin Röſt og ſagde: Den ſandfærdige Tildragelſe, ſom her foreſtilles Deres Velbyrdigheder, er Ord til andet draget af de Franſke Kröniker og de Spanſke Viiſer, der ere i hver Mands Mund, og Drengene ſynge paa Gaderne. Den afhandler Frieheden, Don Gayferos forſkaffede ſin Gemal Meliſendra, der höldtes fangen i Spanien af Mohrene i Byen Sanſueña. (thi ſaaledes heed paa den Tiid Byen, ſom nu hedder Zaragoza) Her ſeer Deres Velbyrdigheder Don Gaiferos at ſidde og ſpille ved Bordet, alt efter ſom Viiſen ſiger: *Don Gaiferos leegte Skaktavel paa Bord, paa Meliſendra ei tænkte.* Der ſees en Perſon at komme frem med Krone paa Hovedet og Scepter i Haanden, ſom er Keiſer Carolus Magnus, der i Smug havde avlet den ſkiönne Meliſendra. Giver nu vel Agt, Deres Velbyrdigheder! hvorledes Vreden ſtiger op hos ham, naar han ſeer ſin Svigerſöns Ligegyldighed og Skiödeslöshed, han bebreider ham det med ſaadan en Heftighed og Forbittrelſe, ſom om han med Scepteret vilde meddeele ham nogle Sandſekager;

sekager, og der findes Forfattere, som siger, at han gav ham dem, og det ganske eftertrykkelig. Naar han nu vidt og bredt har foreholdt ham den Fare, hans Ære löber ved at lade sin Gemal blive i Fængsel, siges der at han sagde: *Nu har jeg sagt hvad jeg meener, gior nu eders Betragtninger.* Nu seer Deres Velbyrdigheder, at Keiseren vender Ryggen til, og efterlader Don Gayferos meget forvirret. See! Deres Velbyrdigheder, see! hvorledes han i Harme slaaer Skaktavlen sammen, kræver sit Harnisk og begierer af hans Fætter Don Roldan at laane ham sit Sværd Durandana. Skuer nu hvorledes Don Roldan, som ikke vil laane ham det, tilbyder sig at følge med ham, men den fortrædelige Tappre svarer ham, at han allene er nok til at befrie sin Gemal, om hun ogsaa var midt inde i Jordens Skiød. Derpaa gaaer han ind at væbne sig, for strax at begive sig paa Reisen. Vil nu Deres Velbyrdigheder vende Öinene til det Taarn, der kommer frem; man slutter at det er et Slotstaarn til Zaragoza, og Fruen, som lader sig see paa Altanen i mohrisk Dragt, er den uforlignelige Melisendra, der ofte gaaer ud paa den for at forlindre sin Smerte, ved at vende Öinene til Veien, der löber til Frankrig, og bringe sig i Indbildningen til Paris og hos sin Gemal. Betragter Hendelsen, der nu stöder til og maaskee aldrig er seet før. Seer De ikke Mohren, der kommer listendes saa sagte frem og med Fingeren paa Munden kommer overbukkendes paa Melisendra? Seer Deres Velbyrdigheder dernæst, at han kysser hende midt paa Munden, og den Hurtighed, med hvilken hun vil afvike og borttage det med sit hvide Særkeærme; samt hvorledes hun jamrer sig og vil lade sine deilige Haar undgielde det, som om de vare Aarsag til Bröden. Nu kan De see, hvorledes den adstadige Mohr, der gaaer i den lange Gang, og som er Kong Marsilio til Sansuena, der har seet Mohrens Formastelse, (endiskiönt han er hans Paarörende og største Ynding) befaler at gribe ham og

give

give ham to hundrede Slag, ved at före ham igiennem Gaderne med de sædvanlige Udraabere for ved sig, og endskiönt Forbrydelsen blev begaaet i dette Öieblik, kan De dog allerede see den afstraffet, fordi Mohrene ikke vidste af Indstævninger, Vidner og Forhörer, som er brugeligt hos os. Sön, Sön! raabte derpaa DON QUIXOTE med höi Röst, følg Historien lige frem og ophold os ikke ved Anmerkninger og uvedkommende Ting; thi til at legge en Sandhed tydelig for Dagen behöves der mangfoldige Undersögninger og Beviiser. Mester Pedro raabte iligemaade bag ved Skuepladsen: Dreng, ingen Hocus Pocus, syng Noderne som de staaer, og giv Dig ikke af med at pynte Din Sang, men giör som Herren befaler, det er det tienligste for Dig. Det giör jeg, sagde Drengen, og blev saaledes ved: Den, som kommer der til Hest, indsvöbt i den gascognisse Kappe, er Don Gayferos, som hans Gemal (der allerede er hævnet over den forliebte Mohrs Forvovenhed) taler meget roelig og venlig ned til fra Altanen, og giver hun sig i Snak med ham i den Tanke, at det er en fremmet Reisende, som der staaer i Viisen, som siger: *Hvis Ridder du fra Frankrig kom, hvor monne Don Gayferos lide?* og som jeg nu ikke vil igientage, siden Vidtlöftighed pleier at avle Kiedsommelighed. Det er nok, at man seer Don Gayferos viiser sig for hende, og at Melisendras glade Lader forkynder, at hun kiender ham, og endnu meere, at vi seer hende springe ned fra Altanen for at sætte sig paa Hesten hos sin kiære Mand. Men til al Ulykke bliver hun hængende fast ved een af hendes Falblade i Jern-Tralverket om Altanen, saa hun svæver i Luften uden at kunde naae Jorden. Merker imidlertid, hvorledes den barmhiertige Himmel sender Hielp, naar Nöden er störst; siden Don Gayferos nærmer sig, og uden at bryde sig om enten det kostbare Falblad rives i Stykker eller ei, griber han fat i hende og trækker hende med ikke al for stor Lemfældighed ned

paa

paa Jorden, og sætter hende med et Sving bag paa sin Hest og det skrævs over den; befaler hende at holde sig meget fast, og slaae Armene saaledes om hans Hals, at de kunde ligge korsviis over hans Bryst, paa det hun ikke skulde falde, siden Frue Melisendra ikke var vant til sligt et Rytterie. Her sees nu ogsaa, hvorledes Hesten vrinsker og derved giver Tegn paa, hvor gladelig den löber af med den tappre og skiönne Byrde, den bær paa i sin Herre og hans Frue. Nu seer vi dem vende Ryggen til Byen og glade og fornöiede at tage Veien til Paris. Drag med Fred, o magelöse Par blant sande Elskere! naae gladeligen eders saa höit attraaede Födeland, uden at Skiebnen maae standse eders lykkelige Reise! Eders Venner og Frender see eders Dage (der blive saa mange som Nestors) svinde hen i Roe og Glæde, indtil Livets Aften nærmer sig! Her lod Mester Pedro sin Röst höre, sigende: Bliv ved Jorden, Dreng! hvo höit vil klyve, falder ofte gierne ned; alt hvad der er tvungent, er stygt. Drengen svarede intet hertil, men blev saaledes ved: Det manglede ikke at örkeslöse Öine, der pleier at see alle Ting, jo saae Melisendras Nedklavren og Opstigen, og at de bare det for Kong Marsilio, som strax befalede at gribe til Vaaben; og for at faae det des hurtigere sat i Verk, maatte Byen bringes i Allarm ved Klokkernes Lyd, der lode sig höre fra alle Taarnene. Ikke saa, sagde DON QUIXOTE, her er en Feil mod Costumet, Mester Pedro; thi Klokkerne vare ikke i Brug hos Mohrerne, men Atabaner, en Art af Skalmeyer, der lignede vore Hautboer, og at lade ringe med Klokkerne i Sansuena, er upaatvivlelig en stor Urimelighed. Da Mester Pedro hörte det, standsede han Forestillingen og sagde: Bryd Dem aldrig om smaae Ting, Herr DON QUIXOTE! den der er meget kræsen, faaer sielden noget som smager. Forestilles der ikke nuomstunder tusende Comedier, der ere opfyldte med tusende Feiltagelser og Urimeligheder, og giör desuagtet dog

Lykke, og höres ikke allene med Bifald, men endog med Henrykkelse? Bliv ved Dreng, og lad andre snakke, naar min Pung kun fyldes, saa maae det gierne skee ved lige saa mange Urimeligheder, som der ere Atomer i Solen. I har Ret, sagde DON QUIXOTE; og Drengen blev ved: See engang, hvilket skinnende Rytterie der drager ud af Byen at sætte efter vores catholske Elskere! hvor mange Trompeter der skingre, og hvor mange Pauker og Trommer der larmer. Jeg skielver for at de henter dem ind og bringer dem tilbage bundne ved deres egen Hestes Rumpe, hvilket vil blive et græsseligt Syn. Da nu DON QUIXOTE saae og hörte saa mange Mohrer og saa mægtig en Tumult, syntes det ham at være vel giort at komme de Flygtende til Hielp; han reiste sig altsaa op og sagde med höi Röst: Saa længe der er Liv i mig, tilstæder jeg aldrig at der i min Nærværelse tilföies en saa navnkundig Ridder og kiek Elsker, som Don Gayferos, mindste Fornærmelse. Holdet Stand, uvorne Kieltringer, hverken sæt efter eller forfölg dem, men giv eder i Kamp med mig. Sige og giöre var et; han trak sin Kaarde og ved et Skræv stod han tæt ved Theatret, og lod med et græsseligt og uhört Raserie hagle Hug i Hug ned over de usle mohrisse Figurer. Han nedstyrtede somme, halshuggede andre, lemlæstede hine, qvæstede disse, og iblant de utallige Hug, han gav i Fleng, var der eet, som ifald Mester Pedro til sin gode Lykke ikke havde rykket, bukket og sammenkrympet sig, havde klövet ham Hovedet saa let, som om det havde været af Sukker. Mester Pedro skreeg ynkeligen, sigende: Lad være, Deres Velbyrdighed, Herr DON QUIXOTE! Jeg vaerer Dem ad, at disse, som De overfalder, lemlæster, knuser og dræber, ikke ere virkelige Mohrer, men Papdukker. Betænk dog, jeg arme Synder, at De ödelegger mig og skiller mig ved alt, hvad jeg eier og har. Men DON QUIXOTE lod derfor ikke af, der faldt Hug, Slag, Stik og Stöd saa tæt som

en

Holder Stand uvorne Kiælfringer hverken
Sæt efter eller forfølg dem men giv eder
i Kamp med mig

BIBLIOTECA REAL MADRID

en Stövregn. Kort sagt, i mindre Tiid end man kan læse Fader vor to Gange, laae heele Theatret med samt alle dets Udziiringer og Figurer paa Jorden i tusende Stykker. Kong Marsilio var meget ilde saaret, Keiser Caroli Magni Krone knuset, og hans Hoved i to Deele. Forfærdelse og Rædsel havde bemestret sig det heele Auditorium, Aben flygtede op paa Taget, Fætteren rystede, Pagen bævede, ja indtil SANCHO selv saa var han i en dödelig Angest, fordi (som han, da Uveiret var over, giorde Eed paa) han aldrig havde seet sin Herre i saa rasende en Vrede.

Da dette var forrettet, og Skuepladsens endelige Ödeleggelse havde stillet DON QUIXOTE lidet, sagde han: Jeg vilde, at jeg i dette Öieblik havde alle dem her, som ei troe eller ikke vilde troe hvor gavnlige de vandrende Riddere ere i Verden: Her skulde de faae at see, hvad der var bleven af den gode Gayferos og den skiönne Melisendra, naar jeg ikke havde været. Vist og sandt er det, at om jeg ikke havde hindret det, saa havde de Hunde nu allerede hentet dem ind og tilföiet dem een eller anden Fornærmelse. I Følge heraf blomstre det vandrende Ridderskab fremfor alt, hvad som lever og rörer sig paa Jorden! Den leve til en lykkelig Tiid, sagde Mester Pedro med en sörgelig Röst, men jeg döe, siden jeg er saa ulykkalig, at jeg kan sige med Kong Don Rodrigo: I Gaar var jeg Herre over heele Spanien og i Dag har jeg ikke en Landsbye, jeg kan kalde min. Det er ikke en halv Time siden, at jeg var Herre over Keisere og Konger, havde mit vel udrustede Rytterie, og mine Kister og Sække fulde med prægtige Klæder; og nu er jeg misströstig og nedslagen; fattig og tiggefærdig, og har oven i Kiöbet mistet min Abe; men paa min Troe, det förste jeg faaer den i min Vold igien, saa skal dens Tænder knage; og alt dette er tilstödt mig ved et ubesindigt Raserie hos denne Ridder, om hvilken der siges: at han beskiermer Umyndige, afværger For-

urettelser og giör mange andre gode Gierninger, men jeg alene har maattet lide ved hans gode Henfigter, som Himlen velsigne og giengielde! Med et Ord, Ridderen af den bedrövelige Skikkelse har sat mig og mine i en bedrövet Tilstand.

SANCHO PANZA blev ganske veemodig over Mester Pedros Tale og sagde til ham: Græd og klynk ikke meere, Mester Pedro, det skier mig ret ind i Hiertet; thi Du maae vide, at min Herre DON QUIXOTE er saa god en catholik Christen, at saasnart han merker, at han har giort Dig nogen Slags Uret, saa erstatter han Dig det og betaler Dig Din Skade rigeligen. Naar Herr DON QUIXOTE betaler mig Svien og Smerten af mine Saar nogenledes, saa vil jeg være tilfreds; og derved vil hans Velbyrdigheds Samvittighed lættes, fordi han, som har taget noget fra andre imod deres Villie, kan ingen Frelse vente, med mindre det erstattes Eiermanden. Det er saa, sagde DON QUIXOTE, men hidindtil veed jeg ikke at have berövet eder noget, min gode Mester Pedro. Ikke det? sagde Mester Pedro, og Lemmerne, her ligger paa den haarde og ufrugtbare Jord, hvem afskar og omströede dem uden den uovervindelige Kraft af denne mægtige Arm? Hvem hörte disse Kroppe til uden mig? og har jeg andet at holde Livet op med end dem? Nu bestyrkes jeg, sagde DON QUIXOTE, i det jeg saa tit og ofte forhen har troet, at disse Troldmænd, der forfölger mig, ikke giöre andet end foreställe mig Tingene saaledes, som de ere, og i samme Öieblik omskifter og forvandler de dem hvortil de vil. Jeg forsikkrer Dem, mine Herrer, som höre paa mig, virkeligen og alvorligen, at alt hvad som her er gaaet for sig, forekom mig at gaae for sig lige efter Bogstaven, at Melisendra var Melisendra; Don Gayferos Don Gayferos; Marsilio Marsilio; og Carolus Magnus Carolus Magnus. Derfor blev jeg optændt til Vrede; jeg sögte at optylde den Pligt, der paaligger mig som vandrende Ridder, ved at giöre Flygtninger Bistand, og i

den

den gode Hensigt har jeg giort hvad De her har seet mig giöre. Dersom det nu er falden forkeert ud, da er Skylden ikke hos mig, men hos de Onde, der forfolge mig; men uagter at dette Jern ikke har angrebet af Ondskab, vil jeg dog selv dömme mig til Omkostningerne. See efter, Mester Pedro, hvad De bör have for Deres lemlæstede Kroppe, og jeg tilbyder mig at betale Dem det strax i god gangbar Castelliansk Mynd. Mester Pedro bukkede meget dybt, sigende: Jeg formodede mig heller intet mindre af den tappre DON QUIXOTE af MANCHAS uhörte Christendom, han er alle Fortrængtes og bængstede Verdens Omstrygeres sande Opreisere og Understötter; vores Herr Vert og den store SANCHO skal være Vurderings- og Voldgiftsmænd imellem Deres Velbyrdighed og mig, angaaende det, disse Figurer ere eller vare værdt. Kroemanden og SANCHO sagde, at de vilde giöre det; hvorpaa Mester Pedro strax tog Kong Marsilio til Zaragoza op af Jorden uden Hoved, og sagde: Her sees nu Umueligheden tydeligen i at give denne Konge sit förste Væsen igien, og mig synes (dog uden Indgreb i höiere Omdömme) at mig for hans Död, Endeligt og Undergang kan tilkomme fire og en halv Real. Gaae nu videre, sagde DON QUIXOTE. Dernæst for at have nedstyrtet denne fra Höihedsspidsen, blev Mester Pedro ved (og holdt Levningerne af Keiser Carolus Magnus i Haanden) er det ikke meget, at begiere fem og en qvart Real. Det er ikke saa lider, sagde SANCHO. Overhaands meget er det ikke heller, sagde Kroemanden; men lad os slaae et Slag deri og sætte den an for fem Realer. Sæt den an for heele Summen, sagde DON QUIXOTE, i dette merkværdige Vanhæld giör en Qvart meer eller mindre ikke al Verden; men skynd Dem noget, Mester Pedro, det er paa Tide at faae Aftensmad, og min Mave knurrer af Sult. Fordenne, sagde Mester Pedro, som har mistet Næsen og faaet et Öie mindre, (og var den skiönne Melisendra) maae jeg

have, og er endda meget billig, to Realer og elleve Hvid. Det maatte gaae til med Dievelen, sagde DON QUIXOTE, om ikke Melisendra allerede var i Paris med sin Gemal, eller i det mindste paa Fransk Bund, siden Hesten, de reed paa, efter mit Tykke gik i fuld Galop, og følgeligen maae det være for at sælge mig en Kat for en Hare, at man foreviiser her en Melisendra uden Næse, siden den anden vist i god Gammen strækker Beenene til Hvile hos sin Gemal. I alle Ting, Herr Mester Pedro, bör viises Ret og Skiæl, og naar man bliver paa gode Veie, staaer Gud enhver bie og alting gaaer vel; men bliv ved. Mester Pedro, som merkede, at DON QUIXOTES Hoved begyndte at blive varmt, frygtede for at gaae det altsammen glip og sagde derfor: Dette maae da ikke være Melisendra, men een af Frökenerne, der vartede hende op; naar jeg altsaa faaer en halv Real for hende, vil jeg være tilfreds og anse det for vel betalt. Saaledes blev da Vurderingen paa endeel beskadigede Figurer fortsat, og efter at de to Voldgiftsmænd havde formindsket Fordringen efter Billighed, blev den til begge Parters Behag fyrretyve og tre qvart Realer, som strax af SANCHO bleve udbetalte. Mester Pedro bad ham tillige om to Realer for Möien det vilde koste ham at faae fat paa Aben. Giv ham dem SANCHO, sagde DON QUIXOTE, og jeg vilde med Glæde give to hundrede til den, der med Vished kunde sige mig, at Frue Melisendra og Herr Don Gayferos allerede vare i Frankrig og hos deres Slægtninge. Det kunde ingen bedre sige end min Abe, sagde Mester Pedro; men nu kan Dievelen ikke faae fat paa den, endskiönt jeg bilder mig ind, at Hungeren og hans Venskab for mig nok förer ham hid i Nat, og naar saa Gud vil at der dages, saa sees vi vel igien.

Saaledes blev da Comedie-Tumulten stillet og Aftensmaaltidet holdt i Fred og god Samdrægtighed paa DON QUIXOTES Bekostning, der var overmaade gavmild. Förend det da-

dagedes begav han med Lantzerne og Hellebarderne sig paa Veien; og saasnart det var Dag tog Fætteren og Pagen Afskeed med DON QUIXOTE, den første for at vende om til sit Hiem, og den anden til at fortsætte sin Reise, og gav DON QUIXOTE ham tolv Realer til Hielp at komme fort med. Mester Pedro vilde ikke meere i Færd med DON QUIXOTE, som han kiendte meget nöie, og derfor samlede han, förend Solen stod op, Stykkerne af sine Marionetter og sin Abe sammen, og forföiede sig bort med dem, at söge Lykke andensteds. Kroemanden, der ikke kiendte DON QUIXOTE, var lige saa forundret over hans Galskaber, som over hans Gavmildhed. Kort sagt, SANCHO betalte ham efter sin Herres Befalning meget rigelig, de bade ham Farvel, og begave sig Klokken otte om Morgenen paa Veien, som vi vil lade dem fortsætte efter Behag for at faae Leilighed til at fortælle andre Omstændigheder til at oplyse denne merkværdige Historie.

XXVII. CAPITEL.

Hvori fortælles hvem Mester Pedro og hans Abe var; tillige med den slette Fremgang DON QUIXOTE havde i Skrige-Eventyret, der ikke endtes som han vilde, eller som han tænkte.

Cide Hamete, Optegneren af denne store Historie, gaaer ind i dette Capitel med disse Ord: Jeg svær som en Catholsk Christen, (hvortil Oversætteren siger) at Cide Hametes Eed som en catholsk Christen, da han upaatvivlelig var en Mohr, vil ikke sige andet, end at ligesom en Catholsk Christen, naar han sværger, sværger eller bör sværge paa Sandheden, og forebringe den i alt hvad han siger, altsaa forsikkrer han det samme ved at besvære som en Catholsk Christen alt hvad han vil skrive om DON QUIXOTE, men især om hvem Mester Pedro og hans spaaende Abe var, der satte alle Folk i Forundring over sine Spaaedomme. Dernæst siger han, at den, som har læst den første Deel af denne Historie, erindrer sig vel den Gines af Passamonte, som DON QUIXOTE blant de andre Galleislaver satte i Friehed paa de sorte Klipper: en Velgierning, for hvilken han blev meget ilde takket og endnu værre betalt af disse slemme og i Ondskab forhærdede Mennesker. Denne Gines af Passamonte, som DON QUIXOTE kaldte Ginesillo af Parapilla, var den, der stial SANCHO PANZAS Rucio, og som fordi der (ved Bogtrykkerens Forseelse, der sprang tre Linier over) ikke findes i den første Deel hvorledes og naar det skeedte, Forfatteren her maatte staae Skolebad ud for, og lade en Trykfeil kaste sig i Næsen

som

som en Glemsomhed. Kort sagt, Gines stial den, medens SANCHO sov paa den, hvorved han betiente sig af samme Kneb og Paafund, som Brunelo brugte, da Sacripante laae for Albraca, hvor Hesten blev trokken ham bort imellem Beenene. SANCHO fandt noget derefter Eselen igien, saaledes som det allerede er fortalt. Denne Gines nu (af Frygt for at falde i Rettens Hænder, der søgte ham for at straffe ham for alle de uendelige Skielmstykker og Forbrydelser, han havde begaaet, og som vare saa store og mange, at de kunde udgiøre et stort Verk, om de bleve fortalte.) besluttede at gaae til Kongeriget Arragonien, bedækkede det venstre Øie med et stort Plaster, for at forvandle sig til en Marionetspiller, hvilken Konst han tillige med Taskenspillerier forstod af Grunden. Nu hendte det sig, at han noget derefter af de fra Barbariet löskomne og befriede Slaver kiöbte sig en Abekat, som han afrettede til at springe op paa hans Skulder og lade som han hvilkede ham noget i Øret, saasnart han giorde et vist Tegn. Da han nu havde faaet det i Stand, erkyndigede han sig alle Tider først hos tilforladelige Folk, eller som han best kunde, hvad for besynderlige Hendelser der var mödt paa det Sted og hvilke Personer, förend han var kommen der; og naar han nu havde prentet sig det vel i Hukommelsen, saa var det første han giorde at foreviise sin Comedie, som undertiden var tagen af een Historie, undertiden af en anden, men allesammen muntre, lystige og behagelige. Naar Forestillingen var ude, foreslog han at lade Abens Konster see, sigende: at han kunde see alt det Forbiegangne og Nærværende, men i det Tilkommende havde han ingen Lys. For hvert Spörgsmaal, der blev besvaret, begierede han to Realer, men undertiden giorde han det for intet, alt efterson de Spörgendes Omstændigheder vare; thi naar han kom i noget Huus, hvis Beboeres Tildragelser vare ham bekiendte, saa endskiönt man ikke spurgte ham, for ikke at betale,

gav han dog Aben Tegnet, og berettede ſtrax, at den havde ſagt ham de og de Ting, der virkeligen var mödt dem. Ved dette Kneb erhvervede han ſig en urykkelig Tillid, og blev holdt for ufeilbar overalt. Sommetider var han ſaa ſnedig at beſvare Spörgsmaalene ſaa tvetydige, at Svarene maatte paſſe i hvad end Meeningen var; og da ingen underſögte Abens Spaaedoms Kraft, ſaa bandt han alles Öine i Blaar og meelede ſin Kage. Saaſnart han ſat ſin Fod i Kroen, kiendte han DON QUIXOTE og SANCHO, og med den Kiendſkab han havde til dem, ſaldt det ham meget let at opvække Forundring hos DON QUIXOTE, SANCHO PANZA og alle Tilſtædeværende. Imidlertid havde det nær kommet ham dyrt at ſtaae, ifald DON QUIXOTE havde ladet Haanden ſynke lidt dybere, da han klövede Hovedet paa Kong Marſilio og ödelagde hans heele Ryttere, ſom i det foregaaende Capitel er berettet. Dette er hvad jeg havde at forebringe angaaende Meſter Pedro og hans Abe.

Nu kommer jeg tilbage til DON QUIXOTE af MANCHA og ſiger: at da han havde forladt Kroen, fattede han den Slutning at beſee Floden Iberus og heele Egnen der omkring, förend han begav ſig til Zaragoza, ſiden han havde Tiid nok dertil, da der kunde löbe meget Vand over Bække inden den anſatte Dag til Ridderſpillet kom. I dette Forſæt fortſatte han ſin Vei, og tilbragte han to Dage paa den uden at der mödte ham noget, der fortiente at antegnes; men da den tredie bröd frem og han kom hen imod en liden Höi, hörte han en ſtor Tummel af Trommer, Trompeter og Skydegevær. I Förſtningen holdt han det for et Regiment, der var paa Marchen, og for at faae det at ſee gav han ROZINANTE Sporene, foer op af Höien, og da han kom paa Spidſen af den, ſaae han ved dens Fod meere end to hundrede Mænd, bevæbnede med forſkiellige Geværer, ſaaſom Lantzer, Spyde, Hager, Hellebarder, endeel Flinter og mangfoldige Skiolde. Han ſat ned af Höien, og nærmede

ſig

sig Krigshæren saa tæt, at han tydeligen kunde see Bannerne, deres Farver og hvad der var malet i dem. Især faldt der ham en Standart eller Fahne i Öinene, der var af hvidt Atlask, og hvori der paa det livagtigste stod malet et Asen med oplöftet Hoved, Munden aaben, Tungen i fuld Bevægelse udstrakt, og i heele Stillingen som om den skreeg af fulde Kræfter, og i Omkredsen stod med store Bogstaver disse to Vers:

Fra vore Herredsfogders Bryst;
Forgieves kom vi Asens Röst.

Af disse Tænkesprog sattede DON QUIXOTE paa Öieblikket, at disse Folk maatte være fra Skrigernes Bye, som han ogsaa strax sagde til SANCHO ved at udtyde ham, hvad der stod skreven i Banneret. Han sagde ham tillige, at den, der havde berettet dem denne Tildragelse, havde faret vild deri, at han havde givet Skrigerne ud for Landsdommere, da de efter Versets Sigende kun vare Herredsfogder. Hvortil SANCHO PANZA svarede: Hertil veed jeg ikke at sige andet, end at det kunde være, at disse to Herredsfogder vare siden efter bleven Landsdommere, og altsaa kunde före baade den eene og den anden Titel; men hvilket som er, saa giör det intet til Historiens Sandhed, enten Skrigerne vare Herredsfogder eller Landsdommere; nok er det, at de har skreget; thi en Herredsfogeds og en Landsdommers Skriig kan komme lige meget Klammerie afsted. Paa det syvende og sidste giorde de den Slutning, at denne Bye var rykket ud for at levere Feldtslag til en anden, der drillede dem meest og mindst iagttog det, Naboeskab udkræver. DON QUIXOTE var nu kommen hen til dem til stor Græmmelse for SANCHO, som aldrig skiöttede om at bievaane slige Giestebuder. Krigshæren giorde Plads for ham i Midten af Slagtordningen i den Tanke, at han var een af dem, der var paa deres Side. DON QUIXOTE aabnede sin Hielm, trængte sig med er sat og tækkeligt Væsen lige hen til Asens-Standar-

ten,

ten, hvor de Ypperſte af Krigshæren ſloge en Kreds om ham for at ſaae ham at ſee, og betragtede de ham med den ſædvanlige Forundring, alle de faldt i, der ſaae ham förſte Gang. DON QUIXOTE, der ſaae hvor opmerkſomme de betragtede ham uden at ſige et Ord eller ſpörge ham om det mindſte, vilde före ſig Tausheden til Nytte, og ved at bryde ſin, oplöftede han ſin Röſt og ſagde:

Mine gode Herrer! Jeg beder eder paa det kierligſte mueligt er, ikke at falde mig ind i Talen, jeg vil holde, indtil I faaer at ſee, at jeg enten fornærmer eder, eller falder eder kiedſommelig; thi ſaa vil jeg ved eders mindſte Tegn legge et Tömme paa min Mund og et Bidſel paa min Tunge. De raabte alle eenſtemmigen, at han kunde ſige hvad han vilde, og at de med megen Fornöielſe vilde höre paa ham; med denne Tilladelſe blev DON QUIXOTE ved, ſigende:

Jeg mine Herrer er en vandrende Ridder, hvis Övelſer er Vaabens Brug, og hvis Haandteering er at giöre de Trængende Bieſtand og underſtötte de Forurettede. For nogle Dage ſiden fik jeg Underretning om eders Vanhæld og Aarſagen, der ved hvert et Trin nöder eder til at gribe til Vaaben for at hævne eder over eders Fiender; jeg har meget ofte med alle mine Indſigter overveiet eders Sag, og efter Tvekamps Lovene fundet at I fare vild i at holde eder for at være fornærmede, ſiden ingen enkelt Perſon kan fornærme et helt Folk, med mindre den kalder dem Forrædere, fordi han ikke egentlig veed, hvem der har begaaet Forræderiet, han ſigter for. Et Exempel herpaa har vi i Don Diego Ordoñez de Lara, der ſigtede heele Byen Zamorano, fordi han var uvidende om at Vellido Dolfos havde allene begaaet Forræderiet at myrde ſin Konge, altſaa ſigtede han alle og tog Hævn af alle, og alle maatte ſtaae ham til Anſvar; endſkiönt man maae ſige, at Herr Don Diego gik alt for vidt; han overſkred Sigtelſens Grændſer ved at ſigte de Döde, Vandet, Brödet,

det, Ufödte og mange andre smaae Ting, som han opregnede. Men deraf sees, at naar Vreden spiller Mester, er der intet Baand eller Tömme til at binde eller holde Tungen. Naar da nu, som beviist er, ingen enkelt Person kan fornærme et heelt Rige, Provinds, Stad, Republique eller Bye, saa er det soeleklart, at I ikke bör drage ud for at hævne Fornærmelsen i slig en Sigtelse, siden det ingen er; thi ellers maatte Indbyggerne af Reloxa slaaes ved hvert Skridt med de, som kalde dem: Kiædelflikkere, Translikkere, Sæbesydere og mange andre Navne, der löbe meere og mindre igiennem enhver Mands Mund. Nu vilde det see godt ud, om alle disse Folk trak sig sammen for med Kaarde-Odden at hævne Tunge-Spidsens Overmoed. Ney, Gud hverken har eller vil tillade det. Vise Mænd og velindrettede Stater tillade kun i fiire Begivenheder at gribe til Vaaben, blotte Sværdet, og vove Liv, Blod og Gods. Den förste til vores catholike Troes Forsvar; den anden for at forsvare Livet efter Guds og Naturens Lov; den tredie til sin Æres, Families, og Eiendoms Beskiærmelse; den fierde for at tiene sin Konge i en retmæssig Krig; og vil vi lægge den femte til (der burde være den anden i Ordenen) til Fædrenelandets Forsvar. Af disse Fem betydelige Begivenheder kan flyde nogle andre, hvori det var fornuftigt og billigt, ja endog en Pligt at gribe til Vaaben; men at drage Sværdet af Skeeden for Börnerier og Ting, som meere er at lee af og en Tidsfordriv end en Fornærmelse, synes at give tilkiende, at de, som giöre det, inter sundt Overlæg besidder; allerhælst da en ubillig Hævn (og billig kan ingen Hævn være) strider ganske og aldeles imod vores hellige Lov, som befaler os at elske vore Fiender og giöre vel imod Dem, som os hade; en Befalning, som ihvor vanskelig den end synes at efterleve, dog ikke er det uden for dem, som meere leve Kiödet end Aanden: og haaber jeg mine Herrer! at deres Velbyrdigheder heraf indseer, at baade guddommelige og verdslige Love forbinder dem til at holde sig fredeligen. Gid

Gid Fanden tage mig, sagde SANCHO ved sig selv, er ikke min Herre Tologus, og hvis han ikke er det, er han dem dog saa lig, som en Draabe Vand den anden. DON QUIXOTE drog lidet Aande, og da han mærkede at enhver laante ham en tavs Opmerksomhed, vilde han til at fortsætte sin Tale, da SANCHOS fiine Snedighed kom ham i Veien, som, da han saae hans Herre tav stille, tog Ordet fra ham og sagde: Min Herre DON QUIXOTE af MANCHA, (der til en Tiid kaldte sig Ridderen af den bedrövelige Skikkelse, og nu hedder Löve-Ridderen) er en meget klog Herremand, der veed Latin og Historier, som en Baccalaureus, og behandler, raadslaaer og forholder sig i alle Ting som en meget god Soldat, og kan alle Love og Forordninger af dem som före Navn af: *Tvekampene* uden ad paa sine Fingre. Altsaa kan enhver trygt rette sig efter hvad han siger, og jeg er villig til at stille Borgen for ham. Især har han ret i at siige, at det er taabeligt at giöre sig vred, fordi een skriger som et Asen; jeg husker endnu ganske grandgiveligen, at medens jeg var en Dreng, saa skreg jeg saa tit og ofte, som det lystede mig, uden at nogen Moërs Siæl kom i Totterne paa mig derfor; og giorde jeg det saa tækkeligt og livagtigt, at saa snart jeg gav et Skriig, saa svarede alle Byens Asner mig, men derfor var jeg ligefuldt min Faërs Sön og han en ærlig Mand. Vel var der tree eller fiire i den samme Bye, der misundte mig denne Gave, men det bröd mig ikke for en Hvid. Paa det nu de gode Herrer skal see, at jeg ikke farer med Tant, saa skal de faae Troen i Hænderne paa, at hvad man i Ungdommen næmmer, man i Alderdommen ikke glemmer. Hvorpaa han puttede Fingerne i Næseboerne, og gav sig saa græsselig til at skrige, at alle de omliggende Dale gave Gienlyd. Men een af dem, som stod tæt ved ham, i den Tanke at han giorde Nar af dem, löftede en stor Stav, han havde i Haanden, og gav ham saa mange Slag med den, at den uden at due til videre Tieneste,

neſſe, laae tillige med ham paa Jorden. DON QUIXOTE, der ſaae SANCHO ſaa ilde tildækket, anfaldt ham, ſom havde giort det, med Lantzen i Haanden; men der rendte ſaa mange imellem, at det blev ham umueligt at hævne ſin Vaabendrager; og da han mærkede at det trak ſammen til en ſtærk Steen Hagl, og han truedes med tuſende Hellebarder og ikke mindre Skydegeværer, vendte han ROZINANTE og rente fra dem i fuld Gallop, anbefalende ſig Gud af ganſke Hierte med Bön at drage ham ud af denne Fare, ſiden han ved hvert Skridt frygtede for, at der ſkulde gaae ham en Kugle bag ind imellem Skuldrene og for ud af Bryſtet, ſaa at han ved hvert Skrit drog Aande for at ſee, at den ikke manglede ham. Men Krigshæren lod ſig nöye med at ſee ham tage Flugten uden at ſkyde efter ham. SANCHO, der endnu neppe ſandſede, kaſtede ſig op paa ſin Eſel og lod den følge ROZINANTES Spoer, dog maae det ikke forſtaaes, ſom om han havde havt Kræfter til at ſtyre den, men ſaaledes, at Rucio idelig var i Haſerne paa ROZINANTE, uden hvilken den ikke kunde tilbringe et Öieblik. Da DON QUIXOTE nu vår kommen et langt Stykke bort, vendte han Hovedet, og da han ſaae, at ingen uden SANCHO fulgte efter ham, blev han holdendes for at bie paa ham. Krigshæren blev i Marken indtil det blev mörkt, og da deres Modſtandere ikke havde havt Hierte til at möde dem, droge de hiertelig glade og fornöiede hiem; og derſom den gamle Maade hos Grækerne havde været dem bekiendt, havde de ſikkert opreiſt ſig Trophæer paa denne Höi.

XXVIII.

XXVIII. CAPITEL.

Hvori Benengeli siger Ting, som de faaer at vide, der læse det, saafremt det læses med Opmerksomhed.

Naar den Kiekke flyer, er Bedrageriet opdaget; thi det er en viis Mands Pligt, at spare sig til en bedre Leilighed. Denne Sandhed stadfæstede DON QUIXOTE, som da han merkede Folkets Raserie og den opbragte Krigshærs onde Forsæt, i mueligste Hurtighed satte sig i Sikkerhed, og uden at erindre sig SANCHO eller Faren, hvori han efterlod ham, skyndte sig saa langt et Strække ud i Marken, som ham syntes fornödent til at være tryg. SANCHO, der hang paa sin Esel, fulgte ham, som allerede er berettet. Han naaede ham omsider; han havde faaet sine Sandsers Brug igien, og i det han kom hen til ham, lod han sig falde ned af Rucio for ROZINANTES Födder afmægtig, forstödt og guul og grön banket. DON QUIXOTE sprang af for at efterse hans Saar, men da han fandt ham heel og holden fra Top til Taae, sagde han temmelig vredagtig: I en ulykkelig Time faldt det Dig ind SANCHO, at lade Din Skrigen höre, og hvad Gavn tænkte Du vel det kunde være til, at raabe Strik i hængt Mands Huus? Maatte ikke ufeilbarligen Contrapuncten til Asensmusiquen blive törre Hug? Tak Du Gud SANCHO, at den der signede Dig med en Stav, ikke korsede Dig med en Sabel. Jeg veed intet at svare hertil, sagde SANCHO, siden mig synes at mine Skuldre besvare det tilstrækkeligen. Lad os nu kun sætte op og komme herfra, jeg

svær

ſvær höit og dyre at paalegge mine Skrig evig Taushed, men aldrig lade af at ſige, at de vandrende Riddere ſmöer Hælene og lader deres troe Vaabendragere blive i Fiendens Vold ſaa möerbankede, ſom Stokfiſk. Den, der trækker ſig tilbage, flyer ikke, ſagde DON QUIXOTE; thi Du maae vide SANCHO, at den Tapperhed, ſom ikke grunder ſig paa Forſigtighed, kaldes Forvovenhed, og forvovne Bedrifter bör meere tilſkrives Stumpelykke end et kiekt Moed. Jeg tilſtaaer derfor, at jeg har trokken mig tilbage, men ikke undflyet, og heri efterfulgt mangfoldige Tappre, der have ſparet ſig til en bedre Leilighed, ſom Hiſtorien viiſer utallige Exempler paa, og da det ikke kan være Dig til noget Gavn eller mig til nogen Behag, ſaa vil jeg ikke nu opregne dem for Dig.

Ved DON QUIXOTES Hielp var SANCHO allerede kommen op paa Rucio, han ſprang ſelv op paa ROZINANTE og ganſke lempeligen ſögte Skygge i en Allee, der laae en liden Fierdingvei for ved dem. Tiid efter anden udſtödte SANCHO nogle dybt hentede *Ak* og nogle ſmertefulde *o Vee!* DON QUIXOTE ſpurgte ham om Aarſagen til diſſe bittre Fölelſer, og han ſvarede: at han fra Krydſet af lige op til hans Iſſe var ſaa fuld af Smerter, at han hverken havde Riſt eller Roe Denne Smerte, ſagde DON QUIXOTE, kommer uden Tvivl deraf, at Staven, Du blev pryglet med, har været meget bred, ſaa at dens Strækning har ganſke bedækket Dig Skuldrene, der ſtaaer i en nöie Forbindelſe med alle de Deele, hvor Du föler Smerte, og havde det ramt fleere, ſaa fandt Du Smerter i fleere. Ved Gud, ſagde SANCHO, ſaa har Deres Velbyrdighed giort mig der meget klog, og det med udſögte Talemaader. Nei; ſlaae mig nu ihiel! var da Aarſagen til mit Onde ſaa ſkiult, at det giordes nödigt at ſige mig, at de forſlaaede Steder vare ömme? Havde jeg ondt i Taaen, ja, ſaa var det endda noget, om Deres Velbyrdighed udfandt Oprindelſen til dens Ömhed;

men at jeg er vaand, hvor jeg er banket, behöves juſt ikke Hexerie til at udfinde. Paa min Troe, Herr Husbond! Deres Skind ſvier ikke ved andres Onde, og hver Dag ſeer jeg meere og meere Land i det ringe Haab, man kan giöre om Baaden af Deres Velbyrdigheds Selſkab; thi naar de denne Gang har ladet mig möerbanke, ſaa lader De mig ved hundrede og hundrede Leiligheder himmelſprætte, og er det denne Gang gaaet ud over mine Ribbeen, ſaa kommer nok andre Drenge-Stræger til at gaae ud over mine Öine. Jeg giorde derfor langt bedre (men jeg er ſaadan en Giek, der lader mig ſmöre om Munden med ſöde Ord al min Livstiid) jeg giorde altſaa langt klogere, ſiger jeg endnu engang, ved at gaae tilbage til mit Hiem, Kone, Börn, Eiendom og Tyende, ſom det har behaget Gud at give mig, end at fölge Deres Velbyrdighed paa Veie, hvor der ingen Veie ere, men igiennem Skove og Udörkener, over Stok og Stav, og til Lön faae lidet at drikke og mindre at ſpiiſe. Skal man have en Smule Söyn, hedder det: Broder Vaabendrager! maal Dig ſex Fod Jord af, og har Du Lyſt til meere, ſaa tag ſex andre til, det ſtaaer til eder ſelv at giöre eder det ſaa mageligt ſom I beſt veed og kan. (Gid jeg ſaae den brændt til Aske, der förſt fandt paa det vandrende Ridderſkab, eller i det mindſte den förſte, der blev Vaabendrager hos ſlige Dummerhoveder, ſom alle de forrige vandrende Riddere maae have været.) Om de nærværende taler jeg ikke, ſiden Deres Velbyrdighed er iblant dem, for hvilken jeg bær al Ærbödighed, fordi jeg veed, at Deres Velbyrdighed veed lidt meere end Fanden ſelv i alt hvad De ſiger og tænker. Jeg torde fuld vel giöre et Veddemaal med Dig SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, at nu, da Munden gaaer paa Dig i et væk, uden at nogen hindrer Dig deri, ſaa værker der ikke et Lem paa Din heele Krop. Tael min Sön, ſiig frem alt hvad der kommer Dig i Sinde og paa Tungen; da det kan forlindre Dit Onde,

vil

vil jeg giöre mig en Fornöielſe af den Kiedſomhed, Din uforſkammede Tale volder mig. Længes Du i övrigt ſaa meget efter at komme hiem til Din Kone og Börn, ſaa bevare mig Gud fra at holde Dig derfra. Du har mine Penge under Hænder, regn efter hvor længe det er ſiden vi for tredie Gang droge hiemme fra; beregn hvad Du kan og bör have fortient om Maaneden, og giör Dig ſaa ſelv betalt. Den Tiid, ſagde SANCHO, jeg tiente Thomas Carraſco, Faderen til Baccalaureuſen Samſon Carraſco, ſom Deres Velbyrdighed meget vel kiender, ſaa fik jeg to Ducater om Maaneden foruden min gode Mad og Drikke. Hvad jeg nu kan have fortient hos Deres Velbyrdighed, veed jeg ikke, endſkiönt jeg veed, at en vandrende Ridders Vaabendragers Arbeide er ſtrængere end en Bondekarls, fordi de, ſom tiene en Bonde, i hvor ſtærkt de end arbeide om Dagen, (og ſaa ilde det end gaaer) faaer deres gode Söbemad til Aftens, og ligger om Natten i en Seng, ſom jeg ikke har ſovet i ſaa længe jeg har tient Deres Velbyrdighed, de faa Dage undtagen, vi vare i Don Diegos de Mirandas Huus, ved Gieſtebudet vi holdt med Skummet af Camachos Gryder, og da vi ſpiiſte, drak og ſov hos Baſilio. I al den övrige Tiid har jeg ſovet under aaben Himmel, ſat blot, ſom man ſiger, for Luftens Umildheder; levet af haarde Oſteſkorper og Brödſmuuler, og drukket Vand til ſnart af Kilderne, ſnart af Bækkene vi har fundet i de Udörkener, vi ere vandrede igiennem. Jeg tilſtaaer, ſagde DON QUIXOTE, at det er ſandt alt, hvad Du her ſiger. Men hvor meget tykkes Dig da, at jeg ſkal give Dig meere end Thomas Carraſco? Mig tykkes, ſagde SANCHO, at naar Deres Velbyrdighed lagde mig to Realer meere til maanedlig, ſaa vilde jeg holde mig for vel betalt. Dette var da for ſaavidt Arbeidet angaaer, men for at holde mig ſkadeslös for Tilſagnet af de ſtore Löfter, Deres Velbyrdighed har giort mig paa at give mig et Statholderſkab over en Öe, var det billigt,

at De lagde mig andre sex Realer til, som udgiör tredive alt i alt. Meget gierne, sagde DON QUIXOTE, det kommer ganske rigtig overeens med Lönnen, jeg havde sat Dig for. Det er fem og tyve Dage siden vi droge hiemme fra, regn nu ud, SANCHO, hvor meget det kan belöbe sig i alt, og giör Dig saa, som jeg allerede har sagt, selv betalt. Himmel og Jord! sagde SANCHO, hvor löber Deres Velbyrdighed Surr i Regningen; thi det, som skal godtgiöres mig for Löftet om Öen, maae gaae fra den Dag af, det blev given mig, lige indtil dette Öieblik. Hvor længe er det da vel, siden jeg lovede Dig den, SANCHO, spurgte DON QUIXOTE? Dersom jeg ikke husker feil, svarede SANCHO, saa er det over tyve Aar og tre Dage i det mindste. DON QUIXOTE slog sig med Haanden for Panden, gav sig ret hiertelig til at lee, og sagde: Paa vores heele Reise, mit Ophold paa de sorte Klipper med indberegnet, har vi ikke tilbragt meere end to Maaneder, og Du siger at det er tyve Aar siden, jeg lovede Dig en Öe? Men nu siger jeg, at Du söger at bemægtige Dig de Penge, Du har i Forvaring for mig; og staaer Din Hu saa stærk dertil, saa kan de være Dine, og jeg troer endda at have vundet ved Byttet, ved at blive en saa slet og nedrig Vaabendrager qvit, og om jeg ogsaa ikke beholdt en Hvid tilbage, skulde jeg dog glæde mig derover. Men sig mig, Indbryderen af vaabendragerlige Anordninger i det vandrende Ridderskab! hvor har Du enten seet eller læst, at nogen vandrende Ridders Vaabendrager har tinget med sin Herre om, hvad han skulde give ham maanedlig, medens han var i hans Tieneste? Begiv Dig Röver, Stiemand! Uhyre og Drage! (thi alt det synes Du mig) begiv Dig, siger jeg, ud paa deres Historiers *Mare Magnum*, og dersom Du der finder, at nogen Vaabendrager har sagt eller tænkt det, som Du her har sagt, saa vil jeg tillade Dig at slaae mig midt i mine Öine og oven i Kiöbet sætte mig Din knyttede Næve i Næse

og

og Mund. Vrid Tömmen eller Grimen paa Din Rucio og vend om til Dit Hiem, paa det Du ikke skal tilbringe et Öieblik mere i min Nærværelse. O ilde bortkastede Bröd! o ilet anvendte Löfter! o Skabning! der slægter Beesterne meere paa end Menneskет! Nu da jeg tænkte paa at sætte Dig i en Stand, at Din Kone, hende selv til Trods, skulde kaldes hendes Naade? Nu tager Du Din Afskeed? Nu gaaer Du bort, da jeg havde det fulde og faste Forsæt at giöre Dig til Herre over den herligste Öe i heele Verden? Kort sagt, som Du har sagt forhen, *man bör ikke kaste Perler &c.* En Esel est Du föd, en Esel har Du været, og en Esel bliver Du, saa længe der er Liv og Aand i Dig; thi efter mit Tykke kunde Livets Olie snarere blive fortæret end Du lade af at være i Deres Tal, som man kalder Beester. Skamfuld og forvirret kastede SANCHO nu og da et Öie til sin Herre, medens han overösede ham med alle de Skields-Ord, der smertede ham saa inderlig, at han med Taarene paa Kinden og en bedrövelig og bange Röst sagde: Jeg tilstaaer gierne, Herre, at der til at være en fuldkommen Esel ikke sættes mig andet end Halen; vil nu Deres Velbyrdighed behage at sætte den til, vil jeg anse det som en Velgierning, og tiene Dem som en Esel alle de Dage jeg lever. Tilgiv mig derfor, Deres Velbyrdighed, og bær over med min Ungdoms Uvidenhed; jeg varer Dem ad, at jeg kun veed saare lidet, og dersom jeg taler vel meget, saa skeer det meere af Taabelighed end Ondskab, allerhelst gammel Vane er ond af at lade, og aldrig giöre meer den beste Bod. Det maatte gaae til med Hexerie, SANCHO, sagde DON QUIXOTE, saafremt der ikke skulde blandes Ordsprog i Din Tale; men kom an, jeg vil tilgive Dig for denne Gang, men paa Vilkaar, at Du aldrig kommer saa oftere, og for Fremtiden ikke viser Dig saa befængt med Egennytte, men skyder Hiertet op i Livet og gladeligen venter mine Löfters Opfyldelse, som, endskiönt de trække lidt

ind i Tiden, dog ikke ere umuelige. SANCHO svarede at det skulde skee, i hvor meget det end skulde koste ham. Derpaa kom de ind i Alleen, hvor DON QUIXOTE tog sit Leie ved Foden af et Ulmetræe, og SANCHO ved en Bögs. (thi disse og andre deslige Træer have stedse Födder og ingen Arme) SANCHO tilbragte Natten meget vaandefuld; thi Slagene föltes stærkere ved Natteduggen. DON QUIXOTE fordrev den ved sine idelige Betragtninger, men med alt det overlod han dog sine Öine til Sövnen. Ved Dagbrækningen fortsatte de deres Vei til at söge Floden Iberus, hvor der mödte dem det, som der fortælles i paafölgende Capitel.

XXIX.

XXIX. CAPITEL.

Det navnkundige Eventyr med det fortryllede Fartöi

Tvende Dages Timer vare bortſvundne efter at DON QUIXOTE og SANCHO havde forladt Alleen, da de kom til Floden Iberus, og ſandt DON QUIXOTE en ſtor Fornöielſe i at betragte den. De behagelige Bredder, klare Vand, roelige Gang og Overflödigheden i dens flydende Chryſtal fornyede ved deres indtagende Syn tuſinde forliebte Betragtninger i hans Minde: i Særdeleshed fandt de ſig ind, over hvad han havde ſeet i Monteſinos Huule; thi endſkiönt Meſter Pedros Abe havde ſagt ham, at diſſe Ting tildeels vare ſande og tildeels uſande, ſaa holdt han dog det meeſte for ſandt, ſom var tvertimod SANCHOS Meening, der holdt det altſammen for Lögn. Medens dette gik for ſig, fremviiſte ſig et lille bitte Fartöi uden Aarer, Maſt eller Seil, ſom laae bunden til Stammen af et Træe, der ſtod i Floden. DON QUIXOTE lod Öinene löbe rundten om, og da han intet Menneſke blev vaer, giorde han hverken meere eller mindre end at ſpringe ned af Rozinante, og befalede SANCHO at giöre det ſamme med Rucio og binde begge Beeſterne tilſammens ved Stammen af en Birk eller Lind, ſom ſtode ved Bredden af Floden. SANCHO ſpurgte om Aarſagen til denne hurtige Afſtigelſe og Faſtſættelſe? Hvortil DON QUIXOTE ſvarede: Du maae vide, SANCHO, at dette Fartöi her ligger, kan umuelig andet end være mig tilſendt, for at kalde og ombede mig at komme en Ridder eller nogen anden betrængt og betydelig Perſon

til Undsætning, der maae befinde sig i nogen stor Fare; thi det er ridderlige Historiers Stiil og Troldmænds Skik, naar nogen Ridder er bested i Möisommelighed og ikke kan frelses af dem, men af en anden Ridders Haand; thi sæt endog at der er to eller tre tusende Miile imellem dem og endda et Puf til, saa föres de enten bort i en Skye, eller ham sendes et Fartöi til at begive sig i, og i mindre Tiid end man kan lukke et Öie op og i föres han enten igiennem Luften eller over Havet derhen, hvor han attraaes og hans Hielp er nödvendig. Altsaa SANCHO er dette Fartöi sikkert sendt hid til mig i samme Hensigt, og det er saa tilforladeligt, som det nu er lys Dag; men förend vi gaaer videre, da bind Rucio og ROZINANTE her i Nærværelsen, saa vil vi give os i Guds beskiermende Haand; thi man holdt mig ikke fra at skibe mig ind, om ogsaa alle Barfödder-Brödrene bade mig derom. Siden da Deres Velbyrdighed, sagde SANCHO, ved hvert Skridt vil synke dybere i det, jeg ikke ret veed om man kan kalde Galskaber, saa kan jeg ikke giöre andet end trække paa Skuldrene og adlyde, som Ordsproget siger, enten skal man Herre være eller Herre tiene; og dens Ord bör hædres, som breder mig Dug. Men med alt det maae jeg dog, for at have en frelst Samvittighed, vare Deres Velbyrdighed ad, at efter mit Tykke er dette Fartöi slet ikke af de Fortrylledes, men Fiskernes, som boer her, fordi der i denne Flod findes de lækkerste Fisk i heele Verden.

Dette sagde SANCHO medens han bandt Besterne fast, som han med bitter Smerte overgav i Troldmændenes Beskyttelse og Varetægt. DON QUIXOTE sagde ham, at han ingen Kummer skulde giöre sig for Föden til disse Dyr, at de, som förte Herrerne paa slige *Longinquos regioner* og Veye, vilde nok drage Omsorg for hiines Underholdning. Jeg forstaaer ikke dette Logicarie, sagde Sancho, og heller aldrig har jeg hört det Ord för i alle mine livfödte Dage. Longinquos, svarede DON QUIXOTE,

vil

vil ſige langtfraliggende, og det er heller ikke forunderligt at du ikke forſtaaer det; thi du er ikke forbunden til at forſtaae Latin, ſom nogle, der bilde ſig ind at forſtaae det, og ere ganſke ukyndige. Nu er Beeſterne bundne, ſagde SANCHO, hvad ſkal vi nu göre? Hvad vi ſkal göre? ſvarede DON QUIXOTE; Död og Kors! vi ſkal ſmedde Jernet, det vil ſige, gaae om Bord og ſkiære Strikken lös, hvormed Fartöyet er bunden. Derpaa ſprang han i det, SANCHO fulgte ham, og ſkar Strikken over, hvorpaa Fartöyet lidt efter lidt kom længere og længere fra Strandbredden. Da SANCHO var kommen noget ud fra Land, begyndte han at ſkiælve og bæve ſom een, der ſaae ſin viſſe Undergang for Öinene; men intet gik ham meere til Hierte, end hans Eſels Skriig, og at ſee hvorledes ROZINANTE umagede ſig for at ſlide ſig lös. Han ſagde til ſin Herre: Rucio beklager vores Fraværelſe med Jammer-Skrig, og ROZINANTE umager ſig for at komme i Friehed til at ſöge os op. O kiæreſte Venner! værer roelige. Overtydningen om det Galſkab, der unddrager os fra eder, vil ſamle os igien; og derpaa gav han ſig til at græde ſaa bitterlig, at hans Herre med Vrede og Fortrydelſe ſagde: Hvad frygter du for feyge Creatur? Hvad græder du over qvindagtige Siæl? Hvem forfölger eller angriber dig rædſomme Hare? Hvad Mangel lider du Unöyſomme midt i Overflödighedens Skiöd? Hvad vilde du ſige, om du ſkulde gaae op paa de Riphæiſke Bierge, og det Barfodet? Sidder du ikke der til Höitids, ſom en Erke-Hertug, ved den ſagte Bevægelſe af denne yndige Flod, hvorfra vi nu ſnart kommer ud i det vide Hav? Imidlertid maae vi alt være i det, da vi ſiden vores Udlöb allerede have lagt Syv til Ottehundrede Miile tilbage, og derſom jeg kun havde et Aſtrolabium her til at tage Poli Höyden, ſaa ſkulde jeg ſige dig hvor langt vi vare komne; dog maae jeg være meget ukyndig, om vi ikke enten allerede har paſſeret eller og ſtrax paſſerer Equinoctial-Linien, der ſkiller Nord- og Syd-

Polen i en lige Fraliggenhed. Naaar vi nu ere komne til den Lene deres Velbyrdighed taler om, ſpurgte SANCHO, hvor langt har vi da reyſt? Meget langt, ſvarede DON QUIXOTE, thi af de trehundrede og tredſendstyve Grader, ſom Jordens og Havets Globus indeholder efter Calculo Ptolomæi, der var den ſtörſte Cosmographicus, man veed af at ſige, har vi lagt de halve tilbage naar vi ere under Linien, ſom jeg ſagde dig. Hielp nu Gud, ſagde SANCHO, anförer Deres Velbyrdighed hvad Hedninger har ſagt; thi aldrig kan det være noget chriſten Menneſke, der heeder Kalkun og Pot. DON QUIXOTE loe af SANCHOS Forklaring over Calculo Ptolomæi og ſagde: Veed du vel SANCHO, at de Spanier, ſom i Cadix lade ſig ſkibe ind for at gaae til Oſtindien, holder det for et ſikkert Kiendetegn paa at have paſſeret Equinoctial-Linien, at alt Utöiet hos Mandſkabet döer, uden at de beholde en eneſte, eller der er een at at faae paa heele Skibet, om man ogſaa vilde veye dem op med Guld. Lad derfor din Haand ſpadtzere omkring hos dig SANCHO, thi finder du noget levende, ſaa ere vi ſtrax ude af Drömmen, og finder du intet, ſaa er vi ſikkert allerede paſſeret Linien. Det fæſter jeg ſlet ingen Troe til, ſagde SANCHO, men hvilket ſom hvilket er, ſaa vil jeg adlyde deres Velbyrdigheds Befalning, endſkiönt jeg veed, at det er meget unödvendigt at giöre dette Experiment; ſiden jeg med diſſe mine Öine kan ſee, at vi ikke ere fem Favne fra Strandbredden, og ikke tryllede længere fra Alleen end at jeg ſeer Rucio og ROZINANTE paa det Stæd vi forlod dem, ſaa jeg ſætter Liv og Död i Pandt paa, at vi hverken giör længere Skridt eller bevæger os ſtærkere end en Myre. Sög kun Bekræftelſe paa det, jeg har ſagt dig SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, og bryd dig ikke om det övrige. Du veed hverken hvad Colurer, Linier, Paralleller, Zodiaquer, Poler, Solſticier, Equinoctier, Planeter, Tegn, Puncter eller Grader ere, hvoraf Himlens og Jordens Sphære beſtaaer;

ſtaaer; thi derſom du vedſte alle diſſe Ting eller nogle af dem, ſaa vilde du tydeligen ſee, hvor mange Paraleller vi alt havde ſkaaret igiennem. Hvor mange Himmel-Tegn havde du ikke da ſeet? Hvor mange Himmels Egne har vi ikke ladet blive bag efter os? Og hvor mange Forandringer har vi ikke endnu tilbage? Jeg igientager altſaa, SANCHO, at du maae gaae ud paa Fangſt, men ventelig forgiæves; thi jeg holder for, at du er reenere og blankere end et Ark planeret Papiir. SANCHO befölede ſig, og da han i al Troeſkyldighed havde ladet Haanden ſpatzere omkring, löftede han Hovedet i Veiret, betragtede ſin Herre, og ſagde: Enten er Experimentet falſkt, eller vi ere endnu ikke paa mange Miile nær kommen ſaa langt, ſom deres Velbyrdighed meener. Hvordan det, ſagde DON QUIXOTE, har du fundet noget? Endog nogle, ſvarede SANCHO, aabnede Fingerne over Vander, og toede heele Haanden i Floden paa hvilken Fartöyet ſkreed ſaa ſagtelig frem ad Strömmen til, uden at bevæges af nogen hemmelig Kraft eller af nogen Troldmand, men af det da ſtille og ſöde Vand.

I det ſamme kom der en ſtor Mölle, ſom laae i Midten af Floden, dem i Sigte, og neppe var DON QUIXOTE bleven den vaer, förend han med höy Röſt ſagde til SANCHO; See her Ven! her ſeer du Byen, Slottet eller Fæſtningen, hvori der enten maae være nogen undertrykt Ridder, eller en eller anden ilde medhandlet Dronning, Princeſſe, eller Fyrſtinde, til hvis Bieſtand jeg er bragt herhid. Hvad Diævlen er det for en Bye, Slot eller Fæſtning, deres Velbyrdighed min Herre taler om, ſagde SANCHO. Jeg kan ikke ſee andet end nogle Vand-Möller her i Floden, ſom maler Hvede? Tie ſtille SANCHO, ſagde DON QUIXOTE; thi endſkiönt de ſynes Möller, ſaa ere de det ikke, jeg har jo allerede ſagt dig, at Troldmændene forvandle og omdanne alle Tingenes naturlige Skikkelſe. Dog vil jeg ikke ſige dermed, at de virkeligen forvandler dem

fra

fra et til andet, men kun til Anseelse, som Dulcinea mit Haabs eeneste Öiemeed og Tilflugt kan tiene til Beviis paa.

Fartöyet, som imidlertid var kommen midt ind i Strömmen, begyndte at drive lidt stærkere end det hidindtil havde giort, indtil Möllerkarlene, som bleve et Fartöi vaer, der löb Fare for at knuses af Möllehiulene, kom i störste Hast tillöbende med lange Stænger til at stöde det fra Möllerne med, og siden de kom ganske overmelede ud og Ansigtet saa vel som Klæderne vare hvide af Meelstövet, der giorde dem ikke uliig Spögelser, saa blev DON QUIXTE endnu vissere i sin Sag. De raabte til Fartöiet af fuld Hals: Plager Fanden eder Mennesker, hvor vil I hen? Ere I kiæde af Livet, siden I vil lade eder knuse i Mask af Möllehiulene? Har jeg ikke nok sagt dig SANCHO, tog DON QUIXOTE Ordet, at vi vare komne der, hvor jeg skulde viise, hvor langt min Arms Kraft kan naae? Seer du de Röver og Skielmer, der kommer ud imod mig? See engang hvor mange Spögelser der sætte sig til Modværge? See engang hvor mange vederstyggelige Skabninger, der vrænge skiev Mund af os? Men jeg skal snart lære eder, I Kieltringer, at synge af en anden Tone. Derpaa reiste han sig op i Fartöiet, ög med höi Röst gav sig til at udstöde Trudsler mod Möllerkarlene, sigende: Gemeene Pak og ubesindige Kieltringer, sætter den Person, höi eller lav, fornem eller ringe, være sig af hvad Kiön eller Vilkaar det vil, som I i dette Slot eller Fængsel indeslutter og undertrykker, strax i den forönskte Friehed. Jeg er DON QUIXOTE af MANCHA, med Tilnavn af Löveridderen, som det ved Himlens höie Beslutning er forbeholden at före dette Eventyr til en lykkelig Ende; og som han sagde dette, tog han Kaarden i Haanden og gav sig til at stöde i Luften efter Möllerkarlene, som, da de ganske vel hörte men ikke forstode hans Narrerier, umagede sig for at stöde Fartöiet bort, der af Strömmen blev fört i Möllerenderne. SANCHO laae

paa

paa ſine Knæe og anraabte Himlen meget andægtig om at befrie dem af denne öienſynlige Fare, ſom ogſaa ſkeedte ved Möller-Karlenes Flid og Hurtighed, ſom med deres lange Stange omſider fik Fartöiet ſtödt fra Möllerne, men ſaa ubehændigen, at Fartöiet kantrede og DON QUIXOTE med ſamt SANCHO ſtyrtede ud i Vandet. Men DON QUIXOTE tabte ikke Modet, han kunde ſvömme ſom en Gaas, endſkiönt Vægten af hans Harniſk trak ham to Gange til Bunds, og derſom Möllerkarlene ikke var ſprungen i Vandet og draget dem begge paa Land, ſaa havde diſſe to ſikkert funden deres Troja der.

Da de nu vare komne paa Land meere igiennemblödte end vanſmægtige af Törſt, faldt SANCHO paa ſine Knæe, foldede Hænderne, löftede Öinene til Himmelen og bad Gud i en lang og andægtig Bön i Fremtiden at bevare ham, fra hans Herres forvovne Lyſter og Angreb. Nu kom Fiſkerne til, der eiede Fartöiet, og da de ſaae Skaden, det havde faaet af Möllehiulene, begyndte de at klæde SANCHO af og at begiere Betalning af DON QUIXOTE, der ganſke roeligen (ſom om der aldrig var foreſalden det mindſte med ham) ſagde til Möllerne og Fiſkerne, at han med ſtor Fornöielſe vilde betale Fartöiet, paa Vilkaar, at de ſkulde ſætte den eller dem, ſom bleve forfulgte i dette Slot, i Friehed og aabne Fængſlets Dörre for ſamme. Hvad er det for et Slot og Perſoner, ſagde een af Möllerne, ſom I taler om, gale Mand? Vilde I vel tage os dem fra, ſom komme hid at lade male i vor Mölle? Det er nok, ſagde DON QUIXOTE ved ſig ſelv, det er at præke for döve Ören, at vilde ved Bönner bringe dette Pak til mindſte Dyds Udövelſe. Der maae være to betydelige Troldmænd indviklede i dette Eventyr, hvoraf den eene har ſendt mig Fartöiet og den anden kantret det. Gud ſtaae os bie! heele Verden er ſammenſat af Rænker og Konſtgreb, een imod den anden; jeg formaaer ikke meere. Derpaa blev han ved med höi Röſt og med Öinene hefte-

de

de paa Möllerne at ſige: Kiereſte Venner! hvo I endog ere, ſom ere indſluttede i dette Fængſel, tilgiver mig, at jeg til eders og mit Vanhæld ikke kan drage eder af eders Elendighed; thi dette Eventyr maae være en anden Ridder giemt og forbeholden. Da han havde ſagt dette, blev han eenig med Fiſkerne, imod at han betalte dem et halv hundrede Realer for Fartöiets Beſkadigelſe, ſom SANCHO meget nödig rykkede ud med, ſigende: Ved to ſlige Seilladſer til, ſom denne, har vi naaet Bunden. Fiſkerne og Möllerne vare höiligen forundrede over diſſe to Skabninger, der efter deres Tykke ſlet ikke var brugelig blant andre Mennelker; og da de ſlet ingen Reede kunde hitte i den Tale og de Spörgsmaale, DON QUIXOTE havde holdt og giort, ſaa toge de ham for en gal Mand; og Möllerne gik til deres Mölle og Fiſkerne til deres Garn. DON QUIXOTE og SANCHO vendte om til deres Beeſter og til at være Beeſter. Saadan en Ende tog Eventyret med det fortryllede Fartöi.

XXX.

XXX. CAPITEL.

Om det, der mödte DON QUIXOTE med en deilig Jægerinde.

Ridder og Vaabendrager kom temmelig tungſindig og ilde tilfreds hen til deres Beeſter, iſær SANCHO, ſom Pengenes Spilde nagede lige ind i Sielen, ſiden det ſyntes ham, at ved hver Skilling han ſkildte ſig ved, var det ſom om han rev ſin Öieſteen ud. Kort ſagt, uden at tale et eeneſte Ord ſatte de ſig til Heſt og ſkildtes fra den navnkundige Flod, DON QUIXOTE ganske fordybet i Betragtninger over ſin Kierlighed, og SANCHO ikke i mindre dybe over hans Forfremmelſe, ſom da forekom ham at være meget langt borte; thi uagtet han var taabelig, faldt det ham dog tydelig i Öinene, at alle eller dog de fleeſte af hans Herres Handlinger vare ravgale, og ſögte han at finde en Leilighed, ved hvilken han en Dag uden at giöre Afregning eller tage Afſkeed med ſin Herre kunde tage ſig ſelv Forlov og gaae hiem til ſit Huus. Men Skiebnen anordnede Tingen tvertimod det, han frygtede for.

Nu hendte det ſig dernæſt, at Dagen efter, da ved Solens Nedgang DON QUIXOTE kom ud af en Skov, ſaae han en herlig græsklædt Mark for ſig, og langt henne i den mange Folk, ſom da han kom lidt nærmere, ſyntes at være Falkenerer, der vare paa Jagt. Nu nærmede han ſig tættere til dem, og ſaae at der var en deilig Frue iblant dem paa en hvid Hingſt, behængt med et grönt Silkedække, borderet med Sölv. Fruen ſelv var grön klædt, men med ſaa megen Smag og Tækkelighed,

hed, at den udbredte sig over hendes heele Person. Paa hendes venstre Haand førte hun en Falk, et Tegn, som gav DON QUIXOTE at forstaae, at hun maatte være en fornemme Frue, i hvis Tieneste alle disse Jægere stode, som ogsaa var en Sandhed. Han sagde derfor strax til SANCHO: löb hen Sön SANCHO! og sig til Hingste- og Falkefruen, at jeg, Löveridderen, kysser hendes store Deiligheds Haand, og udbeder mig hendes Höiheds Tilladelse at gaae hen og kysse den, og tiene hende i alt hvad jeg formaaer og hendes Höihed vil befale. Men see Dig fore SANCHO, at Du belegger Dine Ord vel, og ikke kaster om Dig med Ordsprog ved at forrette Dit Erinde. At komme med slige Formaninger til mig, sagde SANCHO, er at give Bagerbörn Hvedebröd. Jo men, det er nok den første Gang i min Levetiid, at jeg sendes med Ærinder til höie og storlaade Fruer. Meener Du ikke der, Du bar til Frue DULCINEA, sagde DON QUIXOTE, saa veed jeg ingen anden Du har været hos, i det mindste ikke paa mine Vegne. Det er sandt, sagde SANCHO, men af en god Betaler æskes ikke Underpandt, og i det Huus, hvor alting er fuldt op, beredes let Aftens-Maaltiid: Det vil sige, at det er unödvendigt at lære eller sige mig noget; thi jeg fatter strax alle Ting, og veed lidt af alle Ting. Det troer jeg med SANCHO, sagde DON QUIXOTE, gaae da i en lykkelig Stund og Herren være med Dig.

SANCHO skyndte sig alt hvad Rucio formaaede, og da han kom hen hvor den deilige Jægerinde var, sprang han af, kastede sig paa Knæe for hende, sigende: Deilige Frue! den Ridder, som holder hist henne, kaldes *Löveridderen* og er min Herre, og jeg hans Vaabendrager, som i mit Huus kaldes SANCHO PANZA. Denne Löveridder nu, som for en föie Tiid siden kaldte sig: *af den bedrövelige Skikkelse*, sender mig for at sige Deres Höihed, at De vilde behage at give ham Tilladelse, at han med Overlæg, Velbehag og Samtykke maae komme og

sætte

BIBLIOTECA PÚBLICA

Gaae Broder Panza og ſiig eders Herre af han er hierteligog inderlig Velkommen i mine Stafer

fætte sin Attraae i Verk, som ikke er andet, efterfom han siger, og jeg troer, end at tiene i Deres ophöiede og deilige Jægerie, og ved at give ham det, vil Deres Naade giöre vel imod sig selv, og ham beviises en umaadelig Naade og Fornöielse.

Det er vist, min gode Vaabendrager, sagde Fruen, at De har frembragt Deres Ærinde med alle de Omsvöb, slige Ærinder udkræver. Reis eder op fra Jorden, saa stor en Ridders Vaabendrager, som hans *af den bedrövelige Skikkelse*, (om hvilken vi allerede har mange Efterretninger) bör ikke ligge paa Knæe. Reis eder altsaa, min Ven, og sig til eders Herre, at det vil være Hertugen, min Gemal, og mig en stor Fornöielse at opvarte ham paa et Lystslot, vi har her i Nærværelsen. SANCHO reiste sig lige saa höiligen forundret over denne gode Frues Deilighed, som over hendes store Artighed og Belevenhed, men meest over det hun havde sagt, at hun havde Efterreining om hans Herre, *Ridderen af den bedrövelige Skikkelse*, og at hun ikke havde kaldt ham Löveridderen, troede han kom deraf, at han saa nyelig havde antaget det. Hertuginden (hvis Navn og Titler ikke endnu vides) sagde til SANCHO: Sig mig, Broder Vaabendrager, er denne eders Herre ikke den Ridder, om hvilken der er trykt en Historie, som hedder: *Den sindrige Herremand DON QUIXOTE af MANCHA*, hvis Siels Beherskerinde er en vis DULCINEA af TOBOSO? Det er ham selv, Frue! svarede SANCHO, og den samme Vaabendrager, som der gaaer eller bör gaae Sagn af i Historien, og hedder SANCHO PANZA, er jeg, saafremt jeg ikke er bleven forbyttet i Vuggen (jeg vil sige) i Trykken. Alt dette glæder mig inderlig, sagde Hertuginden; gaae, Broder PANZA, og sig eders Herrre, at han er hiertelig og inderlig velkommen i mine Stater, og at der var intet i Verden, som kunde fornöie mig meere. Med dette behagelige Svar og inderlig vel tilfreds vendte SANCHO tilbage til sin Herre, som han fortalte alt hvad denne store Frue

havde ſagt ham; og löfrede han paa ſin Viis hendes ſtore Deilighed, Mildhed og Artighed op til Skyerne. DON QUIXOTE ryſtede ſig i Saddelen, rykkede ſig faſt i Stigböilerne, lukkede Hielmen, opmuntrede Rozinante, og med megen Belevenhed nærmede ſig til at kyſſe Hertugindens Haand, ſom havde ladet ſin Gemal kalde, ſom hun, medens DON QUIXOTE var underveis, fortalte heele Ambaſſaden; og da de begge havde læſt den förſte Deel af denne Hiſtorie, og af den lært at kiende DON QUIXOTES gale Griller, ſaa ventede de med ſtor Længſel paa at lære at kiende ham perſonligen, i det faſte Forſæt, at rette ſig efter hans Griller, biefalde alt hvad han forebragte, og i al den Tiid, han var hos dem, begegne ham ſom en vandrende Ridder, ved at iagttage alle de Ceremonier, ſom vare brugelige i Ridderbögerne, ſom de havde læſt og endog fandt megen Behag i.

Nu nærmede DON QUIXOTE ſig dem, aabnede Hielmen, og da han gav Tegn till at vilde ſtige af, iilede SANCHO for at komme hen at holde ham Stigböilen, men han var ſaa uhældig, at i det han vilde kaſte ſig ned af Rucio, fik han Foden ſaaledes indviklet i en Snoer ved Pakſadelen, at det var ham umueligt at faae den lös, men blev hængendes ved den med Hoved og Bryſt mod Jorden. DON QUIXOTE, ſom aldrig pleiede at ſtige af förend SANCHO holdt Stigböilen, troede viſt at han allerede iagttog ſin Pligt, og kaſtede Beenet hurtig over Rozinante, hvorved han tog Sadelen (ſom ventelig ikke har været godt ſpendt) med ſig til Jorden, hvorved han ikke blev lider ſkamfuld og ikke udöfte faa Forbandelſer ved ſig ſelv over den ulykkelige SANCHO, der endnu havde Foden i Strikken. Hertugen befalede ſine Jægere at hielpe Ridder og Vaabendrager, ſom ogſaa ſtrax hialp DON QUIXOTE paa Beenene, meget ilde tilredt af Faldet. Han humpede frem ſaa godt ſom han kunde, for at kaſte ſig paa Knæe imellem Hertugin-

den

den og hendes Gemal, men Hertugen vilde paa ingen Maade tilstæde det, sprang ned af sin Hest og omfavnede ham, sigende: Det smerter mig, Herr Ridder af den bedrövelige Skikkelse, at sligt et Vanheld, som dette, skulde tilstöde Deres Velbyrdighed det förste De betræder mine Stater: men Vaabendrageres Skiödeslöshed har vel för kommet större Vanheld afsted. Det, som er tilstödt mig, tappre Prinds, svarede DON QUIXOTE, kan ikke engang regnes for et; thi om jeg endog var falden lige ned i Afgrunden, vilde dog Æren at have seet Dem löftet mig op derfra. Min Vaabendrager, som Gud betale, har meere Færdighed i Tungen til at fremföre Spydigheder, end i Hænderne til at giorde og sadle en Hest tilgavns; men i hvad Forfatning jeg end er, falden eller opreist, til Fods eller til Hest, er jeg stedse en beredvillig Tiener af Dem og min Frue Hertuginden, Deres værdige Gemalinde, Skiönhedens værdige Dronning og Artigheders almindelige Princesse. Lad os gaae det forbie, min Herr DON QUIXOTE af MANCHA, sagde Hertugen, hvor min Frue DULCINEA af TOBOSO er kiendt, kan ingen anden Sklönhed med Rette prises.

Imidlertid var SANCHO PANZA bleven löst fra Strikken og befandt sig saa tæt hos dem, at förend hans Herre kunde komme til at svare, sagde han: Jeg nægter ikke, men maae selv tilstaae, at min Frue DULCINEA er meget smuk, men af Busken, man mindst venter det, springer ofte Haren frem. Jeg har hört sige, at Naturen kan lignes ved en Pottemager, der giör Leerkar, og naar han kan giöre et Kar smukt, kan han ogsaa giöre to, ja vel hundrede. Dette siger jeg, fordi min Frue Hertuginden paa min Troe og Ære gierne kan staae ved Siden af mit Herskab Frue DULCINEA af Toboso. DON QUIXOTE vendte sig til Hertuginden og sagde: Deres Höihed maae forestille sig, at der ikke findes en vandrende Ridder i heele Verden, der har en meere sladdrende og lystig Vaabendrager

end jeg, som han selv skal sande, dersom Deres höie Stormægtighed en Dag vil bære mig med Deres Befalninger. Hertuginden svarede: Dersom den gode SANCHO er lystig, saa agter jeg ham desto höiere; thi Lystighed og Moersomhed, Herr DON QUIXOTE, avles ikke, som Deres Velbyrdighed meget vel veed, i dumme Hierner, og siden den gode SANCHO er lystig og munter, saa lover jeg for ham, som forstandig. Og en stor Sladderhank, lagde DON QUIXOTE til. Jo större jo bedre, sagde Hertugen; thi megen Skiemt kan ikke siges med faa Ord. Men for ikke at spilde Tiden her med dem, saa beder jeg den store Ridder af den bedrövelige Skikkelse at følge med os. Löveridderen skal Deres Höihed sige, sagde SANCHO, den bedrövelige Skikkelse er allerede aflagt. Löverne ere ogsaa sikkrere, sagde Hertugen, jeg beder da altsaa Löveridderen at følge med mig paa mit Slot, som ligger tæt herved, hvor han skal blive imodtaget som det bör sig, og saaledes som Hertuginden saavel som jeg beværter de vandrende Riddere, der komme denne Vei. SANCHO havde imidlertid spændt Saddelen tilgavns paa Rozinante, DON QUIXOTE sprang op paa den, og Hertugen paa en deilig Hest. De toge Hertuginden imellem dem og begave sig paa Veien til Slottet. Hertuginden befalede SANCHO at blive hos hende, siden hun fandt stor Fornöielse i hans sindrige Indfald. SANCHO lod sig ikke meget nöde, men trængede sig ind imellem de tre og udgiorde den fierde i Samtalen, til stor Behag for Hertugen og Hertuginden, der antoge det for en stor Lykke at kunde beværte slig en vandrende Ridder og slig en sladrende Vaahendrager paa deres Slot.

XXXI.

XXXI. CAPITEL.

Der handler om mange og ſtore Ting.

Glæden var ikke liden, SANCHO ſvævede i, ved at troe ſig ſaa vel anſkreven hos Hertuginden; thi han foreſtillede ſig i hendes Slot at finde paa nye hvad han havde havt i Don Diegos og Baſilios Huus, ſiden han havde ſtor Lyſt til at leve vel, hvorfor han ikke heller lod nogen Leilighed til ſpække ſig paa andres Bekoſtning gaae ſig af Hænderne, ſaa ofte den tilböd ſig. Nu fortæller da Hiſtorien dernæſt: at förend de naaede Stedet eller Slottet, reed Hertugen forud, og gav alle ſine Folk Befalning om Maaden, de ſkulde begegne DON QUIXOTE paa. Det förſte han med Hertuginden naaede Slotsporten, kom to Laqvaier eller Staldbetientere dem i Möde, iförte prægtige Carmoſins Atlaſkes Kiortler, der naaede dem ned til Hælene og kaldes: Slaabroker. I det de löftede DON QUIXOTE ned, vidſkede de, uden at nogen ſaae eller hörte det, til ham: Gaae hen, Deres Höihed, at hielpe vores Frue Hertuginden af Heſten. DON QUIXOTE giorde ſaa, hvorpaa der begyndtes en mægtig Höfligheds Krig imellem de to ved denne Begivenhed; men Hertugindens Paaſtaaenhed vandt virkelig Seier, der ſlet ikke vilde betroe ſig til denne Staldmeſters Arme, men til Hertugens, hendes Gemals, ſigende: at hun ikke var værdig at være en unyttig Byrde for ſaa ſtor en Ridder. Endelig kom Hertugen ud og hialp hende ned, og da de traadde ind i en ſtor Gaard, kom der dem to deilige Frökener i Möde og kaſtede en prægtig höiröd Kappe over DON QUIXOTES Skuldre, og i

et Öieblik var Trapper, Gange og Forgemakker opfyldte med Betientere af begge Kiön, der raabte med höi Röst: Velkommen! velkommen! det vandrende Ridderskabs Ziir og Krone! Hvorpaa de alle, eller i det mindste de fleeste bestænkte DON QUIXOTE og deres Herskab med vellugtende Sager, hvorved DON QUIXOTE blev ganske henrykt, siden det var den förste Dag, paa hvilken han af alle Ting kunde kiende og troe sig at være en virkelig vandrende og ikke indbildt Ridder, ved det han blev begegnet paa samme Maade, som han havde læst at deslige Riddere bleve begegnede i forrige Tider.

Da SANCHO havde forladt Eselen, holdt han sig tæt op til Hertuginden og fulgtes med herde ind i Slottet; men da Samvittigheden nagede ham fordi han havde ladet sin Esel blive allene, saa nærmede han sig til en ærværdig Matrone, der tillige med de andre var kommen ind for at tage imod DON QUIXOTE, og vidskede ganske sagte til hende: Frue Gonzalez, eller hvad Navn Deres Velbyrdighed bær. Jeg hedder Doña Rodriguez de Grijalva, svarede Matronen; hvad er til Deres Tieneste, Broder? Jeg saae gierne, svarede SANCHO, at Deres Velbyrdighed vilde beviise mig den Gunst og gaae her uden for Slottet, hvor De finder et Asen, min Rucio, og Deres Velbyrdighed saa vilde tage sig den Umage paa og befale, at den blev bragt eller sat i Stalden; thi det stakkels Beest er vandt til Folk og kan derfor paa ingen Maade taale at være allene. Dersom Herren, sagde Matronen, har lige saa megen Levemaade som Tieneren, saa ere vi ret vel faren. Hör Broder! her kommer I meget galt an; vil I have eders Esel forsynet, saa saaer I og eders Lige paatage eder Umagen; Damerne her i Huuset ere ikke vante til slige Forretninger. Da er det dog en Sandhed, sagde SANCHO, at jeg har hört min Herre, som veed alt hvad der er löst og fast, sige, at da Lancelot kom fra Britannien, saa bare Damerne Omsorg for ham, og Matronerne

ne for hans Heſt, og der kan jeg ſige med Sandhed, at min Eſel er af ſlig en Beskaffenhed, at jeg ikke bytrede den bort for Herr Lancelots Øg. Er I en lyſtig Perſon, min Broder, ſvarede Matronen, ſaa ſpar eders Giekkerier til dem, der finde Behag i dem, og vilde betale eder dem, det er ſlet ikke mit Spil. Det troer jeg vel, ſagde SANCHO, Deres Velbyrdighed holder nok meere af Hundrede og Eet, det er let naaet for dem. Din Hoerunge, ſagde Matronen, ganske optændt af Vrede; enten jeg er gammel eller ei, det har jeg kun Gud at giöre Regnſkab for og ikke Din Kieltring og indbagte Skielm. Hun raabte dette ſaa höit, at Hertuginden hörte det, ſom vendte ſig, og da hun ſaae Matronens Öine gniſtrede af Arrighed, ſpurgte hun hvad der fattedes hende? Det er denne Knægt, ſagde Matronen, ſom ret indſtændigen har begiert af mig at före en Eſel, der hörer ham til og ſtaaer uden for Porten, ind i Stalden, og for at faae mig dertil, anförer han mig til Exempel, at Damer bare Omſorg for en vis Lancelot og Matroner for hans Øg; ja det ſom meere er, ſaa ſiger han mig i mine aabne Öine, at jeg er gammel. Dette, ſagde Hertuginden, finder jeg at være den ſtörſte af alle muelige Fornærmelſer. Derpaa vendte hun ſig til SANCHO, ſigende: Jeg vaerer Dem ad, Ven SANCHO, at Doña Rodriguez er i ſin blomſtrende Ungdom; hendes indhyllede Klædedragt er en Lov af Brugen og ikke af Aarene. Gid jeg aldrig maae times Hæld i dem, jeg har tilbage, ſagde SANCHO, derſom jeg meente noget Ondt dermed; jeg ſagde det bareſte fordi min Eſel er groet mig ſaa meget til Hierte, og mig ſyntes at jeg ikke kunde anbefale den til en meere godhiertes Perſon end Frue Doña Rodrigues. DON QUIXOTE, der havde hört det fra förſt til ſidſt, ſagde: Skikker denne Tale ſig paa dette Sted? Herre, ſvarede SANCHO, enhver forebringer ſin Nödtörſtighed, naar han föler den. Her huſkede jeg paa min Eſel, derfor talte jeg om den her; havde

jeg huſket paa den i Stalden, havde jeg talt om den i Stalden. Hertugen tog derpaa Ordet og ſagde: SANCHO tager det Viſſe for det Uviſſe, og jeg finder ingenlunde at han har forſeet ſig. For Reſten ſkal der blive ſörget ſaa vel for Rucio, at SANCHO kan være ubekymret, den ſkal blive pleiet ſaa vel ſom om det var ham ſelv.

Ved denne Samtale, ſom fornöiede alle, DON QUIXOTE undtagen, vare de komne oven paa, hvor DON QUIXOTE förtes i en Sal, udziiret med ſölv- og guldvirkede Tapeter, Sex Frökener afförte ham Harniſket og tiente ham for Pager. De vare underviiſte og advarede af Hertugen og Hertuginden om Maaden, de ſkulde omgaaes DON QUIXOTE paa, at han ſkulde ſee og indbilde ſig behandlet ſom en vandrende Ridder. Da Harniſket var tagen af ham, viiſte han ſig for Frökenernes Öine i ſnevre Buxer, Læder Veſt, lang, tör, og med indfaldne Kiæver, hvis Been i Mangel af Tænderne faldt over hinanden; en Skabning, der viſt havde bevæget Frökenerne til den heftigſte Latter, naar det ikke havde været dem meget ſtrængelig forbuden, og dog havde de megen Möie ved at bare ſig. De bade ham at lade dem klæde ham af indtil Skiorten, men han vilde ingenlunde tilſtæde det, ſigende: At Tugtighed egnede en vandrende Ridder lige ſaa vel ſom Tapperhed. Han bad dem derfor at flye Skiorten til SANCHO, med hvilken han gik ind i en Alcove, hvor der ſtod en meget prægtig Seng. Her klædede han ſig af, ſkiftede Skiorte, og da han ſaae ſig allene med SANCHO, ſagde han: Siig mig, unge Gögler og gamle Klods, om det ſyntes Dig vel giort at fornærme og vanære en ſaa agtbar og ærværdig Matrone, ſom denne? Var det da Tiid at tænke paa Rucio? Skulde fornemme Perſoner vel lade Beeſterne uforſörgede, naar de begegnede Herrerne ſaa herligen? For Guds Skyld SANCHO, ſaa lad Klöerne ikke ſtikke ſaa langt frem, at man ſtrax ſeer i hvad Reede Du er ſunden.

Be-

Tugtighed egner en Vandrende Ridder
ligesaa megef som Tapperhed ..

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Betænk Du usle Stymper, at jo höfligere og meere beskeden Tieneren er, jo meere agtes Herren, og at een af de störste Fordeele, store Herrer har, er at blive opvartede af dem, der ere lige saa beskedne, som de selv. Indseer Du ikke, at det er til Skade for Dig og til Skam for mig, om man bliver vaer, at Du er en grov Bondetölper og en utidig Harcelist? Bör man ikke troe at Kragen söger Mage, og at jeg er en usel og selvgiort Ridder? Nei; nei; Ven SANCHO! undflye, undflye denne slibrige Bane; troe mig, at den, som giör sig til den lystige Person, og idelig vil lade Munden löbe, kan let löbe an og Gögleren komme i Unaade. Tæm Din Tunge, randsag og overvei Ordene, förend Du lader dem slippe af Munden; thi det kan jeg sige Dig, at vi nu ere paa et Sted, hvor vi ved Guds Hielp og min Arms Kraft ikke skal komme fra uden en anseelig Gevinst saavel i Ære og Rygte, som Formue. SANCHO forsikkrede, at han herefter för skulde knibe Munden sammen eller bide sig i Tungen, end fremföre et eneste Ord, der ikke skikkede sig, eller ikke var vel overlagt, som han nu havde befalet ham, og kunde han være ganske ubekymret for, at han nogensinde skulde opdage, hvem de vare.

Nu klædede DON QUIXOTE sig, hang Kaarden i sit Sælhundeskinds Gehæng, den höiröde Kaabe paa sine Skuldre, sat en grön Atlaskes Hat, Frökenerne havde givet ham, paa Hovedet, og i denne Pyndt traadde han i Salen, hvor Frökenerne havde stillet sig i to lige Rader, alle i Færde med at række ham Haandvand, som han ogsaa med mange dybe Reverentzer bekom af dem. Strax derefter kom tölv Pager med Hushofmesteren ind for at före ham til Taffels, siden Hertugen og Hertuginden ventede paa ham i Spisegemakket. De toge ham i Midten og förte ham med megen Pomp og Pragt ind i en Sal, hvor der stod et Bord dækket til fire Personer. Hertugen og Hertuginden gik hen at tage imod ham ved Indgangen af Salen,

og med dem en meget alvorlig geiſtlig Mand, af det Slags, ſom regiere Prindſernes Huuſe, og ſom, da de langt fra ikke ere fødte til at være Prindſer, ikke heller forſtaae at underviiſe dem, ſom ere det. Kort ſagt, een af dem, ſom paaſtaae, at de Stores ſande Höihed ſkal indknibes efter deres indſkrænkede Siele; een af dem, ſom ved at foreſkrive hiine, de beherſker, hvor vidt de maae gaae, giöre dem uſle og elendige. Een af diſſe, ſiger jeg, maatte den alvorlige Geiſtlige være, der med Hertugen og hans Gemal gik hen at tage imod DON QUIXOTE. Der forefaldt tuſinde belevne Höfligheder: men kort at fortælle, ſaa förte det höie Par ham imellem ſig til Taffelet. DON QUIXOTE og Hertugen trættede længe om det överſte Sted, men endſkiönt vores Ridder reent afſlog det, holdt dog Hertugen ſaa uafladeligen an derom, at han maatte beqvemme ſig til at tage imod det. Den Geiſtlige blev ſat lige for ham, og Hertugen og Hertuginden een paa hver Side. Ved alt dette var SANCHO tilſtæde, og var færdig til at tabe Næſe og Mund over al den Ære og Höitiid, ſom han ſaae diſſe fornemme Perſoner beviiſe hans Herre. Da han nu merkede alle de Omſtændigheder, Nöden og Beden, der forefaldt imellem hans Herre og Hertugen om det överſte Sæde, ſagde han: Derſom Deres Velbyrdigheder giver mig Tilladelſe, ſaa ſkal jeg fortælle Dem en Hendelſe, ſom der hendte ſig i vor Bye angaaende Herreſædet. Neppe havde SANCHO Ordet ude af Munden, förend DON QUIXOTE ſkielvede for, at SANCHO vilde komme frem med en Hoben Urimeligheder. SANCHO ſaae det og forſtod hvad han vilde ſige, hvorfore han ſagde til ham: Vær kun ikke bange, Deres Velbyrdighed, min Herre! at jeg ſkal forlöbe mig eller falde med Dören i Huuſet, jeg har endnu ikke glemt de gyldne Regler, Deres Velbyrdighed gav mig om at ſnakke meget eller lidet, vel eller ilde. Jeg erindrer ikke det mindſte deraf, ſagde DON QUIXOTE; ſiig alt hvad Du vil, men ſiig

det

det hurtig. Det ſom jeg vil fortælle, er baade viſt og ſandt; thi min Herre DON QUIXOTE, ſom er tilſtæde, ſagde SANCHO, tillod mig ikke at lyve. For mig SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, kan Du gierne lyve ſaa meget Du lyſter, jeg ſkal ikke gribe Dig deri; men giv Agt paa hvad Du ſiger. Det er ſaa betænkt og igiennemtygget, ſagde SANCHO, at det maae endelig gaae ſom om det var ſmurt, og Verket ſkal roeſe Meſteren. Deres Höiheder, ſagde DON QUIXOTE, giorde bedre mod Dem ſelv ved at befale dette Toſſehoved at gaae herfra, end ved at höre paa alle hans Urimeligheder. Ved alt det jeg har kiert, ſagde Hertuginden, ſaa maae SANCHO ikke vige fra min Side. Jeg bær megen Godhed for ham, fordi jeg veed, han har megen Forſtand. Deres Helligheds Dage blive mange, ſagde SANCHO, for de gode Tanker, De har om mig, endſkiönt jeg ikke fortiener dem. Fortælningen er denne:

Der levede en Herremand i vor Bye, der var meget riig og fornemme; thi han ſtammede ned fra Alamas de Medina del Campo, ſom var gift med Doña Mencia de Quiñones, der var en Daatter af Don Alonſo de Marañon, Ridder af Sanct Jacobs Ordenen, ſom qvaltes i Smedden, og ſom den ſtore Kiv og Strid var om i vor Bye i ſaa mange Aar, og hvor min Herre DON QUIXOTE, efterſom jeg har hört ſige, ogſaa har været med, og den liderlige Thomaſillo, Smeddens Balvaſtras Sön, kom ſaa ſkamſlaaet fra. Er alt dette ikke Ord for Ord den reene Sandhed, vores Herr Husbond? ſand dog for Liv og Död med mig, ar dette gode Herſkab ikke ſkal holde mig for en lögnagtig Sladderhank!

Hidindtil, ſagde den Geiſtlige, er der meere Anledning til at holde eder for gabmundet end lögnagtig; men jeg veed endnu ikke, hvad jeg kan komme til at holde eder for i Fremtiden. Du anförer ſaa mange Beviiſer og Kiendetegn, SANCHO, ſagde DON QUIXOTE, at man ikke kan udſlaae ſig

for

for at sande med Dig. Men gaae nu videre og giör Fortælningen lidt kortere; thi efter Dit Anlæg saaer den ikke Ende i to Dage. Han maae ingenlunde korte den af, sagde Hertuginden, naar han vil giöre mig en Fornöielse, men han skal fortælle den som han veed den, endskiönt den varede i fulde sex Dage; thi om den giorde det, var det for min Part den ypperligste Fortælning, jeg havde hört i min Livstiid.

Dernæst siger jeg da, mine Herrer, blev SANCHO ved, at denne omtalte Herremand, som jeg kiendte saa godt som min Haand her, (thi der var ikke et Bössefkud imellem hans og mit Huus) böd en Bonde til Giest, der ikke var af de rige, men en ærlig og agtbar Mand. Videre, videre, faldt den Geistlige ham i Talen, saaledes som I gaaer tilverks, bliver nok Slutningen fortalt i den anden Verden. Om Gud vil, svarede SANCHO, saa saaer jeg den nok færdig förend jeg er kommen Halv-Veien derhen; jeg siger altsaa, at da Bondemanden kom til Herremanden, som Indbyderen, (der Gud give hans Siel Hvile) der allerede længe er död, og det som meere er, saa siges der at han sov hen og fik en Engledöd: selv var jeg ikke tilstæde derved; thi jeg var den Tiid ude og meiede ved Tembleque. For Himlens Skyld, Sön! sagde den Geistlige, saa kom gesvindt tilbage fra Tembleque, og uden at begrave eders Herremand, (med mindre I vil bievaane fleere slige Liigbegiengelser) saa fuldför eders Fortælning. Nu hendte det sig da, sagde SANCHO, at de begge stode op og ned ved Bordet for at skulde til at sætte sig, og mig synes, at jeg seer dem her livagtig for mine Öine. Hertugen og Hertuginden fornöiede sig inderlig over Mishagen, den gode Geistlige yttrede over SANCHOS Pusterum og Omsvöb, og DON QUIXOTE var færdig at briste af Harme og Forbittrelse. Jeg siger da, sagde SANCHO, at som nu disse to, Bonden og Herremanden, skulde til at sætte sig ned, som jeg alt har sagt, saa begyndte Bonden at nödes med

Her-

Herremanden om det øverſte Sted, endſkiönt Herremanden paaſtod, at Bonden ſkulde tage det, fordi han havde Raadighed i ſit eget Huus: men Bonden, ſom vilde viiſe at han var höflig og vidſte at leve, var ikke at bringe dertil, indtil Herremanden tog ham ved Kandthagen, og ſat ham ned enten han vilde eller ei, ſigende: Sæt Dig ned, Dumrian, veed Du ikke, at ihvor jeg ſidder, ſaa ſidder jeg oven for Dig. Der har De nu Fortælningen, og jeg troer i Sandhed, at den er her meget beqvem og vel anbragt.

DON QUIXOTE ſkiftede tuſinde Farver og var ſnart ſort, ſnart guul af Arrighed. Hertugen og hans Gemal forbed Latteren, for ikke at opirre DON QUIXOTE endnu meere, der tydeligen havde følt SANCHOS Spidsfindighed, og for at faae noget andet paa Bane, paa det SANCHO ikke ſkulde frembringe meere bidende Eenfoldigheder, ſaa ſpurgte Hertuginden DON QUIXOTE, hvad Tidende han havde havt fra Frue DULCINEA, og om han nyeligen havde ſendt hende nogle Kiemper og Voldsmænd til Foræring, ſiden det ikke kunde feile, at han jo maatte have overvunden mange af dem? Hvortil DON QUIXOTE ſvarede: Ak min Frue! Mine Gienvordigheder, endſkiönt de toge Begyndelſe, tage aldrig Ende. Kiemper, Voldsmænd og Nedrige har jeg ſendt hende nok af; men hvor ſkal de finde hende, naar hun er fortryllet og forvandlet til den ſtyggeſte Bondepige, ſom det er mueligt at foreſtille ſig? Jeg begriber det ikke, ſagde SANCHO PANZA, mig forekommer hun det deiligſte Dyr i heele Verden, i det mindſte i Behændighed og i at ſpringe; thi deri er jeg forviſſet om, at ingen Liniedandſer tager Priſen fra hende. Paa min Troe, Frue Hertuginde! ſpringer hun ikke op paa Ryggen af et Aſen ſom en Kat. Har I da ſeet denne Fortryllede, ſpurgte Hertuginden? Om jeg har ſeet hende! ſagde SANCHO; hvem Dievelen uden

jeg

jeg skulde have været den første, der faldt paa Tryllerie-Sygdommen? Hun er vist lige saa fortryllet som min Fæer.

Den Geistlige, som hörte tale om Kiemper, Voldsmænd og Tryllerie, sluttede strax at dette maatte være den DON QUIXOTE af MANCHA, hvis Historie Hertugen saa gierne læste, og han saa ofte havde bebreidet ham, at det var naragtigt at læse slige Narrerier; og da han nu giorde en Sandhed af sin Slutning, vendte han sig meget opbragt til Hertugen og talede ham saaledes til: Min Herre! Deres Excellence kommer til at staae Gud til Ansvar for det, De giör mod dette arme Menneske. Denne DON QUIXOTE eller Don Galning, hvad det er han hedder, troer jeg aldrig kan være saadan en naragtig Lögner, dersom ikke Deres Excellence gav ham Anledning til at fremföre sine Giekkerier og Narrestræger. O I Dumrian! sagde han til DON QUIXOTE, som man har klinet i Hiernen, at I er en vandrende Ridder, overvinder Kiemper og bemægtiger eder Voldsmænd, gaae i Guds Fred (som jeg i saa Fald meddeeler eder) hiem til eders Huus, opdrag eders Börn, om I har nogle, bestyr eders Gods og Formue og lad af at stryge Verden igiennem, snappe efter Vind, og give baade dem I kiender og ikke kiender noget at lee af. Hvor i al Verden kar I funden, at der har været eller ere vandrende Riddere i Verden? Hvor er der enten Kiemper i Spanien, Volsmænd i Mancha, fortryllede Dulcineer eller al den heele Dynge af Urimeligheder, som I har ramset op? DON QUIXOTE hörte med stor Opmersomhed paa denne ærværdige Mands Tale, og da han merkede at han tav, saa uden at bære Ærbödighed for den hertugelige Nærværelse, reiste han sig, og med et opbragt og forbittret Aasyn sagde han: Men dette Svar fortiener et Capitel for sig selv.

XXXII.

XXXII. CAPITEL.

Svaret, DON QUIXOTE gav ſin Angriber med andre fornöyelige Ting.

DON QUIXOTE havde reiſt ſig, han ſkiælvede fra Top til Taae ſom et Espelöv, og med en ilfærdig og forvirret Tunge ſagde han: Stædet jeg er paa; den höie Nærværelſe, jeg befinder mig i; og den Ærbödighed, jeg ſtedſe har baaren og bær for det Embede, Deres Velbyrdighed beklæder, holder og binder Hænderne paa min billige Forbittrelſe. Saa vel for dette, ſom fordi jeg, ſaa vel ſom alle veed, at de og deres Liige betiene ſig ſtedſe af Fruentimmernes Vaaben: Tungen, vil jeg ikke træde i nogen uliig Kamp med Deres Velbyrdighed, af hvilken jeg ſnarere burde ventet mig tienlige Raad end negrige Skiældsord. Sagtmodige Irretteſættelſer og ventkabelige Advarſeler andbringes paa en anden Tiid og anden Maade; thi i det mindſte har man ſat mig offenlig til rette, og det med ſaadan en Bitterhed, at den gaaer langt uden for venlige Paamindelſers Grændſer, og dog er Sagtmodighed deres Embedes förſte Pligt og udretter meget meere end Bitterhed. Det er lige ſaa lidet vel giort, at de uden at vide, hvori Synden beſtaaer, de ſtraffer for, kalder Synderen en Lögner og Galning. Siig mig, Deres Velbyrdighed, hvad Lögnagtighed de er bleven vaer hos mig, ſiden De fordömmer, hudfletter og befaler mig at gaae hiem til mit Huus og tage vare paa det, min Kone, og mine Börn, uden at vide om jeg eyer nogen eller ey? Er det ikke laſtværdigere at ſnige ſig ind i andres Huuſe og foreſkrive Eyerne Love, fordi man

har

har havt Haand i med til at give nogle Peblinge en elendig Opdragelse; og paa sin egen Haand, uden at have seet meere af Verden end en tyve til tredive Miiles Omkreds, at give Ridderskabet Love og bedömme vandrende Riddere. Skulde det vel af en Hændelse være et unyttigt Foretagende, eller ilde anvendt Tiid, som anvendes til at vandre Verden igiennem, ikke til at söge dens Hærligheder, men dens trange Stie, ved hvilke de Gode naaer Udödeligheds Höyde. Saafremt Ridderne, de Mægtige, Ædelmodige og Velopdragne holdt mig for en Nar, vilde jeg anse det for en ubodelig Vanære; men at nogle Geistlige, som aldrig har sat Fod paa eller betræd den Ridderlige Bane holder mig for en Daare, bryder mig ikke for en Hvid, Ridder er jeg, og Ridder agter jeg at döe om det behager den Allerhöyeste. Somme söger den stolte Ærgierrigheds vilde Mark; somme Smigers nedrige og krybende Stie; somme den bedragelige Skinhelligheds Bane, og nogle Religionens reene og sande Vey. Ved Stiernernes Indflydelse følger jeg det vandrende Ridderskabs möysommelige Stie, foragter ved dets Övelser Vinding og löber allene efter Ære. Jeg har afværget Fornærmelser; erstattet Forurettelser, afstraffet Uforskammenhed, overvunden Kiæmper og traad Spögelser under Födder. Jeg er forelsket; thi en vandrende Ridder bör være det, men er jeg det, da brænder jeg ikke af en vellystig Begierlighed, men af en Platonisk Afholdenhed. Maalet for mine Hensigter er ustraffeligt: de bestaaer i at giöre vel mod alle og ondt mod ingen. Om den, der söger, attraaer og udvirker det, fortiener at kaldes daarlig overlader jeg til Deres Hertugelige Höyheder og Excellencer at bestemme.

Ved Gud! det er got talt, sagde SANCHO, og siig nu, Deres Velbyrdigked, min Herre og Hosbond, ikke et Ord meere til Deres Forsvar, for der ikke kan siges, tænkes, eller paastaaes meere i heele Verden, allerhelst da denne Herre nægter, som

som han har nægtet, at Verden aldrig har eyet eller eyer vandrende Riddere, saa kan han vel heller ikke vide meget om andre Ting. Skulde I ikke af en Hændelse, Broder, sagde den Geistlige, være den SANCHO PANZA, om hvilken der siges, at hans Herre har lovet ham en Öe. Ja, den er jeg svarede SANCHO, og jeg er den, som fortiener den saa vel som nogen anden; jeg er af dem, som det bider paa hvem de omgaaes, og jeg er ikke af dem, som glemmer sig selv og giver Stank for Dank; men blandt dem, som naar de holde sig til et godt Træe finder god Skygge. Jeg har holdt mig til min gode Herre; jeg har tilbragt mange Maaneder i hans Sælskab, og kunde gierne være den Anden *Ham*, om Gud vilde, og lever han og lever jeg, vil det ikke mangle ham paa Kayserdomme at befale over, eller mig paa Öer at regiere over. Tilforladelig ikke Ven SANCHO, sagde Hertugen, og i Herrr DON QUIXOTES Navn udnævner jeg Dem til at regiere over een af mine Nie Öer, og som ikke er den sletteste. Fald paa Knæe, sagde DON QUIXOTE, og kys hans Excellences Haand for den Naade, han har beviist dig. SANCHO giorde saa, og da den Geistlige saae det, reyste han sig i fuld Forbittrelse fra Bordet og sagde: Den Dragt jeg bær forbinder mig til at sige, at Deres Excellence er ligesaa naragtig som disse Syndere. Overvey om De ikke bör giöre sig til Narre, siden de Kloge sætte saa stor Priis paa dem. Behold dem hos sig Deres Excellence, saa længe De gider; men i al den Tid de ere her i Huuset bliver jeg i mit, for at befrie mig fra at giöre Paamindelser om det, jeg ikke kan ændre: Og uden at sige meere eller spiise meere gik han sin Vei, uden at de Hertugelige Personers Bönner kunde holde ham tilbage; endskiönt Hertugen ikke sagde meget, siden han ikke kunde fremföre noget for Latteren, hans formastelige Vrede foraarsagede ham. Da han havde udleet, sagde han til DON QUIXOTE, Deres Velbyrdighed Herr Löve-Ridder! har saa tilstrækkelig

affærdiget ham, at man ingen anden Fyldestgiörelse kan tage; thi endskiönt det synes en Fornærmelse, er det dog ganske og aldeeles ingen, fordi en geistlig Mand kan lige saa lidet fornærme som et Fruentimmer, hvilket Deres Velbyrdighed meget vel veed. Det er upaatvivleligt, sagde DON QUIXOTE, og Aarsagen dertil er denne: at de, som ikke kunde fornærmes, kan ikke heller fornærme. Fruentimre, Börn og Geistlige, da de ere Værgelöse, om de anfaldes saa kan de ikke heller fornærmes; thi imellem Fornærmelse og Forurettelse er denne Forskiæl, at Fornærmelsen skal tilföyes af een, som kan giöre, giör og forsvarer det; men vi kan forurettes paa adskillige Maader, uden at fornærmes. Som for Exempel, een gaaer ganske ubekymret paa Gaden, der kommer Bevæbnede bag efter ham og giver sig til at prygle ham; han giör hvad han bör: han trækker, men hans Modstanderes Mængde giör at han ikke kan udföre sit Forsæt, som er at hævne sig, denne er forurettet men ikke fornærmet, under hvilket Ord Tvekamps Forordningen forstaaer beskiæmmet. Denne Satz kan endnu stadfæstes ved et andet Exempel: Een gaaer og spatzerer, en anden giver ham et Slag med en Stok over Ryggen, men tager Flugten i det samme, og kan ikke indhendtes i hvor stærk end den Slagne forfölger ham. Den som nu sik Slaget er forurettet men ikke fornærmet; thi en Fornærmelse skal forsvares. Dersom derimod den som gav ham Huggene, endskiönt han stial sig til at give ham dem, trækker og bliver staaende at see sin Fiende under Öynene, saa er den Slagne baade forurettet og fornærmet; forurettet, fordi han slog ham lumsk, og fornærmet, fordi hans Modstander forsvarer den tilföyede Forurettelse. Jeg kan altsaa ikke være fornærmet; thi da Börn, Fruentimmere og Geistlige (tre Classer i det menneskelige Liv der mangler offensive og defensive Vaaben) i Mangel paa at kunde forsvare sig, ikke kan forrærmes, saa kan de heller ikke fornærme. Af den Aarsag bör det være mig ganske

ſke ligegyldigt, hvad den gode Mand har ſagt, jeg önſkede kun at han var bleven her længere, paa det jeg kunde betaget ham Vildfarelſen, at der aldrig har været eller ere vandrende Riddere i Verden; thi derſom enten Amadis eller nogen af hans uendelige Afkom hörte det, ſaa kunde det bekomme hans Velbyrdighed ilde. Det ſkal jeg love for, ſagde SANCHO, han havde halet ham en ud, der havde klövet ham ſom en Granat eller en overmoeden Melon. Ved den hellige Jacob, ſaa holder jeg det for afgiort, at om Rinaldo af Montalvan havde hört denne lille Mands Tale, ſaa havde han faaet ſaadan en Haberdudas, at han havde glemt at tale i tre Aar; Jo, men! lad ham kun komme i Pialterne paa dem, ſaa faaer han at ſee hvorledes det ſkal bekomme ham; det er ikke Karle der putter ſlige Finter i Lommen. Hertuginden var færdig at döe af Latter ved at höre SANCHO tale, og i hendes Tanker var han endnu meere moerſom og naragtig end hans Herre, og der fandtes mange paa den Tid, der var af ſamme Mening.

Kort ſagt, DON QUIXOTE ſlog ſig til Roelighed, Maaltiidet blev endt, og medens der dækkedes af kom der fiire Frökener ind, den eene med et Sölv Vandfad, den anden med en Vandkande af ſamme Metal, den tredie med to overmaade hvide og fine Haandklæder, og den fierde med halv opſmögede Arme, og holdt i ſine hvide Hænder (thi hvide har de ſikkert været) en rund Sölvdaaſe med Neapolitanſk Sæbe. Den med Fadet traadde nærmere og med megen Tækkelighed og Artighed holdt det under DON QUIXOTES Skiæg, der uden at ſige et Ord forundrede ſig meget over ſlig en Ceremonie, og i den Tanke at det maatte være Brug i dette Land at toe Skiægget i Stæden for Hænderne, rakte han ſit frem ſaa langt, ſom han kunde, hvorpaa Vandkanden kom i Brug og Sæbe-Frökenen overgned ham Skiægget med ſlig en Hurtighed, at det gav ſtore Sneeflokker (thi ſaa hvid var Sæbe-Skummet) at hun ikke allene

indſmurte ham Skiægget, men heele Anſigtet lige indtil Öine-ne paa den lydige Ridder, der med Magt blev nödt til at lukke dem. Hertugen og Hertuginden, der vare ganſke uvidende om alt dette, længtes hierteligen efter Udfaldet paa den uſæd-vanlige Tvætning. Da nu Fröken-Barbeeren havde indhyllet ham i Finger tyk Sæbe, ſtillede hun ſig an, ſom om hun mang-lede Vand, og befalede den med Vandkanden at gaae efter det. Da Herr DON QUIXOTE nok havde den Godhed at bie ſaa længe: Det ſkeedte og DON QUIXOTE blev ſiddende i den forunderligſte og latterligſte Stilling nogen kan foreſtille ſig. Alle Tilſtædeværende, og ſom ikke udgiorde et lidet Antal be-tragtede ham, og var det ligeſaa forunderligt ſom fornuftigt at holde ſig for Latter ved at ſee ham med en Hals en halv Alen lang, fortere end en halv Mohr, tillukkede Öine og Skiægget ſamt Anſigtet overſmurt med Sæbe. Fröknerne, ſom dette Spög kom fra, ſloge Öynene ned for ſig og vovede ikke at ſee paa deres Herſkab. Hos det ſtreed Vreden og Latteren indvor-tes og vidſte ikke i en Haſt enten de ſkulde gribe til at ſtraffe diſſe unge Pigers Formaſtelſe, eller belönne dem for den Lyſt de fandt i at ſee DON QUIXOTE ſaaledes. Endelig kom Frö-kenen med Vandkanden tilbage; DON QUIXOTES Aftvættelſe blev fuldfört, hvorpaa hun med Haandklæderne meget varlig og lempelig aftörrede ham, og derpaa alle fiire med ſtor Tavshed og dybe Reverentzer vilde gaae bort. Men Hertugen, paa det DON QUIXOTE ikke ſkulde mærke Uraad, kaldte paa Frökе-nen med Fadet, ſigende: Kom hid og toe mig med, men pas paa, at der ikke mangler Vand. Den unge muntre og ſkiælmſke Pi-ge traaedde hen til ham og toede og indſæbede ham i mueligſte Haſt, og da han var gneed og törred neyede de atter meget dybt og gik deres Vey. Man har ſiden efter faaet at vide, at Her-tugen havde foeret paa at afſtraffe deres formaſtelige Indſæbning, ſaafremt de ikke havde behandlet ham ſom DON QUIXOTE.

SAN-

Kom hid og see mig med, men pas paa, at der ikke mangler vand

ВЕЛИКОЛУКСКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННАЯ АКАДЕМИЯ

SANCHO gav meget nöye Agt paa Ceremonierne ved denne Tvætning, og ſagde ved ſig ſelv: Hielpe mig Gud var ikke det ret Mad for Mons, om det var Brug her til Lands at toe Vaabendragernes Skiæg ligeſom Riddernes; thi ved Gud og min Siæl ſaa trænger jeg ret höyt dertil, og ſkiaar de mig det endog af med en Ragekniv, ſaa var det des bedre for mig. Hvad ſmaaeſnakker I der min gode SANCO, ſpurgte Hertuginden? Jeg ſiger Frue, ſvarede han, at jeg ſtedſe har hört ſige, at ved andre Fyrſters Hoffer blev der givet Vand til Hænderne, naar man dækkede af; men aldrig har jeg hört et Muk om Luud til Skiægget. Det er derfor godt at leve længe, ſaa ſeer man meget; thi endſkiönt man ſiger, at den ſom har et langt Liv, har ogſaa meget Ondt at gaae igiennem, ſaa holder jeg dog ſlig en Tvæt, ſom denne, for meere Behag end Möyſommelighed. Vær ubekymret derfor Ven SANCHO, ſagde Hertuginden, jeg ſkal nok mage det ſaa, at mine Frökner ſkal toe eder med, ja endog före eder i Bad, om det giordes nödig. Naar kun Skiæg, get faaer noget, ſagde SANCHO, ſaa kan jeg lade mig nöye, i det mindſte for nærværende Tid; for Fremtiden maae Gud vide hvad der kan blive ved at giöre. Herr Huushofmeſter, ſagde Hertuginden, giv nöye Agt, at den gode SANCHO faaer alt hvad han forlanger, og efterkom hans Villie til Punct og Prikke. Huushofmeſteren ſvarede: at Herr SANCHO ſkulde blive opvartet i alle Ting, hvorpaa han gik ken at ſpiſe, og tog SANCHO med ſig. Hertugen og Hertuginden og DON QUIXOTE blev ſiddende ved Bordet og talede om mange og forſkiællige Ting, ſom alle löbe ud paa Vaabens Övelſer og det vandrende Ridderſkab.

Omſider bad Hertuginden DON QUIXOTE, at han (ſiden han havde ſaa lykkelig en Hukommelſe) ſkulde afbilde og beſkrive DULCINEA af Toboſos Skiönhed og Liniamenter, ſom efter hvad Rygter udbredede om hendes Deylighed maatte være det

deyligſte Creatur under Soelen, ja endog i heele MANCHA. DON QUIXOTE ſukkede meget dybt ved at höre Hertugindens Befalning, og ſagde: derſom jeg kunde drage Hiertet af min Barm og ſætte her paa Bordet for Deres Höyheds Öine ſom en Ræt, ſaa ſkaanede jeg min Tunge for et Arbeide, der med Nöd og neppe kan tænkes, fordi Deres Excellencer i det vilde ſee hendes udtrykte Billede. Men nu at paatage mig at beſkrive og afmale Stykke for Stykke og Deel for Deel af Deyligheden den uforlignelige DULCINEAS Perſon, er en Byrde, der er ſtærkere Skuldre værdig end mine. Til dette Arbeyde maatte Penſelen föres af Parrhaſius, Timantes og Apelles; og Gravſtikken af Liſippus for at afmale og udgrave hende paa Dug, Marmor og Metal; ja, en Ciceronianſk og Demoſthenianſk Veltalended til at berömme hende. Hvad vil Demoſthenianſk ſige Herr DON QUIXOTE, ſpurgte Hertuginden, det er et Ord, ſom jeg aldrig har hört, ſaa længe jeg lever. Demoſthenianſk Veltalenhed, ſvarede DON QUIXOTE, er det ſamme ſom at ſige Demoſthenes Veltalenhed, ſaa vel ſom Ciceronianſk Ciceronis, der vare de to förſte Oratores i heele Verden. Det er ſaa, ſagde Hertugen, og desuagtet vilde de ſaae deres fulde Arbeyde; men med alt det giorde Herr DON QUIXOTE os dog en ſtor Fornöyelſe om han vilde paatage ſig at afbilde hende for os; thi var hun endſkiönt forkradſet, ſuuröiet og halt, ſaa vilde hun dog blive ſaaledes at de ſtörſte Skiönheder maatte misunde hende. Ja det giorde hun viſt, ſagde DON QUIXOTE, naar ikke min Foreſtilling var fordreyet ved det Vanheld, der nyeligen er tilſtödt hende og ſom er af ſlig en Beſkaffenhed, at det bedre kan begrædes end beſkrives. Thi Deres Höyheder maa viide, at da jeg for nogle Dage ſiden drog hen at kyſſe hendes Haand og at erholde hendes Tilladelſe, Velbehag og Velſignelſe til dette Udtog, ſom er mit Tredie, ſaa fandt jeg noget ganſke andet end jeg ſögte: jeg fandt en Princeſſe fortryllet og for-

forvandlet til en Bondepige; fra deilig til hæslig, fra Engel til Diævel, fra vellugtende til stinkende, fra artig til plump, fra sindig til en Springegiæd, fra Lyset til Mörket; med et Ord: fra DULCINEA af Tobaso til en grov Landsbye-Tös. I saa hielp Gud! bröd Hertugen ud med höy Röst. Hvo har det været, der har giort Verden saa meget Ondt? Hvo har berövet den Deyligheden, der glædede den, Yndigheden der oplivede og Tugtigheden der ærede den? Hvo? spurgte DON QUIXOTE, ak! hvo skulde det være uden nogle Ondskabsfulde Troldmænd af de mange usynlige, der forfölge mig? Denne Galde giftige Yngel, der er kommen i Verden for at formörke og nedgrave de Godes Handlinger og for at oplyse og oplöfte de Ondes Gierninger. Troldmænd har forfulgt mig, Troldmænd forfölger mig, og Troldmænd vil forfölge mig, indtil de har kastet mig og mit höye Ridderskab i Forglemmelsens Afgrund; og just derfor saarer og skader de mig paa den empfindligste Deel, og hvor de veed jeg er ömmest; thi at beröve en vandrende Ridder sin Herskerinde er at beröve ham Öiet han seer med, og Staven han hælder sig til. Jeg har tit og ofte sagt og nu igientager jeg det, at en vandrende Ridder uden Herskerinde er som et Træe uden Blade, en Bygning uden Kalk, og en Skygge uden Legeme til at foraarsage den. Der kan ikke siges meere, sagde Hertuginden; men dersom man kan sætte Liid til Historien om Herr DON QUIXOTE, der for kort Tid siden er kommen for Lyset, og har vundet alle Menneskers fuldkomne Biefald, saa siger den, om jeg ellers husker ret, at Deres Velbyrdighed aldrig har seet Frue DULCINEA, og at denne Frue aldrig har været til, men er allene en indbildt Dame, der er avlet i Deres Velbyrdigheds Hierne, og hvis Indbildningekrafr havde smykket hende med alle de Yndigheder og Fuldkommenheder, de fandt for godt. Der kunde være en Hoben at sige om, svarede DON QUIXOTE, Gud maae vide, om der er en DUL-

til i Verden eller ey; om hun er virkelig eller indbildt; thi det er en Sag der ikke saa hastig kan afgiöres. Jeg har sikkert hverken avlet eller udsmykket min Herskerinde, endskiönt jeg har betragtet hende, som det tilkommer slig en Dame at være, der har de Gaver, som kan giöre hende navnkundig i heele Verden, saasom deylig uden mindste Plæt, Mayestetisk uden Hovmod, kiærlig med Tugt; tækkelig ved Höflighed; höflig ved en god Opdragelse og tilsidst af en god ædel Stamme, af Aarsagen at Skiönheden skinner langt fuldkomnere frem ved et ædelt Blod end ved en nedrig og ubekiendt Födsel. Det er vist sagde Hertugen, men jeg maae dog tage mig den Friehed at sige Herr DON QUIXOTE, da jeg kun siger det i Kraft af Historiens Sigende, jeg har læst om hans Bedrifter, at om DULCINEA af Tobaso er til, og begavet med alle de Fuldkommenher, Deres Velbyrdighed tillægger hende, saa er hun dog ikke af saa fornemme en Stamme, som Oriana, Claridiana, Madasima og mange andre af samme Art, Historierne ere opfyldte med, som Deres Velbyrdighed veed. Paa dette kunde svares, sagde DON QUIXOTE; at DULCINEA er sine Handlingers Daatter, at Dyden adler Blodet, og at en ydmyg Dydig bör agtes yppermeere, end en ophöyet Lastefuld; om saa meget meere da DULCINEA, der förer et Skildt, der kunde giöre hende til Dronning med Krone og Scepter, som ikke er andet end en velfortient Lön for et deyligt og dydigt Fruentimmer, der kan udrette langt större Vidundere. Jeg maae sige, sagde Hertuginden, at Deres Velbyrdighed fremförer alle Ting med Staal-Handsker, og gaaer, som man pleyer at sige, idelig med Sænke-Blyet i Haanden. Jeg vil altsaa for Fremtiden ikke allene selv troe, men endog bringe mit heele Hoff indtil Hertugen, min Herre selv, til at troe: at der er en DULCINEA af Tobaso, der lever den Dag i Dag er. Der er den deyligste, dydigste og fornemste, og som opvartes af slig en Ridder, som

Deres

Deres Velbyrdighed er; hvilket er at ſlaae Sömmet paa Hovedet af alt, hvad hun kan udſkriges for. Imidlertid kan jeg dog ikke ſaa ganſke ſkille mig af med en Levning af Tvivl og et lille lönligt Nag til SANCHO PANZA, og ſom grunder ſig derpaa, at Hiſtorien beretter, at denne SANCHO PANZA foregav at have funden Frue DULCINEA, da han bragte hende Deres Velbyrdigheds Brev, at ſtaae og ſigte Hvede, og anförer til et Beviis, at det var brun Hvede, hvilket har bragt mig til at tvivle om hendes höie Herkomſt. DON QUIXOTE ſvarede hertil: Min Frue! Deres Höihed maae vide, at alle eller dog de meeſte Ting, ſom hendes mig, gaaer ganſke uden for de Begivenheders Grændſer, der tilſtödte de forrige vandrende Riddere, og maae enten komme af Skiebnens uforanderlige Beſlutning over mig, eller ved nogen misundelig Troldmands Ondſkab. Det er iligemaade en bekiendt Sag, at alle eller dog de fleeſte vandrende og berömte Riddere havde en Kraft, der frietog dem fra Fortryllelſe; andre derimod vare hærdede, ſaa de ikke kunde ſaares, ſom iblant andre, den navnkundige Roldan, een af de tolv Pairs i Frankrig, om hvilken der fortælles, at han ikke kunde ſaares uden i den venſtre Fodſaale, og at det ſkulde være med en tyk Knappenaal og ingen anden Slags Vaaben. Da derfor Bernhardus af Carpio dræbte ham til Roncesvalles, befindte han ſig ſtrax paa, at han ikke kunde ſaares med Jern, hvorfore han löftede ham fra Jorden i ſine Arme og qvalte ham, ſom han erindrede ſig, at Hercules havde giort ved Anteus, den uhyre Kiempe, ſom blev ſagt at være Jordens Sön. Deraf bör jeg da drage den Slutning, at jeg ogſaa maae være begavet med nogen lönlig Kraft, dog langt fra ikke den, ei at kunde ſaares; fordi Erfarenheden mange Gange har viiſt mig, at jeg havde ganſke blödt Kiöd, der ikke er mindre end uigiennemboerligt. Lige ſaa lidet er jeg frietaget for Fortryllelſer; jeg har allerede ſeet mig indſpærret i et Buur, hvori heele Verdens

Styrke ikke havde været tilstrækkelig at bringe mig uden Fortryllelsens Magt. Imidlertid da jeg er bleven befriet fra den, vil jeg troe, at de ikke har kundet öve deres Ondskab længere imod min egen Person, og af den Aarsag hævnet sig paa de Ting, jeg har kierest, og stræbt at beröve mig Livet ved at handle DULCINEA ilde, for hvilken jeg lever. Jeg tænker altsaa, at da min Vaabendrager blev sendt til hende, har de forvandlet hende til en Landsbyepige, og givet hende en saa nedrig Forretning, som den at sigte Hvede. Men jeg holder det for afgiort, at det ikke har været Hvede, og endnu mindre brun Hvede, men Orientalske Perler; og for des kraftigere at stadfæste denne Sandhed, vil jeg sige Deres Magnificencer, at jeg paa ingen Maade var i Stand til at finde Frue DULCINEAS Pallads, da jeg var i Toboso; og Dagen efter saae SANCHO, min Vaabendrager, hende i sin egen Skikkelse, (som er den deiligste i heele Verden) og mig forekom hun en tosset og hæslig Bondetös, der förte en taabelig Sludder, uagtet hun har den fineste Forstand af Verden. Følgeligen da jeg efter alle Kiendemerker ikke meere kan fortrylles, saa er hun den Fortyllede, Forurettede, Forvandlede, Omdannede og Vanskabte; paa hende har mine Fiender hævnet sig, og for hendes Skyld vil mine Öine blive uophörlige Graadskilder, indtil hun er sat i sin förste Tilstand. Hensigten af det, jeg har forebragt her, er at ingen skal stöde sig over det SANCHO siger om DULCICEA og Hveden; thi har de kundet omskifte hende for mine Öine, saa er det ikke forunderligt, at det kan skee for andres, I övrigt er DULCINEA af höi og ædel Byrd, og stammer ned fra de Toboseiske Herremænd, som er en meget gammel og meget god Slægt, og som tilforladelig ikke vil faae mindre Glands ved Prue DULCINEA, der vil giöre dette Sted berömt og navnkundig hos de tilkommende Slægter, som Troja er bleven det ved Helena og Spanien ved Caba, endskiönt paa

bedre

bedre Maade. Hvad jeg nu videre vil berette Deres Höiheder, er, at SANCHO PANZA er een af de moerſomſte Vaabendragere, der nogenſinde har tient en vandrende Ridder. Hans Eenfoldighed frembringer undertiden ſaa ſpidsfindige Ting, at enten det er Liſt eller Eenfoldighed, ſaa fornöier de lige fuldt. Han yttrer undertiden ſaa megen Ondſkab, at man dömmer ham at være en Skielm, og ſaa megen Skiödeslöshed, at man holder ham for en Taabe. Han tvivler om alting, og troer alting; og naar man tænker at hans Dumhed ret vil bryde frem, ſaa ſiger han Ting, der fortiener at löftes op til Skyerne. Kort ſagt, ſaa byttede jeg ham ikke bort for nogen anden Vaabendrager, om man ogſaa gav mig en heel Bye til Mageſkifte; og er jeg derfor i Tvivl om det er tienligt at lade ham tiltræde Statholderſkabet, Deres Höiheder har havt den Naade at kalde ham til; endſkiönt jeg paa den anden Side bliver Kiendetegn til en ſaa god Regiering, og Gniſter af et ſaa ſundt Begreb vaer hos ham, at han kommer lige ſaavel fra ſit Regimente, ſom Kongen fra ſine Afgifters Forpagtning. Allerhelſt da Erfarenheden ſaa ofte har viiſt, at der ikke udkræves megen Kundſkab eller ſtore Studier til at være Statholder, ſiden der findes hundrede for een, ſom neppe duer til at læſe, men regierer ſom Örne. Hovedſagen er, at Henſigterne ere gode, og at de ſtræbe at ſætte dem i Verk; paa Raadgivere mangler det aldrig til at veilede dem til det, de bör giöre ſom ridderlige og ikke ſtuderede Statholdere, der dömme ved Aſeſſores. Mit Raad til ham ſkal være, at ſee paa Ret og Skiel og aldrig lade ſig forleede eller forblinde; med adſkillige andre Ting, der endnu ligger i mig, men ſkal drages for Dagen til Nytte for SANCHO, og til Gavn for Öen, han ſkal beherſke.

Saa vidt var Hertugen, Hertuginden og DON QUIXOTES Samtale, da de hörte mange Stemmer og en ſtor Tumult af Folk i Slottet, og lidet derefter ſtyrtede SANCHO ind i Gemakket

makket med et skident Viskeklæde om Halsen, efterfulgt af en stor Deel Poge (eller rettere sagt) Kokkedrenge og de nedrige Betientere; iblant hvilke een af dem havde et Kar med Vand i Haanden, der i Farve og Reenhed saae ud til at være Skölle-Vand. Den med Karret fulgte og forfulgte SANCHO, og stræbede efter af yderste Formue at faae hans Skieg dyppet og vædet i dette lækkre Vand, og nogle andre umagede sig lige saa köiligen at komme til at toe ham. Hvad er der paa Færde, Börn, spurgte Hertuginden? Hvad har I fore? Hvad vil I denne gode Mand? Betænker I vel, at han er udnævnt til Gouverneur? Hvortil Kiökken-Barbeeren svarede: det er ikke andet end at denne Herre ikke vil lade sig toe, som Brugen er, og som Hertugen og hans Herre ere blevne toede. Jo jeg vil, svarede SANCHO meget vred og opbragt; men jeg paastaaer, at Klædet skal være reenere, Vandet klarere og Hænderne ikke saa besölede. Forskiellen imellem min Herre og mig er ikke saa stor, at han skulde toes i Englevand og jeg i Dievleluud. Lands Skik og store Herrers Brug ere ret gode, naar de ikke falder nogen til Last; men for en Ulykke, sligt et Vaskerie, som her gaaer i Svang, er værre end en paalagt Poenitentze. Mit Skieg er reent og net, og trænger ikke til slige Forfriskelser, og den som nærmer sig til at toe mig, eller til at röre et Haar paa mit Hoved, (hvor Skiegget ogsaa har hiemme og derfor indbefattes under eet) skal faae min knyttede Næve saaledes i Næse og Mund, at han skal bære Merke deraf i et godt Tag; thi slige Ceremonier og Renselser synes mig snarere at være et Giekkerie, end en god Beværtelse af Huusherren. Hertuginden kunde neppe drage Aande for Latter ved at see SANCHOS Vrede og höre hans Tale, men DON QUIXOTE fandt ikke megen Behag i at see ham indhyllet i Viskeklæder og omringet af Kokkedrenge. Han bukkede altsaa meget dybt for det Hertugelige Par, ligesom for at begiere Tilladelse at tale; hvorpaa han med en meget

For en Ulykke / slig ef Vaskerie, som her gaaer i Svang, er værre end en paalagt Poenitentze

BIBLIOTHECA REGIA BERLINENSIS

get adstadig Röst tiltalede den gemeene Sværm og sagde: Holder inde, Herrer Riddere! Lad dette unge Menneske være med Fred, Deres Velbyrdigheder, og gaaer den Vei De kom fra. Skulde det ikke staae Dem an, saa maae De vide, at min Vaabendrager er lige saa reenlig som nogen anden; og at han betiener sig af fiine og vellugtende Kar. Følg derfor mine Raad og slip ham; thi hverken han ellar jeg veed at finde os i saadan Skiemt. Dette var ret Vand paa SANCHOS Mölle; han tog derfor Ordet, sigende: Jeg er ikke skabt til at spille paa Næsen, og jeg taaler det ogsaa lige saa lidet, som det er Nat nu. Bring en Kam hid, og kiem mig Skiegget om I vil, og faaer I det mindste Ureenligt af det, saa maae I parteere mig. Hertuginden, uden at kunde tvinge Latteren, sagde til Folkene: SANCHO PANZA har Ret i alt hvad han har sagt, og skal beholde det i alt hvad han kunde sige. Han er næt og pæn og behöver ikke, som han siger, at vaskes, og naar denne Brug hos os ikke staaer ham an, saa har han Rettighed til at undslaae sig for den, allerhelst da I, som Reenlighedens Tienere, har været saa skiödeslöse, for ikke at sige uforskammede, at nærme eder slig en Person og sligt et Skieg i steden for Kander og Fade af reent Guld, med smittede og ureene Kar: Men det viiser, at I ere uvorne, slet opdragne og nedrige Siele, i det I ideligen skal yttre det Nag, I bærer til de vandrende Ridderes Vaabendragere. Disse Kiökkentienere, saavel som Huus-Hofmesteren, der var Anförer for dem, troede at Hertuginden talede ganske alvorlig, og forlode altsaa SANCHO og Salen i störste Hast ganske forvirrede og skamfulde. Da SANCHO nu saae sig befriet af denne efter hans Tykke store Fare, kastede han sig paa Knæe for Hertuginden og sagde: Af store Folk kan man haabe stor Gunst. Den som Deres Velbyrdighed har viist imod mig i Dag, kan jeg aldrig afbetale med noget, uden med Attraaen efter at lade mig slaae til vandrende Ridder,

for

for at tilbringe min heele Livstiid med at tiene saa höi en Frue. Jeg er Agerdyrker; SANCHO PANZA hedder jeg; gift er jeg; Börn har jeg; og for Vaabendrager tiener jeg. Kan nu nogen af alle disse Ting tiene Deres Höihed, saa skal jeg töve mindre med at adlyde end De med at befale. Det sees tydelig SANCHO, sagde Hertuginden, at I har lært Artighed i Artighedens egen Skole; det vil sige: at det er godt at see, at I har været opdraget ved Herr DON QUIXOTES Bryst, der maae være Artigheders Kilde og Ceremoniers Krone. Gid det gaae baade Herren og Tieneren vel! den eene til at være det vandrende Ridderskabs Nordpol; og den anden til at være Nordstiernen for den vaabendragerlige Troeskab. Staae op, Ven SANCHO! jeg skal giengielde eders Godhed ved at skynde paa Hertugen, min Herre, til at indsætte eder i det belovede Statholderskab saasnart som mueligt. DON QUIXOTE gik derpaa hen at tage Middagshvile, og Hertuginden bad SANCHO, at ifald han ikke havde megen stor Lyst til at sove, saa maatte han tilbringe Hviletiden med hende og hendes Frökener i en meget kiölig Sal. SANCHO svarede: at endskiönt det var en Sandhed, at han pleiede at sove fire til fem Timer ved Middagshvilen om Sommeren, saa vilde han dog, for at være hendes Fromhed til Tieneste, giöre alt hvad mueligt var for at undslaae sig for Sövnen den Dag; og skulde han indstille sig saasnart han fik hendes Befalning; hvorpaa han gik. Hertugen gav derpaa nye Anordninger om at begegne DON QUIXOTE som en vandrende Ridder, uden at vige en Prik fra Texten, der fortæller hvorledes de gamle vandrende Riddere bleve begegnede.

Ende paa den tredie Tome.